

Elementen voor succes

Jaarverslag 2016

Over dit verslag

Ons jaarverslag 2016 bestaat uit de volgende documenten, alle beschikbaar als downloadbare pdf's:

JAAROVERZICHT 2016

Het verslag vertelt het verhaal van Umicore dit jaar. Het legt uit wie we zijn en wat we doen, schetst de context waarin we actief zijn, inclusief de risico's en opportuniteiten, en belicht onze strategie en de vooruitgang die we gemaakt hebben om onze doelen te bereiken.

BESTUUR EN VERKLARINGEN 2016

Het verslag beschrijft de invulling die Umicore geeft aan deugdelijk bestuur. Het bevat ook onze financiële resultaten voor het voorbije jaar evenals gedetailleerde milieu- en sociale gegevens over de groep.

ONLINEVERSLAG

Om het volledige onlineverslag in te kijken, kunt u naar ons specifieke reporting centre gaan via onderstaande link.

Het jaarverslag werd extern nagekeken en is opgesteld in overeenstemming met de GRI-Standards richtlijnen: 'Core'.

Onze volledige GRI Index vindt u online.

[KLIK HIER VOOR ONS ONLINEJAARVERSLAG](#)

Jaaroverzicht 2016

Elementen voor succes	1
Overzicht van de Gedelegeerd Bestuurder en de Voorzitter	6
Umicore in een oogopslag	10
Wereldwijde trends	12
Bedrijfsmodel	15
Horizon 2020	19
Prestaties	20
Risicobeheer en interne controle	39
Voornaamste risico's en opportuniteiten	41
Raad van Bestuur	47
Directiecomité	51
Kerncijfers	53

Als materiaaltechnologie- en recyclagegroep bestaan wij om gedeelde waarde te creëren – voor onze aandeelhouders, voor het leefmilieu, voor u. De voorbije jaren hebben we onze activiteiten vormgegeven in antwoord op belangrijke wereldwijde trends en hebben we Umicore op een pad naar groei gezet. Ons unieke bedrijfsmodel met gesloten kringloop staat centraal in onze benadering. In combinatie met onze materiaalkennis geeft dit ons een duidelijk concurrentievoordeel. Vandaag hebben we alle juiste elementen op de juiste plaats. We zijn dus klaar om succes te boeken en blijven uitkijken naar nieuwe manieren om duurzame waarde te creëren.

CASESTUDIE

Umicore breidt uit om aan de uitdaging van schone mobiliteit te voldoen

ÉÉN VAN UMICORE'S HORIZON 2020-DOELEN IS OM EEN LEIDENDE POSITIE IN MATERIALEN VOOR SCHONE MOBILITEIT TE HEBBEN. DAT BETEKENT GELIJKE TRED HOUDEN MET DE SNELLE DOORBRAAK VAN ELEKTRISCHE VOERTUIGEN. ER ZIJN MOMENTEEL 2 MILJOEN EV'S IN HET VERKEER. DIT AANTAL ZAL DE KOMENDE JAREN NAAR VERWACHTING EXPONENTIEEL TOENEMEN

OM ONLINE VERDER TE LEZEN, CLIK HIER

CASESTUDIE

JUMP over de grenzen heen

ALS WERELDWIJD BEDRIJF WIL
UMICORE DE INTERNATIONALE
ERVARING VAN HAAR WERKNEMERS
VERRUIJEN OM DE ORGANISATIE
VERSCHILLENDE MANIEREN
VAN DENKEN EN EEN FRISSE
KIJK BIJ TE BRENGEN

OM ONLINE VERDER TE LEZEN, KLIK HIER

CASESTUDIE

Zorgen voor een duurzame bevoorrading van kobalt

UMICORE'S DUURZAME BEVOORRADINGS-
NETWERK VOOR KOBALT GARANDEERT DE
BEVOORADING VAN EEN ESSENTIËLE
GRONDSTOF OP BASIS VAN DE ETHISCHE
EN DUURZAAMHEIDBEGINSELEN

OM ONLINE VERDER TE LEZEN, KLIK HIER

CASESTUDIE

Olen: Opladen voor de toekomst

OLEN IS AL MEER DAN EEN EEUW LANG EEN BELANGRIJK DEEL VAN UMICORE. NA EEN GROOTSCHALIG VERBETERINGSPROGRAMMA IS DE SITE NU OOK, NIET ZONDER TROTS, BEREID OM DE KOMENDE JAREN EEN CRUCIALE ROL TE GAAN SPELEN

OM ONLINE VERDER TE LEZEN, KLIK HIER

OVERZICHT VAN DE GEDELEGEERD BESTUURDER EN DE VOORZITTER

Overzicht van de Gedelegeerd Bestuurder en de Voorzitter

MARC GRYNBERG EN THOMAS LEYSEN BLIKKEN TERUG OP 2016 EN MAKEN DE BALANS OP VAN DE ELEMENTEN DIE SUCCES IN DE TOEKOMST VERZEKEREN**MARC GRYNBERG**

GEDELEGEERD BESTUURDER

& THOMAS LEYSEN VOORZITTER

We hebben ons eerste geïntegreerd jaarverslag gepubliceerd in 2006. Umicore was daarmee één van de allereerste bedrijven die over haar gedetailleerde economische, ecologische en sociale prestaties rapporteerde. In 2011 hebben we onze aanpak verder verfijnd en dit verslag van 2016 is een nieuwe stap in ons rapporteringsproces. We hebben ons gericht op de belangrijkste drijfveren van ons bedrijf en hebben getracht een breder overzicht te geven van Umicore's businessmodel, de manier waarop wij waarde scheppen en onze impact doorheen de waardeketen beheren. Ook hebben we het rapporteringskader afgestemd op de meest recente aanbevelingen van het Global Reporting Initiative. We hopen dat u het verslag duidelijk en leerzaam zult vinden.

In 2015 hebben we ons strategisch plan Horizon 2020 gelanceerd dat er op gericht is Umicore een onbetwiste leider in materialen voor schone mobiliteit en recyclage te maken, de winst van het bedrijf te verdubbelen, de bijdrage van de drie business groups meer in balans te brengen en ons leiderschap in duurzaamheid te vertalen in een groter concurrentievoordeel. Dit verslag beschrijft de

duidelijke vooruitgang die wij in 2016 maakten ten opzichte van deze doelstellingen.

Ondanks de lagere metaalprices konden we de recurrente EBIT met 6% doen toenemen tot EUR 351 miljoen. Deze positieve economische prestatie weerspiegelde een goede volume- en margegroei in de meeste productactiviteiten en werd alleen getemperd door de aanhoudende impact van lage metaalprices op de recyclage- en raffinageactiviteiten. In 2016 bedroeg het rendement op het aangewend kapitaal voor Umicore 14,6%. Dit is een goede vooruitgang ten opzichte van het niveau van 2015 en ligt maar net onder ons streefdoel van 15% voor waardecreatie op lange termijn.

Wat betreft de bijdrage per business group leverde Catalysis een topprestatie, met een winst die met meer dan 20% gegroeid is. Automotive Catalysts groeide in de meeste regio's sneller dan de markt in termen van volume en waarde, en de combinatie van een sterke productmix en schaafeffecten leidde tot aanzienlijke margeverbeteringen. Energy & Surface Technologies presteerde ook sterk en we

FINANCIËLE INDICATOREN

INKOMSTEN

€ 2.667mio

RECURRENTE EBIT

€ 351mio

O&O UITGAVEN

5,8%

van inkomsten

INVESTERINGEN

€ 287mio

OVERZICHT VAN DE GEDELEGEERD BESTUURDER EN DE VOORZITTER

kenden een forse toename van de vraag naar onze NMC-kathodematerialen. De markt voor elektrische en hybride voertuigen (zowel voor personenwagens als voor het openbaar vervoer) groeide in een mate die weinigen zich nog niet zo lang geleden konden voorstellen. De opbrengsten en recurrente EBIT voor Recycling waren lager op jaarbasis, voornamelijk door de lagere metaalprices.

We hebben opnieuw aanzienlijk geïnvesteerd in de strategische groeigebieden met betrekking tot schone mobiliteit en recycling. Dit werd weerspiegeld in de kapitaaluitgaven van 2016, die beduidend hoger waren dan in 2015. De sterkste stijging zagen we in de business unit Rechargeable Battery Materials, als gevolg van het project om de capaciteit tegen eind 2018 te verdrievoudigen en de verwerving van een belangrijke portfolio van intellectuele eigendommen die de groei van de business unit in de volgende jaren zal ondersteunen. In de business groups Catalysis en Recycling werd iets minder geïnvesteerd, na de voltooiing van een reeks investeringen zoals de capaciteitsverhoging in Hoboken en de nieuwe productie- en technologie-infrastructuren in de business unit Automotive Catalysts. Deze investeringen zullen Umicore de komende jaren positieve schaafeffecten opleveren.

De niet-recurrente kosten in 2016 lagen hoger dan de vorige jaren. Eén van de voornaamste redenen van deze stijging was de boete van EUR 69 miljoen die door de Franse Mededingingsautoriteit werd opgelegd wegens een vermeend misbruik van een dominante marktpositie in onze activiteiten Building Products in Frankrijk. We zijn uiteraard teleurgesteld en gefrustreerd dat onze argumenten het niet hebben gehaald in de eerste uitspraak en tekenen met

kracht beroep aan tegen die uitspraak bij de Franse rechtbanken. In de octrooizaak in de Verenigde Staten over bepaalde kathodematerialen die aanhangig werd gemaakt door BASF en Argonne National Laboratory, was er eveneens een ongelukkige en teleurstellende uitspraak op het eind van het jaar, waartegen beroep kan aangetekend worden.

In 2016 brachten we meer focus in onze portfolio van activiteiten. De belangrijkste stap was de verkoop van de activiteiten van Zinc Chemicals aan OpenGate Capital in november. De afronding van de verkoop was op veel manieren een emotioneel moment, omdat dit het afscheid betekende van een activiteit die teruggaat tot het begin van ons bedrijf, meer dan 200 jaar geleden. Het was echter de juiste beslissing voor zowel de business unit als Umicore. Wij richten ons nu op het vinden van een nieuwe thuis voor de business unit Building Products en onderzoeken verschillende strategische opties voor de business units Technical Materials en Thin Film Products.

Onze kasstromen en kapitaalstructuur bleven sterk in 2016 en vormen een solide basis voor toekomstige groei-inspanningen. Met dit in gedachte heeft de Raad van Bestuur een stijging van 8% van het bruto dividend voorgesteld. Dit zal op de gewone algemene vergadering in april ter goedkeuring aan de aandeelhouders worden voorgelegd.

Toen we onze Horizon 2020-strategie in 2015 lanceerden, hebben we benadrukt dat wij bepaalde duurzaamheidsdoelstellingen – waarover niet kan worden onderhandeld – zoals nul ongevallen op de werkplek, blijven nastreven. We hebben ook onze wens uitgedrukt om voort te bouwen op de verwezenlijkingen van de voorbije jaren en een groter

NIET-FINANCIËLE INDICATOREN

ECO-EFFICIËNTIE

7%

verbetering voor energieverbruik
vs 2015 referentie

VEILIGHEID

59

ongevallen in 2016
tegenover 47 in 2015

BETROKKENHEID VAN DE MEDEWERKERS

4,1%

vrijwillige vertrekkers in 2016

OVERZICHT VAN DE GEDELEGEERD BESTUURDER EN DE VOORZITTER

concurrentievoordeel te halen uit onze inspanningen op het vlak van maatschappij en milieu. In 2016 was de vooruitgang echter gemengd.

Ondanks de wijdverspreide veiligheidsinitiatieven en de opnieuw uitmuntende veiligheidsprestaties in het merendeel van onze operaties, hebben we voor de Group 59 ongevallen met werkverlet geregistreerd gedurende het jaar. Dit staat tegenover 47 ongevallen in 2015 en is het derde jaar op rij dat we een stijging kennen. Er is ook een dodelijk ongeval gebeurd in onze fabriek in Manaus, Brazilië. Hoewel het te wijten was aan een menselijke fout, werd opnieuw heel duidelijk dat onze veiligheidscultuur verder moet worden verbeterd. Deze trend omkeren zal in 2017 een topprioriteit zijn. Op het gebied van gezondheid op het werk (met de eerste toevoeging van de resultaten van de indiumbiomonitoring) is het totale aantal overschrijdingen enigszins gestegen in 2016. Eén van de voornaamste redenen was het toegenomen aantal overschrijdingen in de resultaten van de kobaltbiomonitoring in één van onze nieuwe fabrieken. Er zijn programma's ingevoerd om de blootstelling aan metalen te beperken in alle operaties met een gezondheidsrisico op het werk.

Op milieuvlak hebben we een goede vooruitgang geboekt wat betreft de verdere verbetering van de energie-efficiëntie van onze operaties met meer dan 35 initiatieven binnen Umicore en een verbetering van 7% in 2016. Wat betreft de uitstoot van metalen, willen wij in het kader van Horizon 2020 voortbouwen op de doorbraak die we tussen 2011 en 2015 hebben bereikt. In deze context was het bemoedigend dat de impact van de emissies naar lucht met meer dan één kwart werd verlaagd in de loop van het jaar, dankzij verdere investeringen

in luchtfiltering en procesefficiëntie. Op de site van Hoboken zijn we met een aantal verbeteringsacties gestart na een tijdelijke piek in de loodstofemissies eind 2015. Er zullen verdere investeringen nodig zijn in 2017.

Onze inspanningen om als een aantrekkelijke werkplek te worden beschouwd, lagen aan de basis van enkele interessante initiatieven om voor meer diversiteit binnen Umicore te zorgen. Daarnaast hebben we een aantal initiatieven gelanceerd om opgewassen te zijn tegen de uitdagingen van een snel groeiend bedrijf, des te meer omdat veel van onze groei in Azië plaatsvindt, waar de arbeidsmarkt snel verandert en competitief is.

Wat betreft Umicore's impact doorheen de waardeketen hebben we onze aanpak van duurzame bevoorrading verder verbeterd. In 2016 kregen we de ratificatie door derden dat onze kobaltaankopen voldoen aan onze Sustainable Procurement Framework (programma voor duurzame aankopen) voor kobalt. Dit werd warm onthaald door onze klanten en ook door de klanten van onze klanten, waaronder belangrijke auto- en electronicamerken. Het is een mooi voorbeeld van een aparte benadering van ethische en duurzame praktijken die Umicore een echt concurrentievoordeel kan opleveren.

Het afgelopen jaar werd duidelijk dat de drie megatrends die de groei van onze activiteiten ondersteunen, steeds sterker worden. De behoefte aan schonere lucht is nooit zo groot geweest, elektrisch aangedreven vervoer is in een stroomversnelling gekomen en de grondstoffenschaarste blijft zorgen baren, vooral wat betreft de metalen die essentieel zijn voor schonere mobiliteit en nieuwe

“Het afgelopen jaar werd duidelijk dat de drie megatrends die de groei van onze activiteiten ondersteunen, steeds sterker worden.”

OVERZICHT VAN DE GEDELEGEERD BESTUURDER EN DE VOORZITTER

communicatietechnologieën. De evolutie van deze trends en de vraagpatronen die we bij onze klanten zien, doen ons erop vertrouwen dat onze belangrijkste groei-initiatieven in 2017 verder zullen versnellen. Toch blijft het wereldwijde geopolitieke klimaat onstabiel, vandaag nog meer dan toen we u een jaar geleden schreven. Deze onvoorspelbare context maakt het nog belangrijker om flexibel te blijven en nog meer te focussen op de manier waarop we onze strategische doelstellingen nastreven.

We maken van deze gelegenheid graag gebruik om onze dankbaarheid en waardering voor al onze belanghebbenden uit te drukken voor hun bijdrage aan ons succes in 2016. We kijken uit naar nog meer vooruitgang in 2017. We zijn er rotsvast van overtuigd dat alle elementen aanwezig zijn voor een gezamenlijk succes voor onze klanten, werknemers, aandeelhouders, leveranciers en andere zakenpartners.

**MARC GRYNBERG, GEDELEGEERD BESTUURDER
& THOMAS LEYSEN, VOORZITTER**

UMICORE IN EEN OOGOPSLAG

Zorgen voor een duurzamere wereld

WIJ ZIJN EEN WERELDWIJDE GROEP GESPECIALISEERD IN MATERIAALTECHNOLOGIE EN RECYCLAGE. ONZE ACTIVITEITEN HELPEN DE LUCHTKWALITEIT TE VERBETEREN, MAKEN ELEKTRISCH TRANSPORT MOGELIJK EN PAKKEN DE GRONDSTOFFENSCHAARSTE AAN

INKOMSTEN

€ 2.667mio

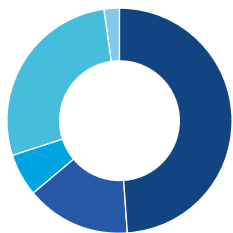
O&O-UITGAVE

5,8%
van inkomsten

RECURRING EBIT

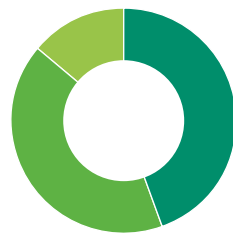
€ 351mio

INKOMSTEN PER REGIO

- 49% EUROPA
- 15% NOORD-AMERIKA
- 6% ZUID-AMERIKA
- 28% AZIË/OCEANIË
- 2% AFRIKA

MATERIAALEFFICIËNTIE

- 45% PRIMAIRE GRONDSTOFFEN
- 41% SECUNDAIRE GRONDSTOFFEN
- 14% MATERIALEN AAN HET EINDE VAN HUN LEVENSDUUR

MEDEWERKERS

9.921

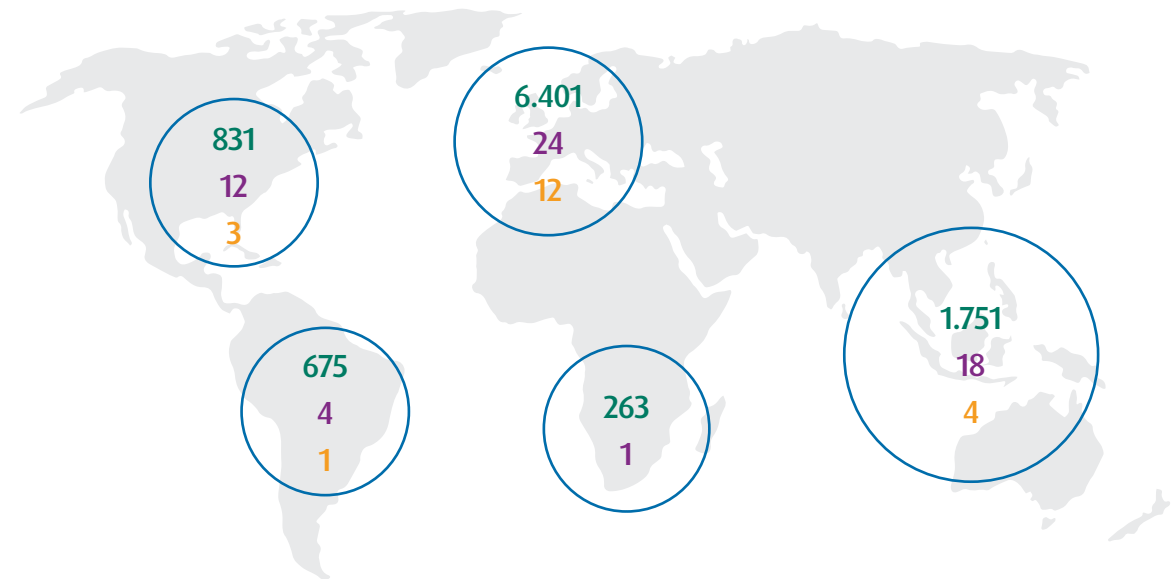
INDUSTRIËLE SITES

59

O&O | TECHNISCHE CENTRA

20

UMICORE IN EEN OOGOPSLAG

Drie complementaire business groups

**ONZE DRIE BUSINESS GROUPS RICHTEN ZICH OP SPECIFIEKE KLANTENBEHOEFTEEN.
ZE VULLEN ELKAAR AAN EN DELEN KENNIS EN EXPERTISE**

BUSINESS GROUP	VOORNAAMSTE AFZETMARKTEN	VOORNAAMSTE EIENDTOEPASSINGEN	VOORNAAMSTE VERWEZENLIJKINGEN	KERNCIJFERS
 <p>CATALYSIS Umicore ontwikkelt autokatalysatoren voor benzine- en dieselpersonenwagens en voor zware dieseloepassingen zoals vrachtwagens en offroad voertuigen. De business group produceert ook verbindingen op basis van edele metalen en katalysatoren voor gebruik in respectievelijk de farmaceutica en de fijnchemicaliënindustrie.</p>	Automobiellndustrie, chemie	Emissiecontrole voor personenwagens en zware voertuigen, katalysatoren voor life science en chemicaliën, farmaceutische ingrediënten voor kankerbestrijding	<ul style="list-style-type: none"> - Winstgroei 23% - Productiefabriek van autokatalysatoren in Polen volledig geüpgraded voor de Europese markt - Opening van het uitgebreide testlaboratorium voor voertuigemissies in Auburn Hills, Michigan 	INKOMSTEN € 1.163mio RECURRENTE EBIT € 152mio MEDEWERKERS 2.464
 <p>ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES De producten van Umicore zijn aanwezig in toepassingen gebruikt bij de productie en opslag van schone energie en in diverse toepassingen voor oppervlaktetechnologieën die eindproducten specifieke eigenschappen en functies verlenen. Alle activiteiten bieden hun klanten een gesloten-kringloopservice.</p>	Elektronica, automobiellndustrie, herlaadbare batterijen, ruimtevaart	Draagbare elektronica, elektrische voertuigen, zonnepanelen, halfgeleiders, machinebouw- en boorwerktuigen, banden, vezeloptica, LED, flatscreens	<ul style="list-style-type: none"> - Winstgroei van 16% - Expansieprogramma van EUR 160 miljoen aangekondigd voor NMC-kathodematerialen in China en Korea - Succesvolle lancering van het programma voor duurzame aankopen voor kobalt 	INKOMSTEN € 610mio RECURRENTE EBIT € 82mio MEDEWERKERS 2.357
 <p>RECYCLING Umicore verwerkt complexe afvalstromen die edele en andere speciale metalen bevatten. We kunnen ongeveer 20 van deze metalen herwinnen uit een breed gamma toevormaterialen, gaande van industriële residuen tot materialen op het einde van hun levensduur. Andere activiteiten omvatten de productie van materialen op basis van edele metalen die essentieel zijn voor zeer uiteenlopende toepassingen zoals de productie van hoogtechnologisch glas, elektriciteit en elektronica.</p>	Mijnbouw en raffinage van non-ferrometalen, automobiellndustrie, elektronica, energie, chemie, optica en schermen, edele metalen	Juwelindustrie, hoogkwaliteitsglas, beleggingsstaven, stroomverdeling, verwarmings-, verluchtungs- en koelinstallaties, productie van salpeterzuur	<ul style="list-style-type: none"> - ROCE van 26% - Voltooing van de investering voor capaciteitsuitbreiding in Hoboken, België - Voortgezette certificering conflictvrije smelter voor alle goudsmeltinstallaties van Umicore 	INKOMSTEN € 641mio RECURRENTE EBIT € 125mio MEDEWERKERS 3.170

WERELDWIJDE TRENDS

De grote uitdagingen aangaan

WE WILLEN HET VERSCHIL MAKEN. ONS BEDRIJFSMODEL EN DE STRATEGIE VAN HORIZON 2020 ZIJN DAAROM TOEGESPITST OP EEN AANTAL VAN DE MEEST DRINGENDE THEMA'S TER WERELD

SCHONE LUCHT

De wetgeving heeft in vele landen en regio's geleidelijk aan voor een vermindering van de luchtvervuiling gezorgd de afgelopen 30 jaar. Er is echter nog veel te doen en er zijn nog grote uitdagingen op het vlak van volksgezondheid als gevolg van een slechte luchtkwaliteit.

WAT IS DE MOGELIJKE IMPACT?

Verbrandingsmotoren stoten giftige stoffen uit zoals stikstofoxiden, koolwaterstoffen en fijn stof. Vervoer over de weg is dus een aanzienlijke bron van luchtvervuiling. Uit een gegevensanalyse van de Wereldbank gepubliceerd in 2016 blijkt dat luchtvervuiling het vierde meest dodelijke gezondheidsrisico wereldwijd is. Het leidt tot één op 10 premature sterfgevallen. Een studie van Unicef uit 2016 toont aan dat ongeveer 300 miljoen kinderen momenteel in gebieden wonen waar de lucht giftig is – de internationale limieten worden er minstens zes keer overschreden.

HOE DRAAGT UMICORE HAAR STEENTJE BIJ?

We zijn één van de meest toonaangevende producenten ter wereld van katalysatoren en katalytische filters gebruikt in systemen voor de vermindering van emissies van personenwagens en zware voertuigen, alsook van offroad-apparatuur. Katalysatoren en roetfilters zetten de verontreinigende stoffen die tijdens de verbranding van fossiele brandstof uitgestoten worden om

in onschadelijke gassen en vangen het fijn stof waardoor onze klanten kunnen voldoen aan de huidige en toekomstige milieunormen.

HOE ZAT HET IN 2016?

De wereldwijde wetgeving betreffende auto-emissies wordt steeds verstrengd en elk land en elke regio heeft zijn eigen bijzondere regels. Zo ging in Europa de Euro 6 emissienorm van kracht op 1 september 2015, waarmee het toegestane gehalte aan NO_x voor dieselwagens verder verlaagde. In China zal de National VI-emissienorm, oorspronkelijk gepland voor ca. 2020, in de grote steden gelden vanaf begin 2017. Deze norm is vergelijkbaar met de Euro 6 emissienorm.

2016 werd gemarkeerd door de aandacht voor dieselemisies naar aanleiding van het 'dieselgate'-schandaal. In het middelpunt stonden de soms aanzienlijke verschillen tussen laboratoriumtests en de emissies in reële rijomstandigheden. In dit kader is een nieuwe wetgeving uitgevaardigd die zal leiden tot de verstrenging van nieuwe testprocedures voor

het meten van echte emissies op de weg. Dit zal een impact hebben op het design van het algemene systeem voor emissiecontrole en striktere technische eisen voor katalysatoren en katalytische filters tot gevolg hebben.

SDG (DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS)

De behoefte aan schone lucht wordt ook benadrukt in specifieke doelen in de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties.

WERELDWIJDE TRENDS

De grote uitdagingen aangaan

ELEKTRIFICATIE VAN VOERTUIGEN

De transportsector ligt wereldwijd aan de basis van 14% van alle emissies van broeikasgassen door menselijke activiteiten en dit gaat in stijgende lijn. Geëlektrificeerde mobiliteit zal een belangrijke rol spelen bij de verlaging van de CO₂-uitstoot, de verbetering van de luchtkwaliteit en een verminderde afhankelijkheid van fossiele brandstoffen

WAT IS DE MOGELIJKE IMPACT?

Voertuigemissies dragen bij tot een verhoogde concentratie van gassen die de klimaatverandering in de hand werken, voornamelijk via de uitstoot van CO₂. Daarnaast is de transportsector de snelst groeiende bron van broeikasgassen en van alle transportmiddelen komt meer dan 85% van de CO₂-uitstoot van wegvoertuigen.

HOE DRAAGT UMICORE HAAR STEENTJE BIJ?

Umicore is één van de meest toonaangevende producenten van kathodematerialen voor lithium-ionbatterijen ter wereld. Kathodematerialen zijn cruciaal voor de bepaling van het vermogen en de energiedichtheid van herlaadbare batterijen en dus voor het rijbereik in het geval van elektrische voertuigen. Umicores NMC-kathodematerialen (nikkel-mangaan-kobalt) zijn een referentie in de industrie. In 2016 hebben we een omvangrijk investeringsprogramma aangekondigd om de productiecapaciteit van onze fabrieken in Korea en China te verhogen om gelijke tred te houden met de vraag van klanten.

HOE ZAT HET IN 2016?

In 2016 versnelde de trend in de richting van elektrische voertuigen. Er zijn momenteel twee miljoen elektrische voertuigen in het verkeer. Dit aantal zal de komende jaren naar verwachting exponentieel toenemen.

Verschillende landen en regio's hebben ambitieuze emissiereductiedoelstellingen voor voertuigen aangekondigd. In Europa vereist de EU-wetgeving dat alle nieuwe wagens een gemiddelde uitstoot halen van 95 gram CO₂ per kilometer tegen 2021. De Europese Strategie voor Emissieluwe Mobiliteit die in juli 2016 werd aangenomen, heeft het ruimere gebruik van emissiearme alternatieve energie voor transport en een verschuiving naar nulmissievoertuigen (volledig elektrische wagens en brandstofcelauto's) tot doel. Verschillende landen hebben stimulansen ingevoerd voor elektrische voertuigen (bv. Duitsland, Nederland en Noorwegen). China's bloeiende verkoop van elektrische wagens en bussen werd voortgezet in 2016, waardoor het de grootste markt wereldwijd is geworden. De wereldfabrikanten van

herlaadbare batterijen – waarvan de meeste in China, Korea en Japan zijn gevestigd – hebben hun capaciteit in de loop van 2016 uitgebreid.

SDG (DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS)

De Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties houden doelstellingen in met betrekking tot de overgang naar een koolstofarmere mobiliteit, vooral in doelstellingen 11 en 13.

De grote uitdagingen aangaan

GRONDSTOFFENSCHAARSTE

Trends zoals een voortdurende bevolkingsgroei, verstedelijking en een meer welvarende levensstijl vormen de motor achter de almaar stijgende vraag naar hulpbronnen. Dit doet ons nadenken over hoe we aan die vraag kunnen blijven voldoen in de toekomst.

WAT IS DE MOGELIJKE IMPACT?

Bevolkingsgroei, verstedelijking en een stijgende welvaart in ontwikkelende economieën zal leiden tot een grotere vraag naar de meeste metalen. De vraag naar speciale en edele metalen zal ook worden gevoed door de ontwikkeling van technologieën zoals herlaadbare batterijen gericht op de beperking van de impact op het milieu. De beschikbaarheid van deze metalen wordt steeds beperkter. Gemakkelijk te ontginnen grondstoffen worden almaar schaarser en ertsopslagplaatsen worden minder en minder rijk. Daarnaast worden vele speciale metalen vereist voor nieuwe, milieuvriendelijke technologieën, alleen geproduceerd als bijproduct van andere metalen. Metalen ontginnen uit primaire bronnen heeft ook gevolgen voor het milieu, waaronder een hoge CO₂-voetafdruk per ton herwonnen metaal.

HOE DRAAGT UMICORE HAAR STEENTJE BIJ?

In Umicore's fabriek in Hoboken is 's werelds grootste en meest complexe recyclageactiviteit van edele metalen. Er worden meer dan 200 verschillende soorten grondstoffen verwerkt en

meer dan 20 verschillende metalen herwonnen. Deze grondstoffen gaan van residuen uit mijnbouw en industriële residuen tot materialen aan het einde van hun levensduur, zoals elektronisch schroot en gebruikte herlaadbare batterijen. De behandeling van complexe materialen uit deze bovengrondse bronnen wordt steeds belangrijker en Umicore verhoogt haar verwerkingscapaciteit met 40% om de groeiende vraag op te vangen. De meeste andere business units van Umicore kunnen residuen van klanten recyclen als onderdeel van ons gesloten-kringloopbedrijfsmodel.

De recyclecapaciteiten van Umicore zorgen eveneens voor een beter verzekerde toegang tot hulpbronnen en bieden voordelen vanuit het standpunt van een ecologische en ethische bevoorrading.

HOE ZAT HET IN 2016?

De belangstelling voor het concept van een 'circulaire economie' is in 2016 verder gegroeid. De 'United Nations Sustainable Development Goals' (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde

Naties) maakten hun opgang in 2016. De doelen verwijzen onder andere naar het duurzame beheer en het efficiënte gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Tegelijkertijd stelde de Europese Commissie een nieuw 'circulaire economie'-pakket voor dat een aantal wetsvoorstellen over afval in kaart bracht, met doelstellingen voor sorteren, hergebruik en recyclage, die tegen 2030 bereikt moeten zijn.

SDG (DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS)

Deze twee doelstellingen gaan meer specifiek over het onderwerp van duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen.

BEDRIJFSMODEL

Concurrentievoordeel creëren

WIJ GELOVEN DAT HET KRINGLOOPGEBRUIK VAN NATUURLIJKE RIJKDOMMEN ESSENTIEEL IS VOOR DUURZAME GROEI. ONS BEDRIJFSMODEL ZET ZICH AF TEGEN EEN LINEAIRE 'TAKE, MAKE, WASTE'-ECONOMIE

WAT WE NODIG HEBBEN

Er zijn een aantal kritische hulpmiddelen en relaties die we nodig hebben om effectief en duurzaam zaken te kunnen doen:

- metaalhoudende grondstoffen
- energie en hulpmaterialen
- vaardigheden en expertise
- investeringen en financiering

WAT WE DOEN & HOE WE DAT DOEN

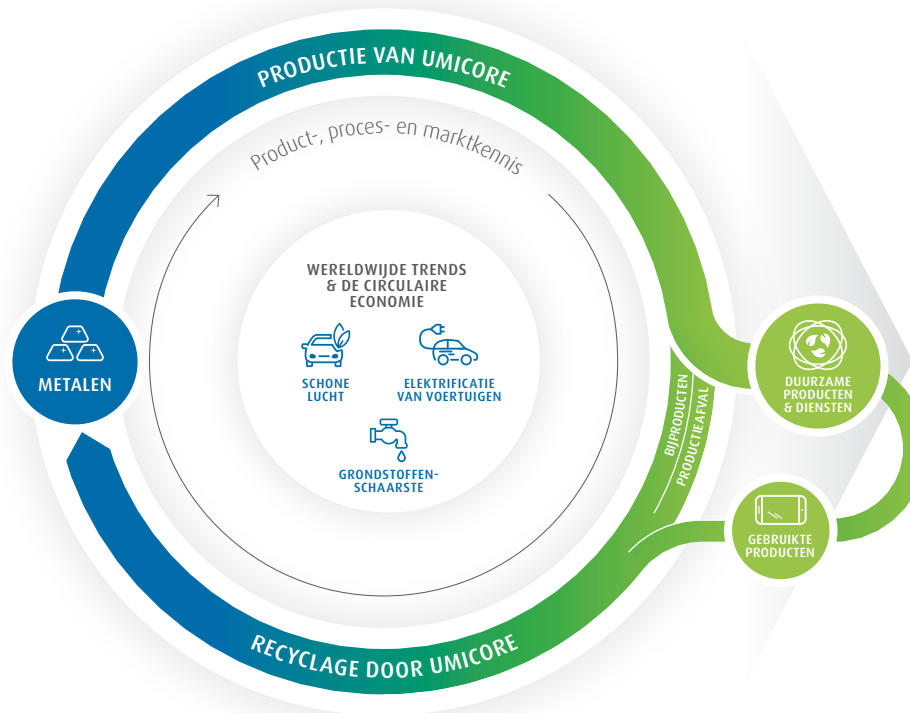
We produceren en recycleren metaalgerelateerde materialen. Ons gesloten-kringloopmodel betekent dat we de waardevolle metalen uit industriële residuen en materialen aan het einde van hun levensduur halen om ze opnieuw te gebruiken.

We combineren onze vaardigheden in metallurgie, scheikunde en materiaalkunde met een diepgaand begrip voor de behoeften van onze klanten. De Umicore Way beschrijft onze waarden, ons engagement voor de principes van duurzame ontwikkeling en de manier waarop we onze bedrijfsdoelen willen realiseren. We streven naar een sterke focus en vereenvoudiging van onze manier van werken. Dat helpt ons bij de realisatie van onze ambities.

DE BIJDRAGE DIE WE LEVEREN

Onze geïntegreerde bedrijfsbenadering betekent dat we geloven in het leveren van waarde voor alle belanghebbenden:

- Verhoogde levenskwaliteit via al onze producten
- Kwalitatieve tewerkstelling
- Aandeelhoudersrendement
- Maatschappelijke bijdrage

LEES MEER OVER HULPMIDDELEN & RELATIES OP PAGINA 16

LEES MEER OVER ONZE PRODUCTEN & DIENSTEN OP PAGINA 17

LEES MEER OVER DE WAARDE DIE WE CREEËN OP PAGINA 18

Beheer van resources en relaties

TAL VAN FACTOREN – VAN AANVOER VAN GRONDSTOFFEN TOT HET BEHOUD VAN TALENT – KUNNEN ONS VERMOGEN OM ZAKEN TE DOEN BEÏNVLOEDEN. WIJ BEHEREN DEZE RESOURCES EN RELATIES OP EEN VERANTWOORDELIJKE EN ETHISCHE MANIER

METAALHOUDENDE GRONDSTOFFEN

De activiteiten van Umicore zijn gericht op producten en diensten die edele en speciale metalen bevatten. Ons bedrijfsmodel met een gesloten kringloop heeft ervoor gezorgd dat een groot deel van onze gewonnen metalen afkomstig is van gerecycleerde bronnen- zowel van de productieresiduen van onze klanten, residuen uit andere bedrijfstakken als van materialen aan het einde van hun levensduur. Metalen hebben een uniek kenmerk: ze kunnen oneindig vaak gerecycleerd worden zonder iets van hun chemische of fysische eigenschappen te verliezen. Dit creëert een uitstekend ingrediënt voor duurzame materialen en is een van de fundamenten van ons business model. In het algemeen kunnen we ongeveer 28 metalen terugwinnen uit deze gesloten-kringloopactiviteiten waarvan 20 alleen al in de Recycling business group. De rest van onze metalen moeten we uit primaire bronnen halen. Umicore gaat een mix van lange termijn en kortere termijn aankoopovereenkomsten aan voor zulke kritische grondstoffen en we willen ervoor zorgen dat de materialen die we kopen van duurzame en ethische bronnen afkomstig zijn via de invoering van ons Charter voor duurzame aankopen en/of venster voor specifieke metalen waar nodig.

ENERGIE EN HULPMATERIALEN

Om onze activiteiten te voeden, maken we ook gebruik van inputmateriaal zoals brandstoffen en chemicaliën. We kopen deze stoffen aan volgens ons Charter voor duurzame aankopen. In de meeste landen waar we actief zijn, en gezien de specifieke aard van veel van onze activiteiten, is er maar een beperkte keuze aan energiebronnen die we kunnen gebruiken. Daarom ligt Umicore's focus op het gebied van energie voornamelijk op de optimalisering van de energie-efficiëntie van onze eigen activiteiten.

VAARDIGHEDEN EN EXPERTISE

Umicore is actief op zo'n 60 industriële sites en in verschillende kantoren onderzoekscentra in 25 landen. Om succesvol te zijn, moet Umicore getalenteerde mensen aantrekken in functies gaande van productieoperatoren en -ingenieurs tot onderzoekswetenschappers, commerciële en administratieve medewerkers. Onze collega's dragen via hun expertise en inzet immers bij aan het succes van het bedrijf. Metallurgie, chemie, techniek en materiaalkunde zijn van kritiek belang in onze voornaamste groeigebieden, namelijk recyclage en materialen voor een schone mobiliteit. We verwachten dat onze groei de komende jaren vooral in Azië zal plaatsvinden, wat zal leiden tot een grotere focus op het aantrekken van talent in deze regio.

INVESTERINGEN EN FINANCIERINGEN

Umicore heeft financiële middelen nodig om haar missie te kunnen volbrengen wat betreft de productie van materialen voor een beter leven en de uitvoering van haar strategie. Via een aantal economische cycli financiert Umicore strategische initiatieven voor de groei van de kasstroom die haar eigen activiteiten genereren. De schuldenlast wordt doorgaans laag gehouden, omdat het bedrijf het equivalent van een voor investeringen aantrekkelijke kredietwaardigheid wil behouden.

Toonaangevende oplossingen bieden

WE WENDEN ONZE KENNIS IN METALLURGIE, CHEMIE EN MATERIAALKUNDE AAN OM PRODUCTEN EN DIENSTEN AAN TE BIEDEN DIE HET LEVEN VAN MENSEN VERBETEREN

UMICORE'S ACTIVITEITEN

De activiteiten van Umicore worden uitgevoerd in ca. 60 industriële sites gaande van grootschalige recyclagefabrieken tot productiefaciliteiten die gespecialiseerde materialen en chemicaliën ontwikkelen.

Umicore's recyclageactiviteiten kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën: de recyclage van edele metalen in Hoboken, België, die rond complexiteit draait. Hierbij wordt gebruikgemaakt van een erg ingewikkeld proces om de meest complexe materialen te recyclen en te raffineren en een breed gamma aan metalen te herwinnen. Umicore's andere recyclageactiviteiten worden in nauwe samenwerking met klanten uitgevoerd en zijn bedoeld om één of twee metalen uit productieresiduen te halen.

De faciliteiten van Umicore die materialen en producten produceren, zijn vaak dicht bij onze klanten gelegen. We ontwikkelen gespecialiseerde materialen in nauwe samenwerking met de klant en volgens zeer specifieke eisen.

Umicore streeft naar uitmuntende ecologische en maatschappelijke prestaties in al haar activiteiten. Zo willen we bijvoorbeeld de impact van metaalemissies tot een minimum beperken en een betere materiaal- en energie-efficiëntie tot stand brengen. We streven er ook naar om een veilige en gezonde werkomgeving te creëren. Operationele uitmuntendheid is niet alleen belangrijk voor onze bedrijfscontinuïteit, het helpt ook om Umicore competitiever te maken.

DE TECHNOLOGIE VAN UMICORE

Technologie is essentieel voor het welslagen van Umicore. Dit kan talrijke vormen aannemen – van productie- en procestechnologie tot een grondige kennis van metallurgie en materiaalkunde. Umicore ontwikkelt een aanzienlijk deel van haar technologie via haar eigen onderzoek & ontwikkelingsinspanningen (O&O) en investeert elk jaar het equivalent van 6% van haar omzet in O&O. We ontwikkelen ook technologie in samenwerking met industriële of academische partners en, waar van toepassing, beschermen we onze intellectuele eigendom met patenten.

DUURZAME PRODUCTEN EN DIENSTEN

Umicore's materialen worden door onze klanten in producten geïntegreerd. Deze klanten zijn eerder industriële bedrijven die producten maken die worden gebruikt door andere bedrijfstakken of eindconsumenten. Door nauw samen te werken met deze klanten kunnen we op maat gemaakte materialen of processen ontwikkelen die de duurzaamheid van het product of proces verhogen door gezondheid en veiligheid, recycleerbaarheid, kostenefficiëntie, afvalbeperking en energie-efficiëntie in acht te nemen, in onze eigen faciliteiten, maar ook in de waardeketen. We willen anticiperen op groeiende trends – bijvoorbeeld de vervanging van potentieel gevaarlijke materialen in producten – om onze klanten meerwaarde te bieden.

Gemeenschappelijke waarde creëren

VIA ONS GESLOTEN-KRINGLOOPBEDRIJFSMODEL CREËREN WE WAARDE VOOR AL ONZE BELANGHEBBENDEN – ECONOMISCH, MAATSCHAPPELIJK EN ECOLOGISCH

LEVENSQUALITEIT VERBETEREN VIA ONZE PRODUCTEN & DIENSTEN

De ambitie van Umicore bestaat erin materialen voor een beter leven (“materials for a better life”) te vervaardigen. Onze voornaamste bijdragen liggen op het gebied van recyclage en materialen voor een schone mobiliteit. Onze recyclagediensten helpen het probleem van grondstoffenschaarste op te lossen en reduceren ook afval en de uitstoot van CO₂. Onze autokatalysatoren helpen luchtverontreiniging van interne verbrandingsmotoren te beperken, terwijl onze herlaadbare-batterijmaterialen elektrisch vervoer mogelijk maken. We treffen producten van Umicore aan in een reeks andere toepassingen die het dagelijkse leven comfortabeler maken en die vaak een bijdrage leveren aan een schoner milieu. Zo vindt u materialen van Umicore in uw televisiescherm, in het moederbord van uw computer, in de lichtschakelaars van uw huis, in glasvezeloptica en satellieten die voor uw verbinding zorgen ... de lijst is bijna eindeloos!

KWALITATIEVE TEWERKSTELLING

Umicore biedt kwalitatief hoogwaardige werkgelegenheid aan een 10.000-tal collega's in 25 landen - functies gaande van wetenschappelijke onderzoekers tot productie-ingenieurs en van waardeketenexperts tot administratieve medewerkers. We bieden onze werknemers competitieve lonen, opleidingen, groeimogelijkheden

en een langdurig vooruitzicht op werk. Elk van onze sites wil als een aantrekkelijke werkgever worden beschouwd in zijn eigen specifieke context. Umicore ondersteunt het principe van collectieve onderhandelingen en heeft een wereldwijde kaderovereenkomst over duurzame ontwikkeling ondertekend met de IndustriALL Global Union.

AANDEELHOUDERSRENDEMENT

Umicore streeft naar een superieure groei en rendement voor haar aandeelhouders. Ons doel – over de economische cyclus heen – is een rendement op geïnvesteerd kapitaal te genereren van meer dan 15%. Eén van onze Horizon 2020-ambities is de verdubbeling van de operationele winst van het bedrijf, voornamelijk door groei in recyclage en materialen voor een schone mobiliteit. Terwijl de voornaamste focus van Umicore op organische groei ligt, worden overnames ook overwogen voorzover ze in onze strategie passen en een meerwaarde kunnen betekenen voor aandeelhouders. Ons dividendbeleid bestaat erin een stabiel of geleidelijk stijgend dividend uit te keren. We staan erom bekend om overtollig kasgeld terug te betalen aan aandeelhouders in de vorm van de inkoop van eigen aandelen.

BIJDRAGE AAN DE MAATSCHAPPIJ

Umicore's activiteiten, producten en diensten helpen tal van maatschappelijke en ecologische uitdagingen aan te gaan, zoals gedefinieerd door de Sustainable Development Goals (duurzame ontwikkelingsdoelstellingen) van de Verenigde Naties. Ook al dragen we een steentje bij aan veel van de doelstellingen, zijn dit toch de belangrijkste: Duurzame steden en gemeenschappen, Verantwoorde consumptie en productie, Betaalbare en duurzame energie, Eerlijk werk en economische groei, Goede gezondheid en welzijn, Gendergelijkheid. Meer informatie over deze overkoepelende bijdrage vindt u op de pagina's 20 tot en met 38. Onze aanpak wat betreft de betrokkenheid van onze belanghebbenden komt dan weer gedetailleerd aan bod op de pagina's 55 tot en met 59.

HORIZON 2020

Een strategie implementeren die ertoe doet

WE WILLEN EEN STRATEGIE IMPLEMENTEREN DIE HET VERSCHIL
MAAKT EN VOORDELEN OPLEVERT VOOR IEDEREEN

HORIZON 2020-DOELSTELLINGEN

Onze Horizon 2020-strategie behandelt vier belangrijke gebieden met doelstellingen gericht op specifieke aspecten van elk gebied.

ECONOMISCHE PRESTATIES

LEIDERSCHAP VERSTERKEN
DE WINST VERDUBBELEN
HET PORTFOLIO WEER IN EVENWICHT BRENGEN

WAARDEKETEN EN MAATSCHAPPIJ

DUURZAME BEVOORRADING
DUURZAME PRODUCTEN EN DIENSTEN

ECO-EFFICIËNTIE

EFFICIËNTE OPERATIES

AANTREKKELIJKE WERKPLEK

GEZONDHEID
VEILIGHEID
BETROKKENHEID VAN DE MEDEWERKERS

VOORNAAMSTE RISICO'S & OPPORTUNITEITEN

We hebben zes belangrijke risico's en opportuniteiten geïdentificeerd die het meest relevant zijn voor onze activiteiten (zie pagina's 41-46). Hier tonen we hoe ze aansluiten bij onze strategische focusgebieden.

- 1 Wet- en regelgeving
- 2 Bevoorrading
- 3 Technologie en substitutie
- 4 Markt
- 5 Metaalprijs

- 1 Wet- en regelgeving
- 2 Bevoorrading
- 3 Technologie en substitutie
- 4 Markt

- 1 Wet- en regelgeving
- 3 Technologie en substitutie

- 6 Talenten aantrekken en behouden

AFSTEMMING OP DE MAATSCHAPPIJ

Onze strategie draagt bij aan de verwezenlijking van de Sustainable Development Goals (Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen) van de VN.

PRESTATIES

Vooruitgang boeken in onze strategie

WIJ HEBBEN ONZELF UITDAGENDE STRATEGISCHE DOELEN GESTELD
EN WE BOEKEN DUIDELIJK VOORUITGANG

	2020-DOELSTELLING	RESULTATEN 2016	MEER INFO	VOORTGANGSTRACKER								
ECONOMISCHE PRESTATIES BEVORDEREN												
LEIDERSCHAP VERSTERKEN	Onze sterke positie en uniek aanbod in schone mobiliteitsmaterialen en recyclageprocessen bevestigen	<ul style="list-style-type: none"> - Capaciteitsuitbreiding in kathodematerialen maakt Umicore een onbetwiste leider in dit domein - Voltooiing van capaciteitsuitbreiding in de fabriek in Hoboken - Eén van de drie wereldleiders in emissiecontrolesystemen voor auto's 	Economisch overzicht (p. 22-28)	JAARLIJKSE GROEI VAN DE INKOMSTEN VAN DE GROEP +3%								
WINST VERDUBBELEN	Minstens verdubbeling van de recurrente EBIT vergeleken met 2014 en exclusief de stopgezette activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Sterke winstgroei door de gro-tere bijdrage van Catalysis en Energy & Surface Technologies - Toename van onlangs afgeronde investeringen droeg bij tot het schaafeffect 	Financiële verklaringen (p. 94-174)	REBIT-STIJGING +7% t.o.v. 2015 +26% t.o.v. 2014 (exclusief stopgezette activiteiten)								
EVENWICHT IN ONZE PORTFOLIO	Zorgen voor een meer evenwichtige verdeling van de inkomsten tussen de drie businesssegmenten	<ul style="list-style-type: none"> - De bijdrage aan de winst van Catalysis en Energy & Surface Technologies is in absolute en relatieve zin gegroeid in 2016 door een sterk toegenomen verkoop van autokatalysatoren en kathodematerialen 	Nieuwe fabriek voor katalysatoren in Nowa Ruda (online casestudie) Umicore breidt uit om de uitdagingen inzake schone mobiliteit te beantwoorden (online casestudie)	<table border="1"> <caption>Revenue Distribution by Business Unit</caption> <thead> <tr> <th>Business Unit</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>CA</td> <td>42%</td> </tr> <tr> <td>RE</td> <td>35%</td> </tr> <tr> <td>EST</td> <td>23%</td> </tr> </tbody> </table>	Business Unit	Percentage	CA	42%	RE	35%	EST	23%
Business Unit	Percentage											
CA	42%											
RE	35%											
EST	23%											
WAARDEKETEN EN MAATSCHAPPIJ												
DUURZAME BEVOORRADING	Onze bevoorrading veiligstellen en ons gesloten-kringloopaanbod promoten	<ul style="list-style-type: none"> - Risico's in kaart gebracht om de kritieke grondstoffen op business unit-niveau te definiëren, evenals risicobeperkende acties te identificeren om de bevoorrading veilig te stellen - Bevestiging gekregen van onafhankelijke derde dat onze kobaltvoorraden voldoen aan ons duurzaam inkoopkader 	Zorgen voor een duurzame bevoorrading van kobalt (online casestudie)	KRITICITEIT IN KAART GEBRACHT VOOR 9 VAN DE 11 BUSINESS UNITS								

PRESTATIES

Vooruitgang boeken in onze strategie

	2020-DOELSTELLING	RESULTATEN 2016	MEER INFO	VOORTGANGSTRACKER
DUURZAME PRODUCTEN EN DIENSTEN	Producten ontwikkelen die duurzame waarde creëren voor onze klanten of de maatschappij	<ul style="list-style-type: none"> - Sterke portfolio van producten en diensten die bijdragen aan schone mobiliteit en recyclage - Economische voordelen en algemene besparing van grondstoffen via gesloten kringloop voor germanium 	Umicore en Prysmian Group ontwikkelen nieuwe metaal-terugwinningsprocessen (online casestudie)	62,0% VAN DE TOTALE INKOMSTEN UIT SCHONE MOBILITEIT EN RECYCLAGE
ECO-EFFICIËNTIE				
EFFICIËNTE OPERATIES	Een hogere energie-efficiëntie bereiken	<ul style="list-style-type: none"> - Energieverbruik werd met 7% verminderd ten opzichte van het referentiejaar 2015 - In 2016 werden 36 projecten met betrekking tot energie-efficiëntie geïmplementeerd 	Olen: Opladen voor de toekomst (online casestudie)	ENERGIEVERBRUIK - 7% VS 2015 REFERENTIE
AANTREKKELIJKE WERKPLEK				
VEILIGHEID	Nul ongevallen	<ul style="list-style-type: none"> - Veiligheidsprestaties verslechterd voor het derde jaar op rij. Eén dodelijk ongeval in Brazilië - Lancering van een proefproject over risicocompetentie om het bewustzijn van veiligheidsrisico's te vergroten en een veiligheidscultuur te ontwikkelen 	Inzetten op vooruitgang inzake veiligheid (online casestudie)	AANTAL ONGEVALLEN 59
GEZONDHEID	Geen overschrijding van de drempelwaarden	<ul style="list-style-type: none"> - Toename van te hoge waarden gemeten via bio-monitoring - Indium toegevoegd aan de lijst met opgevolgde biomarkers 	Sociale verklaringen (p. 187-199)	OVERSCHRIJDING 3,2%
BETROKKENHEID VAN DE MEDEWERKERS	De betrokkenheid van de medewerkers nog verbeteren met specifieke focus op het aantrekken en behouden van talentbeheer, diversiteit en inzetbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> - Introductie van een vrijwillig streefdoel van 15% vrouwen in topmanagementfuncties - Junior management-programma om internationale ervaring en diversiteitsmentaliteit te bevorderen - Toegang tot digitaal leerplatform uitgebreid 	Over de grenzen heen JUMPen (online casestudie)	VRIJWILLIG VERTREK 4,1%

PRESTATIES

Economisch overzicht

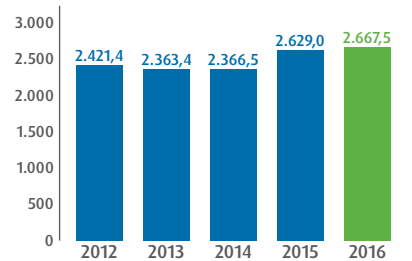
OVERZICHT

De inkomsten en recurrente EBIT voor voortgezette activiteiten namen toe met respectievelijk 3% en 7%. Voor de Groep, inclusief stopgezette activiteiten, stegen de inkomsten met 1% en de recurrente EBIT met 6%. De sterke groei in Automotive Catalysts en Rechargeable Battery Materials heeft de impact van de lagere metaalprijs op de diverse recyclageactiviteiten ruimschoots gecompenseerd.

INKOMSTEN

(METAAL NIET INBEGREPEN)

EUR miljoen

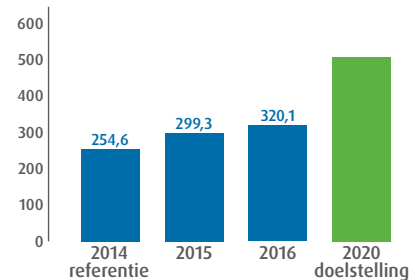

De resultaten voor 2016 weerspiegelden opnieuw een jaar van vooruitgang in het verwezenlijken van onze Horizon 2020 economische doelstellingen. De algemene evolutie in de drie segmenten toont aan dat we ons leiderschap op het vlak van schone mobiliteit en recyclage versterken. De winstgroei in de Catalysis en Energy & Surface Technologies

segmenten betekent ook een grote stap voorwaarts in het bereiken van de doelstelling om de winst te verdubbelen tussen 2014 en 2020 (exclusief stopgezette activiteiten) en meer evenwicht in de portefeuille te creëren.

RECURRENTE EBIT

EUR miljoen

OVERZICHT PER SEGMENT

CATALYSIS

De inkomsten in Catalysis stegen met 6% door de sterke groei in Automotive Catalysts. De winst nam met 23% toe dankzij een volumestijging en positieve mix in Automotive Catalysts evenals schaafeffecten na het opdrijven van de productie in de onlangs in gebruik genomen investeringen.

De inkomsten voor **Automotive Catalysts** waren beduidend hoger op jaarbasis, zowel voor

personenwagens als voor zware dieselveertuigen. In het segment van personenwagens was in het bijzonder de vraag naar Umicore's katalysatoren voor benzinemotoren sterk. De vraag naar katalysatoren voor zware dieselveertuigen steeg aanzienlijk in Europa en Azië.

De wereldwijde markt van personenwagens is met 4,3% toegenomen, bijna volledig dankzij de Chinese automarkt en in mindere mate Europa en Noord-Amerika. Umicore's volumes en inkomsten groeiden sneller dan de wereldwijde markt.

In Europa overtroffen Umicore's volumes en inkomsten de groei van de markt, die een toename van 2,6% liet optekenen. De vraag naar Umicore's katalysatoren voor benzinemotoren was sterk dankzij het succes van de onlangs gelanceerde benzineplatforms met Umicore katalysatoren. Dit was vooral het geval voor benzinemotoren met directe injectie. Umicore kondigde tijdens het jaar aan dat ze de productie van autokatalysatoren in Duitsland zal consolideren in één gespecialiseerde fabriek in Bad Säckingen, en dat zij van plan is de capaciteit van de pas in gebruik genomen fabriek in Nowa Ruda in Polen uit te breiden om de toekomstige groei tegemoet te komen.

Economisch overzicht

In Noord-Amerika lagen Umicore's volumes en inkomsten onder de marktgroei van 2%, die voornamelijk werd gedreven door Aziatische autofabrikanten waaraan Umicore relatief minder is blootgesteld. Umicore rondde de uitbreiding af van het testlabo in het Technology Center in Auburn Hills, Michigan. Umicore's volumes en inkomsten in Zuid-Amerika daalden, in lijn met een verzwakkende markt die pas tegen het einde van het jaar de eerste tekenen van stabilisatie vertoonde.

De Chinese autoproductie steeg met 12,8%. De beslissing van de Chinese overheid eind 2015 om de verkoopbelasting voor voertuigen met kleine motoren van 10% naar 5% terug te brengen, speelde hierin een belangrijke rol. Die beslissing heeft de verkoop in 2016 een fikse duw in de rug gegeven. Umicore's verkopen overtroffen de Chinese markt zowel qua volumes als inkomsten dankzij haar sterke blootstelling aan internationale autofabrikanten die sneller groeiden dan de lokale fabrikanten.

In Zuid-Korea daalden Umicore's volumes en inkomsten in lijn met de markt. Umicore's marktaandeel bij Japanse autofabrikanten wereldwijd nam verder toe en de verkoopvolumes en inkomsten kenden een sterke stijging. Umicore's volumes en inkomsten in India stegen sneller dan de groeiende automarkt. Umicore nam op het einde van het

jaar haar nieuwe katalysatorenfabriek in Hemaraj, Thailand in gebruik.

In 2016 sloot Umicore belangrijke contracten af voor benzineruotfilters in Europa en China in het kader van de Euro 6c en China 6 emissiewetten die in voege zullen treden vanaf september 2017.

De inkomsten voor **Precious Metals Chemistry** waren iets lager op jaarbasis. De hogere inkomsten voor homogene katalysatoren gebruikt in life science-toepassingen en in bulkchemicaliën werden meer dan tenietgedaan door de lagere vraag naar API's (Active Pharmaceutical Ingredients) en een zwakkere vraag in Zuid-Amerika naar anorganische chemicaliën in katalytische toepassingen.

ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES

De inkomsten in Energy & Surface Technologies stegen met 4% dankzij een sterke volumegroei in kathodematerialen voor autobietoepassingen die de afgenomen vraag in een aantal andere eindmarkten van de business group meer dan compenseerde. De winst steeg met 16% als gevolg van hogere inkomsten evenals een verbetering van de marges in Cobalt & Specialty Materials en Electro-Optic Materials.

De inkomsten en volumes voor **Rechargeable Battery Materials** waren aanzienlijk hoger op

jaarbasis dankzij de sterk groeiende vraag naar NMC-kathodematerialen (nikkel-mangaan-kobalt) gebruikt in het transportsegment. In dit marktsegment vormen de toenemende marktpenetratie van elektrische en hybride wagens en het gebruik van grotere batterijen voor een langere rijafstand een sterke basis voor groei.

In april 2016 kondigde Umicore een investeringsprogramma aan om de capaciteit voor kathodematerialen te verdrievoudigen in China en Korea tegen eind 2018. Deze investering is gebaseerd op de sterke toename van de vraag naar NMC-kathodematerialen gebruikt voor de elektrificatie van voertuigen. De nieuwe capaciteit zal geleidelijk aan in gebruik genomen worden vanaf de tweede helft van 2017.

Als onderdeel van haar groeistrategie voor batterijmaterialen verwierf Umicore ook de volledige eigendom van drie NMC-patentfamilies voor kathodematerialen van 3M Corporation. Umicore exploiteerde deze octrooien voordien onder licentie van 3M. De octrooien hebben betrekking op materialen die de referentie zijn voor grote lithium-ionbatterijen die doorgaans gebruikt worden in automobiel- en energieopslagtoepassingen.

Economisch overzicht

De leveringen van Umicore's gepatenteerde High Energy LCO (lithium-kobaltiet) kathodematerialen voor hoogstaande draagbare apparaten bleven het goed doen. Deze materialen bieden een uitstekende combinatie van de hoogste energiedensiteit en de beste veiligheidsprestaties voor hoge-energie-polymeerbatterijen gebruikt in elektronicatoestellen. De vraag naar Umicore's NMC-kathodematerialen voor energieopslagtoepassingen steeg op jaarbasis.

De inkomsten voor **Cobalt & Specialty Materials** bleven nagenoeg stabiel op jaarbasis, ondanks de impact van lagere kobalt- en nikkelprijzen op de bijdrage van de raffinageactiviteiten. Hoewel de prijzen voor kobalt en nikkel enigszins stegen tegen het einde van het jaar, bleven ze onder het gemiddelde van 2015.

De distributieactiviteiten behaalden stabiele inkomsten waarbij volumegroei de impact van lagere metaalprices op de distributiemarges compenseerde. De inkomsten uit nikkelchemicaliën stegen dankzij de grotere vraag voor batterij- en katalytische toepassingen. Het aantal bestellingen van metaalcarboxylaten lag enigszins onder het sterke niveau van 2015, terwijl de inkomsten voor werktuigmaterialen stabiel bleven.

De werken voor de renovatie en modernisering van de raffinagefaciliteit in Olen, België, werden aangevat in 2016 en zullen naar verwachting tegen eind 2018 zijn afgerond.

De inkomsten voor **Electroplating** waren aanzienlijk hoger op jaarbasis, voornamelijk door de sterk gestegen vraag naar edelmetaalhoudende elektrolyten gebruikt in draagbare elektronica. De vraag naar coatingproducten voor printplaten steeg dankzij een toename van het marktaandeel. De inkomsten voor decoratieve toepassingen daalden enigszins.

De inkomsten voor **Electro-Optic Materials** daalden door een lagere bijdrage van recyclage en raffinage en lagere inkomsten van de substratenactiviteit. De recyclage- en raffinageactiviteiten ondervonden de gevolgen van de lagere metaalprices, terwijl het aantal bestellingen voor substraten onder de sterke niveaus van 2015 bleef. De inkomsten van germaniumtetrachloride stegen aanzienlijk dankzij een groeiende vraag en een toename van het marktaandeel. Ook de vraag naar afgewerkte infraroodoptiek kende een stijging. De impact van lagere inkomsten op de winst werd ruimschoots gecompenseerd door kostenbepalende maatregelen en productiviteitsverbeteringsprogramma's.

Thin Film Products tekende lagere inkomsten en winst op in vergelijking met het voorgaande jaar omwille van een lagere bijdrage van de activiteit voor grote oppervlaktebehandeling waar de concurrentiedruk bleef wegen op de volumes en premies. De inkomsten van producten verkocht aan de micro-elektronica-industrie namen toe dankzij de toegenomen vraag in Europa en Azië. De bouw van een nieuwe fabriek in China voor de productie en recyclage van ITO-targets (indium tin oxide) werd afgerond in 2016 en de productie wordt opgevoerd.

RECYCLING

De inkomsten en de winst van Recycling daalden respectievelijk met 3% en 12% en weerspiegelden de impact van lagere metaalprices.

De inkomsten voor **Precious Metals Refining** daalden lichtjes op jaarbasis door de lagere vraag naar speciale metalen, in het bijzonder selenium, tellurium en indium, evenals lagere ontvangen prijzen voor de platinagroep-metalen (PGM's). Hoewel de vraag naar bepaalde speciale metalen licht steeg naar het einde van het jaar toe, bleven de prijzen een stuk onder het niveau van de laatste jaren; dit was ook het geval voor de PGM-prijzen.

PRESTATIES

Economisch overzicht

De bevoorrading weerspiegelde tijdens het jaar een goede beschikbaarheid van complexe residuen van de non-ferro raffinage- en mijnindustrie.

In 2016 voerde Umicore twee onderhoudsstilstanden uit in de smeltinstallatie in Hoboken. Naast het gebruikelijke onderhoudswerk werden tijdens het jaar ook een aantal procesverbeteringen doorgevoerd en een reeks randinvesteringen werd afgewerkt. De jaarlijkse verwerkte volumes in de fabriek lagen in lijn met de volumes in het voorgaande jaar.

Umicore startte in 2016 een aantal investeringen op in de fabriek in Hoboken om metaalemissies te verminderen. Hierbij ligt de focus in de eerste plaats op de renovatie van de loodraffinaderij om zowel het risico op loodemissies te beperken als de gezondheid in de werkomgeving te verbeteren. Hoewel de totale emissies de afgelopen twintig jaar aanzienlijk en consistent werden teruggedrongen, vond er tijdens reparatiewerkzaamheden in de loodraffinaderij een piek aan stofemissies plaats. De investering moet bijdragen tot het bereiken van de volgende stap in de drastische beperking van het risico op blootstelling aan stof.

De inkomsten voor **Jewellery & Industrial Metals** bleven stabiel op jaarbasis. De raffinageactiviteit genoot van hogere volumes, voornamelijk voor residuen op basis van goud. De inkomsten uit de

productiviteiten werden echter beïnvloed door een lagere vraag naar zilveren muntstukken voor de Europese en Noord-Amerikaanse muntproducenten. De vraag naar industriële toepassingen en sieraden was stabiel.

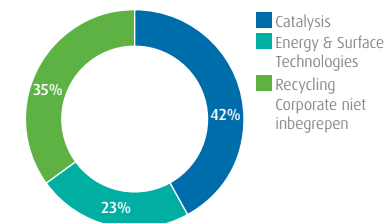
De inkomsten voor **Platinum Engineered Materials** stegen lichtjes op jaarbasis als gevolg van een hogere vraag naar zowel toepassingen voor glas als platinagaaskatalysatoren. De eerder ingevoerde kostenbeperkende maatregelen hadden ook een positieve invloed op de winst.

In **Precious Metals Management** lag de bijdrage van de tradingactiviteit lager door de ongunstige metaalprijsomgeving, vooral in de eerste helft van het jaar. De vraag naar de fysieke levering van metalen was gemengd: de vraag van investeerders naar goudstaven nam toe in vergelijking met het voorgaande jaar, terwijl het aantal bestellingen van industriële metalen iets lager lag.

De inkomsten voor **Technical Materials** daalden licht aangezien de marktomstandigheden moeilijk bleven, in het bijzonder in Europa. De winst lag echter hoger, dankzij de kostenbesparende en productiviteitsmaatregelen. Extra stappen worden overwogen om de concurrentiekracht van de business unit te versterken, evenals een mogelijke verkoop van de hele business unit of onderdelen ervan. In dit

kader heeft de business unit haar productiefaciliteit in China gesloten, waar de structurele overcapaciteit in de contact- en soldeermateriaalmarkt een lokale productieaanwezigheid onhoudbaar maakte.

RECURRENTE EBIT PER BUSINESS GROUP

CORPORATE

De corporate kosten bleven vrijwel op hetzelfde niveau als in 2015.

Element Six Abrasives noteerde lagere inkomsten op jaarbasis als gevolg van een afgenomen vraag in verschillende van haar eindmarkten. Hoewel de marktsituatie enigszins verbeterde naar het einde van het jaar toe, vooral voor olie- en gasboorproducten, bleef de algemene vraag beduidend onder het niveau van het voorgaande jaar. De impact van lagere inkomsten op de winstbijdrage van Element Six Abrasives werd in zekere mate gecompenseerd

Economisch overzicht

door de impact van kostenbesparende maatregelen en efficiëntieverbeteringen.

STOPGEZETTE ACTIVITEITEN

De inkomsten voor **Building Products** daalden op jaarbasis, door de blijvend zwakke vraag in Frankrijk, de grootste markt voor de business unit. Eerste tekenen van herstel van de Franse bouwsector werden echter onlangs waargenomen, wat de toekomstige vraag zou kunnen ondersteunen. De inkomsten voor bouwmaterialen verkocht op de markten buiten Europa waren eveneens lager door vertragingen van enkele grotere bouwprojecten. Premies voor de meer gestandaardiseerde marktsegmenten werden getroffen door concurrentiedruk, terwijl hogere verkopen van oppervlaktebehandelde producten bijdroegen tot een verbetering van de productmix.

Umicore rondde de verkoop van **Zinc Chemicals** aan OpenGate Capital af met uitwerking op 1 november 2016. De activiteiten hebben gedurende 10 maanden in 2016 bijgedragen.

NIET-RECURRENTE ELEMENTEN

De niet-recurrente elementen hadden een negatieve impact van EUR 110 miljoen op de EBIT. De belangrijkste niet-recurrente uitgave betrof een boete van EUR 69 miljoen, die de Franse Mededingingsautoriteit had opgelegd in verband

met Umicore's Building Products activiteiten in Frankrijk. De autoriteit beschuldigde Umicore Building Products France ervan misbruik gemaakt te hebben van een vermeende dominante marktpositie. Umicore tekende beroep aan tegen de beslissing.

Herstructureringskosten bedroegen EUR 43 miljoen en hadden voornamelijk betrekking op de aangekondigde sluiting van een fabriek van Automotive Catalysts in Duitsland en de sluiting van de site van Technical Materials in China. Een herstel van bepaalde metaalprijsen aan het einde van het jaar liet toe om waardeverminderingen op permanent vaste metaalvoorraden te hernemen voor een bedrag van EUR 16 miljoen. De impact van de niet-recurrente kosten op het nettoresultaat (aandeel van de Groep) bedroeg EUR 104 miljoen.

FINANCIËLE RESULTATEN EN BELASTINGEN

Netto recurrente financiële kosten bedroegen EUR 32 miljoen, een stijging in vergelijking met het voorgaande jaar, voornamelijk te wijten aan negatieve wisselkoersresultaten. De gemiddelde gewogen nettorente steeg licht naar 1,76%.

De recurrente belastingen voor de periode bedroegen EUR 75 miljoen wat overeenkomt met een recurrente effectieve belastingsvoet van 25,0% (in vergelijking met 21,4% in 2015).

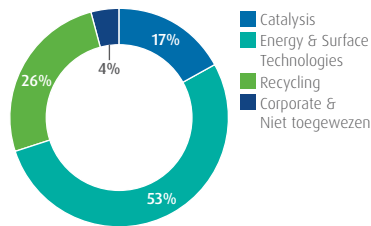
KASSTROMEN

De kasstroom uit bedrijfsactiviteiten bedroeg EUR 385 miljoen. Het werkkapitaal bleef stabiel tijdens het jaar.

De investeringen bedroegen EUR 287 miljoen, waarvan het overgrote deel betrekking heeft op Umicore's groeiprojecten in schone mobiliteit en recyclage. De Energy & Surface Technologies business group nam het grootste deel van de groeiuitgaven voor haar rekening, onder andere voor de start van de investeringswerken voor het verdrievoudigen van de capaciteit in kathodematerialen tegen eind 2018 en voor het verwerven van de octrooifamilies voor NMC-batterijmaterialen van 3M. In Recycling omvatten de investeringen onder andere de randinvesteringen met betrekking tot de capaciteitsuitbreiding in Hoboken. In Catalysis omvatten de investeringen de bouw en in gebruikname van de nieuwe fabriek voor de productie van katalysatoren in Thailand.

PRESTATIES

Economisch overzicht

**INVESTERINGEN
PER BUSINESS GROUP**

FINANCIËLE SCHULD

Op 31 december 2016 bedroeg de netto financiële schuld EUR 296 miljoen, een lichte daling ten opzichte van EUR 321 miljoen aan het begin van het jaar. De schuld daalde door de kasinkomsten van de verkoop van Zinc Chemicals. Het vermogen van de Groep bedroeg EUR 1.848 miljoen, resulterend in een netto schuldgraad (nettoschuld/nettoschuld + eigen vermogen) van 13,8%. De ratio nettoschuld tot recurrente EBITDA bedroeg 0,6, wat in lijn was met de ratio voor 2015.

INDEKKING

In de loop van 2016 sloot Umicore termijncontracten af ter dekking van een deel van haar structurele blootstelling aan de prijzen van bepaalde edel- en

basismetalen in 2017 en 2018. Dit verhoogt de visibiliteit op de winst.

ONDERZOEK, ONTWIKKELING EN INNOVATIE

De uitgaven voor O&O in de volledig geconsolideerde ondernemingen, inclusief stopgezette activiteiten, bedroegen EUR 156 miljoen, wat neerkomt op een stijging ten opzichte van EUR 145 miljoen in 2015. De stijging op jaarbasis weerspiegelt hogere O&O uitgaven in Catalysis. De uitgaven voor O&O bedroegen 5,8% van de inkomsten.

De belangrijkste domeinen van productgerelateerde O&O-uitgaven bevonden zich in autokatalysatoren, herlaadbare-batterijmaterialen en brandstofcel-katalysatoren. De meeste procesgerelateerde O&O-uitgaven zijn gewijd aan recyclagetechnologieën en processen voor de productie van katalysatoren en herlaadbare-batterijmaterialen. Umicore trekt ontvangen onderzoeksubsidies van derden af van de gerapporteerde O&O-cijfers. We passen ook de internationaal erkende definities voor O&O-uitgaven van het Frascati-handboek toe. De O&O-uitgaven van de verbonden bedrijven zijn niet in de gerapporteerde O&O-uitgaven van dit verslag opgenomen.

In totaal werden 50 nieuwe patentfamilies geregistreerd in de loop van 2016, tegenover 46 in 2015. De meeste ervan hebben betrekking op autokatalysatoren en herlaadbare-batterijmaterialen.

Umicore heeft voorrang gegeven aan O&O-programma's die de ambities van Horizon 2020 maximaal ondersteunen, met focus op de ontwikkeling van innovatieve materialen en processen op het gebied van schone mobiliteit en recyclage.

Umicore steunt open innovatie en in 2016 hebben we ons samenwerkingsnetwerk met universiteiten en onderzoeksinstituten over de hele wereld verder ontwikkeld. We boden bijna 72 stageplaatsen aan voor studenten in het kader van hun master- en bacheloropleiding en sponsoren 15 doctoraats- en post-doctoraatsstudenten rechtstreeks tijdens hun studie. Umicore heeft 5 gastprofessoraten aan universiteiten lopen en de onderzoeks- en technische medewerkers van Umicore gaven vele lezingen aan universiteiten over de hele wereld. We hebben ook talrijke samenwerkingen met universiteiten voor onderzoek en het delen van diensten en infrastructuur.

In december 2016, ontving Dr Camila Fernandez de Umicore Materials Technology Award ter waarde van EUR 10.000 voor haar doctoraatsthesis over dynamische katalyseprocessen voor de synthese van ammoniak op nanodeeltjes ruthenium als drager bij lage temperaturen. De inzending van Dr Fernandez was een van de 15 inzendingen die we uit heel Europa mochten ontvangen.

PRESTATIES

Economisch overzicht

De Umicore Materials Technology Award wordt toegekend aan een doctor (PhD) die met zijn of haar onderzoek bijdraagt aan de wetenschap in domeinen die cruciaal zijn voor de groei van de activiteiten van Umicore en voor de ontwikkeling van een duurzame maatschappij. Deze domeinen zijn: recyclagetechnologie / grondstoffenschaarste van metalen, materialen voor katalyse en materialen voor batterijen.

HET UMICORE AANDEEL

De koers van het Umicore aandeel lag op het einde van het jaar 40% hoger dan op het einde van 2015 (EUR 54,15 t.o.v. EUR 38,67). Hiernaast staat een stijging van 3% in de Euronext 100 Index van de 100 grootste op de Euronext-beurzen genoteerde bedrijven en een daling van 2,5% in de Bel20 Index, die de grootste Belgische bedrijven omvat. Deze prestatie leverde Umicore de award op van best presterend aandeel in de Bel20 index. Het afgelopen jaar behielden we onze plaats in de FTSE4Good Sustainability Index en een aantal andere op duurzaamheid gerichte fondsen.

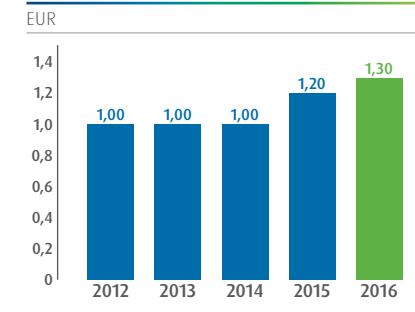
Eind 2016 hadden drie investeringsmaatschappijen meer Umicore aandelen in handen dan de aangiftedrempel van 3%. Op het einde van het jaar hadden deze bedrijven gezamenlijk 23,03% aangegeven, waarvan GBL veruit het grootste was met een aandeel van 17%.

Umicore verwierf geen eigen aandelen in 2016. Tijdens het jaar werden 1.188.875 aandelen gebruikt in het kader van uitgeoefende aandelenopties. Op 31 december 2016 had Umicore 2.673.150 aandelen in eigen bezit, of 2,39% van de uitstaande aandelen van de Groep.

DIVIDEND

Op de Jaarlijkse Algemene Vergadering van 25 april 2017 zal de Raad van Bestuur een bruto jaarlijks dividend van EUR 1,30 per aandeel voorstellen. Gezien het interim-dividend van EUR 0,60 per aandeel dat op 25 augustus 2016 werd uitbetaald en onder voorbehoud van de goedkeuring door de aandeelhouders, zal op 2 mei 2017 een bruto bedrag van EUR 0,70 per aandeel betaald worden.

BRUTODIVIDEND

PRESTATIES

Waardeketen en maatschappij

WE WILLEN ONZE DUURZAAMHEIDSAANPAK IN DE WAARDEKETEN OPTIMAAL BENUTTEN, ZOWEL STROOMOPWAARTS MET ONZE LEVERANCIERS ALS STROOMAFWAARTS MET ONZE KLANTEN

De doelstellingen van Horizon 2020 weerspiegelen een proactieve visie op Umicore's aanwezigheid in de algemene waardeketen. Ze hebben betrekking op de aanwezigheid en impact van Umicore upstream, bijvoorbeeld in de interactie met onze leveranciers, in onze eigen operaties en ook downstream, in termen van de impact van onze producten en diensten.

Upstream hebben we voortgebouwd op onze ervaring met de invoering van ons Charter voor duurzame aankopen tussen 2011 en 2015 en hebben we meer nadruk gelegd op het beheer van de toevoervereisten voor belangrijke grondstoffen. We wilden er ook voor zorgen dat Umicore's inspanningen voor een ethisch verantwoorde bevoorrading het bedrijf een concurrentieel voordeel kunnen opleveren.

Downstream hebben we een sterke portfolio van producten en diensten die onze klanten en de maatschappij specifieke duurzaamheidsvoordelen bieden. Met de kennis en expertise die we hebben opgebouwd in het kader van Vision 2015, hebben we een sterk platform om de duurzaamheidsvoordelen van onze producten en diensten voor klanten en andere belanghebbenden aan te tonen.

DUURZAME AANVOER

Voor onze activiteiten hebben we grondstoffen, transport, energie en andere goederen en diensten nodig. In het algemeen hebben we meer dan 10.000

leveranciers over de hele wereld waaraan we in 2016 ongeveer EUR 9,0 miljard hebben betaald (met inbegrip van de metaalinhoud van grondstoffen). Umicore's aankoop- en transportteams over de hele wereld zorgen voor de energie en andere goederen en diensten (wat indirecte inkoop wordt genoemd en instaat voor ca. 10% van onze uitgaven), terwijl de metaalhoudende grondstoffen rechtstreeks worden aangekocht door de business units (directe inkoop, goed voor 90% van onze uitgaven). In het kader van de Horizon 2020-doelstelling betreffende duurzame aanvoer focussen we op grondstoffen, aangezien die het grootste deel van de uitgaven en risico's vormen.

Het Charter voor duurzame aankopen beschrijft ons engagement omtrent gedrag en praktijken ten opzichte van leveranciers. In ruil daarvoor vragen we dat leveranciers specifieke normen naleven op het gebied van verantwoord milieubeheer, arbeidspraktijken en mensenrechten, zakelijke integriteit en engagement in de bevoorradingketen. Sinds de introductie ervan in 2011 staat het Charter voor duurzame aankopen centraal in al onze inspanningen om afspraken te maken met leveranciers.

Voldoende volumes aan grondstoffen veiligstellen, is een cruciale factor in de levensvatbaarheid van ons aanbod van producten en diensten en om de Horizon 2020-groeidoelstellingen te kunnen behalen. De risico's en opportuniteiten verschillen sterk van

business unit tot business unit en daarom hanteren we een gedecentraliseerde aanpak voor het risico- en opportuniteitsbeheer. We streven naar een concurrentieel voordeel wat betreft de toegang tot kritieke grondstoffen en ons vermogen om deze grondstoffen op een ethische en duurzame manier veilig te stellen.

In 2016 hebben negen van de elf business units een inventaris gemaakt van de kritieke grondstoffen. Vijf van deze negen business units hebben al specifieke acties ondernomen om het risico op een onderbreking van de bevoorrading te beperken. De inventaris van kritieke grondstoffen is gebaseerd op ongeveer 20 criteria die verschillende aspecten van duurzaamheid dekken, van de financiële betrouwbaarheid van de leveranciers en specifieke marktomstandigheden tot milieu- en productveiligheidsrisico's of problemen op het vlak van mensenrechten en zakelijke integriteit. De risicobeperkende acties kunnen variëren afhankelijk van de materialen en de positie van de business unit op de markt.

Wat betreft het creëren van een groter concurrentieel voordeel via ethische en duurzame aankooppraktijken, springt één voorbeeld eruit in 2016. Umicore gebruikt kobalt in materialen voor herlaadbare batterijen, werktuigen, katalysatoren en verschillende andere toepassingen. Meer dan tien jaar geleden ontwikkelde en implementeerde

Waardeketen en maatschappij

Umicore een specifieke aanpak voor de ethische en duurzame inkoop van kobalt. Deze aanpak – een primeur in de kobaltindustrie – werd geformaliseerd in een Sustainable Procurement Framework (programma voor duurzame aankopen) voor kobalt en dekt Umicore's kobaltaankopen wereldwijd. In 2016 gingen we een stap verder en hebben we ervoor gezorgd dat PwC als onafhankelijke derde de zekerheid biedt dat onze kobaltaankopen effectief plaatsvinden conform de omstandigheden uiteengezet in het framework.

“Voldoende volumes aan grondstoffen veiligstellen is een cruciale factor in de levensvatbaarheid van ons aanbod van producten en diensten.”

Dit was ook een primeur in de industrie en genoot heel wat belangstelling van de klanten van onze business units Cobalt & Specialty Materials en Rechargeable Battery Materials. Grote wereldwijde elektronica- en autoproducenten willen hun merken graag beschermen tegen de associatie met onethisch ontgonnen grondstoffen en Umicore's aanpak biedt

hier dan ook een welgekomen risicobeperking voor. Meer informatie hierover vindt u in onze casestudie.

De focus op conflictmineralen is verder versterkt in 2016 toen de EU instemde met een kader waarvan de strekking gelijk is aan die van de Dodd Frank Act van de VS in 2012. Dit vereist een grotere openheid van bedrijven bij het aangeven of het tin, tantalium, wolfram of goud in hun producten afkomstig is van de Democratische Republiek Congo of een aangrenzend land. Ook in 2016 zorgde Umicore ervoor dat haar activiteiten gecertificeerd waren als conflictvrij via verschillende certificatieprogramma's zoals het "conflict-free smelter"-initiatief van de London Bullion Market Association (LBMA) en het Responsible Jewellery Council's (RJC) Chain of Custody-programma. Meer informatie over de conflictvrije status van onze activiteiten vindt u in het gedeelte met verklaringen op pagina 202.

Umicore's beleid wat betreft de "Verantwoorde wereldwijde toelevering van mineralen uit door conflicten getroffen gebieden en risicogebieden" kunt u hier raadplegen.

Met het oog op onze Vision 2015-doelstellingen heeft ons aankoop- en transportteam een kader ontwikkeld voor toegang tot de indirecte aankoopstromen (voornamelijk energie en andere goederen en diensten) voor de duurzaamheidsprestaties van

leveranciers. Dit leidde tot de formele erkenning van het charter door meer dan 1.000 leveranciers. Het team beoordeelde ook een aantal strategische leveranciers van energie, goederen en diensten aan de hand van het beoordelingsproces van Ecovadis. In 2016 ging het team een uitgebreide samenwerking aan met Ecovadis die het pad effende naar een groter aantal Ecovadis-beoordelingen van leveranciers. Bovendien staat een nieuwe snelscantoel Umicore toe om snellere en beter geïnformeerde beslissingen te nemen inzake indirecte aankoop, vooral voor leveranciers die cruciaal worden geacht wat betreft geleverde diensten, geografische ligging en Umicore's uitgaven.

DUURZAME PRODUCTEN EN DIENSTEN

In het kader van Vision 2015 hebben we onze eigen tool ontwikkeld om de duurzaamheid van onze producten en diensten te beoordelen. Via deze APS-tool (Assessment of Product (& Service) Sustainability) kregen alle business units een beter inzicht in het potentieel voor differentiatie en concurrentieel voordeel via het duurzaamheidsprofiel van hun producten. De ervaring die werd opgedaan door de implementatie van APS in alle business units was voor Umicore een belangrijk instrument om haar materialiteitsmatrix te ontwikkelen en de gebieden te identificeren waarin onze duurzaamheidsaanpak beter zou kunnen worden benut om ons te onderscheiden van concurrenten.

PRESTATIES

Waardeketen en maatschappij

Umicore's Horizon 2020-doelstelling is het concurrentieel voordeel nog te versterken door de ontwikkeling van producten met specifieke duurzaamheidsvoordelen. Dit is nauw verbonden met onze economische doelstelling om een onbetwiste leider te zijn in schone mobiliteit en recyclage.

Onze focus op het gebied van duurzame producten en diensten ligt in de eerste plaats op de activiteiten die oplossingen bieden voor de megatrends van schone mobiliteit en grondstoffenschaarste. Hieronder vindt u enkele voorbeelden die dit illustreren. Voor meer informatie hierover kunt u onze online casestudies raadplegen:

- Schone mobiliteit (schone lucht): We hebben een nieuwe fabriek in Polen geopend voor de productie van autokatalysatoren. Dankzij deze investering kunnen we onze klanten technologieën bieden die aan de strengste emissiewetten voldoen en Europa's doel van 'schonere lucht voor iedereen' ondersteunen. Het onderstreept ook onze ambitie om een afgetekend leider te zijn in materialen voor schone mobiliteit.

- Schone mobiliteit (elektrische voertuigen): We hebben een uitbreidingsplan aangekondigd om de productiecapaciteit voor kathodematerialen te verdrievoudigen tegen eind 2018. Umicore's NMC-kathodematerialen zijn belangrijke ingrediënten om de vereiste verbeteringen in batterijtechnologie mogelijk te maken, zodat de rijafstand kan worden vergroot en de totale gebruikskosten van elektrische voertuigen kunnen worden beperkt.

- Tot de investeringen in de vestiging van Olen behoorde een nieuwe kobaltraffinage-installatie waardoor Umicore meer kobalt- en nikkelhoudende residuen kan recycleren.

- Umicore werkt met haar klanten samen via een businessmodel dat de circulaire economie ondersteunt. Verschillende business units doen dit door productieresiduen, materialen aan het einde van hun levensduur en industriële bijproducten te recycleren. Onze recyclageactiviteiten in Hoboken zijn het bekendste voorbeeld, maar er zijn nog tal van andere voorbeelden in het bedrijf. Een samenwerking tussen Umicore en Prysmian Group bijvoorbeeld heeft tot innovatieve terugwinningprocessen geleid die afval reduceren en zo het verbruik van germanium verminderen.

We hebben een nieuwe indicator ontwikkeld om onze focus op schone mobiliteit en recyclage te benadrukken. In 2016 bedroegen de inkomsten van activiteiten die producten en diensten leveren die rechtstreeks gekoppeld zijn aan één van deze twee megatrends 62%. Aangezien we naar de Horizon 2020-doelstellingen toe werken en ons zelfs nog meer focussen op onze business, verwachten we dat dit percentage zal stijgen. Het moet worden opgemerkt dat veel van de materialen en diensten die de resterende 38% van de inkomsten uitmaken, antwoorden bieden op specifieke maatschappelijke behoeften zoals een verbeterde connectiviteit (materialen voor hoogkwalitatief glas, displays) of een lager energieverbruik (materialen in energie-efficiënte verlichting zoals leds).

Meer informatie over onze inspanningen op dit vlak, alsook onze aanpak wat betreft de naleving van de internationale regels, in het bijzonder REACH, vindt u in het gedeelte met verklaringen op pagina's 200-207.

PRESTATIES

Eco-efficiëntie

WE STREVEN ERNAAR OM DE DUURZAAMHEID VAN ONZE ACTIVITEITEN TE OPTIMALISEREN, MET EEN BIJZONDERE NADRUK OP ENERGIE-EFFICIËNTIE

In het kader van onze Horizon 2020-doelstellingen blijven we selectieve initiatieven op het gebied van eco-efficiëntie nemen in business units en sites waar ze veel waarde en een concurrentievoordeel kunnen opleveren, bijvoorbeeld door kostenvermindering of een versterkte 'license to operate'.

ENERGIE-EFFICIËNTIE

Hoewel we al een belangrijke rol spelen in de overgang naar een koolstofarme samenleving, bijvoorbeeld via onze materialen voor herlaadbare batterijen in elektrische voertuigen, leggen we ons in onze eigen operaties toe op de verdere verbetering van de energie-efficiëntie.

Met het oog op Horizon 2020 leggen we een grotere nadruk op de vestigingen die het meest bijdragen aan het totale energieverbruik van Umicore. We zullen het energieverbruik op alle sites blijven opvolgen en rapporteren. De grotere bijdragers worden extra aangemoedigd en verplicht om te rapporteren over hun energie-efficiëntieprojecten.

In 2016 stonden 27 sites in voor 95% van het energieverbruik van de Groep. Op deze sites werden 36 energie-efficiëntieprojecten geïmplementeerd in de loop van 2016. Tegen het einde van het jaar had Umicore haar energieverbruik met 7% verminderd ten opzichte van het referentiejaar 2015. Dit betekent dat we bij gelijkaardige productieniveaus 7% minder

energie hebben verbruikt. Dit resultaat is het gevolg van zowel een verbeterde productiviteit als van de invoering van energie-efficiëntieprojecten. Tegelijkertijd is de totale CO₂-emissie in absolute cijfers met 12% gestegen in vergelijking met 2015, door hogere directe procesemissies die geen betrekking hebben op het energieverbruik enerzijds en een netto stijging van de activiteitsgraad anderzijds. Voor de omschrijving van het toepassingsgebied van de sites in de vergelijking tussen beide jaren, kunt u het hoofdstuk met verklaringen op pagina's 176-186 raadplegen.

Bovendien hebben een aantal Umicore sites nu de energie-efficiëntienorm ISO 50001 ingevoerd, terwijl de twee grootste vestigingen in België sinds 2004 deel uitmaken van het energie-efficiëntieconvenant met de Vlaamse overheid.

METAALEMISSIONS

In het kader van onze aanpak inzake leefmilieubeheer controleren we al jarenlang de impact van metaalemissies naar water en lucht en nemen we maatregelen om die te verminderen.

De diverse metalen die we uitstoten, hebben ieder een sterk verschillende potentiële toxiciteit voor het milieu en de gezondheid. Daarom focussen we ons op het beperken van de impact van onze emissies.

Er wordt een specifieke methodologie gebruikt om de milieu-impact van metaalemissies naar lucht en water te bepalen. Voor de berekening van de gezondheidsimpact van de emissies naar lucht baseerden we ons op de voor de werkplek geldende grenswaarden van de American Conference of Governmental Industrial Hygienists (ACGIH). Voor emissies naar water zijn de impactfactoren gebaseerd op de PNEC's (predicted no-effect concentrations) die onder andere in de Europese REACH-richtlijn worden gebruikt.

Het doel voor 2020 is voort te bouwen op de Vision 2015-realisaties wat betreft de beperking van de impact van metaalemissies en tegelijkertijd rekening te houden met groeiende productievolumes. Bij de rapportering zullen we ons voortaan focussen op de sites die voor 95% bijdragen aan de emissies uitgedrukt in impact, rekening houdend met hun activiteitsniveau. Alle sites zullen nauwlettend opgevolgd blijven.

Meer dan 95% van de impact van metaalemissies naar water en lucht is het gevolg van productieactiviteiten in minder dan 10 vestigingen. Dit wijst erop dat de overgrote meerderheid van onze sites geen grote impact heeft wat betreft metaalemissies.

PRESTATIES

Eco-efficiëntie

METAALEMISSIONS NAAR LUCHT

We hebben een impactreductie van 30% op jaarbasis bereikt in 2016 voor de metaalmissies naar lucht, rekening houdend met het activiteitsniveau, voornamelijk door een hogere filterefficiëntie op verschillende sites.

METAALEMISSIONS NAAR WATER

Vergeleken met 2015 is de impact van emissies naar water met 1% afgenomen, na correctie wat betreft activiteitsniveau. Deze evolutie is een combinatie van verschillende trends die op onze sites worden waargenomen. In Hoboken begint de hogere efficiëntie van de afvalwaterbehandelingsinstallatie na recente investeringen te renderen; er wordt nog meer afname verwacht door extra verbeteringsprojecten in de fabriek. In Umicore's productiesite van herlaadbare-batterijmaterialen in Korea hebben efficiëntieverbeteringen en schaafeffecten geleid tot een aanzienlijke daling van de metaalmissies naar water. Aan de andere kant heeft een verhoogde waterdoorvoer op twee vestigingen in België en China in combinatie met enkele hogere gemeten concentraties – allemaal onder de toegelaten lozingslimieten – geleid tot hogere emissies van enkele metalen.

LOODEMISSIONS IN HOBOKEN (BELGIË, RECYCLING)

Umicore heeft de algemene emissies van de fabriek in Hoboken de afgelopen twintig jaar beduidend en consistent gereduceerd. Er is echter een aanzienlijke piek in diffuse stofemissies geweest in de loodraffinaderij tegen het einde van 2015. Dit leidde tot hogere loodafzetting in het omringende woongebied van Moretusburg. De resultaten van de emissiemetingen hebben aangetoond dat het gemiddelde voor 2016 onder de grenswaarde van 500 ng/m³ zit.

De provinciale autoriteiten doen twee keer per jaar een biomonitoringcampagne rond de site. Aan het einde van 2016 werd hierbij aangetoond dat 73 kinderen op een totaal van 194 een gehalte aan lood in het bloed had dat de referentiewaarde van het Center for Disease Control and Prevention (VS) van 5,0 µg/dl overschreed. Vier kinderen daarvan hadden meer dan 20 µg/dl lood in hun bloed.

Er werd een uitgebreid actieplan met de overheid gelanceerd en er zal een investering gedaan worden om de lucht in de loodraffinaderij beter te ventileren en te filteren. Een eerste verbeteringsactie werd tegen maart 2017 afgewerkt en meer significante

verbeteringen zouden tegen eind 2017 merkbaar moeten zijn. Er worden ook andere maatregelen getroffen zoals een verdere verbetering van het beheer van diffuse bronnen tijdens de stockage en het transport van toevoermateriaal.

Umicore werkt ook nauw samen met de autoriteiten om specifieke voorzorgsmaatregelen voor hygiëne in te voeren, zoals het schoonmaken van de huizen van de kinderen met de hoogste loodconcentratie in hun bloed.

PRESTATIES

Aantrekkelijke werkplek

OP LANGE TERMIJN GAAT HET SUCCES VAN UMICORE HAND IN HAND MET EEN VEILIGE, GEZONDE EN AANTREKKELIJKE WERKPLEK

In het kader van de Horizon 2020-doelstellingen op het gebied van milieu en maatschappij bouwt Umicore voort op een aantal van de Visie 2015-doelstellingen van de hele Groep die ervoor moeten zorgen dat Umicore een aangename werkplek is. Alle business units worden verwacht daaraan bij te dragen. De meest prangende doelstelling is het permanente streven naar nul ongevallen. We hebben ook het doel van nul overschrijdingen wat betreft de blootstelling aan metalen op het werk behouden. Wat betreft de betrokkenheid van medewerkers willen we in de eerste plaats vooruitgang boeken in de strategisch belangrijke thema's zoals talentbeheer, diversiteit en inzetbaarheid.

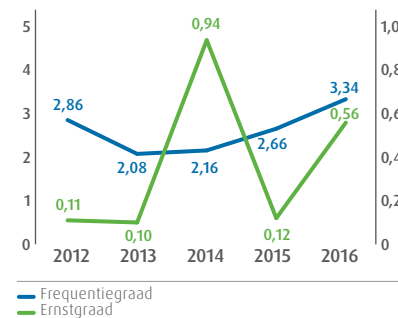
NUL ONGEVALLEN

Umicore zet haar doelstelling om tegen 2020 de kaap van nul ongevallen met werkverlet bereikt te hebben verder. In mei 2016 vond er een dodelijk ongeval plaats in Manaus, Brazilië. Uit onderzoek is gebleken dat het ongeval te wijten was aan het feit dat een werknemer de voorgeschreven instructies niet heeft opgevolgd bij het uitvoeren van een chemische handeling. We zullen inspanningen blijven leveren om ervoor te zorgen dat alle verbeterpunten worden geïdentificeerd en opgevolgd.

Wat betreft de veiligheidsprestaties op jaarbasis lag het aantal ongevallen met werkverlet in 2016 (59) hoger dan in 2015 (47) en is de frequentiegraad

daardoor toegenomen van 2,66 tot 3,34. De ernstgraad bedroeg 0,56 tegenover 0,12 in 2015. De resultaten van 2016 houden geen rekening met de Zinc Chemicals-activiteiten, die tegen het einde van het jaar werden verkocht.

ONGEVALLEN MET WERKVERLET

Hoewel deze resultaten verre van bevredigend zijn, bleef het percentage sites zonder ongevallen met werkverlet hoog, nl. 84%. Vijf business units slaagden erin een volledig jaar te werken zonder ongevallen met werkverlet en één vestiging haalde de kaap van 10 jaar zonder ongeval met werkverlet of registreerbare letsels waarbij Umicore personeel betrokken is en zonder ongevallen met werkverlet met onderaannemers. Vijf vestigingen haalden de kaap van drie jaar en zes vestigingen die van vijf jaar.

Het toonbeeld van Umicore's inzet om de veiligheid op de werkplek te verbeteren is de business unit Rechargeable Battery Materials, die zijn eigen veiligheidsprogramma heeft ontwikkeld om de "Awareness, Competence, Compliance & Excellence" voortdurend te verhogen. In de hele business unit heeft zich nu al meer dan 1200 dagen lang geen ongeval met werkverlet voorgedaan. Meer informatie vindt u in deze casestudie.

Het project van de hele Groep inzake procesveiligheid, dat in 2014 werd gelanceerd, is nu bijna voltooid na de succesvolle implementatie van veiligheidsnormen en -richtlijnen. Bovendien heeft het projectteam inzake procesveiligheid gedurende 2016 met succes interne software ontwikkeld om het proces van risico-identificatie en de implementatie van risicobeperkende maatregelen te vergemakkelijken. Er werden extra opleidingen en workshops gegeven in de loop van het jaar om deze tool aan de desbetreffende belanghebbenden te communiceren. Het dagelijkse procesveiligheidsbeheer wordt overgedragen aan corporate EHS.

BLOOTSTELLING AAN BEROEPSZIEKTEN

Umicore levert continu inspanningen om werkgerelateerde ziekten te elimineren en het welzijn op het werk te bevorderen. De belangrijkste gezondheidsrisico's op het werk zijn blootstelling aan gevaarlijke stoffen (vooral arseen, cadmium, kobalt,

PRESTATIES

Aantrekkelijke werkplek

lood, nikkel en platinazouten) en fysieke gevaren (hoofdzakelijk geluidsoverlast). Umicore heeft biologische drempelwaarden vastgesteld voor blootstelling aan deze potentieel gevaarlijke stoffen op het werk, op basis van wetenschappelijke informatie over de stoffen.

Daarnaast blijkt uit nieuw beschikbare wetenschappelijke bronnen dat er een verband bestaat tussen blootstelling aan indium (en indiumverbindingen) en chronische ademhalingsaandoeningen. Daarom werd indium toegevoegd aan de bovenstaande lijst met gevaarlijke stoffen. Umicore zal de arbeidsomstandigheden rond indium voortdurend herzien, met inachtneming van processen, preventieve maatregelen, persoonlijke beschermingsmiddelen en onaanvaardbare blootstellingsniveaus. Wat een belangrijke rol heeft gespeeld in deze herziening, was het werk van Umicore en het Amerikaanse National Institute for Occupational Safety & Health (NIOSH) aan een project om de doeltreffendheid te beoordelen van de preventieve maatregelen om de blootstelling van werknemers aan indiumtinoxide (ITO) in onze fabriek in Providence, VS, te beperken.

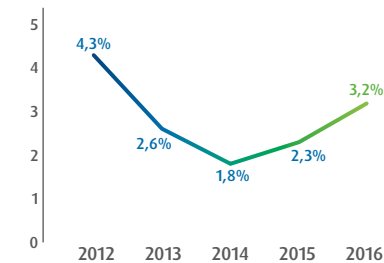
De Horizon 2020-doelstelling voor beroepsmatige blootstelling is het aantal individuele blootstellingen per werknemer die de interne streefwaarden overschrijden, tot nul te herleiden.

Hoewel deze verhoogde meetwaarden niet noodzakelijk betekenen dat de betrokkene gevaar loopt, zijn ze belangrijke indicatoren van recente of langdurige blootstelling en worden ze als basis gebruikt om de werkomstandigheden in die bepaalde omgeving nog verder te verbeteren. Alle medewerkers die op het werk kunnen worden blootgesteld aan één van de gevaarlijke metalen (arseen, cadmium, kobalt, indium, nikkel, lood en platinazouten) of andere metalen worden opgevolgd via het bedrijfsgezondheidsprogramma.

In 2016 werden er in totaal 5294 metingen gedaan bij medewerkers die op het werk aan de bovengenoemde metalen zijn blootgesteld (uitgezonderd platinazouten). 170 metingen toonden een overschrijding van de interne streefwaarde, wat neerkomt op 3,2% vergeleken met 2,3% in 2015. Eén van de voornaamste redenen was het hogere aantal overschrijdingen in kobaltbiomonitoring in één van onze nieuwe faciliteiten. Er werden maatregelen getroffen om de verhoogde blootstelling aan te pakken, waaronder technische verbeteringen, striktere regels wat betreft netheid en persoonlijke beschermingsmiddelen. In 2016 waren 311 werknemers blootgesteld aan indium en indiumtinoxide, waarvan 35 werknemers boven de drempelwaarde van 1 microgram per liter plasma zaten. 2016 was het eerste jaar waarin indiumblootstelling werd opgevolgd.

In 2016 werd er één geval van overgevoeligheid aan platinazout vastgesteld. Alle medewerkers met blootstelling worden geregeld opgevolgd door een arbeidsgeneesheer.

BLOOTSTELLINGSGRAAD 'ALLE BIOMARKERS GEAGGREGEERD'

BETROKKENHEID VAN DE MEDEWERKERS

Horizon 2020 treedt in de voetsporen van Vision 2015 en is speciaal afgestemd op de evolutie van Umicore, de markt en de verwachtingen van de maatschappij. Onze doelstellingen hebben betrekking op talentbeheer, diversiteit en inzetbaarheid – de drie aspecten die Umicore het meest zullen helpen haar volle potentieel te benutten tegen 2020.

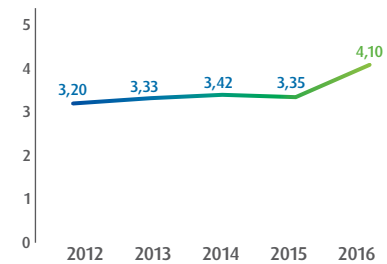
PRESTATIES

Aantrekkelijke werkplek

TALENTBEHEER

Talentbeheer betekent het zoeken en behouden van de juiste mensen op alle niveaus van de organisatie en in tal van diverse functies. Dit kan gaan van machinebedieners tot laboratoriumanalisten en van kantoorpersoneel tot productie-ingenieurs. Voor Umicore zijn de belangrijkste drijfveren gekoppeld aan de Horizon 2020-groeiambities in de sectoren en geografische gebieden waarin we actief zijn. Talent aantrekken en behouden is vooral een uitdaging in Azië – een regio waarin naar verwachting veel van de groei van Umicore zal plaatsvinden de komende jaren. De Aziatische arbeidsmarkten zijn vaker veranderlijker en competitiever en de mensen zijn er veel meer bereid om van baan te veranderen. In het algemeen is ons personeelsverloop gedurende 2016 van 3,35% gestegen tot 4,10%. Het aantal medewerkers die het bedrijf vrijwillig hebben verlaten was iets meer uitgesproken op onze nieuwere sites. Daarom net is het aantrekken en behouden van de juiste mensen in deze groeigebieden een heuse uitdaging.

VRIJWILLIGE VERTREKKERS – RATIO

Naar aanleiding van het succesvolle mentoringproefproject voor vrouwelijke managers in België in 2014 hebben we in 2016 een globaal mentoringprogramma geïmplementeerd in het hele bedrijf. Het nieuwe programma is gericht op jong, opkomend talent met maximaal vijf jaar ervaring. Deze collega's worden gekoppeld aan een oudere partner uit een andere bedrijfsfunctie of activiteit en deze ervaring is bedoeld om de kijk op het bedrijf van de mentees te verruimen en hun netwerk te doen uitbreiden. In de loop van het jaar hebben 114 collega's – mentors en mentees – deelgenomen aan het programma.

Een ander initiatief om loopbaanontwikkeling te bevorderen binnen Umicore is de introductie van een nieuwe softwaretool om vacatures te behandelen. Het platform maakt alle vacatures in de eerste plaats toegankelijker voor interne kandidaten, waardoor medewerkers meer mogelijkheden hebben wat betreft interne overplaatsingen. Sinds de introductie van deze nieuwe tool werd 32% van de vacatures intern ingevuld en 68% door externe kandidaten.

De opleidingsniveaus van Umicore medewerkers zijn op een bevredigend niveau gebleven. Gemiddeld ontving elke medewerker 41 uur opleiding in 2016 – het equivalent van vijf dagen. Dit tegenover 45 uur in 2015. Opleiding omvat traditionele klassikale modules, maar ook praktijklessen en online learning.

PRESTATIES

Aantrekkelijke werkplek

DIVERSITEIT

Umicore streeft naar zo veel mogelijk diversiteit, bijvoorbeeld in geslacht, cultuur en etniciteit. Umicore is ervan overtuigd dat managementteams die meer divers zijn samengesteld, kwaliteitsvollere beslissingen nemen.

Umicore wil vooral een bredere culturele vertegenwoordiging in haar managementteams. Momenteel wordt 17% van de hoogste 130 managementfuncties van Umicore ingevuld door niet-Europeanen. Aangezien 51 % van onze inkomsten buiten Europa wordt gegenereerd –een percentage dat naar verwachting zal stijgen de komende jaren – hebben we besloten om ervoor te zorgen dat niet-Europeanen beter vertegenwoordigd zijn in onze hogere managementfuncties. Door een beter evenwicht op dit vlak zullen we zakelijke beslissingen kunnen nemen die beter afgestemd zijn op onze afzetmarkten. Hoewel we ervoor gekozen hebben om geen specifiek streefdoel vast te leggen, zullen we jaarlijks verslag uitbrengen over de evolutie van deze maatstaf.

Vrouwen worden ondervertegenwoordigd in het topmanagement van Umicore. Hoewel dit gedeeltelijk te wijten is aan het feit dat chemische bedrijven meestal minder vrouwen aantrekken (slechts 21,6 % van Umicore's hele personeelsbestand is een vrouw), spreekt het voor zich dat er meer moet

worden gedaan om de loopbaanperspectieven voor getalenteerde vrouwen binnen Umicore te verbeteren. Op topmanagementniveau is de vertegenwoordiging van vrouwen langzaam van 6% naar 9% gestegen tussen 2012 en 2016. Umicore wil deze trend versnellen en ervoor zorgen dat vrouwen minstens 15% van de topmanagementfuncties invullen tegen 2020. Eén indicator geeft aan dat we de goede richting uit gaan. Op het einde van 2016 bekleedden vrouwen 14% van de managementfuncties met betrekking tot bedrijfsvoering. Dit zijn de functies die de meeste kandidaten leveren voor alle topmanagementfuncties.

“Coaching Circles” is een voorbeeld van een initiatief om diversiteit te promoten. Het werd in 2015 gelanceerd door een groep vrouwelijke leidinggevendenden in België. In 2016 werd het geïntegreerd in de HR Learning Campus en beschikbaar gemaakt voor alle vrouwen op managementniveau in België. Het gaat om vijf halve opleidingsdagen gegeven door een externe opleider over onderwerpen die relevant zijn voor jonge vrouwelijke leidinggevendenden zoals networking, communicatie en zichtbaarheid, evenwicht tussen werk en privéleven en weerbaarheid, efficiënt leiderschap. Het “Frauen@Umicore”-netwerk in Duitsland is een van de andere gelijkaardige initiatieven om vrouwen meer te steunen op de werkplek.

INZETBAARHEID

We willen onze medewerkers de mogelijkheid geven tot permanente educatie en loopbaanontwikkeling en we willen het delen van kennis en vaardigheden tussen de verschillende onderdelen van het bedrijf bevorderen.

2016 was het jaar van de inauguratie van het Junior Management Program (JUMP) voor jonge managers in de groep. Het doel van dit programma is jonge managers een gedeelde leerervaring te bezorgen, in de eerste plaats door hen de kans te geven van baan te wisselen over culturele en operationele grenzen heen. Meer informatie over de ervaring van de 16 deelnemers vindt u in de casestudie.

In 2016 hebben we een belangrijke mijlpaal bereikt toen de gegevens van alle medewerkers in ons digitale leerplatform My Campus werden ingevoerd. Via dit platform kunnen de meeste werknemers nu elektronisch vragen om opleidingen te volgen en e-learningprogramma's downloaden. De volgende beoogde mijlpaal is digitale toegang voor alle medewerkers.

PRESTATIES

Aantrekkelijke werkplek

Met betrekking tot de ontwikkeling van leiderschap hebben we ons senior leiderschapsprogramma aan de INSEAD businessschool voortgezet, bedoeld om de vaardigheden van de managers in aspecten zoals strategisch zakelijk denken, de Aziatische bedrijfscontext en persoonlijk leiderschap aan te scherpen.

Een rode draad doorheen het thema van inzetbaarheid is het aanpakken van de maatschappelijke trend dat mensen nu langer moeten werken vooraleer ze met pensioen kunnen gaan, vooral in Europa. Umicore wil ervoor zorgen dat werkende mensen ouder dan 60 jaar geschikt, motiverend en voldoening gevend werk krijgen en hun kennis en vaardigheden kunnen doorgeven aan jongere collega's. Dit kan aan de hand van opleiding, door hun mentale flexibiliteit te onderhouden door hen nieuwe taken toe te wijzen, door te werken aan het evenwicht werk-privéleven en de nodige ondersteuning te bieden in de overgang van werknemer naar gepensioneerde. Eind 2016 hebben we in België ook een programma gestart om loopbaanbegeleiding te bieden voor werknemers die hun volgende carrièrestap binnen Umicore wilden overdenken.

ANDERE RELEVANTE ONTWIKKELINGEN

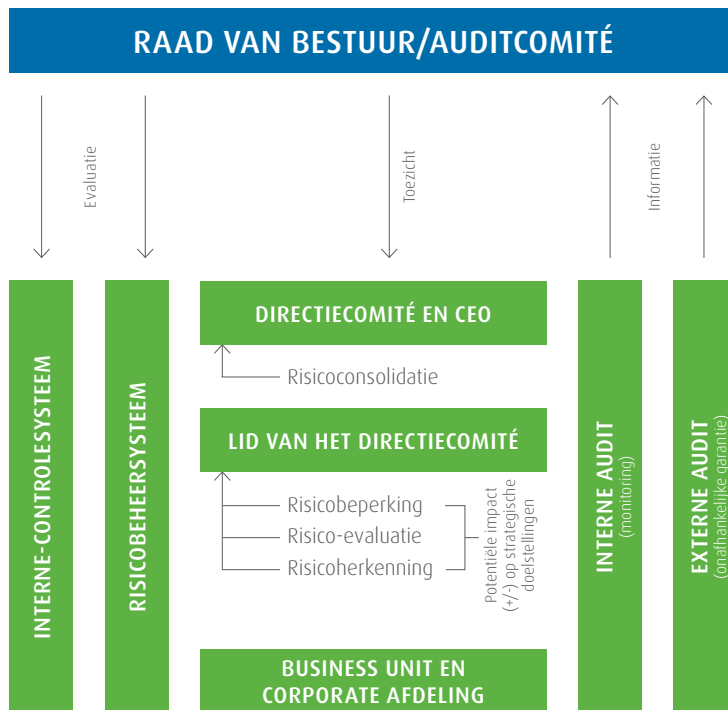
Umicore werd in 2016 bekroond met de titel Top Employer voor haar vestigingen in België, Frankrijk en Duitsland.

In het kader van de Global Framework Agreement on Sustainable Development tussen Umicore en de IndustriALL Global Union hebben we de Automotive Catalysts-fabriek in Suzhou, China, bezocht en gecontroleerd.

RISICIBEHEER EN INTERNE CONTROLE

Effectief risicobeheer

WE ZOEKEN EEN GEZOND EVENWICHT TUSSEN HET BEHEREN VAN RISICO'S EN HET AANGRIJPEN VAN OPPORTUNITEITEN. HET IS DE BESTE MANIER OM ONZE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN.

Het doel van ons risicobeheersysteem is:

- de onderneming in staat te stellen risico's op een proactieve en dynamische manier te herkennen; en
- risico's zoveel mogelijk te beheren of tot een aanvaardbaar niveau te herleiden

RAAD VAN BESTUUR

De raad van bestuur van Umicore draagt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor:

- het evalueren van het risicoprofiel van de onderneming in de context van de ondernemingsstrategie en van externe factoren; en
- het verzekeren dat er een adequaat risicobeheer en interne controleprocessen bestaan

DIRECTIECOMITÉ

Het management van Umicore heeft tot taak:

- de zakelijke opportuniteiten met succes te benutten; en
- de impact van de marktvoorwaarden, de positionering van de concurrentie, de technologische ontwikkelingen of de veranderingen in de regelgeving op de uitvoering van de business strategie te evalueren; en
- mogelijke bedrijfsrisico's te beheren en te beperken

BUSINESS UNITS

Alle business units zijn actief in een omgeving met specifieke groeiverwachtingen en verschillende gradaties van marktgeïgen en technologische onzekerheden. Deze factoren kunnen een impact hebben op onze strategische doelstellingen. In die zin ligt de eerste verantwoordelijkheid voor het herkennen van risico's en opportuniteiten bij de business units zelf.

Umicore heeft een evaluatieproces uitgewerkt, dat door alle business units moet uitgevoerd worden.

1. Het uitvoeren van een risicoscan om alle betekenisvolle (financiële en niet-financiële) risico's op te sporen.
2. Elk risico in detail beschrijven op een "uncertainty sheet" ("fiche van onzekerheden"), met vermelding van de potentiële impact, de waarschijnlijkheid, de status van beheer- of beperkingsmaatregel, en de verantwoordelijkheid.
3. Elke business unit rapporteert aan het lid van het directiecomité dat verantwoordelijk is voor die business unit.
4. Het auditcomité (in naam van de raad van bestuur) evalueert op periodieke tijdstippen de

RISICOBEEHER EN INTERNE CONTROLE

Effectief risicobeheer

interne controle- en risicobeheersystemen van de onderneming en voert doorlopend onderzoeken uit met betrekking tot specifieke aspecten daarvan.

Elke business unit is verantwoordelijk voor de inperking van zijn eigen risico's. Risicobeperkende maatregelen worden systematisch gerapporteerd in functie van de respectieve strategische doelstellingen en vastgestelde risico's en opportuniteiten. Verder hebben specifieke corporate afdelingen van de onderneming tot taak bepaalde risico's te beheren en te beperken onder toezicht van het directiecomité. Deze risico's hebben betrekking op domeinen op groepsniveau, die de bevoegdheid van de individuele business units overstijgen. Het gaat hier om milieurisico's, financiële risico's enz.

ONS INTERNE CONTROLESYSTEEM

Doorheen Umicore bestaan er interne controlemechanismen die het management een redelijke zekerheid moeten bieden dat de onderneming in staat zal zijn haar doelstellingen te halen. Deze mechanismen hebben betrekking op:

- Effectiviteit en efficiëntie van de activiteiten
- Betrouwbaarheid van de financiële processen en rapportering
- Naleving van wetten en reglementeringen; en
- Beperking van fouten en frauderisico's

Umicore heeft voor het risicobeheer op het niveau van de onderneming het COSO-kader aangenomen en de diverse controle-elementen in haar organisatie en processen aangepast. 'The Umicore Way' en de Gedragscode vormen de hoekstenen van de interne-controleomgeving; samen met het concept van management op basis van doelstellingen en een duidelijke definiëring van rollen en verantwoordelijkheden bepalen ze het werkkader voor de onderneming.

De business units hebben specifieke interne-controlemechanismen met betrekking tot hun activiteitsniveau ontwikkeld. Daarnaast krijgen ze ondersteuning van gedeelde operationele functies en corporate diensten, die advies verstrekken en controles uitvoeren voor activiteiten die de hele organisatie aangaan. Deze liggen aan de basis van specifieke richtlijnen, procedures en charters inzake aspecten zoals bevoorradingsbeheer, personeel, informatiesystemen, milieu, gezondheid en veiligheid, juridische zaken, beveiliging van de onderneming, en onderzoek en ontwikkeling.

Umicore hanteert een systeem van Minimale Interne Controlevereisten (MICR), specifiek bedoeld om de financiële risico's te beperken en de betrouwbaarheid van de financiële rapportering te verhogen. Het MICR-kader van Umicore omvat de verplichting voor alle entiteiten van de Groep om een eenvormige

reeks van interne controles in 12 processen uit te voeren. In het kader van de interne controle wordt bijzondere aandacht besteed aan de scheiding van functies en de duidelijke definiëring van rollen en verantwoordelijkheden. De naleving van de MICR wordt gecontroleerd aan de hand van zelfevaluaties, die door het senior management afgetekend moeten worden. Het resultaat wordt gerapporteerd aan het directiecomité en het auditcomité.

In 2016 werden vijf processen geëvalueerd. Hierbij kwamen 113 controle-entiteiten aan bod. De voorrang ging naar die processen die van bijzonder belang zijn voor Umicore, zoals hedging, aankopen en inventarisbeheer. Het niveau van naleving beantwoordde aan de eerder gerapporteerde resultaten. De interne auditafdeling beoordeelt de nalevingsevaluaties.

Identificeren van voornaamste onzekerheden voor onze activiteit

VOORNAAMSTE RISICO'S EN OPPORTUNITEITEN

WIJ BEGRIJPEN DAT VOORNAME RISICO'S VOOR ONZE ACTIVITEIT, EVENEENS EEN UNIEKE OPPORTUNITEIT KUNNEN BETEKENEN VOOR ONS OM TOEGEVOEGDE WAARDE EN GROEI TE CREËREN

1 REGELGEVENDE EN WETTELIJKE CONTEXT

STRATEGISCHE FOCUSGEBIEDEN

- Economische prestaties
- Waardeketen en maatschappij
- Eco-efficiëntie

EVOLUTIE RISICOPROFIEL

Stijging

EVOLUTIE OPPORTUNITEITENPROFIEL

Stijging

POTENTIËLE INVLOEDSFACTOREN

- Umicore is onderhevig aan de evolutie van de regelgeving van de landen of regio's waar ze actief is.
- De activiteiten van Umicore kunnen baat hebben bij bepaalde tendensen in de regelgeving, in het bijzonder betreffende strengere emissienormen voor voertuigen, koolstofarme mobiliteit en de verplichte recyclage van producten op het einde van hun levenscyclus.
- Sommige regelgevingen, zoals wetten m.b.t. milieu of bepaalde producten, kunnen aanleiding geven tot operationele uitdagingen, hogere kosten en een mogelijk ongelijke concurrentieomgeving.
- De groei in hoogtechnologische activiteiten leidt tot een potentieel hoger risico op geschillen i.v.m. intellectuele eigendom.

ONTWIKKELINGEN IN 2016

- De meest betekenisvolle opportuniteiten en risico's m.b.t. de regelgeving hebben te maken met drie megatrends die voor Umicore bijzonder relevant zijn: grondstoffenschaarste, schone lucht en elektrisch aangedreven mobiliteit. De ontwikkeling op deze gebieden komt uitvoerig aan bod in het deel over wereldwijde trends op pagina's 12-14.
- Voor de regelgeving m.b.t. productveiligheid en duurzaamheid, met inbegrip van productinformatie, hebben we de laatste fase van het REACH-registratieproces bereikt. Voor Umicore gaat het om 252 registraties. (Zie verklaringen over de waardeketen op p. 205)
- Voor juridische risico's verwijzen we naar het deel over voorwaardelijke vorderingen en verplichtingen (toelichting F36 op p. 166). Dit heeft voornamelijk betrekking op zaken die tegen Umicore worden aangespannen op het gebied van kathodematerialen voor herlaadbare-batterijmaterialen.

POSITIONERING VAN UMICORE IN 2016

- Umicore is blijven investeren in en bouwen van nieuwe productievestigingen (Polen, Thailand, VS) en met de ontwikkeling van nieuwe producten om zijn klanten in de automobieliindustrie in staat te stellen aan de strengere reglementeringen inzake emissienormen te voldoen. Een voorbeeld hiervan is de norm Euro 6b in Europa.
- We ondernamen stappen om te verzekeren dat we de komende jaren kunnen voldoen aan de stijgende vraag naar kathodematerialen voor herlaadbare batterijen, gebruikt in elektrisch aangedreven vervoermiddelen. Zo werd een investering opgestart om de productiecapaciteit van kathodematerialen in China en Zuid-Korea tegen eind 2018 te verdrievoudigen.
- Umicore speelde een actieve rol in het informeren van de Europese wetgevers rond de mogelijkheden van diverse technologieën voor emissiecontrole, zowel voor voertuigen op diesel als op benzine. Dit om de wetgevers te helpen geïnformeerde beslissingen omtrent toekomstige emissie- en testnormen te nemen.

Identificeren van voornaamste onzekerheden voor onze activiteit

2 DUURZAME EN ETHISCHE BEVOORRADING

STRATEGISCHE FOCUSGEBIEDEN

- Economische prestaties
- Waardeketen en maatschappij

EVOLUTIE RISICOPROFIEL

Stijging

EVOLUTIE OPPORTUNITEITENPROFIEL

Stijging

POTENTIËLE INVLOEDSFACTOREN

- Umicore heeft bepaalde metalen of metaalhoudende grondstoffen nodig om haar producten te vervaardigen en haar recyclageactiviteiten te voeden. Sommige van deze grondstoffen zijn relatief schaars en vereisen heel specifieke bevoorradingsstrategieën. Een voldoende bevoorrading in deze materialen is belangrijk voor een aanhoudend succes en groei van onze onderneming. Daarnaast moeten sommige metalen worden gezocht in regio's waar het milieu, sociale kwesties of conflicten specifieke uitdagingen vormen. Het is voor onze algemene werkingsvergunning en voor onze reputatie en die van onze klanten van groot belang dat we die problemen door onze aankopen niet verder aanwakkeren.
- Omgekeerd kan de toegang tot een voldoende hoeveelheid van deze materialen, wanneer die op een aanvaardbare, verantwoorde manier plaatsvindt, een concurrentievoordeel betekenen.

ONTWIKKELINGEN IN 2016

- De focus op mineralen uit conflictzones is verder versterkt na de goedkeuring door de EU van een regelgevend kader, waarvan de inhoud gelijkenissen vertoont met die van de Dodd Frank Act, die in 2012 in de VS werd ingevoerd.
- Er is een groeiende bewustwording rond de omstandigheden waarin kobalt wordt ontgonnen in de Democratische Republiek Congo. Verschillende ngo's, waaronder Amnesty International, en internationale media, hebben de bewustwording verhoogd betreffende de sociale en milieu-uitdagingen inzake de bevoorrading in kobalt.

POSITIONERING VAN UMICORE IN 2016

- Umicore heeft haar Sustainable Procurement Framework (programma voor duurzame aankopen) voor kobalt verder verfijnd. Dit charter bestaat sinds 2004 en Umicore verkreeg in 2016 de bevestiging door een externe 'assurance provider' dat haar bevoorrading in kobalt voldoet aan voormeld "Framework". Dit is voor de klanten een bijkomende geruststelling met betrekking tot de ethische aankoop van ons kobalt. Meer informatie zie onze online casestudie.
- Als onderdeel van de Horizon 2020-doelstelling inzake duurzame bevoorrading heeft Umicore de grondstoffen geïdentificeerd die kritisch zijn voor de verwezenlijking van haar groeiambities. Het is de verantwoordelijkheid van alle business units om een aankoopstrategie te definiëren die de continuïteit van de bevoorrading verzekert. Voor meer informatie over deze doelstelling, zie pagina's 201-203 van dit verslag.
- Umicore heeft verder verzekerd dat al haar activiteiten met betrekking tot de recyclage en raffinage van goud, gecertificeerd 'conflictfrij' zijn op basis van specifieke assurance standaarden voor deze industrie. Voor meer informatie, zie het deel over duurzame bevoorrading op pagina's 201-203. Voor het beleid van Umicore inzake mineralen uit conflictzones, zie hier.

Identificeren van voornaamste onzekerheden voor onze activiteit

VOORNAAMSTE RISICO'S EN OPPORTUNITEITEN

3 TECHNOLOGIE EN SUBSTITUTIE

STRATEGISCHE FOCUSGEBIEDEN

- Economische prestaties
- Waardeketen en maatschappij
- Eco-efficiëntie

EVOLUTIE RISICOPROFIEL

Geen verandering

EVOLUTIE OPPORTUNITEITENPROFIEL

Stijging

POTENTIËLE INVLOEDSFACTOREN

- Umicore is een groep, gespecialiseerd in materiaaltechnologie, met een sterke focus op de ontwikkeling van innovatieve materialen en processen. De keuze en ontwikkeling van deze technologieën vormt op zich zowel de grootste opportuniteit als het grootste risico voor Umicore.
- De realisatie van een optimale verhouding kosten-prestaties voor materialen is een prioriteit voor Umicore en haar klanten. Indien de klanten deze ideale verhouding niet kunnen bereiken met de producten van Umicore, is er een reëel risico dat ze op zoek gaan naar andere materialen om in hun producten te integreren. Dit risico bestaat vooral in sectoren die edelmetaalhoudende materialen produceren (vooral de sectoren die historisch gezien een volatiele prijszetting hebben).

ONTWIKKELINGEN IN 2016

- De evolutie op het gebied van herlaadbare-batterijmaterialen voor automobiellapplicaties, heeft onderstreept dat NMC-materialen de voorkeurtechnologie zijn van klanten voor, de huidige en toekomstige, elektrisch aangedreven voertuigplatformen.
- Op het vlak van de emissienormen voor voertuigen heeft de discussie over de reglementering, die aangewakkerd is door het dieselgate-schandaal, de noodzaak versterkt van een brede waaier van beschikbare technologieën voor benzine- en dieseltoepassingen.

POSITIONERING VAN UMICORE IN 2016

- Ieder jaar stelt het directiecomité een top 10 op van innovatieprojecten die essentieel zijn om de groeiambities van Horizon 2020 (en verder) te halen en de ontwikkelingen inzake producten en processen te dekken. Tijdens het jaar wordt een selectie van deze projecten onder de loep genomen, door specifieke technologische evaluaties of als onderdeel van de strategische bedrijfsevaluaties.
- Umicore heeft ook in 2016 zwaar geïnvesteerd in O&O. De uitgaven in O&O bedroegen 5,8% van de inkomsten.
- In 2016 heeft Umicore 50 nieuwe patentfamilies geregistreerd.
- Voor meer informatie over hoe Umicore het beheer van haar innovatie- en technologieportefeuille aanpakt, zie onze Managementaanpak op pagina's 65-67 in dit verslag.

Identificeren van voornaamste onzekerheden voor onze activiteit

VOORNAAMSTE RISICO'S EN OPPORTUNITEITEN

4 MARKT

STRATEGISCHE FOCUSGEBIEDEN

- Economische prestaties
- Waardeketen en maatschappij

EVOLUTIE RISICOPROFIEL

Geen verandering

EVOLUTIE OPPORTUNITEITENPROFIEL

Stijging

POTENTIËLE INVLOEDSFACTOREN

- De belangrijkste eindmarkten die Umicore bedient, zijn de automobiemarkt (voor producten voor een schone mobiliteit) en non-ferro mijnbouw en raffinage-industrie (recyclageactiviteiten). Umicore is gevoelig voor elke belangrijke groei of wereldwijde achteruitgang in deze sectoren.
- Ook de activiteitsniveaus in andere economische sectoren, zoals consumentenelektronica en de bouwsector, zijn relevant voor Umicore, net als de activiteitsniveaus in specifieke industrieën of voor specifieke klanten waaraan Umicore recyclagediensten met gesloten kringloop biedt.
- Op de langere termijn kan het zijn dat marktomwentelingen, zoals nieuwe consumptiemodellen, het landschap van de markten die Umicore bedient, danig wijzigen, hetgeen zowel risico's als nieuwe opportuniteiten met zich brengt.

ONTWIKKELINGEN IN 2016

- In het algemeen bleven de wereldwijde economische perspectieven in 2016 eerder stabiel. De marktvoorspellingen voor de komende jaren wijzen opnieuw op een lage groei in ontwikkelde economieën. De wereldwijde groei zal voornamelijk door de Aziatische, en in het bijzonder door de Chinese markt, worden aangedreven.
- De automobielandustrie deed het heel goed: de vraag was in verschillende regio's groter en de vraag naar elektrisch aangedreven voertuigen kende een merkbare versnelling.
- Op alle belangrijke markten werd de wetgeving op voertuigemissies strenger of is er voor de komende jaren een verstrenging aangekondigd.

POSITIONERING VAN UMICORE IN 2016

- De groeiende aanwezigheid van Umicore in snelgroeiende marktsegmenten die door wereldwijde megatrends worden aangedreven, betekent dat onze economische prestaties in 2016 die van de economie in het algemeen en die van de meeste van onze concurrenten ruimschoots heeft overtroffen.
- Het directiecomité voerde een evaluatie door van potentieel versturende markt- en technologietrends in de automobielandustrie. De bevindingen hiervan werden met de raad van bestuur besproken.

Identificeren van voornaamste onzekerheden voor onze activiteit

VOORNAAMSTE RISICO'S EN OPPORTUNITEITEN

5 METAALPRIJS

STRATEGISCHE FOCUSGEBIEDEN

– **Economische prestaties**

EVOLUTIE RISICOPROFIEL

Geen verandering

EVOLUTIE OPPORTUNITEITENPROFIEL

Geen verandering

POTENTIËLE INVLOEDSFACTOREN

- De inkomsten van Umicore zijn onderhevig aan risico's, verbonden aan de prijzen van de metalen die ze verwerkt of recycleert.
De structurele metaalprijsrisico's hebben vooral te maken met de impact die metaalprijzen hebben op het overschot aan teruggewonnen metalen uit materialen die voor verwerking worden aangeleverd. Het betreft platina, palladium, rhodium, goud en zilver, naast een brede waaier van basis- en speciale metalen. Voor sommige metalen die genoteerd zijn op termijnmarkten, schernt Umicore een deel van haar rechtstreekse blootstelling af door een deel van de toekomstige prijsrisico's in te dekken.
- Voor meer informatie over het structurele risico, het transactierisico- en het risico op metaalvoorraden dat voortvloeit uit de metaalprijzen verwijzen we naar pagina's 113-114 van dit verslag.

ONTWIKKELINGEN IN 2016

- 2016 kenmerkte zich door instabiele metaalprijzen. De prijs van goud en zilver steeg tijdens de eerste negen maanden van het jaar, met enige correcties in het laatste kwartaal. Ondanks enkele pieken in de loop van het jaar bleven de prijzen voor de PGM-metalen sterk onder het niveau van de laatste jaren. De vraag naar en de prijzen van speciale metalen bleven zwak.

POSITIONERING VAN UMICORE IN 2016

- In de loop van 2016 sloot Umicore termijncontracten af ter indekking van een deel van haar structurele blootstelling aan de prijzen voor bepaalde edel- en basismetalen in 2017 en 2018. Dit verhoogt visibiliteit op de winst.

Identificeren van voornaamste onzekerheden voor onze activiteit

VOORNAAMSTE RISICO'S EN OPPORTUNITEITEN

6 TALENTEN AANTREKKEN EN BEHOUDEN

STRATEGISCHE FOCUSGEBIEDEN
– **Aantrekkelijke werkplek**

EVOLUTIE RISICOPROFIEL

Stijging

EVOLUTIE OPPORTUNITEITENPROFIEL

Geen verandering

POTENTIËLE INVLOEDSFACTOREN

– Het aantrekken en behouden van bekwaame mensen zijn belangrijke factoren voor de slaagkansen van Umicore om haar strategische ambities waar te maken en de expertise, kennis en capaciteiten van de onderneming verder uit te breiden. Als we daar niet toe in staat zouden blijken, zou dit onze capaciteit om onze doelstellingen te halen ondermijnen.

ONTWIKKELINGEN IN 2016

– Horizon 2020 is gebaseerd op een onevenredige groei voor Umicore in Azië, een regio die zich kenmerkt door een heel competitieve en sterk bewegende arbeidsmarkt. De uitdaging voor Umicore bestaat erin om, op een voldoende schaal en aan een aangepaste snelheid, voldoende talent in de regio aan te trekken en te behouden.

POSITIONERING VAN UMICORE IN 2016

– Als resultaat van de succesvolle verwezenlijking van onze Vision 2015-doelstellingen heeft Umicore de status van aantrekkelijke werkgever verkregen voor de meeste van haar activiteiten wereldwijd en heeft zij ervoor gezorgd dat alle medewerkers een jaarlijkse prestatie-evaluatie krijgen. De uitdaging voor Horizon 2020 is hierop verder te bouwen en het engagementniveau binnen de onderneming verder op te trekken. De maatregelen die werden genomen om dit waar te maken, staan in detail beschreven op pagina's 36-38 en omvatten initiatieven om de samenwerking te verbeteren (zie online casestudie), de diversiteit te bewerkstelligen en aan te moedigen, en de opportuniteiten voor bijscholing en loopbaanontwikkeling uit te breiden. Een significant deel van de Aziatische talenten werd betrokken in deze initiatieven inzake talentontwikkeling op groepsniveau met het oog op het promoten van mobiliteit en verhoogde doorgroeimogelijkheden.

– Umicore heeft een specifiek wervingsinitiatief ontwikkeld om te verzekeren dat zij mensen met de juiste mix van vaardigheden kan aantrekken om mee te werken aan de groeiende activiteiten van herlaadbare-batterijmaterialen in Zuid-Korea en China.

– Om haar imago als werkgever nog te verbeteren, heeft Umicore een project uitgewerkt om een wereldwijd werkgeversimago te ontwikkelen met een speciale focus op de uitdagende arbeidsmarkten in Europa en Azië. We verwachten dat het project tegen het einde van 2017 geïmplementeerd zal zijn.

– De bouw van de nieuwe productievestiging van Automotive Catalysts in Thailand is voltooid. In de loop van 2016 werden alle functies voor deze fabriek ingevuld. De fabriek ging van start met de productie minder dan twee jaar na de aankondiging van de investeringsplannen.

RAAD VAN BESTUUR

THOMAS LEYSEN

1960 | Belgische nationaliteit

- Voorzitter, niet-uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 19 november 2008 (bestuurder sinds 10 mei 2000)
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2018
- Benoemings- en remuneratiecomité: Voorzitter (19 november 2008)

ERVARING

Thomas Leysen is Voorzitter van Umicore sinds november 2008. Daarvoor was hij Gedelegeerd Bestuurder van Umicore sinds 2000. Sinds oktober 2011 is hij Voorzitter van de Raad van Bestuur van KBC Group, een bank- en verzekeringsgroep.

HUIDIGE EXTERNE BENOEMINGEN

- Voorzitter van de Raad van Bestuur van KBC Group, België
- Voorzitter van Corelio, een Belgische mediagroep
- Voorzitter van de Koning Boudewijnstichting, België
- Voorzitter van The Shift, een Belgisch duurzaamheids-netwerk

MARC GRYNBERG

1965 | Belgische nationaliteit

- Gedelegeerd Bestuurder, uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 19 november 2008
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2018
- Gedelegeerd Bestuurder sinds: 19 november 2008

ERVARING

Marc Grynberg werd benoemd tot Gedelegeerd Bestuurder van Umicore in november 2008. Hij stond aan het hoofd van Umicore's Automotive Catalysts business unit van 2006 tot 2008 en was de Chief Financial Officer (CFO) van Umicore van 2000 tot 2006. Hij kwam bij Umicore in 1996 als Group Controller. Marc heeft een diploma van handelsingenieur aan de Universiteit van Brussel (Ecole de Commerce Solvay) en, voorafgaand aan zijn toetreding tot Umicore, werkte hij bij DuPont de Nemours in Brussel en Genève.

INES KOLMSEE

1970 | Duitse nationaliteit

- Onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 26 april 2011
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2017
- Auditcomité: Voorzitter (28 april 2015 – lid sinds 26 april 2011)

ERVARING

Ines Kolmsee bezit meerdere ingenieursdiploma's (TU Berlijn, Duitsland en Ecole des Mines de Saint-Etienne, Frankrijk), evenals een MBA-diploma (Business School INSEAD – Frankrijk/ Singapore). Van 2004 tot 2014 was zij Chief Executive Officer van SKW Stahl-Metallurgie Group, een specialty chemicals bedrijf dat wereldwijd actief is. Ines was vervolgens actief als ondernemer in de energiesector (rurale elektrificatie) alvorens EWE AG, een groot Duits nutsbedrijf, te vervoegen als CTO tot december 2016. In het verleden bekleedde zij meerdere posities, waaronder deze van Chief Financial Officer bij Arques Industries AG.

HUIDIGE EXTERNE BENOEMINGEN

- Lid van de Raad van Bestuur van Suez Environnement S.A., Frankrijk

RAAD VAN BESTUUR

BARBARA KUX

1957 | Zwitserse nationaliteit

- Onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 1 januari 2014
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2017
- Benoemings- en remuneratiecomité: lid (1 januari 2014)

ERVARING

Barbara Kux behaalde met onderscheiding een MBA aan INSEAD. Ze was directielid van Siemens AG, waar ze verantwoordelijk was voor een aanzienlijke verbetering van het beheer van de toeleveringsketen en duurzaamheid. Daarvóór bekleedde ze topfuncties bij leidinggevende internationale bedrijven en was Managementconsultant bij McKinsey. In 2016 werd ze door de Europese Commissie benoemd in het nieuw opgerichte high-level Decarbonisation Pathways Panel.

HUIDIGE EXTERNE BENOEMINGEN

- Lid van de Raad van Bestuur van Engie, Frankrijk
- Lid van de Raad van Bestuur van Total, Frankrijk
- Lid van de Raad van Bestuur van Firmenich, Zwitserland
- Lid van de Raad van Bestuur van Pargesa Holding, Zwitserland
- Lid van de Raad van Toezicht van Henkel, Duitsland
- Lid van de Adviesraad van INSEAD, Frankrijk

RUDI THOMAES

1952 | Belgische nationaliteit

- Onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 24 april 2012
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2018
- Auditcomité: lid (30 april 2013)
- Benoemings- en remuneratiecomité: lid (24 april 2012)

ERVARING

Rudi Thomaes studeerde rechten aan de Universiteit Antwerpen. Tussen 2004 en 2012 was hij Gedelegeerd Bestuurder van de Belgische werkgeversorganisatie VBO en lid van de regentenraad van de Nationale Bank van België. Daarvoor was hij actief als Afgevaardigd Bestuurder en Voorzitter van het directiecomité van Alcatel Bell NV.

HUIDIGE EXTERNE BENOEMINGEN

- Ere-voorzitter van de Belgische afdeling van de International Chamber of Commerce
- Voorzitter van Restore NV (startup bedrijf in energie technologie), België
- Voorzitter van Armonia NV, België

ERIC MEURICE

1956 | Franse nationaliteit

- Onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 28 april 2015
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2018

ERVARING

Eric Meurice was voorheen President en Chief Executive Officer van het Nederlandse ASML Holding, een grote leverancier van geavanceerde technologiesystemen voor de halfgeleiderindustrie. Eric was voordien als Executive Vice-President verantwoordelijk voor de TV Divisie van Thomson Multimedia en nog eerder bekleedde hij senior posities in verschillende technologiegroepen zoals Intel, ITT en Dell Computers. Hij bezit een master in Economie en Werktuigbouwkunde van respectievelijk de Sorbonne en Ecole Centrale de Paris in Frankrijk, en een MBA van Stanford (VS).

HUIDIGE EXTERNE BENOEMINGEN

- Niet-uitvoerend bestuurder van NXP Semiconductors, Nederland
- Niet-uitvoerend bestuurder van IPG Photonics, VS

RAAD VAN BESTUUR

MARC GARRETT

1962 | Australisch/Zwitserse nationaliteit

- Onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 28 april 2015
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2018
- Auditcomité: lid (28 april 2015)

ERVARING

Mark Garrett genoot een lange carrière in de chemische industrie en werkte in bekende bedrijven zoals Ciba-Geigy en DuPont. Hij is sinds 2007 CEO en Voorzitter van het Directiecomité van Borealis, een Oostenrijkse toonaangevende leverancier van innovatieve oplossingen op het vlak van polyolefinen, basis chemicaliën en kunstmest. Hij studeerde af in Economie aan de Universiteit van Melbourne en in Systeemanalyse aan het Koninklijk Technologisch Instituut van Melbourne.

HUIDIGE EXTERNE BENOEMINGEN

- CEO en Voorzitter van het Directiecomité van Borealis, Oostenrijk
- Lid van de Raad van Bestuur van Abu Dhabi Polymers Company Ltd. (Borouge ADP, een joint venture tussen Borealis en Abu Dhabi National Oil Company), Verenigde Arabische Emiraten
- Lid van de Raad van Bestuur van NOVA Chemicals, Canada
- Lid van de Raad van Bestuur van Axalta Coa-ting Systems, VS
- Lid van de Raad van Toezicht van de Webster University, VS

JONATHAN OPPENHEIMER

1969 | Zuid-Afrikaanse nationaliteit

- Niet-uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 5 september 2001
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2017

ERVARING

Jonathan Oppenheimer is verantwoordelijk voor verschillende investeringsactiviteiten van de familie Oppenheimer verdeeld over verschillende categorieën van activa. Binnen de groep is hij Voorzitter van Tana Africa Capital, een op Afrika toegespitste joint venture met Temasek, en zetelt hij in verschillende andere raden van bestuur. Hij focust zich in de eerste plaats op de rechtstreekse investeringen van de groep in Afrika. Jonathan bekleedde het mandaat van Uitvoerend Bestuurder van De Beers S.A. tussen 2006-2012 waarbij hij verschillende functies uitoefende.

HUIDIGE EXTERNE BENOEMINGEN

- Voorzitter van Tana Africa Capital, Zuid-Afrika
- Verschillende andere mandaten verbonden met Ernest Oppenheimer & Son, Zuid-Afrika

IAN GALLIENNE

1971 | Franse nationaliteit

- Niet-uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 28 april 2015
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2018

ERVARING

Ian Gallienne is co-Gedelegeerd Bestuurder van Groupe Bruxelles Lambert (GBL), Umicore's grootste aandeelhouder. Hij is bestuurder bij GBL sinds 2009 en gedelegeerd bestuurder sinds januari 2012. Ian begon zijn loopbaan in Spanje, in 1992, als medestichter van een handelsvennootschap. Van 1995 tot 1997 beheerde hij een adviesbureau gespecialiseerd in het herstructureren van ondernemingen in Frankrijk. Van 1998 tot 2005 was hij directeur van de private-equityfondsen Rhône Capital LLC in New York en Londen. In 2005 richtte hij de private-equityfondsen Ergon Capital Partners in Brussel op en was gedelegeerd bestuurder van die fondsen tot 2012. Hij bezit een diploma "Management and Administration" van de Ecole Supérieure des Dirigeants d'Entreprises (E.S.D.E.) in Parijs en een MBA van INSEAD in Fontainebleau.

HUIDIGE EXTERNE BENOEMINGEN

- Gedelegeerd Bestuurder van GBL, België
- Niet-uitvoerend bestuurder van Adidas, Duitsland
- Niet-uitvoerend bestuurder van Imerys, Frankrijk
- Niet-uitvoerend bestuurder van Pernod Ricard, Frankrijk
- Niet-uitvoerend bestuurder van SGS, Zwitserland

RAAD VAN BESTUUR

COLIN HALL

1970 | Amerikaanse nationaliteit

- Niet-uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 26 april 2016
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2019

ERVARING

Colin Hall is momenteel Hoofd Investerings bij Groep Brussel Lambert (GBL). Hij begon zijn loopbaan in 1995 in de groep van zakenbank Morgan Stanley. In 1997 vervoegde hij Rhône Group, een private equity fonds, waar hij 10 jaar lang verschillende functies bekleedde in New York en Londen. In 2009 was hij medeoprichter van een hedge fund dat door Tiger Management werd gesponsord. Hij werkte er tot in 2011. In 2012 werd hij Chief Executive Officer bij Sienna Capital, een 100% dochter van GBL die de alternatieve investeringen van GBL beheert (private equity, krediet- en specifieke thematische fondsen). In 2016 werd hij benoemd tot Hoofd Investerings bij GBL. Colin Hall behaalde een diploma aan het Amherst College en is in het bezit van een MBA van de Stanford University Graduate School of Business.

HUIDIGE EXTERNE BENOEMINGEN

- Bestuurder en lid van het Auditcomité van Imerys, Frankrijk
- Voorzitter van de Raad van Toezicht van het credit fund Kartesia Management, Luxemburg
- Bestuurder van Ergon Capital Partners, België

FRANÇOISE CHOMBAR

1962 | Belgische nationaliteit

- Onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder
- Eerste benoeming: 26 april 2016
- Einde mandaat: gewone algemene vergadering van 2019

ERVARING

Françoise Chombar is medeoprichtster, Chief Executive Officer en bestuurder van Melexis, een fabrikant van geïntegreerde halfgeleidersensoren-, besturings- en communicatiesystemen voor automobieltoepassingen. Voorafgaand aan haar rol bij Melexis was zij verantwoordelijk voor productieplanning en klantenservice bij Elmos GmbH (Duitsland). Ze was ook werkzaam bij de Elex-groep waar ze verschillende functies uitoefende zoals aankoopverantwoordelijke. Françoise was gedurende 17 jaar een mentor van het vrouwen netwerk Sofia. Haar langetermijnengagement om actief te pleiten voor meer wetenschappelijke, technologische, ingenieurs of wiskundige opleiding en meer genderevenwicht wordt gedreven door haar diepe overtuiging van de positieve sociale impact daarvan. Ze behaalde een master diploma vertaler-tolk Nederlands, Engels en Spaans aan de universiteit van Gent waar ze sinds januari 2012 ereambassadrice is voor de opleiding Toegepaste Taalkunde.

HUIDIGE EXTERNE BENOEMINGEN

- CEO en bestuurder van Melexis, België
- Voorzitter van het STEM-adviesorgaan voor de Vlaamse Overheid, België

KAREL VINCK

1938 | Belgische nationaliteit

Ere-voorzitter

DIRECTIECOMITÉ

Van links tot recht: Stephan Csoma, Géraldine Nolens, Filip Platteeuw, Marc Van Sande, Pascal Reymondet, Marc Grynberg, Denis Goffaux

MARC GRYNBERG

1965

GEDELEGEERD BESTUURDER

Marc Grynberg werd tot Gedelegeerd Bestuurder van Umicore benoemd in november 2008. Hij stond aan het hoofd van de business unit Automotive Catalysts van de Groep van 2006 tot 2008 en was CFO van Umicore van 2000 tot 2006. Hij verwoegde Umicore in 1996 als Group Controller. Marc bezit een diploma handelsingenieur van de Universiteit van Brussel (Ecole de Commerce Solvay) en voorafgaand aan zijn loopbaan bij Umicore werkte hij bij DuPont de Nemours in Brussel en Genève.

FILIP PLATTEEUW

1972

CHIEF FINANCIAL OFFICER

Filip Platteeuw verwoegde Umicore in 2004 en speelde een belangrijke rol in de afsplitsing van Cumerio in 2005. Daarna leidde hij het projectteam dat instond voor de oprichting van Nyrstar en haar succesvolle beursgang in 2007. In 2010 werd hij Vice-President van Corporate Development. In november 2012 werd hij benoemd tot Chief Financial Officer (CFO). Filip heeft een masterdiploma toegepaste economische wetenschappen

DIRECTIECOMITÉ

van de Universiteit Gent en een masterdiploma Financial Management van de Vlerick Management School. Filip heeft bij KBC Bank grondige ervaring verworven in investment banking, corporate banking en equity research. Hij is tevens verantwoordelijk voor Corporate Development, InfoDoc en Procurement & Transportation.

DENIS GOFFAUX

1967

CHIEF TECHNOLOGY OFFICER

Denis Goffaux studeerde af als burgerlijk ingenieur mijnbouwkunde aan de Universiteit van Luik. Hij vervoegde Umicore Research in 1995. Hij woonde en werkte in België, Chili, China en Zuid-Korea. Hij stond aan het hoofd van de business line Rechargeable Battery Materials, die hij met succes uitbouwde tot een wereldleider in kathodematerialen voor gebruik in herlaadbare lithium-ionbatterijen. In zijn hoedanigheid als Country Manager Japan heeft Denis Goffaux een stevige basis gelegd voor Umicore om haar economische aanwezigheid en commerciële activiteiten in Japan te doen groeien. Hij nam zijn huidige functie op in juli 2010. Naast zijn functie als Chief Technology Officer is hij tevens verantwoordelijk voor de Precious Metals Refining business (een onderdeel van Recycling).

PASCAL REYMONDET

1959

EXECUTIVE VICE-PRESIDENT CATALYSIS

Pascal Reymondet bezit een Master of Science diploma van de Stanford University en een ingenieursdiploma van de Ecole Centrale te Parijs. Hij oefende verschillende managementfuncties uit binnen de Degussa groep, inclusief het management van de autokatalysatorenfabrieken in Port Elizabeth en Burlington. Hij vervoegde het Directiecomité van Umicore in 2003 als hoofd van de Precious Metals Products activiteit. In september 2007 werd hij aangesteld als hoofd van Zinc Specialties. In juni 2010 werd hij verantwoordelijk voor de Performance Materials business group. Sinds november 2012 is hij verantwoordelijk voor de business group Catalysis.

MARC VAN SANDE

1952

EXECUTIVE VICE-PRESIDENT ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES

Marc Van Sande behaalde een diploma van doctor in de fysica aan de Universitaire Instelling Antwerpen, evenals een MBA. In 1980 vervoegde hij Umicore en bekleedde er diverse functies in de research-, marketing- en productiediensten. In 1993 werd hij Vice-President van de business unit

Electro-Optic Materials: in 1999 vervoegde hij het Directiecomité als Executive Vice-President Advanced Materials. Hij was Chief Technology Officer van 2005 tot 2010 en nam daarna de leiding over de business group Energy & Surface Technologies (voorheen Energy Materials).

STEPHAN CSOMA

1964

EXECUTIVE VICE-PRESIDENT RECYCLING

Stephan Csoma vervoegde Umicore in 1992. Hij beschikt over een diploma economie van de Université Catholique de Louvain (UCL) en een diploma Chinees/Mandarijns van de Fudan University in Shanghai. In het midden van de jaren 1990 startte hij de eerste activiteiten van Umicore in China op. Tussen 2001 en 2005 stond hij aan het hoofd van de business unit Zinc Chemicals en van 2005 tot 2009 was hij Senior Vice-President van Umicore South America. Tussen 2009 en 2012 was hij SVP van de nieuwe afdeling Government Affairs. In 2012 vervoegde hij het Directiecomité als Executive Vice-President van de voormalige business group Performance Materials. Hij nam zijn huidige verantwoordelijkheden op in 2015 en blijft toezicht houden op Government Affairs en Umicore Marketing Services.

GÉRALDINE NOLENS

1971

EXECUTIVE VICE-PRESIDENT

Géraldine Nolens vervoegde Umicore in 2009. Ze studeerde rechten in België en Duitsland en behaalde daarna haar LL.M aan de universiteit van Chicago. Ze begon haar loopbaan bij het internationale advocatenkantoor Cleary Gottlieb Steen & Hamilton en trad in 2001 in dienst bij GDF Suez (nu Engie), waar ze Electrabels Chief Legal Officer werd voor Zuid-Europa, Frankrijk en de nieuwe Europese markten. Tijdens haar loopbaan werkte en woonde ze in de VS, Duitsland, Italië en België. Ze vervoegde het Directiecomité in 2015. Ze is Chief Counsel van Umicore en is verantwoordelijk voor Environment Health & Safety, Corporate Security en Internal Audit.

Kerncijfers

(in miljoen EUR tenzij anders vermeld)	2012	2013	2014	2015	2016
ECONOMISCH					
Omzet*	12.548,0	9.819,3	8.828,5	10.441,9	11.085,9
Inkomsten (metaal niet inbegrepen)	2.421,4	2.363,4	2.366,5	2.629,0	2.667,5
Recurrente EBIT	372,1	304,0	273,7	330,3	350,7
Rendement op aangewend kapitaal (ROCE) (in %)	16,7	13,6	12,2	13,7	14,6
Onderzoek- & Ontwikkelingskosten	149,0	140,6	143,3	144,5	155,9
Investerings	235,9	279,6	202,4	240,3	287,3
Recurrente winst per aandeel (in EUR)	2,47	1,96	1,79	2,27	2,14
Brutodividend (in EUR/aandeel)	1,00	1,00	1,00	1,20	1,30
SOCIAAL EN MILIEU					
Inkomsten gekoppeld aan schone mobiliteit en recyclage	-	-	-	-	62,0
Totaal donaties (in duizend EUR)	1.759,18	1.612,80	1.409,35	1.219,38	1.289,68
CO ₂ e-emissies (Scope 1+2) – marktgebaseerde methode (in ton)	701.898	690.767	664.568	710.143	666.814
CO ₂ e-emissies (Scope 1+2) – locatiegebaseerde methode (in ton)	-	-	-	-	739.820
Energieverbruik (in terajoule)	7.315	7.557	7.304	7.742	6.760
Personeelsbestand (geconsolideerde ondernemingen)	10.396	10.190	10.368	10.429	9.921
Ongevallen met werkverlet	49	35	37	47	59
Frequentiegraad	2,86	2,08	2,16	2,66	3,34
Ernstgraad	0,11	0,10	0,94	0,12	0,56
Blootstellingsgraad 'alle biomarkers geaggregeerd' (in %)	4,3	2,6	1,8	2,3	3,2
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer	50,72	45,18	45,59	45,06	41,49
Vrijwillige vertrekkers – ratio	3,20	3,33	3,42	3,35	4,10

* inclusief de eliminatie van transacties tussen voortgezette en stopgezette activiteiten

Voor inlichtingen en aanvullende informatie,
gelieve contact op te nemen met

Umicore
Broekstraat 31
B-1000 Brussel
België

Telefoon: +32 2 227 71 11
www.umicore.com/en/contact

umicore.com

Bestuur en verklaringen

Jaarverslag 2016

Bestuur en verklaringen

Relaties met belanghebbenden	55
Materialiteit	60
Managementaanpak	64
Verslag deugdelijk bestuur	70
Remuneratieverslag	78
Economische toelichtingen	88
Financiële toelichtingen	94
Milieuverklaringen	176
Sociale verklaringen	187
Verklaringen over de waardeketen	200
Betrouwbaarheidsverklaringen	208
Over dit verslag	210

Relaties met belanghebbenden

Umicore is een beursgenoteerde onderneming. In die hoedanigheid onderhoudt ze relaties met een aantal partijen die belang hebben bij de manier waarop zij zaken doet. De relatie die de onderneming met die belanghebbenden opbouwt, heeft een rechtstreekse impact op het succes van de onderneming.

De relaties met belanghebbenden zijn bij Umicore in de eerste plaats gebaseerd op een lokale benadering, waarbij alle sites hun respectieve belanghebbenden moeten identificeren en geschikte manieren dienen te ontwikkelen om hen bij hun activiteiten te betrekken. Die benadering werd geformaliseerd in de Vision 2015-doelstelling met betrekking tot de lokale gemeenschappen. In vele gevallen, zoals in de dialoog met klanten en leveranciers, worden de relaties met belanghebbenden op de eerste plaats door de business units zelf beheerd, in overeenstemming met de gedecentraliseerde wijze waarop Umicore haar activiteiten beheert.

De Horizon 2020-strategie geeft een sterke focus weer op wat van essentieel belang is voor Umicore in de komende vijf jaar. De ontwikkeling van de strategie bracht een specifieke aanpak van belanghebbenden met zich mee, beschreven in het proces van de materialiteitsanalyse in het volgende hoofdstuk.

Op groepsniveau werden de Vision 2015-doelstellingen gedeeltelijk ontwikkeld op basis van de getrokken lessen uit de evaluatie van de duurzaamheidsbenadering en -verslaggeving van Umicore door een extern klankbord in 2009. Dat klankbord vervulde een interne oefening met vertegenwoordigers van de business units, de gedeelde operationele functies en de corporate departementen. U vindt meer over Umicore's aanpak met belanghebbenden in het licht van haar Horizon 2020-strategie op [pagina's page 34-37](#).

Umicore is een actief lid van verscheidene sectorverenigingen, waar ze met beleidsmakers in contact komt om bij te dragen aan een beter begrip van sectorgerelateerde kwesties. Die verenigingen zijn bovendien belangrijke platformen om mee te werken aan bredere acties voor duurzame ontwikkeling op sectorniveau. Op een minder formeel niveau wordt dikwijls een beroep gedaan op de leden van het senior management van Umicore of ze zijn zelf kandidaat om deel te nemen aan publieke vergaderingen waar de economische prestatie van Umicore of haar duurzaamheidsaanpak worden besproken. Dergelijke evenementen bieden de mogelijkheid om met een reeks groepen in contact te komen, inclusief leidende figuren uit de zakenwereld, academici en de burgerlijke samenleving.

Hieronder beschrijven we de belangrijkste belangengroepen van Umicore. Ze werden zeer algemeen geclassificeerd aan de hand van algemene categorieën van belanghebbenden die voor de meeste industriële organisaties gelden. De beschrijving geeft ook meer inzicht in de aard van de transacties tussen deze belanghebbenden en Umicore en de manier waarop de dialoog verloopt.

LEVERANCIERS

BIJDRAGE VAN UMICORE: INKOMSTEN

BIJDRAGE VAN DE LEVERANCIERS: GRONDSTOFFEN, TRANSPORT, ENERGIE EN ANDERE GOEDEREN EN DIENSTEN

Umicore beschikt over drie business groups in vijf continenten. Die business groups hebben niet alleen grondstoffen nodig voor de aanmaak van hun producten maar ook energie, transport en een aantal andere diensten. Wereldwijd werkt Umicore met meer dan 10.000 leveranciers. Die leveranciers plukken de vruchten van de aanwezigheid van Umicore als klant; in 2016 betaalde Umicore de leveranciers ongeveer EUR 9,0 miljard (inclusief de metaalinhoud van grondstoffen).

Umicore staat permanent in contact met haar leveranciers, in de eerste plaats om technische specificaties te bepalen, en ook om wederzijds aanvaardbare voorwaarden te bespreken voor een langdurige samenwerking, zoals snelle en ononderbroken levering van materialen en diensten en tijdige betaling. De business units zijn hoofdzakelijk verantwoordelijk voor de aankoop van grondstoffen, het departement Purchasing & Transportation staat in voor het transport, energie en andere bevoorradingsnoden van de Groep.

De benadering van Umicore is beschreven in het [Charter voor duurzame aankopen](#). Dit charter is aangevuld met specifieke benaderingen of frameworks, vooral voor een aantal kritische grondstoffen. Onze Horizon 2020-strategie bevat een doelstelling voor duurzame bevoorrading, dat voortbouwt op de ervaring die is opgedaan bij de Vision 2015-doelstelling voor duurzame aankopen. Meer informatie over de behaalde resultaten van die doelstelling vindt u op [pagina's 29-31](#) van dit verslag.

KLANTEN

BIJDRAGE VAN UMICORE: MATERIALEN EN DIENSTEN

BIJDRAGE VAN DE KLANTEN: INKOMSTEN

De ambitie van Umicore bestaat erin materialen voor een beter leven ('materials for a better life') te vervaardigen. Die materialen worden teruggevonden in een ruim gamma toepassingen die het dagelijkse leven comfortabeler maken en een bijdrage leveren aan een schoner milieu.

Umicore heeft een internationale klantenbasis: 51% van de inkomsten van 2016 werd buiten Europa gegenereerd.

De business units zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van hun klanten om de gevaren en risico's van producten die ofwel al op de markt zijn of nog in ontwikkeling zijn, beter te kunnen begrijpen. De interactie met de klanten is een continu proces dat door de business units wordt beheerd. Alle business units beschikken over een terugkoppelingsproces om de tevredenheid van de klanten over hun producten en diensten geregeld te controleren. In de meer technologisch geavanceerde activiteiten is de relatie met de klant vaak sterk geïntegreerd. Het ontwikkelen van geavanceerde producten vergt vaak jaren van onderzoek en ontwikkeling in directe samenwerking met deze klanten.

WERKNEMERS

BIJDRAGE VAN UMICORE: BEZOLDIGING, OPLEIDING EN LEEROPPORTUNITEITEN

BIJDRAGE VAN DE WERKNEMERS: VAARDIGHEDEN, BEKWAAMHEDEN EN PRODUCTIVITEIT

Umicore en haar geassocieerde ondernemingen stellen wereldwijd zo'n 10.000 mensen tewerk. De onderneming investeert aanzienlijke middelen in haar status als aantrekkelijke werkgever in alle regio's waar zij actief is. In 2016 betaalde Umicore in totaal EUR 540 miljoen lonen en andere personeelsvoordelen uit aan de werknemers van haar volledig geconsolideerde ondernemingen. De sociale lasten bedroegen in totaal EUR 95 miljoen.

Umicore wil haar werknemers niet alleen competitieve loon- en arbeidsvoorwaarden maar ook de noodzakelijke professionele opleiding aanbieden. Van de werknemers wordt verwacht dat ze de principes en de beleidslijnen van The Umicore Way en de Gedragscode van Umicore naleven. Umicore hecht veel belang aan een open dialoog met haar medewerkers en organiseert in het kader daarvan een driejaarlijkse personeelsenquête.

Waar vereist, respecteert Umicore het principe van de collectieve onderhandeling. Hoewel dit een gangbare praktijk is in Europa, zijn mechanismen voor collectieve onderhandelingen en vakbonden in andere locaties minder gebruikelijk of zijn ze onderworpen aan lokale wettelijke beperkingen. Umicore ondertekende een duurzaam ontwikkelingsakkoord met de internationale vakbond IndustriALL over de wereldwijde toepassing doorheen de Groep van haar beleid op het vlak van mensenrechten, gelijke kansen, arbeidsvoorwaarden, ethisch gedrag en bescherming van het milieu. Dit akkoord laat vakbonden toe constructief deel te nemen aan het nastreven van die doelstellingen. Een gemeenschappelijk controlecomité, dat uit beide partijen bestaat, ziet toe op de implementatie van het duurzaam ontwikkelingsakkoord.

Het intranet van de Groep en nieuwsbrieven van Umicore en haar business units, zijn bijkomende communicatiekanalen op bedrijfsniveau. Umicore gebruikt een 'learning management platform' voor de hele Groep genaamd 'My Campus'. Dit platform omvat ook een sociaal samenwerkingsinstrument dat het delen van kennis binnen de onderneming bevordert.

INVESTEERDERS EN AANDEELHOUDERS

BIJDRAGE VAN UMICORE: RENDEMENT VAN DE INVESTERINGEN

BIJDRAGE VAN DE INVESTEERDERS: KAPITAAL EN FONDSEN

De investeerders van Umicore zijn sterk gediversifieerd. Op het einde van 2016 situeerden zich de meeste aandeelhouders in Europa en Noord-Amerika. De meest recente informatie over Umicore's aandeelhouders vindt u op [onze website](#).

Umicore streeft ernaar tijdig nauwkeurige bedrijfsinformatie ter beschikking te stellen van de beleggersgemeenschap. Deze communicatie-inspanningen omvatten management roadshows en bedrijfsbezoeken, conferenties, beurzen voor individuele beleggers, webcasts en conference calls. In 2016 publiceerden 18 beurshuizen analyserapporten over Umicore.

De schuldeisers van Umicore zijn hoofdzakelijk banken. Umicore beschikt over kredietlijnen bij talrijke banken in België en het buitenland.

De relaties met de banken worden vooral beheerd door het departement Financiën, hoewel elke juridische entiteit van Umicore zakelijke relaties onderhoudt met de financiële wereld.

MAATSCHAPPIJ

BIJDRAGE VAN UMICORE: WELVAART EN INNOVATIEVE PRODUCTEN EN PROCESSEN

BIJDRAGE VAN DE SAMENLEVING: UITBATINGSVERGUNNINGEN

Via tewerkstelling draagt Umicore bij tot de welvaart in de regio's waar ze actief is. Hoewel het creëren van welvaart een duidelijk voordeel is, is ook de manier waarop dit gebeurt erg belangrijk. Uiteindelijk kan Umicore haar activiteiten maar blijven ontplooiën

als de samenleving dit toelaat. Om deze toestemming te behouden, tracht Umicore zoveel mogelijk te werken op een manier die de duurzame ontwikkeling bevordert. Dat gaat verder dan zich houden aan de wettelijke grenzen die aan elk bedrijf worden opgelegd. Umicore bepaalt haar eigen normen die in de hele Groep worden toegepast en die vaak veel verder gaan dan de wettelijke vereisten in de domeinen waar de onderneming actief is. Naast die inzet voor duurzame operationele praktijken streeft Umicore er ook naar materialen te ontwikkelen die de levenskwaliteit verhogen.

Contact met de gemeenschappen waar Umicore haar activiteiten ontplooit, is de meest directe manier waarop de onderneming met de samenleving kan interageren. Een open en transparante dialoog met die gemeenschappen maakt integraal deel uit van de verbintenis van Umicore tegenover haar belanghebbenden. Bepaalde maatschappelijke groeperingen (zoals niet-gouvernementele organisaties) vragen ook geregeld inspraak in de operaties van Umicore en de manier waarop zij zaken doet. Umicore waardeert deze belangstelling en tracht op een open en constructieve manier met die groepen in dialoog te treden.

Umicore schenkt op site- en groepsniveau vrijwillige bijdragen aan een aantal goede doelen, in lijn met het interne beleid en de interne richtlijnen. Umicore beheert betrokkenheidsinspanningen die op groepsniveau geleverd worden via een Groep Donatiecomité, dat bevoegd is voor de contacten met de maatschappelijke groeperingen en het bepalen van de dimensie van de samenwerkingsverbanden op groepsniveau. Meer informatie over deze initiatieven in 2016 vindt u op pagina's 206-207 van dit verslag.

GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN EN JOINT VENTURES

BIJDRAGE VAN UMICORE: INVESTERINGEN EN RICHTING AANGEVEN

BIJDRAGE VAN DE GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN EN JOINT VENTURES: BIJDRAGE AAN DE WINST VAN UMICORE, TECHNOLOGISCHE COMPLEMENTARITEITEN, MARKTTOEGANG

Umicore investeert in verschillende economische activiteiten waarin ze geen volledige managementcontrole heeft. Geassocieerde ondernemingen zijn ondernemingen waarin Umicore een belangrijke invloed heeft op het financiële en operationele beleid maar waarover ze geen controle heeft. Meestal bezit Umicore 20% tot 50% van de stemrechten, terwijl bij joint ventures het eigendom en de controle meestal volgens een 50:50 regeling zijn verdeeld. Het bundelen van krachten wordt gezien als een manier om technologische ontwikkelingen te versnellen of toegang te krijgen tot specifieke markten. Van de 10 geassocieerde ondernemingen en joint ventures heeft Umicore de effectieve controle van het management in de helft van de gevallen. Door een vertegenwoordiging in de Raad van Bestuur van geassocieerde ondernemingen of joint ventures kan Umicore het management controleren en richting geven of de ontwikkeling van de activiteiten opvolgen. Hoewel Umicore niet haar eigen beleidskeuzes en procedures kan opleggen aan geassocieerde ondernemingen (of joint ventures waar ze niet over de meerderheid van de stemrechten beschikt), wordt wel duidelijk gecommuniceerd dat Umicore verwacht dat de activiteiten worden gevoerd in overeenstemming met The Umicore Way.

Umicore is zeer strikt in het beschermen van eender welke intellectuele eigendom die ze deelt met geassocieerde ondernemingen of joint-venturepartners. Een volledige lijst van geassocieerde ondernemingen en joint-venturebedrijven vindt u op pagina's 117-188 van dit verslag.

OVERHEIDSSECTOR EN AUTORITEITEN

BIJDRAGE VAN UMICORE: BELASTINGEN

BIJDRAGE VAN DE OVERHEIDSSECTOR EN DE AUTORITEITEN: DIENSTEN EN FORMELE TOESTEMMING OM ACTIVITEITEN TE ONTPLOOIEN

Umicore betaalde in totaal EUR 66 miljoen belastingen als resultaat van haar activiteiten in 2016. Umicore en haar werknemers betaalden in totaal ongeveer EUR 95 miljoen aan sociale bijdragen. Umicore gaat geregeld samenwerken aan met openbare instellingen zoals universiteiten om bepaalde onderzoeksprojecten te bevorderen. Af en toe worden er samenwerkingen aangegaan met en onderzoekstoelagen verkregen van publieke organisaties. In totaal werden in 2016 ongeveer EUR 5,7 miljoen toelagen toegekend, hoofdzakelijk voor geplande O&O-projecten. In 2016 ontving Umicore bovendien EUR 7,2 miljoen uit hoofde van eerder toegekende toelagen. Het beleid van de onderneming sluit schenkingen aan politieke partijen en organisaties uit.

In 2016 bleef Umicore inspanningen leveren om beleidsmaking te begeleiden en contacten met publieke overheden wereldwijd te bevorderen. Die inspanningen worden gecoördineerd via het departement Government Affairs en zijn hoofdzakelijk gericht op Europa, Noord-Amerika en op China. Umicore wil het profiel van en het inzicht in haar technologieën verhogen en deelnemen aan besprekingen over materiaalgerelateerde thema's. In Europa omvat dit drie centrale onderwerpen: het efficiënt gebruik van grondstoffen via beleid over afval en grondstoffen alsook via aandacht voor de ontwikkelingen in de circulaire economie in de EU; geavanceerde materialen als een sleuteltechnologie die koolstofarme technologieën mogelijk maken; materiaaltechnologieën voor de

zuivering van uitlaatgassen van auto's en vrachtwagens met brandstofmotoren. De initiatieven van Umicore hebben ook betrekking op de toegang tot Europese en nationale overheidsfinanciering en innovatienetwerken, vooral voor programma's die baanbrekende technologieën met een gunstig milieueffect ondersteunen.

In een aantal gevallen worden Umicore-experts uitgenodigd als lid van werkgroepen en panels geïnitieerd door Europese of nationale autoriteiten. Zo maken we onder andere deel uit van het 'European Innovation Partnership for Raw Materials', het 'European Resource Efficiency Platform', de 'High Level Group on Key Enabling Technologies', de stuurgroep van EMIRI (Energy Materials Industrial Research Initiative) en het ERA-MIN netwerk voor de industriële verwerking van grondstoffen voor de Europese industrieën. Bovendien is Umicore een van de meer dan 100 partners in 'Knowledge and Innovation Community on Raw Materials', een consortium dat de toegang tot, de beschikbaarheid en het efficiënt gebruik van grondstoffen in Europa aanpakt.

Als er bepaalde problemen ontstaan die Umicore aanbelangen, deelt Umicore haar standpunt meestal mee via de sectorverenigingen waarvan ze deel uitmaakt. De onderneming is zich bewust van de gevoeligheden verbonden aan het innemen van standpunten over zaken die van openbaar belang zijn. Met dit in het achterhoofd heeft Umicore richtlijnen voor heel de Groep aangenomen die verduidelijken hoe dit dient te gebeuren op een verantwoorde manier (beschikbaar op de website). Hieronder worden de belangrijkste organisaties weergegeven waarin Umicore momenteel vertegenwoordigd is (zowel op het niveau van de Groep als van de business units):

CORPORATE

- European Round Table of Industrialists (ERT)
- Eurometaux (European Non-Ferrous Metals Association)
- European Technology Platform for Advanced Engineering Materials and Technologies (EuMaT)
- TTransAtlantic Business Council
- American European Community Association (AECA)
- Agoria (Belgische multisectorfederatie van de technologische industrie)
- Vlaams netwerk van ondernemingen (VOKA)
- Flemish China Chamber of Commerce
- A3M (L'Alliance des Minerais, Minéraux et Metaux)
- Metalle pro Klima (initiative from Wirtschafts Vereinigung Metalle)
- Belgian Indian Chamber of Commerce and Industry (BICC&I)

CATALYSIS

- Emissiecontroleverenigingen op regionaal en nationaal vlak (VS, Zuid-Afrika, Brazilië, China, Europese Unie) – zie www.automotivecatalysts.umicore.com/en/links/
- Duitse Federatie van Chemiebedrijven (VCI)
- Duitse Associatie van de Automobiellindustrie (VDA)

ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES

- Cobalt Development Institute
- Nickel Institute
- Energy Materials Industrial Research Initiative (EMIRI)
- European Association for Battery, Hybrid and Fuel Cell Electric Vehicles (AVERE)

RECYCLING

- European Electronics Recyclers Association (EERA)
- European Battery Recycling Association (EBRA)

- International Association of Portable Rechargeable Batteries (RECHARGE)
- International Platinum Group Metals Association
- International Precious Metals Institute
- European Precious Metals Federation
- Minor Metals Trade Association
- Fachvereinigung Edelmetalle (German Precious Metals Association)

VERDELING VAN DE ECONOMISCHE MEERWAARDE

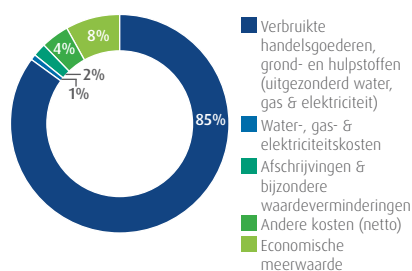
Umicore gebruikte het grootste deel van haar totale inkomen voor het metaalgedeelte van grondstoffen (deze kost wordt meestal doorgerekend aan de klant). Na aftrek van andere grondstofkosten, energiekosten en afschrijvingen bedroeg de economische meerwaarde voor verdere verdeling EUR 862 miljoen.

Het grootste deel (EUR 640 miljoen) werd verdeeld onder de werknemers in de vorm van lonen en andere werknemersvoordelen. Het grootste deel van de werknemersvoordelen werd in de vorm van lonen uitbetaald. De rest omvatte nationale sociale zekerheidsbijdragen, pensioenen en andere voordelen. Netto-interesten aan crediteuren bedroegen EUR 6 miljoen en de belastingen aan de overheden en autoriteiten waar Umicore actief is bedroegen in het total EUR 66 miljoen. De winst die aan de minderheidsaandeelhouders werd uitgekeerd, bedroeg EUR 11 miljoen.

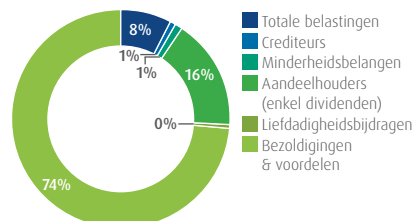
Onder voorbehoud van goedkeuring door de aandeelhouders op de algemene aandeelhoudersvergadering in april 2017 zal een brutodividend van EUR 1,30 per aandeel voor het jaar 2015 uitbetaald worden. Dit zal leiden tot een totale voorlopige uitbetaling van EUR 142 miljoen (gebaseerd op het aantal uitstaande aandelen aan het einde van 2016). Een deel van dit bedrag werd al uitbetaald in september 2016 onder de vorm van een interimdividend en het resterende bedrag zal in 2017 worden uitbetaald. Dit is conform het beleid van Umicore om een stabiel of geleidelijk groeiend dividend te betalen. Umicore besteedde ongeveer EUR 1,2 miljoen aan donaties voor goede doelen.

BEDRIJFSOPBRENGSTEN

(INCLUSIEF BIJDRAGE VAN
GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN)

ECONOMISCHE MEERWAARDE

MATERIALITEIT

Materialiteit

Horizon 2020 is een vervolg op Umicore's strategische keuzes van de afgelopen tien jaar en omvat een reeks uitdagende economische, sociale en ecologische doelstellingen voor het bedrijf.

Bij de definitie van de ecologische en sociale doelstellingen voor de Horizon 2020-strategie werd een materialiteitsanalyse uitgevoerd om die gebieden te identificeren die duurzaamheid mogelijks in een groter concurrentievoordeel kunnen omzetten. Dit hield de volgende stappen in:

1. VALIDERING VAN DE GLOBALE MEGATRENDS EN DE BEOORDELING VAN DE VERWEZENLIJKINGEN EN TEKORTKOMINGEN VAN VISION 2015

A. VALIDERING VAN DE GLOBALE MEGATRENDS

In 2014-15 onderzocht het Directiecomité grondig de vier megatrends die ten grondslag liggen aan Umicore's groei-ambities. Hieruit is duidelijk gebleken dat drie van deze vier belangrijke megatrends nog sterker werden: grondstoffenschaarste, de behoefte aan schone lucht en voertuigelektrificatie (zie [pagina 11-13](#) voor meer informatie over deze megatrends). Het enige gebied waar het landschap aanzienlijk veranderde, was dat van de fotovoltaïsche energie, de vierde megatrend, waar de markt wegens een combinatie van economische en technologische keuzes minder gunstig werd voor de hoogwaardige oplossingen van Umicore. Op basis van het onderzoek koos het Directiecomité ervoor om Umicore's Horizon 2020-groei-ambities te richten op die activiteiten die verband houden met het streven naar schone lucht (autokatalysatoren), voertuigelektrificatie (herlaadbare batterijmaterialen) en de gebieden waar een efficiënt grondstoffengebruik centraal staat, via ons gesloten kringloop bedrijfsmodel, dat de recyclage van edel- en speciale metalen verzekert. Deze activiteiten zullen daarom een vitale rol spelen in onze ambitie om de winst van Umicore tegen 2020 te verdubbelen.

B. BEOORDELING VAN DE VERWEZENLIJKINGEN EN TEKORTKOMINGEN VAN VISION 2015

Wat betreft duurzame prestaties kon Vision 2015 grotendeels positieve resultaten voorleggen. Op het gebied van milieu hebben we de uitstoot van CO₂ en de metaalemissies naar water en lucht aanzienlijk beperkt en onze doelstellingen in alle drie gevallen overtroffen.

We maakten ook een grote vooruitgang op het gebied van de ontwikkeling van onze medewerkers en de relaties met onze belanghebbenden. De personeelsenquête van 2014 wees op een grote mate van betrokkenheid en tevredenheid onder onze medewerkers. Tegen 2015 had de grote meerderheid van onze werknemers een jaarlijkse evaluatie en ontwikkelingsplan gekregen en hadden we ook veel vooruitgang geboekt in de verdere beperking van het blootstellingsniveau van onze medewerkers aan verschillende metalen. Op het gebied van duurzame aankopen hebben we voortgebouwd op onze reputatie als pionier wat betreft de invoering van ons Charter voor Duurzame Aankopen en de invoering van een conflictvrije-certificering voor onze activiteiten.

Het enige vlak waarop de prestaties ondermaats waren, was veiligheid. We hadden voor onszelf het doel vooropgesteld om een ongevallenvrij bedrijf te worden tegen 2015 maar, hoewel onze veiligheidsprestaties zijn verbeterd, hebben we dit doel niet behaald.

De uitdaging voor Horizon 2020 is te verzekeren dat we de vooruitgang die we op bepaalde gebieden hebben geboekt in stand houden, dat we blijvend aandacht hebben voor onderwerpen zoals veiligheid, waar we onze doelstellingen nog niet volledig konden waarmaken, en dat we doelstellingen formuleren die de concurrentiepositie van Umicore duidelijker kunnen verstevigen. De algemene status kan als volgt worden samengevat:

De voordelen vasthouden – koolstof- en metaalemissies, aantrekkelijke werkgever, lokale gemeenschap. Hoewel we het niet nodig achten om een bijkomend doel vast te stellen voor deze thema's, blijven we de impact en prestaties uiteraard nog wel meten en rapporteren wanneer dit relevant is vanuit materieel standpunt.

Kon beter – veiligheid en blootstelling op het werk. We blijven ernaar streven om het aantal ongevallen en overschrijdingen van het blootstellingsniveau de komende vijf jaar tot nul te herleiden.

Concurrentievoordeel – duurzame bevoorrading. In de periode 2011-2015 maakte Umicore goede vorderingen in het uitrollen van haar Charter voor Duurzame Aankopen onder haar leveranciers en bouwde het bedrijf een stevige reputatie op het gebied van ethische bevoorrading op. Deze aanpak ligt in de lijn van de Umicore-waarden en is ongetwijfeld de juiste weg. Er gaat echter ook een economische kost mee gepaard, die klanten vandaag slechts beginnen te aanvaarden. Met Horizon 2020 wil Umicore die benadering van duurzame bevoorrading benutten om het concurrentievoordeel in specifieke business units te verhogen.

2. IDENTIFICATIE EN SELECTIE VAN POTENTIËLE MATERIËLE ONDERWERPEN VOOR HORIZON 2020

A. ONDERZOEKEN VAN DE MATERIALITEIT

Met de activiteiten gelinkt aan schone lucht, voertuigelektrificatie en recyclage als de belangrijkste drijfveren van Umicore's groei, hebben we ons vervolgens gericht op het zoeken naar andere onderwerpen die van materieel belang worden geacht door onze eigen business units en door onze belangrijke groepen van belanghebbenden (zie vorig hoofdstuk).

Een eerste lijst met materiële onderwerpen werd opgemaakt op basis van de resultaten van Vision 2015 (zie hierboven). Er werd bijvoorbeeld besloten dat veiligheid – en meer specifiek het nastreven van een ongevallenvrije werkplek – een Horizon 2020-doelstelling moest zijn, ongeacht eventuele feedback van belanghebbenden. Andere potentiële onderwerpen werden geïdentificeerd via de rechtstreekse feedback van belanghebbenden. Hiertoe behoorden de bevindingen van de jaarlijkse interne bedrijfsrisicobeoordeling, de resultaten van de 2014 People Survey voor alle werknemers, de gegevens van de invoering van Umicore's APS-tool ("Assessment of Product and services Sustainability"; beoordeling van duurzaamheid van producten en diensten) tussen 2012 en 2015 en rechtstreekse vragen van klanten aan Umicore of haar business units.

Op bedrijfsniveau hebben we vervolgens materiële onderwerpen gescreend bij bedrijven uit onze peer-groep en klanten, evenals potentieel relevante onderwerpen besproken door internationale bedrijfsgroepen, onderzoeksgroepen en media.

B. OPSTELLEN EN UITTESTEN VAN MATRIX

Alle belangrijke onderwerpen die we hadden geïdentificeerd bij het onderzoeken van de materialiteit werden gebruikt om een voorlopige materialiteitsmatrix op te stellen. De relevantie van deze onderwerpen voor Umicore werd beoordeeld door een projectteam en besproken met de EHS- en HR corporate-teams. De voorlopige matrix, die ongeveer 65 onderwerpen bevatte, werd gedetailleerder uitgewerkt door de managementteams van de business units. Op basis van de feedback van de business units werd een herwerkte versie van de materialiteitsmatrix voor de Umicore Groep samengesteld, bestaande uit 25 onderwerpen in het hoogste kwartiel van de matrix. Deze 25 thema's vormden de basis van de interne materialiteitstests en werden voor referentiedoelstellingen samengebracht in vijf categorieën: Bevoorrading, Producten, Operationele uitmuntendheid, Personeelszaken, Gezondheid en veiligheid.

De lijst met materiële onderwerpen werd vervolgens uitgetest aan de hand van een online enquête die naar 48 belanghebbenden werd gestuurd. Deze belanghebbenden – gaande van investeerders tot klanten en werknemers – gaven hun feedback over hun eigen rangschikking van de onderwerpen.

3. DEFINITIE VAN DOELSTELLINGEN EN REIKWIJDTE VAN HET RAPPORT

Op basis van de resultaten van de eerste twee fasen hebben we de reikwijdte van de doelstellingen van Horizon 2020 vastgelegd. Dit is waar Umicore zich het sterkst op zal richten in de periode 2016-2020. De doelstellingen werden in vier thema's ondergebracht: Economie, Waardeketen en Maatschappij, Eco-efficiëntie en Aantrekkelijke Werkplek.

We hebben ook een aantal onderwerpen geïdentificeerd die Umicore en haar belanghebbenden als belangrijk hebben gemarkeerd voor managementdoelstellingen en die onderdeel van het rapport moeten blijven uitmaken, hoewel ze niet tot een specifieke Horizon 2020-doelstelling behoren⁽¹⁾.

(1) Eén voorbeeld is CO₂-uitstoot. In onze Vision 2015-beoordeling hebben we vastgesteld dat het absolute niveau van onze CO₂-uitstoot zo afhankelijk is van de energiemix van de landen waarin we actief zijn dat het geen zin had om een specifieke doelstelling betreffende de beperking van de CO₂-uitstoot te blijven nastreven. Veel belanghebbenden verwachten echter nog steeds dat Umicore hierover rapporteert en dat deze gegevens deel blijven uitmaken van de reikwijdte van het verslag.

Een vereenvoudigd schema met de clustering van de belangrijkste materiële onderwerpen en hoe ze vertaald kunnen worden in de Horizon 2020-doelstellingen vindt u hieronder:

BELANGRIJKSTE MATERIËLE ONDERWERPEN PER CLUSTER	BELANGRIJKSTE BETROKKEN GROEPEN VAN BELANGHEBBENDEN	VERTALING IN DOELSTELLING VOOR HORIZON 2020-STRATEGIE ⁽¹⁾	GERELATEERD AAN HORIZON 2020
BEVOORRADING		DUURZAME BEVOORRADING	WAARDEKETEN EN MAATSCHAPPIJ
Grondstoffenschaarste	Maatschappij, Overheidssector en autoriteiten, Klanten	Umicore wil een groter concurrentievoordeel opbouwen door haar duurzaamheidsexpertise in de bevoorradingsketen optimaal te benutten.	
Kriticiteit van grondstoffen	Maatschappij, Overheidssector en autoriteiten	Dit zal voornamelijk gebeuren door onze bevoorrading veilig te stellen en ons gesloten kringloop aanbod te promoten.	
Storingen in bevoorrading	Klanten, Investeerders en aandeelhouders		
Gebruik van gerecycleerde inputmaterialen	Klanten		
Recycleerbaarheid en mogelijkheid om de kringloop te sluiten	Leveranciers, Klanten, Overheidssector en autoriteiten, Maatschappij		
Duurzaamheid van toeleveringsketen/ verantwoordelijke bevoorrading	Leveranciers, Overheidssector en autoriteiten, Klanten		
Screening van leveranciers	Leveranciers, Klanten, Overheidssector en autoriteiten, Maatschappij		
PRODUCTEN		DUURZAME PRODUCTEN EN DIENSTEN	
Levenscyclusbenadering	Klanten, Leveranciers, Overheidssector en autoriteiten	Umicore zal selectieve producten en diensten blijven ontwikkelen die specifieke duurzaamheidsvoordelen hebben en die voor een nog betere concurrentiepositie zorgen.	
Giften stoffen en geleidelijk uitfasen of bannen	Klanten, Leveranciers, Overheidssector en autoriteiten		
Product stewardship	Klanten, Overheidssector en autoriteiten, Investeerders en aandeelhouders		
Openbare gezondheid en veiligheid	Maatschappij, Overheidssector en autoriteiten		
Opportunities en risico's van technologieën en producten	Klanten, Investeerders en aandeelhouders, Maatschappij		
Grondstoffenefficiënte producten en productie	Klanten, Leveranciers, Overheidssector en autoriteiten		
OPERATIONELE UITMUNTENDHEID		ECO-EFFICIËNTIE	ECO-EFFICIËNTIE
Energieverbruik en -efficiëntie	Overheidssector en autoriteiten, Investeerders en aandeelhouders	Umicore zal stappen ondernemen om de waarde te verhogen via een nog efficiënter gebruik van metalen, energie en andere materies in haar activiteiten. De focus ligt op de verbetering van onze energie-efficiëntie.	
Grondstoffenefficiënte producten en productie	Overheidssector en autoriteiten, Investeerders en aandeelhouders		
Opportunities en risico's van technologieën en producten	Klanten, Investeerders en aandeelhouders		
HUMAN RESOURCES		BETROKKENHEID VAN MEDEWERKERS	AANTREKKELIJKE WERKPLEKKR
Aantrekken en behouden van talent	Werknemers, Maatschappij, Investeerders en aandeelhouders	Umicore zal haar concurrentievermogen vrijwaren of verbeteren door verdere vooruitgang te boeken op het gebied van de betrokkenheid van de medewerkers met een specifieke focus op het aantrekken en behouden van talent, diversiteit en inzetbaarheid.	
Diversiteit en inclusie	Werknemers, Maatschappij, Overheidssector en autoriteiten		
Opleiding en ontwikkeling van werknemers	Werknemers, Maatschappij		
GEZONDHEID EN VEILIGHEID		GEZONDHEID EN VEILIGHEID	
Veiligheid op het werk	Werknemers	Umicore streeft ernaar een ongevallenvrije werkplek te worden.	
Procesveiligheid	Werknemers, Klanten		
Gezondheid op het werk	Werknemers, Overheidssector en autoriteiten	Umicore zal stappen ondernemen om de blootstelling van medewerkers aan bepaalde metalen verder te verminderen.	

(1) Andere onderwerpen die als materieel werden aangeduid door minstens één groep van belanghebbenden tijdens de materialiteitsanalyse, maar die niet zijn toegekend aan een specifieke Horizon 2020-doelstelling (bv. CO₂- of metaalemissies) zijn vermeld in het hoofdstuk "Verklaringen" van het verslag.

4. VALIDERING DOOR HET DIRECTIECOMITÉ

De matrix en de vertaling ervan in specifieke milieu- en sociale doelstellingen werd door het Directiecomité gevalideerd in februari 2016. De economische doelstellingen en groei-ambities werden eerder gevalideerd in 2015. Bijgevolg vinden we dat onze Horizon 2020-doelstellingen en de informatie die we rapporteren in dit document de externe vereisten en onze eigen interne behoeften op een evenwichtige manier weerspiegelen en een adequate waardering van onze prestaties toelaten.

De economische, ecologische en sociale doelstellingen van Horizon 2020 zijn:

Economisch

- Leiderschap: Umicore zal haar sterke positie en uniek aanbod in schone-mobiliteitsmaterialen en recyclageprocessen bevestigen
- Winst: Umicore streeft ernaar haar recurrente EBIT ten minste te verdubbelen tussen 2014 en 2020
- Portfolio: Umicore zal haar portfolio en de bijdrage tot de winst door de drie business groups meer in evenwicht brengen

Waardeketen en maatschappij

- Duurzame bevoorrading: Umicore wil een groter concurrentievoordeel opbouwen door haar duurzaamheidsexpertise in de bevoorradingketen optimaal te benutten
- Duurzame producten en diensten: Umicore zal selectieve producten en diensten blijven ontwikkelen die specifieke duurzaamheidsvoordelen hebben en die voor een nog betere concurrentiepositie zorgen

Eco-efficiëntie

- Umicore zal stappen ondernemen om de waarde te verhogen via een nog efficiënter gebruik van metalen, energie en andere materies in haar activiteiten

Aantrekkelijke werkplek

- Umicore streeft ernaar een ongevallenvrije werkplek te worden
- Umicore zal stappen ondernemen om de blootstelling van medewerkers aan bepaalde metalen verder te verminderen
- Umicore zal haar concurrentievermogen vrijwaren of verbeteren door verdere vooruitgang te boeken op het gebied van de betrokkenheid van de medewerkers met een specifieke focus op het aantrekken en behouden van talent, diversiteit en inzetbaarheid

ALGEMENE MANAGEMENTAANPAK

DOELSTELLINGEN EN PRESTATIES 2016-2020

Onze aanpak wat betreft duurzame ontwikkeling vloeit in de eerste plaats voort uit onze visie, waarden en organisatorische principes zoals vermeld in [The Umicore Way](#).

Op basis van The Umicore Way en in de context van de economische, maatschappelijke en ecologische trends hebben we onze Horizon 2020-strategie ontwikkeld. Deze strategie zet onze economische, sociale en ecologische ambities voor 2020 en later uiteen en ligt in het verlengde van onze Vision 2015-strategie.

Het proces voor de definitie van de doelstellingen inzake milieu en maatschappij binnen Horizon 2020 omvatte een gestructureerde dialoog met het management van elke business unit, in het bijzonder om de sociale en ecologische thema's te bepalen die een groter concurrentievoordeel met zich kunnen brengen. Om te verzekeren dat de strategie voldoende beantwoordt aan de verwachtingen van buitenaf, voerden we ook een online enquête onder de belanghebbenden. In februari 2016 werden de doelstellingen door het Directiecomité besproken en goedgekeurd. Voor meer informatie raadpleegt u onze materialiteitsanalyse op [pagina's 60-63](#).

Om onze Horizon 2020-ambities te kunnen waarmaken, hebben we specifieke doelstellingen ontwikkeld en deze gegroepeerd in vier hoofdthema's. Drie van de thema's werden behouden uit Vision 2015, het thema "Betrokkenheid van belanghebbenden" werd vervangen door "Waardeketen en maatschappij" om onze ambitie om een meer holistisch beeld te krijgen op Umicore's aanwezigheid in en impact op de totale waardeketen te onderstrepen.

Economische prestaties

- Leiderschap
- Winst
- Evenwichtige portfolio

Waardeketen en maatschappij

- Duurzame bevoorrading
- Duurzame producten en diensten

Eco-efficiëntie

- Energie-efficiëntie
- De goede resultaten van Vision 2015 vasthouden en verbeteren wat betreft metaalemissies naar lucht en water

Aantrekkelijke werkplek

- Nul ongevallen
- Beperking van blootstelling op het werk
- Betrokkenheid van medewerkers

De verschillende componenten die hieronder worden beschreven, zoals de beleidslijnen, verantwoordelijkheden en evaluatie, zorgen ervoor dat nauwlettend wordt toegezien op onze economische, ecologische en sociale prestaties.

BELEIDSLIJNEN

Naast The Umicore Way hebben we ook een algemeen kader voor ethische bedrijfspraktijken opgebouwd via [onze Gedragscode](#) en [het Corporate Governance Charter](#), een document waarin onze managementfilosofie en bestuursprincipes zijn uiteengezet. Er werden ook een aantal interne beleidslijnen gecreëerd ter ondersteuning van onze visie en waarden, waaronder Veiligheid, Mensenrechten en Arbeidsomstandigheden, Opleiding en ontwikkeling, Donaties en sponsoring.

VERANTWOORDELIJKHEDEN

De eindverantwoordelijkheid voor alle aspecten van Umicore's business ligt bij het Directiecomité. De brede duurzaamheidsaanpak wordt aangestuurd door een team bestaand uit vertegenwoordigers van Milieu, Gezondheid en veiligheid, Personeelszaken, Financiën en Aankoop en transport. Dit team moet ervoor zorgen dat de diverse duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen tot stand komen en de vereiste goedkeuringen worden verkregen, maar ook dat de business units worden begeleid in hun inspanningen om deze

doelstellingen te helpen bereiken. Op segmentniveau vallen de economische / financiële, ecologische en sociale prestaties onder de verantwoordelijkheid van de Executive Vice President van die entiteit. Op business unit-niveau staat het hoofd van de business unit in voor deze aspecten. Op siteniveau is de sitemanager verantwoordelijk voor de economische, sociale en ecologische prestaties van de site.

TOEZICHT, EVALUATIE EN CONTINUE VERBETERING

Corporate EHS en Corporate HR hebben gedetailleerde technische begeleidingsnota's opgesteld voor de business units en sites om voor een gezamenlijk begrip van de concepten, definities, rollen en verantwoordelijkheden te zorgen. Elk jaar worden er regelmatig workshops en vergaderingen georganiseerd op verschillende niveaus van de organisatie om de beste praktijken uit te wisselen.

De vooruitgang wat betreft de doelstellingen van de Groep wordt jaarlijks afgemeten aan een aantal KPI's die worden gerapporteerd via een groepsgegevensbeheersysteem. De gegevens worden verzameld en gerapporteerd op het desbetreffende entiteitsniveau: site, business unit of Umicore Groep.

Andere prestatie-indicatoren die relevant zijn voor de sociale en ecologische prestaties van het bedrijf worden ook gemeten en gerapporteerd voor zover ze relevant zijn in het kader van Umicore's activiteiten. Corporate EHS, Corporate HR en Corporate Finance voegen de prestaties van de business units samen op Groepsniveau om Umicore's algemene vooruitgang wat betreft de Horizon 2020-doelstellingen te beoordelen.

De ter plaatse ingewonnen gegevens met betrekking tot de sociale en ecologische prestaties en vooruitgang wat betreft de doelstellingen worden gecontroleerd door Umicore's interne teams. Daarnaast gebruikt Umicore een assurance provider om haar sociale en ecologische data te controleren. Sinds 2011 werd deze functie ingevuld door hetzelfde bedrijf dat instaat voor de audit van Umicore's financiële gegevens – PricewaterhouseCoopers (PwC). PwC evalueert de volledigheid en betrouwbaarheid van de gerapporteerde gegevens, evenals de robuustheid van het geassocieerde gegevensbeheersysteem. Waar nodig worden de prestatie-indicatoren en rapporteringsprocessen herzien en bijgewerkt na elke assurance cycle in het kader van een proces van continue verbetering.

MANAGEMENTAANPAK WAT BETREFT ECONOMISCHE EN FINANCIËLE PRESTATIES

DOELSTELLINGEN EN PRESTATIES 2016-2020

In The Umicore Way verklaren we het volgende

“We ontwikkelen, produceren, gebruiken, verkopen en recycleren metaalgerelateerde materialen en we dragen bij tot oplossingen gebaseerd op materialen. We combineren onze competenties in metallurgie, chemie en materiaalwetenschap met een grondige kennis van de behoeften, toepassingen en systemen van onze klanten. We focussen op de bedrijfsgebieden waarin we leidende posities kunnen innemen die erkend worden door onze klanten en waardoor we waarde kunnen creëren. We willen de voorkeurspartner van onze klanten worden. We streven ernaar onze business te doen groeien via de competentie van onze medewerkers, uitmuntendheid in activiteiten en technologische innovatie.”

In het kader van onze Horizon 2020-strategie hebben we specifieke groeigebieden geïdentificeerd met betrekking tot maatschappelijke en ecologische megatrends en we verwachten dat we via deze groeigebieden de recurrente EBIT kunnen verdubbelen tussen 2014 en 2020. We baseerden ons hiervoor op de analyse van de levensduur van de megatrends die relevant zijn voor Umicore tijdens de Vision 2015-strategie.

Hieronder vindt u meer informatie over de volgende elementen:

- Operationele opbrengsten
- Aandeelhoudersrendement
- Financiële sterkte
- Onderzoek en ontwikkeling
- Marktaanwezigheid
- Beleid
- Verantwoordelijkheid

OPERATIONELE OPBRENGSTEN

Umicore wil economische waarde genereren via haar bestaande activiteiten en eventuele overnames of organische groeiinitiatieven in lijn met haar algemene strategie. Dit houdt het genereren van een rendement op ingezet kapitaal (recurrente bedrijfswinst vóór belastingen / gemiddeld ingezet kapitaal voor de periode) groter dan de algemene kapitaalkost vóór belastingen van de Groep. Deze kapitaalkost kan van tijd tot tijd variëren al naargelang van ons risicoprofiel en de toestand van de obligatie- en aandelenmarkten in de wereld. Ons beoogd rendement op ingezet kapitaal (ROCE) in het kader van Horizon 2020 is meer dan 15%.

Investerings worden van geval tot geval beoordeeld: overnames worden normaal verwacht winstgevend te zijn in een vroege fase van hun integratie en kort erna de waarde te verhogen. Gelijkaardige criteria bestaan voor organische investeringen, hoewel het nastreven van groei op langere termijn steevast een langer zicht op de verwachte opbrengsten vereist.

Op het gebied van operationele prestaties wordt een nadruk gelegd op ROCE. We hebben te maken met edel- en andere zeldzame metalen en daarom hebben we een relatief hoge werkkapitaalintensiteit. Operationele managers worden dan ook gestimuleerd om de prestaties te beheren vanuit het standpunt van zowel winst als van de minimalisering van het operationeel ingezette kapitaal.

AANDEELHOUDERSRENDEMENT

Umicore streeft naar waardecreatie voor haar aandeelhouders op middellange termijn. Dit is in de eerste plaats mogelijk via solide operationele prestaties zoals hierboven uiteengezet. We willen onze bestaande activiteiten doen groeien en ook markten met een aantrekkelijk groeipotentieel aanboren en leidende posities veroveren op deze markten (zie hieronder). Direct aandeelhoudersrendement wordt gerealiseerd door de betaling van dividenden die uitgekeerd worden via een interim-dividend in oktober en het verschil na de gewone algemene vergadering eind april (voor meer informatie over het dividendenbeleid raadpleegt u [deze pagina](#)). Umicore heeft een beleid om een stabiel of geleidelijk stijgend dividend uit te betalen (voor de historie van de dividenduitkeringen klikt [hier](#)). We kunnen aandeelhouders ook van tijd tot tijd op een andere manier geld uitkeren, bijvoorbeeld door inkoop of vernietiging van eigen aandelen.

FINANCIËLE STERKTE

Umicore wil haar business veiligstellen via een gezond financieel management en door een sterke balans te handhaven. We hebben geen vastgelegd doel met betrekking tot onze schuldenlast, maar we willen te allen tijde een “investment grade”-status behouden. We streven ook naar een gezond evenwicht tussen kortetermijn- en langeretermijnschuld en tussen schuld aan vaste en variabele rentevoeten. Dankzij deze benadering, gekoppeld aan sterke kasstroomgenerering, kunnen we het overgrote deel van onze eigen groei-initiatieven zelf financieren.

ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

Als materiaaltechnologiegroep hangt het toekomstige succes en de financiële duurzaamheid van onze activiteit af van ons vermogen om innovatieve producten en diensten te ontwikkelen en deze met succes te introduceren. Met dit in het achterhoofd investeren we voortdurend in onderzoek en ontwikkeling, met het equivalent van 5% tot 7% van de inkomsten die elk jaar tekenend aan R&D worden besteed.

MARKTAANWEZIGHEID

In het kader van onze Horizon 2020-strategie wil Umicore marktleidersposities behouden in recyclage- en schone-mobiliteitsmaterialen. De aard van onze activiteit, die bestaat uit producten voor uiterst specifieke toepassingen, betekent dat we niet aanwezig zijn in een land dat of regio die een aanzienlijk deel van de economie van dat land of die regio uitmaakt. Onze activiteit is wereldwijd van aard met 59 productiesites in 25 landen.

BELEID

Onze aanpak wat betreft financieel en economisch management vloeit in de eerste plaats voort uit onze visie, waarden en organisatorische principes van The Umicore Way. Specifieke interne beleidslijnen werden ontwikkeld om de benadering van het bedrijf te kaderen wat betreft specifieke financiële en economische aspecten, waaronder: Dividend, Financiering en investering, Verrekenprijzen, Kredietbeheer, Hedging, Investeringsuitgave en Fusies en overnames.

VERANTWOORDELIJKHEID

De verantwoordelijkheid voor de economische en financiële prestaties van Umicore ligt bij het Directiecomité. Elke Executive Vice President staat in voor de algemene financiële prestaties van zijn/haar segment. De Chief Technology Officer en zijn/haar organisatie houdt toezicht op het technologieportfolio van de groep en onze algemene R&D-activiteiten. Op business unitniveau is het hoofd van de business unit verantwoordelijk voor de algemene financiële prestaties van de business unit. De Chief Financial Officer houdt

algemeen toezicht op de financiële en economische prestaties van de Groep en wordt ondersteund door een Corporate Finance-team dat specifieke expertisecentra omvat die aspecten dekken zoals belastingen, liquiditeitsbeheer, boekhouding en controle en de interne controleomgeving. Op business unit-niveau zijn de financiële controleurs verantwoordelijk voor het beheer van de financiële en rapporteringsaspecten van de business unit.

MANAGEMENTAANPAK WAT BETREFT MILIEUBEHEER

DOELSTELLINGEN EN PRESTATIES 2016-2020

In The Umicore Way onderschrijft Umicore een aantal principes om haar milieuprestaties continu te verbeteren.

Als materiaaltechnologiebedrijf actief in de sector van de speciale chemische producten hebben we van energie-efficiëntie de belangrijkste aan milieu gerelateerde doelstelling gemaakt in het kader van onze Horizon 2020-strategie. Deze doelstelling bouwt voort op de wijdverbreide implementatie van energie-efficiëntiebeoordelingen over de hele groep. Deze doelstelling is volgens ons het meest materiële milieuaspect van onze activiteit en wat voor onze verschillende belanghebbenden het belangrijkste is (zie onze materialiteitsanalyse op pagina's 60-63). De prestatiebeoordeling wat betreft energie-efficiëntie wordt gerapporteerd in het hoofdstuk Eco-efficiëntie op pagina's 32-33.

Hoewel de milieudoelstelling van de Groep wat betreft energie-efficiëntie een bijzondere aandacht geniet voor de periode tot 2020, vinden we het even belangrijk om de prestaties van onze organisatie met betrekking tot andere milieuaspecten te controleren, bewaken en rapporteren. We doen dat met dezelfde meetinstrumenten zoals aangegeven in onze algemene managementaanpak. Aan de hand van deze indicatoren kunnen we nagaan hoe goed we voortbouwen op de Vision 2015-verwezenlijkingen op het gebied van milieuprestaties. Deze onderliggende prestatie-indicatoren staan vermeld in de milieuverklaringen van ons jaarverslag. Deze hebben betrekking op:

- Emissie naar water en lucht
- Broeikasgassen
- Waterverbruik
- Afvalvolumes
- Controle en sanering van historische vervuiling
- Naleving van de regelgeving en beheersysteem

De hieronder beschreven specifieke managementaanpak geldt zowel voor de materiële onderwerpen als voor de onderliggende prestatie-indicatoren.

BELEID

Onze aanpak wat betreft milieubeheer vloeit in de eerste plaats voort uit onze visie, waarden en organisatorische principes van The Umicore Way. Een interne EHS-begeleidingsnota voor de Groep biedt alle entiteiten een uitgebreide leidraad met betrekking tot de toegepaste benadering om elk van de relevante milieuaspecten te meten en erover te rapporteren. Een specifiek intern beleid over energie-efficiëntie werd in de hele groep uitgerold in de periode 2011-2015 en heeft een groot bewustzijn en engagement gecreëerd op de sites en business units om naar een continue verbetering van de energie-efficiëntie te streven. Daarnaast stimuleerde Umicore alle business unit-initiatieven om het recyclagepotentieel te vergroten. Op wereldwijde schaal beperkt de recyclage van metalen de milieu-impact met betrekking tot de verwerving en transformatie van metalen in producten.

VERANTWOORDELIJKHEID

De verantwoordelijkheid voor de milieuprestaties en impact op het milieu van Umicore ligt bij het Directiecomité. In het Directiecomité heeft de Executive Vice President belast met Milieu, Gezondheid en Veiligheid, Bedrijfsbeveiliging en Interne audits toezichtsverantwoordelijkheden voor de milieuaspecten op Groepsniveau en wordt hij/zij ondersteund door de Senior Vice President Milieu, Gezondheid en veiligheid. De Executive Vice Presidents staan in voor de algemene milieuprestaties van zijn/haar segment. Op business unitniveau is het hoofd van de business unit verantwoordelijk voor de algemene milieuprestaties. De algemeen directeur van elke site heeft een gelijkaardige verantwoordelijkheid op siteniveau.

GRENS

De prestaties met betrekking tot het belangrijke onderwerp energie-efficiëntie en de onderliggende prestatie-indicatoren helpen mee onze impact op het milieu te beperken, bijvoorbeeld via een verwachte verkleining van onze koolstofvoetafdruk of een lagere impact op, of lagere metaaluitstoot naar lucht en water.

MANAGEMENTAANPAK WAT BETREFT SOCIAAL BESTUUR

DOELSTELLINGEN EN PRESTATIES 2016-2020

Zoals uiteengezet in The Umicore Way streven we ernaar een aantrekkelijke werkgever te zijn voor zowel huidige als potentiële werknemers en te handelen en werken overeenkomstig de verwachtingen van de maatschappij. We hebben drie sociale doelstellingen gedefinieerd in het kader van onze Horizon 2020-strategie. Deze doelstellingen zijn het aantal ongevallen met werkverlet tot nul herleiden, de blootstelling aan bepaalde metalen op het werk voor onze collega's verder te beperken en onze diversiteit, het aantrekken en behouden van talent en inzetbaarheid te vergroten. We hebben ook doelstellingen die betrekking hebben op onze bredere sociale impact die teruggevonden worden in onze managementaanpak wat betreft waardeketen en maatschappij.

Deze doelstellingen werden als materiële onderwerpen gedefinieerd in de materialiteitsanalyse door zowel interne als externe belanghebbenden. Talentbeheer is cruciaal om de gewenste zakelijke groei te realiseren. Het aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent in competitieve arbeidsmarkten ondersteunt de BU's in hun groeiplannen. We zijn ervan overtuigd dat de vergroting van de diversiteit van ons personeelsbestand niet alleen in lijn ligt met de verwachtingen van onze maatschappij, maar dat dit ook zal bijdragen aan het succes van de onderneming. In de context van een verouderende bevolking en de verhoging van de pensioenleeftijd zijn we ook programma's aan het invoeren die tot een verhoogde inzetbaarheid van onze werknemers leiden. De prestatiebeoordeling van deze materiële onderwerpen, waaronder nul ongevallen en de beperking van de blootstelling op het werk, komt aan bod in het hoofdstuk Aantrekkelijke werkplek op pagina's 34-38.

Hoewel deze sociale doelstellingen een bijzondere aandacht genieten voor de periode tot 2020, vinden we het even belangrijk om de sociale prestaties van onze organisatie op andere vlakken te controleren, bewaken en rapporteren. We doen dat via dezelfde meetinstrumenten zoals aangegeven in onze algemene managementbenadering. Deze onderliggende prestatie-indicatoren staan vermeld in de sociale verklaringen van ons jaarverslag. Namelijk:

- Toezicht op de demografie van het personeelsbestand
- Toezicht op mensenrechten, naleving en risico's
- Toezicht op de gezondheidsaspecten van werknemers naast de blootstelling aan metalen
- Toezicht op de veiligheid van onderaannemers

De hieronder beschreven specifieke managementaanpak geldt voor zowel de materiële onderwerpen als de onderliggende prestatie-indicatoren.

BELEID

Onze aanpak wat betreft sociale aspecten vloeit in de eerste plaats voort uit onze visie, waarden en organisatorische principes van The Umicore Way. Een interne begeleidingsnota inzake sociale rapportering voor de Groep biedt alle entiteiten een uitgebreide leidraad met betrekking tot de toegepaste benadering om de sociale prestaties te meten en te rapporteren. Er werden specifieke interne beleidslijnen ontwikkeld om bepaalde elementen van Umicore's benadering wat betreft sociaal bestuur te kaderen, waaronder Veiligheid, Mensenrechten, Arbeidsomstandigheden en Opleiding en ontwikkeling. Daarnaast heeft Umicore een [Global Framework Agreement on Sustainable Development](#) afgesloten met internationale vakbonden ter bevestiging van Umicore's duurzame-ontwikkelingsprincipes met betrekking tot sociale aspecten.

VERANTWOORDELIJKHEID

De verantwoordelijkheid voor de sociale prestaties en impact van Umicore ligt bij het Directiecomité. In het Directiecomité heeft de CEO toezichtsverantwoordelijkheden voor de HR-zaken op Groepsniveau en wordt hij ondersteund door de Senior Vice President Personeelszaken. De Executive Vice Presidents staan in voor de sociale aspecten van hun segment. Op business unitniveau is het hoofd van de business unit verantwoordelijk voor de algemene sociale prestaties. De algemeen directeur van elke site heeft een gelijkaardige verantwoordelijkheid op siteniveau. Er bestaat een regionale HR-organisatie die sociale aspecten op regionaal en nationaal niveau beheert en de business units structurele ondersteuning biedt in alle aspecten van HR-management.

GRENS

De prestaties met betrekking tot de materiële onderwerpen (aantal ongevallen met werkverlet tot nul herleiden, blootstelling aan bepaalde metalen op het werk verder beperken voor onze collega's en onze diversiteit, het aantrekken en behouden van talent en de inzetbaarheid vergroten), en met betrekking tot de onderliggende prestatie-indicatoren, hebben rechtstreeks gevolgen voor Umicore's werknemers (meer engagement en welzijn), ook op site- en Groepsniveau (aantrekken en behouden van de juiste vaardigheden)).

MANAGEMENTAANPAK WAT BETREFT WAARDEKETEN EN MAATSCHAPPIJ

DOELSTELLINGEN EN PRESTATIES 2016-2020

Relaties tussen leveranciers en klanten zijn essentiële elementen in het opbouwen van financiële en economische waarde en spelen ook een sleutelrol in de promotie van sociale en ecologische best practices. The Umicore Way dekt ook de relaties met onze verschillende stakeholders.

De doelstellingen wat betreft waardeketen en maatschappij dekken Umicore's aanwezigheid en impact upstream met leveranciers, en downstream op het gebied van de bijdrage van onze producten en diensten aan een beter leven. De prestatiebeoordeling van deze materiële onderwerpen komt aan bod in het hoofdstuk Waardeketen en maatschappij op [pagina's 29-31](#).

Hoewel deze doelstellingen een bijzondere aandacht genieten voor de periode tot 2020, vinden we het even belangrijk om de relatie van onze organisatie met de andere belanghebbenden voortdurend te controleren, bewaken en rapporteren. Meer informatie over onze groepen belanghebbenden vindt u in het hoofdstuk Betrokkenheid van belanghebbenden van ons jaarverslag. Daarnaast blijven we ook over de volgende onderwerpen rapporteren in de Waardeketen verklaringen van dit verslag:

- Toezicht op de leveranciersbeoordeling voor indirecte aankoop
- Naleving van de productwetgeving
- Toezicht op onze donaties

De hieronder beschreven specifieke managementaanpak geldt voor zowel de materiële onderwerpen als de onderliggende prestatie-indicatoren.

BELEID

Onze aanpak wat betreft de betrokkenheid van belanghebbenden vloeit voort uit onze visie, waarden en organisatorische principes van The Umicore Way. Er werden specifieke charters/beleidslijnen opgesteld om bepaalde elementen van de benadering wat betreft de betrokkenheid van belanghebbenden van de onderneming te kaderen, waaronder het Charter voor duurzame aankopen, het Beleid inzake conflictmineralen, het Beleid inzake mensenrechten en arbeidsomstandigheden en het Beleid inzake externe communicatie.

VERANTWOORDELIJKHEID

Onze aanwezigheid en impact upstream en downstream is gebaseerd op een bedrijfsspecifieke aanpak waarbij alle business units hun respectievelijke leveranciers, klanten en belanghebbenden moeten identificeren en met hen contact moeten leggen. Op Groepsniveau komt een team van leden uit verschillende afdelingen waaronder Corporate EHS, Corporate HR, Groepscommunicatie, Corporate Finance en Aankoop en transport regelmatig samen om de algemene verwachtingen van belanghebbenden in kaart te brengen en, wanneer nodig, een dialoog te voeren met interne of externe belanghebbenden op Groepsniveau.

GRENS

Het thema waardeketen en maatschappij is gericht op de potentiële impact op de maatschappij die we als bedrijf hebben via onze activiteiten, producten en diensten. Bij de rapportage worden alle entiteiten van de groep in acht genomen. Hoewel we ons in de eerste plaats focussen op onze activiteiten die rechtstreeks verband houden met schone mobiliteit en recyclage, worden andere initiatieven gericht op leveranciers, klanten of de maatschappij in het algemeen opgevolgd en naar behoren gerapporteerd, hetzij via communicatie zoals dit jaarverslag, hetzij via andere specifieke communicatiekanalen

VERSLAG DEUGDELIJK BESTUUR

Inhoud

VERSLAG DEUGDELIJK BESTUUR	71
G1 Context deugdelijk bestuur	71
G2 Vennootschapsstructuur	71
G3 Aandeelhouders	71
G4 Raad van Bestuur	72
G5 Directiecomité	74
G6 Relevante informatie in geval van een overnamebod	75
G7 Belangenconflicten (artikel 523 – 524ter Wetboek van vennootschappen)	76
G8 Commissaris	77
G9 Gedragscode	77
G10 Marktmissbruik en handel met voorkennis	77
G11 Naleving van de Belgische Corporate Governance Code 2009	77
REMUNERATIEVERSLAG	78
G12 Vergoeding van de raad van bestuur	78
G13 Vergoeding Gedelegeerd Bestuurder en de leden van Directiecomité	80
G14 Bezit van aandelen en aandelenopties en transacties in 2016	84
G15 Wijzigingen aan de vergoeding sinds eind 2016	87

VERSLAG DEUGDELIJK BESTUUR

Verslag deugdelijk bestuur

G1 CONTEXT DEUGDELIJK BESTUUR

Umicore heeft de Belgische Corporate Governance Code 2009 aangenomen als haar referentiecode.

De Engelstalige, Nederlandstalige en Franstalige versie van deze Code kunnen geraadpleegd worden op de [website van de Commissie Corporate Governance](#).

Het Corporate Governance Charter geeft een gedetailleerde beschrijving van de bestuursstructuur van de Vennootschap en de beleidslijnen en procedures van de Umicore groep. Het Charter is beschikbaar op de website van Umicore of kan op verzoek verkregen worden bij het Group Communications departement van Umicore.

Umicore heeft haar beleidsverklaring, waarden en organisatorische basisfilosofie uiteengezet in een document met de titel "[The Umicore Way](#)". Dit document licht toe hoe Umicore haar relaties met haar klanten, aandeelhouders, werknemers en de samenleving ziet. Het wordt verder aangevuld door gedetailleerde interne codes en beleidslijnen, waarvan de Gedragscode (zie G9) de belangrijkste is.

Wat de organisatiefilosofie betreft, opteert Umicore voor een decentralisatie en een ruime autonomie voor alle business units. De business units zijn op hun beurt dan weer verantwoordelijk voor hun eigen bijdrage tot de waardencreatie voor de groep en voor het vasthouden aan de strategische oriëntaties, de beleidslijnen, de normen en de duurzaamheidsbenadering van de groep.

In deze context heerst bij Umicore de overtuiging dat een goede corporate governance structuur een noodzakelijke voorwaarde is voor haar succes op lange termijn. Dit veronderstelt een doelmatig besluitvormingsproces dat steunt op een duidelijke toewijzing van verantwoordelijkheden. Hierdoor wordt een optimaal evenwicht betracht tussen een cultuur van ondernemerschap op het niveau van de business units enerzijds en doeltreffende sturing- en toezichtprocessen anderzijds. Het Corporate Governance Charter gaat dieper in op de verantwoordelijkheden van de aandeelhouders, de Raad van Bestuur, de Gedelegeerd Bestuurder en het Directiecomité, alsook de specifieke rol van het Auditcomité en het Benoemings- en Remuneratiecomité. Dit overzicht bevat informatie over onderwerpen van deugdelijk bestuur die hoofdzakelijk betrekking hebben op het boekjaar 2016.

G2 VENNOOTSCHAPSSTRUCTUUR

De Raad van Bestuur is het hoogste beslissingsorgaan van Umicore, behalve voor die materies die op grond van het Wetboek van vennootschappen of de statuten van Umicore voorbehouden zijn aan de algemene vergadering van aandeelhouders. De Raad van Bestuur wordt bijgestaan door een Auditcomité en een Benoemings- en Remuneratiecomité. Het dagelijks bestuur van Umicore is toevertrouwd aan de Gedelegeerd Bestuurder, die tevens voorzitter is van het Directiecomité. Het Directiecomité is verantwoordelijk voor de uitwerking van de algemene strategie van Umicore en de voorlegging ervan aan de Raad van Bestuur voor bespreking en goedkeuring. Het is eveneens verantwoordelijk voor de implementatie van die strategie en voor het verzekeren van een effectief toezicht op de business units en corporate functies. Het Directiecomité staat ook in voor het screenen van de verschillende risico's en opportuniteiten waarmee Umicore op korte, middellange en lange termijn geconfronteerd kan worden (zie hoofdstuk Risicobeheer) en zorgt voor de aanwezigheid van systemen om die te beheren. Het Directiecomité is collegiaal verantwoordelijk voor het bepalen en toepassen van de strategie voor duurzame ontwikkeling van Umicore.

Umicore is georganiseerd in business groups die op hun beurt bestaan uit business units met gemeenschappelijke kenmerken inzake producten, technologieën en afzetmarkten. Sommige business units zijn verder onderverdeeld in marktgerichte business lines. Als ondersteunende structuur op het niveau van de groep beschikt Umicore over regionale bestuursplatformen in China, Zuid-Amerika, Japan en Noord-Amerika. De hoofdzetel van Umicore is gevestigd in België. Die zetel biedt een aantal algemene en ondersteunende functies op het gebied van financiën, human resources, interne audit, juridische en fiscale zaken, externe relaties en relaties met de beleggers.

G3 AANDEELHOUDERS

3.1 AANDELEN IN OMLOOP – KAPITAALSTRUCTUUR

Op 31 december 2016 waren er 112.000.000 Umicore-aandelen in omloop. De identiteit van de aandeelhouders die per 31 december 2016 een belang van 3% of meer hadden aangegeven, kan u vinden in de rubriek 'beknopte jaarrekening van de moederonderneming' (p. 172-174).

Eveneens op 31 december 2016 bezat Umicore 2.673.150 eigen aandelen, hetzij 2,39% van het kapitaal. Informatie over de door de aandeelhouders aan Umicore verleende machtiging om eigen aandelen in te kopen, alsook de stand van zaken inzake deze inkopen kan u vinden in het Corporate Governance Charter en op de website van Umicore.

Tijdens het jaar werden 1.188.875 eigen aandelen gebruikt in de context van de uitoefening van aandelenopties voor het personeel en werden 65.509 aandelen gebruikt voor toekenningen van aandelen, waarvan 5.184 aan de leden van de Raad van Bestuur, 28.325 aan de leden van het Directiecomité, 27.500 aan leden van het senior management en 4.500 in het kader van de partiële omzetting in aandelen van de bonus van de Gedelegeerd Bestuurder.

3.2 DIVIDENDBELEID EN UITKERING

Umicore streeft naar de uitbetaling van een stabiel of geleidelijk stijgend dividend. Er is geen vaste uitkeringsverhouding. Het dividend wordt door de Raad van Bestuur voorgesteld op de gewone algemene vergadering (of jaarvergadering) van aandeelhouders. Er zal geen dividend worden uitbetaald als dit de financiële stabiliteit van Umicore in gevaar zou brengen.

In 2016 heeft Umicore een brutodividend uitgekeerd van EUR 1,20 per aandeel voor het boekjaar 2015. Dit is een verhoging met EUR 0,20 in vergelijking tot het brutodividend dat voor het boekjaar 2014 was uitgekeerd.

In juli 2016 heeft de Raad van Bestuur, in overeenstemming met het dividendbeleid van Umicore, beslist tot de uitkering van een interimdividend ter waarde van 50% van het totale dividend dat voor het vorige boekjaar werd uitbetaald. Bijgevolg werd op 25 augustus 2016 een bruto interimdividend betaald van EUR 0,60 per aandeel.

3.3 ALGEMENE VERGADERINGEN VAN AANDEELHOUDERS IN 2016

De jaarvergadering vond plaats op 26 april 2016. Op deze vergadering werden de klassieke besluiten goedgekeurd betreffende de jaarrekening, de bestemming van het resultaat alsook de kwijtingen voor de bestuurders en de commissaris voor hun respectieve mandaten in 2015. Op dezelfde algemene vergadering werden mevrouw Françoise Chombar en de heer Colin Hall respectievelijk tot onafhankelijk bestuurder en tot bestuurder benoemd, beiden voor een termijn van drie jaar. De jaarvergadering keurde ook de vergoeding van de Raad van Bestuur voor 2016 goed. De gedetailleerde vergoeding die in 2016 aan de bestuurders werd betaald, is beschikbaar in het Remuneratieverslag.

Tenslotte keurden de eveneens op 26 april 2016 gehouden bijzondere en buitengewone algemene vergaderingen een clause van controlewijziging goed, evenals de hernieuwing van het toegestaan kapitaal voor een periode van vijf jaar en de afschaffing van de VVPR-strips die in het verleden door de Vennootschap waren uitgegeven.

G4 RAAD VAN BESTUUR

4.1 SAMENSTELLING

De Raad van Bestuur, waarvan de leden worden benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders met een eenvoudige meerderheid van stemmen zonder aanwezigheidsvereiste moet uit minstens zes leden bestaan. De bestuurders mogen niet langer dan vier jaar zetelen. In de praktijk worden ze verkozen voor een hernieuwbare periode van drie jaar.

Bestuurders kunnen op elk moment worden ontslagen door de algemene vergadering, die beslist met een eenvoudige meerderheid van stemmen. Er is geen aanwezigheidsquorum voor het ontslag van bestuurders. De statuten bieden de Raad van Bestuur de mogelijkheid om bestuurders te coöpteren wanneer een plaats vrijkomt. De eerstvolgende algemene vergadering moet dan beslissen over de definitieve benoeming van de gecoöpteerde bestuurder. De nieuwe bestuurder vervolledigt de termijn van zijn of haar voorganger.

Op 31 december 2016 bestond de Raad van Bestuur uit elf leden: tien niet-uitvoerende bestuurders en één uitvoerend bestuurder.

Op dezelfde datum waren zes bestuurders onafhankelijk in de betekenis van artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen en bepaling 2.3 van de Belgische Corporate Governance Code 2009.

Drie van de elf leden van de Raad van Bestuur die in functie waren op 31 december 2016, zijn vrouwen. Umicore haalt dus niet het minimum vertegenwoordigingsniveau van één derde, zoals opgelegd door het Wetboek van vennootschappen, dat op 1 januari 2017 in werking is getreden. Deze situatie is slechts tijdelijk. De voorstellen tot benoeming van bestuurders die aan de jaarvergadering van 2017 zullen worden voorgelegd, zullen verzekeren dat de bovenvermelde vertegenwoordigingsquota bereikt zullen worden.

De Raad van Bestuur verenigt een grote diversiteit aan competenties, vormingen en ervaringen, die samen bijdragen tot een efficiënte werking van de Raad.

In de Raad van Bestuur, die elf leden telt, zetelen drie vrouwen en zijn zeven nationaliteiten vertegenwoordigd. De geschetste diversiteit komt ook tot uiting op het vlak van de opleidingen/diploma's van de leden van de Raad waaronder de volgende: ingenieur, rechten, economie, financiën en toegepaste taalkunde. De gecumuleerde sectoriële ervaringen van de leden van de Raad dekken ook een brede waaier waaronder de volgende sectoren: auto-industrie, elektronica, chemie, metaal, energie, financiën en edelstenen. De Raad van Bestuur telt leden met ervaring in de privé sector evenals leden die vertrouwd zijn met de publieke sector; verder zijn er ook leden die ervaring hebben in de regio's waar Umicore actief is. De Raad van Bestuur als geheel bezit een flinke dosis ervaring voor het voeren van industriële activiteiten; hij telt negen CEO's van wie er vijf nog steeds in functie zijn. De Raad van Bestuur biedt tenslotte ook een collectieve ervaring op gebieden die rechtstreeks verband houden met de niet-financiële doelstellingen van Horizon 2020, zoals gezondheid en veiligheid, het aantrekken en behouden van talenten en verduurzaming van de bevoorradingsketen.

De samenstelling van de Raad van Bestuur onderging de volgende wijzigingen in 2016:

- Mevrouw Françoise Chombar werd op de jaarvergadering van 26 april 2016 benoemd tot onafhankelijk bestuurder voor een periode van drie jaar;
- De heer Colin Hall werd op dezelfde jaarvergadering benoemd tot bestuurder, eveneens voor een termijn van drie jaar.

4.2 VERGADERINGEN EN ONDERWERPEN

De Raad van Bestuur heeft vijf gewone vergaderingen gehouden in 2016. De Raad van Bestuur nam ook één keer beslissingen bij eenparig schriftelijk besluit.

Onder meer de volgende onderwerpen werden door de Raad van Bestuur behandeld in 2016

- financiële prestaties van de Umicore groep;
- goedkeuring van de jaarlijkse en de halfjaarlijkse financiële rekeningen;
- vaststelling van de statutaire en geconsolideerde jaarrekeningen, en goedkeuring van de statutaire en geconsolideerde jaarverslagen;
- goedkeuring van de agenda en de bijeenroeping van een gewone, bijzondere en buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders;
- goedkeuring van een machtigingsverslag in het kader van de voorgestelde hernieuwing van het toegestaan kapitaal;
- EU-Verordening inzake marktmisbruik en goedkeuring van een nieuwe Umicore Dealing Code;
- investeringsprojecten;
- EHS review, inclusief duurzame ontwikkeling;
- verslagen van het audit comité;
- strategische opportuniteiten en operationele uitdagingen;
- business reviews;
- M&A-projecten;
- jaarlijks evaluatieproces van de Gedelegeerd Bestuurder en de andere leden van het Directiecomité met betrekking tot 2015;
- opvolgingsplanning op het niveau van de Raad van Bestuur en het Directiecomité;
- opvolging van bepaalde geschillen;
- uitkering van een interimdividend.

De Raad van Bestuur bezocht ook de Automotive Catalyst site van Umicore in Nowa Ruda (Polen).

4.3 EVALUATIE VAN DE RAAD VAN BESTUUR EN ZIJN COMITÉS

Om de twee à drie jaar organiseert de voorzitter een evaluatieonderzoek in verband met het functioneren van de Raad van Bestuur en zijn comités.

Het volgende evaluatieproces zal plaatsvinden tijdens het eerste semester van 2017, aan de hand van een individueel evaluatieformulier.

4.4 AUDITCOMITÉ

De samenstelling van het Auditcomité en de kwalificaties van zijn leden voldoen integraal aan de vereisten van artikel 526bis van het Wetboek van vennootschappen en aan de Belgische Corporate Governance Code 2009.

Het Auditcomité bestaat uit drie niet-uitvoerende bestuurders, die allen onafhankelijk zijn. Het wordt voorgezeten door mevrouw Ines Kolmsee.

Alle leden van het Auditcomité hebben een ruime ervaring op het gebied van boekhouding en audit, zoals uit hun curriculum blijkt.

Het comité heeft vier maal vergaderd in 2016. Naast de financiële rekeningen van 2015 en die van het eerste halfjaar 2016, besprak het Comité de volgende onderwerpen: interne controle, treasury risicobeheer, corporate security en information systems controle. Auditverslagen werden besproken, het auditplan voor 2017 werd goedgekeurd en de benoeming van het nieuwe hoofd van het internal audit departement werd gevalideerd. Tenslotte behandelde het Auditcomité ook de voorbereiding van de volgende benoeming van een commissaris.

4.5 BENOEMINGS- EN REMUNERATIECOMITÉ

Het Benoemings- en Remuneratiecomité bestaat uit drie niet-uitvoerende bestuurders, van wie er twee onafhankelijk zijn. Het comité wordt voorgezeten door de voorzitter van de Raad van Bestuur.

Het Benoemings- en Remuneratiecomité heeft twee vergaderingen gehouden in 2016. Tijdens dezelfde periode besprak het comité het remuneratiebeleid voor de leden van de Raad van Bestuur, de leden van de comités van de Raad van Bestuur en die van het Directiecomité, evenals de regels van de aandelen- en optieplannen die in 2016 werden aangeboden. Het comité besprak ook de opvolgingsplanning op het niveau van de Raad van Bestuur en het Directiecomité.

G5 DIRECTIECOMITÉ

5.1 SAMENSTELLING

Het Directiecomité beantwoordt aan de definitie van artikel 524bis van het Wetboek van vennootschappen.

Het Directiecomité is samengesteld uit minstens vier leden. Het wordt voorgezeten door de Gedelegeerd Bestuurder, die benoemd is door de Raad van Bestuur. De leden van het Directiecomité worden door de Raad van Bestuur benoemd op voorstel van de Gedelegeerd Bestuurder en op aanbeveling van het Benoemings- en Remuneratiecomité.

De samenstelling van het Directiecomité bleef ongewijzigd in 2016.

Op 31 december 2016 bestond het Directiecomité uit zeven leden, inclusief de Gedelegeerd Bestuurder.

5.2 EVALUATIE

De prestaties van de leden van het Directiecomité worden jaarlijks individueel beoordeeld door de Gedelegeerd Bestuurder en besproken met het Benoemings- en Remuneratiecomité. De resultaten worden voorgelegd aan de Raad van Bestuur, die deze verder bespreekt.

De Raad van Bestuur komt tevens jaarlijks in een niet-uitvoerende sessie (d.w.z. zonder de Gedelegeerd Bestuurder) samen om de prestaties van de Gedelegeerd Bestuurder te bespreken en te beoordelen.

Deze evaluaties vonden plaats op 4 februari 2016.

G6 RELEVANTE INFORMATIE IN GEVAL VAN EEN OVERNAMEBOD

6.1 BEPERKINGEN VAN OVERDRACHT VAN EFFECTEN

De statuten van Umicore leggen geen beperkingen op voor de overdracht van aandelen of andere effecten.

Er zijn de Vennootschap tevens geen beperkingen bekend die door de wet worden opgelegd, behalve in het kader van de wetgeving inzake marktmisbruik en van de lock-up verplichtingen die het Wetboek van vennootschappen oplegt met betrekking tot sommige toekenningen van aandelen.

De opties op Umicore-aandelen die aan de Gedelegeerd Bestuurder, de leden van het Directiecomité en aangewezen Umicore-werknemers werden toegekend in uitvoering van verschillende Umicore-incentiveringprogramma's mogen niet onder levenden worden overgedragen.

6.2 HOUDERS VAN EFFECTEN MET BIJZONDERE ZEGGENSCHAPSRECHTEN

Er zijn geen houders van effecten met bijzondere zeggenschapsrechten.

6.3 BEPERKING VAN HET STEMRECHT

De statuten van Umicore leggen geen beperkingen op betreffende de uitoefening van stemrecht door de aandeelhouders, op voorwaarde dat de betrokken aandeelhouders tot de algemene vergadering werden toegelaten en hun rechten niet werden geschorst. De toelatingsvoorwaarden met betrekking tot de algemene vergaderingen worden beschreven in artikel 17 van de statuten. Luidens artikel 7 van de statuten worden de rechten verbonden aan aandelen die eigendom zijn van verschillende aandeelhouders geschorst tot er één persoon als eigenaar werd aangeduid tegenover de Vennootschap.

Voor zover de Raad van Bestuur bekend, waren geen van de aan Umicore aandelen verbonden stemrechten wettelijk geschorst op 31 december 2016, behalve deze met betrekking tot de 2.673.150 aandelen die op deze datum eigendom waren van de Vennootschap zelf (Artikel 622 §1 van het Wetboek van vennootschappen).

6.4 AANDELENPLANNEN VOOR WERKNEMERS WAARBIJ DE CONTROLERECHTEN NIET RECHTSTREEKS DOOR DE WERKNEMERS WORDEN UITGEOEFEND

Umicore heeft geen dergelijke aandelenplannen uitgegeven.

6.5 AANDEELHOUDERSOVEREENKOMSTEN

Voor zover de Raad van Bestuur bekend, zijn er geen aandeelhoudersovereenkomsten die kunnen leiden tot beperkingen van de overdracht van effecten en/of de uitoefening van stemrechten.

6.6 STATUTENWIJZIGINGEN

Behalve voor kapitaalverhogingen waartoe door de Raad van Bestuur worden beslist binnen de grenzen van het toegestaan kapitaal, is alleen een buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders bevoegd om de statuten van de Vennootschap te wijzigen. Een algemene vergadering mag alleen beslissen over statutenwijzigingen (zoals kapitaalverhogingen of -verminderingen, fusies, splitsingen en ontbindingen) wanneer minstens 50% van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigd is. Als dit quorum niet bereikt is, moet een nieuwe buitengewone algemene vergadering worden bijeengeroepen, die zal beraadslagen ongeacht het vertegenwoordigde deel van het geplaatste kapitaal. In principe worden statutenwijzigingen enkel aangenomen als ze 75% van de stemmen hebben verkregen. Het Wetboek van vennootschappen voorziet strengere meerderheidsvereisten in specifieke gevallen, zoals de wijziging van het doel of de vorm van de vennootschap.

De statuten van de Vennootschap zijn éénmaal gewijzigd in 2016, ingevolge de hernieuwing van het toegestaan kapitaal, die door de buitengewone algemene vergadering de dato 26 april 2016 werd goedgekeurd.

6.7 TOEGESTAAN KAPITAAL – INKOOP VAN EIGEN AANDELEN

Het kapitaal van de Vennootschap kan worden verhoogd op basis een beslissing van de Raad van Bestuur, binnen de grenzen van het zogenoemde toegestaan kapitaal. Hiervoor moet uitdrukkelijk toestemming worden verleend door een buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders; deze machtiging is beperkt in tijd en omvang. Zij is ook onderworpen aan specifieke beperkingen op het vlak van rechtvaardiging en doeleinden. De buitengewone algemene vergadering van 26 april 2016 (besluiten gepubliceerd op 13 mei 2016) heeft aan de Raad van Bestuur machtiging verleend om het kapitaal van de Vennootschap in één of meer keren te verhogen met een maximumbedrag van EUR 50.000.000. Op 31 december 2016 was er nog geen gebruik gemaakt van deze machtiging. De huidige machtiging zal op 12 mei 2021 vervallen.

De buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van 26 september 2014 heeft de Raad van Bestuur gemachtigd om eigen aandelen van de Vennootschap in te kopen op een gereguleerde markt binnen een grens van 10% van het geplaatste kapitaal, aan een prijs per aandeel van EUR 4,00 tot EUR 75,00 tot en met 31 mei 2017. Deze machtiging werd ook aan de rechtstreekse dochterondernemingen van de Vennootschap verleend. In 2016 werden er geen eigen aandelen ingekocht in uitvoering van voormelde machtiging.

6.8 OVEREENKOMSTEN TUSSEN DE VENNOOTSCHAP EN HAAR BESTUURDERS OF WERKNEMERS DIE IN EEN VERGOEDING VOORZIEN WANNEER, NAAR AANLEIDING VAN EEN OPENBAAR OVERNAMEBOD, DEZE LAATSTEN ONTSLAG NEMEN OF ZONDER GELDIGE REDEN WORDEN ONTSLAGEN, DAN WEL WANNEER HUN TEWERKSTELLING WORDT BEÏNDIGD

Alle senior vice-presidents van de Umicore groep hebben recht op een compensatie ten bedrage van 36 maanden basisloon in geval van ontslag binnen de twaalf maanden na een overname van de Vennootschap. Voor de leden van het Directiecomité verwijzen wij naar het remuneratieverslag (p. 78-87).

G7 BELANGENCONFLICTEN (ARTIKEL 523 – 524TER WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN)

Op 4 februari 2016, voorafgaand aan de bespreking of het nemen van eender welke beslissing in dat verband, heeft Marc Grynberg verklaard dat hij een rechtstreeks tegenstrijdig belang van vermogensrechtelijke aard had bij de uitvoering van de beslissingen van de Raad van Bestuur in verband met zijn evaluatie en zijn bezoldiging (inclusief de toekenning van aandelen en opties). In overeenstemming met artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen nam Marc Grynberg niet deel aan de beraadslaging door de Raad van Bestuur en nam hij evenmin deel aan de stemming.

Voormelde beslissingen hadden (zullen) de volgende vermogensrechtelijke gevolgen (hebben):

A) BEZOLDIGING IN GELD

De Gedelegeerd Bestuurder ontving een vaste bezoldiging van EUR 660.000 in 2016. Eveneens in 2016 ontving hij een bruto variabele cash vergoeding van EUR 220.000 als niet-uitgesteld deel van zijn variabele cash vergoeding voor het referentiejaar 2015.

Verder ontving hij in 2016 een bruto bedrag van EUR 74.250 als eerste helft van de uitgestelde variabele cash vergoeding voor het referentiejaar 2014 op basis van (1) het toepasselijke rentabiliteitscriterium van de Umicore groep over twee jaar, met name de gemiddelde winstmarge op het geïnvesteerde kapitaal ("return on capital employed" of ROCE) voor de referentie jaren 2014 en 2015 (d.w.z. 13% aanleiding gevend tot een uitbetaling van 55%) en (2) de mate waarin de door de Raad van Bestuur vastgelegde prestatiedoelstellingen voor dezelfde referentie jaren 2014 en 2015 zijn bereikt (geen aanpassing op basis van de mate waarin de prestatiedoelstellingen op groepsniveau zijn bereikt), evenals een bruto bedrag ad EUR 76.950 als tweede helft van de uitgestelde betaling van zijn variabele cash vergoeding voor het referentiejaar 2013 op basis van de gemiddelde ROCE van de Umicore groep over drie jaren voor de referentie jaren 2013, 2014 en 2015 (d.w.z. 13,2% aanleiding gevend tot een uitbetaling van 57%).

In 2017 zal hij de eerste helft van zijn uitgestelde variabele cash vergoeding ontvangen voor referentiejaar 2015 op basis van (1) de gemiddelde ROCE van de Umicore groep over de referentie jaren 2015 en 2016 en (2) de mate waarin de door de Raad van Bestuur vastgelegde doelstellingen voor dezelfde referentie jaren 2015 en 2016 zijn bereikt, evenals de tweede helft van de uitgestelde betaling van zijn jaarlijkse variabele cash vergoeding voor het referentiejaar 2014, op basis van (1) de gemiddelde ROCE van de Umicore groep over de referentie jaren 2014, 2015 en 2016 en (2) de mate waarin de door de Raad van Bestuur vastgelegde doelstellingen voor dezelfde referentie jaren 2014, 2015 en 2016 zullen bereikt zijn.

De ROCE-waarden zijn vastgelegd tussen minimum 7,5% (= uitbetaling van 0%) en maximum 17,5% (= uitbetaling van 100% bij het bereiken van de doelstellingen). Indien het bereikte ROCE-percentages zich tussen de bovenvermelde niveaus bevindt, wordt het uitbetalingspercentage evenredig aangepast. Bovendien zullen de uitgestelde betalingen verder naar boven of naar onder worden aangepast, afhankelijk van de mate waarin de door de Raad van Bestuur goedgekeurde doelstellingen zijn bereikt voor de toepasselijke referentie jaren.

B) TOEKENNING VAN AANDELEN EN AANDELENOPTIES

De vermogensrechtelijke gevolgen hiervan voor Umicore behelzen: ofwel, 1) zolang Umicore beslist de aandelen die ze momenteel in portefeuille heeft, te behouden: de financierings- en opportuniteitskosten met betrekking tot het aanhouden van deze aandelen tot de levering van de aandelen, respectievelijk de uitoefening van de opties, ofwel, 2) indien Umicore op een latere datum beslist om deze aandelen te verkopen: het verschil op datum van uitoefening van de opties, tussen de uitoefenprijs van de opties en de marktwaarde van de aandelen die Umicore op die dag zou moeten aankopen.

In 2016 vonden er geen specifieke transacties of contractuele verbintenissen plaats tussen een lid van de Raad van Bestuur of het Directiecomité enerzijds en Umicore of één van haar verbonden ondernemingen anderzijds.

G8 COMMISSARIS

De jaarvergadering van 29 april 2014 heeft het mandaat als commissaris van PricewaterhouseCoopers Bedrijfsrevisoren/Réviseurs d'Entreprises BCVBA/ SCCRL hernieuwd voor een periode van drie jaar. De commissaris wordt vertegenwoordigd door BVBA Marc Daelman, zelf vertegenwoordigd door Marc Daelman.

Ingevolge de nieuwe toepasselijke wetgeving inzake audit diensten kan het mandaat van de huidige commissaris, die oorspronkelijk in 1993 was benoemd, nog slechts tweemaal hernieuwd worden, d.i. in 2017 en 2020 (deze laatste op voorwaarde dat die vóór 17 juni 2020 plaatsvindt).

De criteria van onafhankelijkheid die Umicore hanteert voor haar commissaris zijn weergegeven in een document dat kan worden aangevraagd bij Umicore.

G9 GEDRAGSCODE

Umicore hanteert een Gedragscode voor al haar medewerkers, vertegenwoordigers en bestuurders. Deze Gedragscode is fundamenteel voor de creatie en het behoud van een vertrouwens- en professionele relatie met haar voornaamste stakeholders, namelijk haar personeelsleden, haar handelspartners, haar aandeelhouders, de overheid en het publiek.

De belangrijkste doelstelling van de Gedragscode van Umicore is ervoor te zorgen dat alle personen die optreden in naam van Umicore op een ethische manier handelen, in overeenstemming met de wetten en reglementen, en met de normen die Umicore vastlegt op basis van haar huidige en toekomstige beleidslijnen, richtlijnen en regels. De Gedragscode bevat een afzonderlijk hoofdstuk over klachten en uitingen van bezorgdheid van de kant van de werknemers, alsook over de bescherming van klokkenluiders.

De Gedragscode is gepubliceerd als Bijlage 4 van het Corporate Governance Charter van Umicore.

G10 MARKTMISBRUIK EN HANDEL MET VOORKENNIS

Het door Umicore gevoerde beleid inzake marktmisbruik met inbegrip van handel met voorkennis is uiteengezet in de Umicore Dealing Code. Een nieuwe versie van deze code werd in 2016 goedgekeurd naar aanleiding van de inwerkingtreding van de EU-Verordening nr. 596/214 van 16 april 2016 betreffende marktmisbruik. Deze nieuwe versie kan geraadpleegd worden onder Bijlage 5 van het Corporate Governance Charter van Umicore.

G11 NALEVING VAN DE BELGISCHE CORPORATE GOVERNANCE CODE 2009

De systemen en procedures voor deugdelijk bestuur van Umicore stemmen overeen met de Belgische Corporate Governance Code 2009.

G12 VERGOEDING VAN DE RAAD VAN BESTUUR

REMUNERATIEBELEID VOOR DE RAAD VAN BESTUUR

In principe moet de vergoeding voor de niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur voldoende hoog zijn om personen met het door de Raad van Bestuur gedefinieerde profiel aan te trekken, te behouden en te motiveren. Het remuneratieniveau moet rekening houden met de verantwoordelijkheden en de betrokkenheid van de leden van de Raad van Bestuur, evenals de gangbare internationale marktvoorwaarden. De Raad van Bestuur bepaalt het remuneratiebeleid voor de niet-uitvoerende bestuurders op basis van de aanbevelingen van het Benoemings- en Remuneratiecomité inzake remuneratievorm en -structuur. Het Benoemings- en Remuneratiecomité formuleert zijn voorstellen op basis van een onderzoek van de geldende marktomstandigheden voor beursgenoteerde ondernemingen die in de BEL20-index zijn opgenomen en voor andere Europese ondernemingen van gelijkaardige omvang in de chemie-, metaal- en materialensectoren. De resultaten van het onderzoek worden het niveau van het Benoemings- en Remuneratiecomité besproken, terwijl de Raad van Bestuur de aan de jaarvergadering voor te stellen vergoeding voor niet-uitvoerende bestuurders en leden van de comités binnen de Raad van Bestuur vastlegt.

VERGOEDING NIET-UITVOERENDE BESTUURDERS

Met het oog op de vaststelling van passende vergoedingsniveaus voor haar niet-uitvoerende Bestuurders heeft Umicore eind 2015 een onderzoek uitgevoerd naar de bestuurdersvergoedingen van Umicore in vergelijking met deze van beursgenoteerde ondernemingen van de BEL20 evenals van andere Europese ondernemingen van vergelijkbare omvang in de sectoren chemie, metaal en materialen. De resultaten van dit onderzoek werden op 3 februari 2016 besproken door het Benoemings- en Remuneratiecomité. Het Benoemings- en Remuneratiecomité kwam tot de conclusie dat Umicore redelijk gepositioneerd blijft tegenover de vergelijkingspunten en beval aan de Raad van Bestuur aan om de vergoeding niet te wijzigen, maar de vergoedingsstructuur te herbekijken in 2017.

Op 4 februari 2016 heeft de Raad van Bestuur deze aanbeveling gevolgd en de algemene vergadering heeft de vergoeding voor de niet-uitvoerende bestuurders op 26 april 2016 goedgekeurd.

In 2016 was de vergoeding van de niet-uitvoerende bestuurders als volgt:

- **Voorzitter** : vaste jaarlijkse vergoeding: EUR 40.000 + EUR 5.000 per bijgewoonde vergadering + 1.000 Umicore-aandelen.
- **Bestuurder** : vaste jaarlijkse vergoeding: EUR 20.000 + EUR 2.500 per bijgewoonde vergadering + EUR 1.000 per bijgewoonde vergadering voor bestuurders met woonplaats in het buitenland + 500 Umicore-aandelen.

De vergoeding van de leden van de comités was als volgt in 2016:

AUDITCOMITÉ

- **Voorzitter** : vaste jaarlijkse vergoeding: EUR 10.000 + EUR 5.000 per bijgewoonde vergadering.
- **Lid** : vaste jaarlijkse vergoeding: EUR 5.000 + EUR 3.000 per bijgewoonde vergadering.

BENOEMINGS- EN REMUNERATIECOMITÉ

- **Voorzitter** : EUR 5.000 per bijgewoonde vergadering.
- **Lid** : EUR 3.000 per bijgewoonde vergadering.

OVERZICHT VERGOEDING RAAD VAN BESTUUR IN 2016

		(IN EUR)	BIJGEWOONDE VERGADERINGEN
Thomas Leysen (Voorzitter) (niet-uitvoerend bestuurder)	Raad van Bestuur		
	Vaste jaarlijkse vergoeding	40.000	
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	5.000	5/5
	Waarde van de 1.000 toegewezen aandelen	44.870	
	Benoemings- en bezoldingscomité		
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	5.000	2/2
	Totale bezoldiging	119.870	
	Voordelen van alle aard bedrijfswagen	2.971	
Marc Grynberg (uitvoerend bestuurder)	Raad van Bestuur		
	Geen bezoldiging als bestuurder (zie verder bezoldiging Gedelegeerd Bestuurder 2016)		5/5
Françoise Chombar (onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder) Benoemd door de GAV van 26 april 2016	Raad van Bestuur		
	Vaste jaarlijkse vergoeding	13.661	
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	2.500	3/3
	Waarde van de 342 toegewezen aandelen	15.346	
	Totale bezoldiging	36.507	
Ian Gallienne (niet-uitvoerend bestuurder)	Raad van Bestuur		
	Vaste jaarlijkse vergoeding	20.000	
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	2.500	5/5
	Waarde van de 500 toegewezen aandelen en geretrocedeerd aan GBL	22.435	
	Totale bezoldiging	54.935	
Mark Garrett (onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder)	Raad van Bestuur		
	Vaste jaarlijkse vergoeding	20.000	
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	3.500	5/5
	Waarde van de 500 toegewezen aandelen	22.435	
	Auditcomité		
	Vaste jaarlijkse vergoeding	5.000	
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	3.000	4/4
Totale bezoldiging	76.935		
Colin Hall (niet-uitvoerend bestuurder) Benoemd door de GAV van 26 april 2016	Raad van Bestuur		
	Vaste jaarlijkse vergoeding	13.661	
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	3.500	3/3
	Waarde van de 342 toegewezen aandelen en geretrocedeerd aan GBL	15.346	
	Totale bezoldiging	39.507	
Ines Kolmsee (onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder)	Raad van Bestuur		
	Vaste jaarlijkse vergoeding	20.000	
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	3.500	5/5
	Waarde van de 500 toegewezen aandelen	22.435	
	Auditcomité		
	Vaste jaarlijkse vergoeding	10.000	
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	5.000	4/4
Totale bezoldiging	89.935		

		BIJGEWOONDE (IN EUR) VERGADERINGEN
Barbara Kux (onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder)	Raad van Bestuur	
	Vaste jaarlijkse vergoeding	20.000
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	3.500 5/5
	Waarde van de 500 toegewezen aandelen	22.435
	Benoemings- en bezoldingscomité	
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	3.000 2/2
	Totale bezoldiging	65.935
	Verplichte bijdrage aan de Zwitserse sociale verzekeringswetgeving	4.404
Eric Meurice (onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder)	Raad van Bestuur	
	Vaste jaarlijkse vergoeding	20.000
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	3.500 5/5
	Waarde van de 500 toegewezen aandelen	22.435
	Totale bezoldiging	59.935
Jonathan Oppenheimer (niet-uitvoerend bestuurder)	Raad van Bestuur	
	Vaste jaarlijkse vergoeding	20.000
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	3.500 4/5
	Waarde van de 500 toegewezen aandelen	22.435
	Totale bezoldiging	56.435
Rudi Thomaes (onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder)	Raad van Bestuur	
	Vaste jaarlijkse vergoeding	20.000
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	2.500 5/5
	Waarde van de 500 toegewezen aandelen	22.435
	Benoemings- en bezoldingscomité	
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	3.000 2/2
	Auditcomité	
	Vaste jaarlijkse vergoeding	5.000
	Vergoeding per bijgewoonde vergadering	3.000 4/4
	Totale bezoldiging	77.935

G13 VERGOEDING GEDELEGEERD BESTUURDER EN DE LEDEN VAN DIRECTIECOMITÉ REMUNERATIEBELEID VOOR DE GEDELEGEERD BESTUURDER EN DE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

Het Benoemings- en Remuneratiecomité legt de principes vast van het vergoedingsbeleid voor de Gedelegeerd Bestuurder en de leden van het Directiecomité en legt deze ter goedkeuring voor aan de Raad van Bestuur. Het comité streeft naar een vaste vergoeding in overeenstemming met het verantwoordelijkheidsniveau en de gangbare marktpraktijken, evenals naar een aantrekkelijke variabele vergoeding als beloning voor de financiële en duurzaamheidsprestaties van de onderneming.

Het vergoedings- en de voordelenpakket voor de Gedelegeerd Bestuurder en de leden van het Directiecomité omvat de volgende componenten: een vaste vergoeding, een variabele vergoeding, aandelengebaseerde incentives (toekenning van aandelen en aandelenoptieplannen) onderworpen aan een lock-up periode van drie jaar, pensioenplannen en andere voordelen.

De opname van Umicore-aandelen en aandelenopties als deel van de vergoeding van de Gedelegeerd Bestuurder en de leden van het Directiecomité illustreert de wil van de Venootschap om aandeelhouderswaarde te creëren. Aandelen en aandelenopties zijn niet gekoppeld aan prestatiecriteria op individueel of ondernemingsvlak. Bijgevolg kunnen de op aandelen gebaseerde incentives niet beschouwd worden als een variabele vergoeding zoals bedoeld in de Belgische Corporate Governance wet van 6 april 2010 en zijn ze verworven vanaf hun toekenning.

De vergoeding van de Gedelegeerd Bestuurder en de leden van het Directiecomité wordt jaarlijks geëvalueerd door het Benoemings- en Remuneratiecomité. Ieder jaar wordt een onderzoek uitgevoerd naar de competitiviteit van de remuneratiepakketten.

Umicore vergelijkt de totale vergoeding van de Gedelegeerd Bestuurder en de leden van het Directiecomité met deze van de BEL20-bedrijven en vergelijkbare Europese ondernemingen.

In overeenstemming met de Belgische Corporate Governance wet van 6 april 2010 wordt de betaling van de helft van de jaarlijkse variabele vergoeding gespreid uitbetaald en is deze onderworpen aan meerjarendoelstellingen of -criteria.

SYNTHETISCHE SAMENVATTING VAN DE VERGOEDING VAN DE GEDELEGEERD BESTUURDER EN DE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ TIJDSVERLOOP VOOR CASH CONVERSIE

Huidig jaar	Vast	Jaarlijkse herziening op basis van marktpraktijken BEL 20 en vergelijkbare Europese ondernemingen
15 maanden	Niet-uitgesteld variabel 50%	Vast discretionair op basis van individuele objectieven
27 maanden	Uitgesteld variabel 25%	Op basis van Groep ROCE en prestaties tegenover een 2-jaren plan (j, j-1) voor Gedelegeerd Bestuurder / CFO / CTO / Corporate EVP; voor EVP prestaties tegenover een 2-jaren Business Group plan
39 maanden	Uitgesteld variabel 25%	Op basis van Groep ROCE en prestaties tegenover een 3-jaren plan (j, j-1, j-2) voor Gedelegeerd Bestuurder / CFO / CTO / Corporate EVP; voor EVP prestaties tegenover een 3-jaren Business Group plan
3 jaren	Aandelen	Toekenning als erkenning voor bewezen diensten tijdens het referentiejaar - niet gelieerd aan individuele of ondernemingsprestatiecriteria - onderworpen aan een lock-up van 3 jaar
3 tot 7 jaren	Aandelenopties	Voorafgaande toekenning voor het referentiejaar - niet gelieerd aan individuele of ondernemingsprestatiecriteria - onderworpen aan een lock-up van 3 jaar

De hierboven vermelde vergoedingscomponenten zijn gedefinieerd en/of geëvalueerd door het Benoemings- en Remuneratiecomité, en zijn onderworpen aan de goedkeuring van de Raad van Bestuur.

VERGOEDING GEDELEGEERD BESTUURDER

VASTE VERGOEDING

De vaste vergoeding van de Gedelegeerd Bestuurder wordt jaarlijks geëvalueerd door het Benoemings- en Remuneratiecomité.

VARIABEL CASHVERGOEDINGSSHEMA EN EVALUATIECRITERIA

De potentiële jaarlijkse variabele cashvergoeding van de Gedelegeerd Bestuurder bedraagt thans EUR 540.000, waarvan de helft met niet-uitgestelde uitbetaling op basis van de jaarlijkse individuele prestaties, inclusief de jaarlijkse algemene financiële prestaties van de groep, het bereiken van strategische en duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de groep en de aansluiting bij de waarden van de groep.

De andere helft van de variabele vergoeding – met uitgestelde betaling – is gebaseerd op (1) het rentabiliteitscriterium van de Umicore groep, nl. het rendement op aangewend kapitaal (ROCE), dat in het jaarverslag wordt gepubliceerd, en (2) de mate waarin de prestatiedoelstellingen, zoals vastgesteld door de Raad van Bestuur, worden uitgevoerd. De uitgestelde betaling wordt geëvalueerd over een tijdsperiode van enkele jaren. De betaling van de eerste helft vindt plaats na een periode van twee jaar op basis van de gemiddelde ROCE over twee jaar en van de prestatiedoelstellingen. De andere helft wordt uitbetaald na een periode van drie jaar met als referentie de gemiddelde ROCE over die drie jaar en de prestatiedoelstellingen. De ROCE-maatstaf situeert zich tussen 7,5% (= uitbetaling van 0%) en een maximum van 17,5% (= uitbetaling van 100% bij het bereiken van de prestatiedoelstellingen). Indien het bereikte ROCE-percentages zich tussen de minimum maatstaf en het maximum doelstelling bevindt, wordt het uitbetalingspercentage evenredig aangepast. Daarnaast worden de uitgestelde betalingen naar boven of naar beneden aangepast, afhankelijk van de mate waarin de door de Raad van Bestuur vastgelegde prestatiedoelstellingen worden bereikt.

Bij een relevante structurele wijziging behoudt het Benoemings- en Remuneratiecomité zich het recht voor om de variabele vergoeding op passende wijze te evalueren en te wijzigen.

Aan het begin van elk referentiejaar worden de individuele doelstellingen van de Gedelegeerd Bestuurder besproken tijdens een vergadering van het Benoemings- en Remuneratiecomité. Ze worden tijdens een vergadering van de Raad van Bestuur voorgelegd door de Voorzitter en vervolgens besproken en goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

De jaarprestaties van de Gedelegeerd Bestuurder worden beoordeeld door het Benoemings- en Remuneratiecomité. Tijdens een vergadering waarop de Gedelegeerd Bestuurder niet aanwezig is, licht de Voorzitter de resultaten van deze beoordeling toe aan de Raad van Bestuur, die ze vervolgens bespreekt.

De Gedelegeerd Bestuurder kan naar eigen goeddunken de variabele cashvergoeding geheel of gedeeltelijk in Umicore-aandelen laten converteren. Er zijn geen bepalingen die de Vennootschap toelaten om enige aan de Gedelegeerd Bestuurder uitbetaalde variabele vergoeding terug te vorderen.

AANDELENGEBASEERDE INCENTIVES (TOEKENNING VAN AANDELEN EN AANDELENOPTIES)

De Raad van Bestuur kent op discretionaire wijze Umicore-aandelen toe aan de Gedelegeerd Bestuurder als erkenning voor de diensten die in het voorbije jaar werden verleend. Het aantal aandelen dat aan de Gedelegeerd Bestuurder werd toegekend voor diensten verleend in 2016 bedroeg 5.200. De toegekende aandelen zijn onderworpen aan een lock-up periode van drie jaar doch zonder vervalbepalingen.

Er worden aandelenopties aan de Gedelegeerd Bestuurder toegekend in het kader van het jaarlijkse Umicore Incentive Stock Option Plan, dat door de Raad van Bestuur wordt goedgekeurd. Het aantal aan de Gedelegeerd Bestuurder toegekende aandelenopties bedraagt thans 75.000. Er is geen verwervingsperiode ("vesting period") en de opties zijn onderworpen aan een lock-up van drie jaar. Aandelenopties stellen de begunstigde in staat om een specifiek aantal Umicore-aandelen te verwerven voor een vaste prijs (uitoefenprijs) binnen een welbepaalde termijn.

PENSIOEN- EN ANDERE VOORDELEN

De pensioenvoordelen omvatten zowel vaste bijdrageplannen als de kosten van een toegezegde pensioenregeling. De andere voordelen bestaan uit representatiekosten, voordelen van alle aard (bedrijfswagen) en verzekeringvoordelen.

VERGOEDING LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

VASTE VERGOEDING

De vaste vergoeding van de leden van het Directiecomité wordt jaarlijks geëvalueerd door het Benoemings- en Remuneratiecomité. De vaste vergoeding kan voor elk lid van het Directiecomité verschillend zijn en is afhankelijk van bepaalde criteria zoals ervaring en verantwoordelijkheden.

VARIABEL CASHVERGOEDINGSSHEMA EN EVALUATIECRITERIA

Umicore heeft een variabel cashvergoedingsschema aangenomen dat tot doel heeft alle leden van het Directiecomité te belonen in overeenstemming met hun jaarlijkse individuele prestatie en de globale prestatie van de Umicore groep. Alle leden van het Directiecomité komen in aanmerking voor dezelfde potentiële jaarlijkse variabele cashvergoeding die thans EUR 300.000 bedraagt, waarvan de helft op niet-uitgestelde basis wordt uitbetaald op basis van de individuele prestaties (aansluiting bij de waarden van de groep, evenals milieu- en maatschappelijke prestaties).

De andere helft – met uitgestelde betaling – is gebaseerd op (1) het ROCE-rentabiliteitscriterium van de Umicore groep, nl. het rendement op aangewend kapitaal (ROCE), dat in het jaarverslag wordt gepubliceerd, en (2) de mate waarin de prestatiedoelstellingen, zoals vastgesteld door de Raad van Bestuur, worden uitgevoerd. Voor de leden van het Directiecomité met verantwoordelijkheden op het niveau van de groep, zoals de Chief Financial Officer, de Chief Technology Officer en de Corporate Executive Vice-President, zijn de prestatiedoelstellingen op groepsniveau gedefinieerd, terwijl ze voor de Executive Vice-Presidents met integrale verantwoordelijkheden op het niveau van een Business Group, op het niveau van de betrokken Business Group zijn bepaald. De uitgestelde betaling wordt geëvalueerd over een tijdsperiode van enkele jaren, waarbij de betaling van de eerste helft plaatsvindt na een periode van twee jaar op basis van de gemiddelde ROCE over twee jaar en van de prestatiedoelstellingen. De andere helft wordt uitbetaald na een periode van drie jaar met als referentie de gemiddelde ROCE over drie jaar en de prestatiedoelstellingen. De ROCE-maatstaf situeert zich tussen 7,5% (= uitbetaling van 0%) en een maximum van 17,5% (= uitbetaling van 100% bij het bereiken van de prestatiedoelstellingen). Indien het bereikte ROCE-percentages zich tussen de bovenvermelde minimummaatstaf en maximumdoelstelling bevindt, wordt het uitbetalingspercentage evenredig aangepast. Daarnaast worden de uitgestelde betalingen naar boven of naar beneden aangepast, afhankelijk van de mate waarin de door de Raad van Bestuur vastgelegde prestatiedoelstellingen worden bereikt.

Bij een relevante structurele wijziging behoudt het Benoemings- en Remuneratiecomité zich het recht voor om de variabele vergoeding op passende wijze te evalueren en te wijzigen.

Aan het begin van elk referentiejaar bepaalt de Gedelegeerd Bestuurder de jaarlijkse individuele doelstellingen voor elk lid van het Directiecomité op basis van zijn/haar verantwoordelijkheidsdomein. De jaarlijkse individuele doelstellingen zijn specifiek, meetbaar, overeengekomen, realistisch en tijdsgebonden, en houden rekening met de duurzaamheidsdoelstellingen op groepsniveau.

De jaarlijkse prestatie van ieder lid van het Directiecomité wordt eerst geëvalueerd door de Gedelegeerd Bestuurder. De resultaten van de evaluaties en de voorstellen van individuele variabele cashvergoeding worden door de Gedelegeerd Bestuurder aan het Benoemings- en Remuneratiecomité voorgelegd en daarna door de Raad van Bestuur goedgekeurd.

Er zijn geen bepalingen die de Vennootschap toelaten om enige aan de leden van het Directiecomité uitbetaalde variabele vergoeding terug te vorderen.

AANDELINGEBASEERDE INCENTIVES (TOEKENNING VAN AANDELEN EN AANDELENOPTIES)

De Raad van Bestuur kent op discretionaire wijze Umicore-aandelen toe aan de leden van het Directiecomité als erkenning voor de diensten die in het voorbije jaar werden verleend. Het aantal aandelen dat aan ieder lid van het Directiecomité werd toegekend voor diensten verleend in 2016 bedraagt 3.700. De toegekende aandelen zijn onderworpen aan een lock-up periode van drie jaar, doch niet aan vervalbepalingen.

Aan de leden van het Directiecomité worden aandelenopties toegekend in het kader van het jaarlijkse Umicore Incentive Stock Option Plan, dat door de Raad van Bestuur wordt goedgekeurd. Het aantal opties dat aan ieder lid van het Directiecomité wordt toegekend bedraagt thans 17.500. Er is geen verwervingsperiode ("vesting period") en de opties zijn onderworpen aan een lock-up periode van drie jaar. Aandelenopties stellen de begunstigde in staat om een specifiek aantal Umicore-aandelen te verwerven voor een vaste prijs (uitoefenprijs) binnen een specifieke periode.

PENSIOEN EN ANDERE VOORDELEN

De pensioenvoordelen omvatten zowel vaste bijdrageplannen als de kosten van een toegezegde pensioenregeling. De andere voordelen bestaan uit representatiekosten, bedrijfswagens en verzekeringsvoordelen.

TOTALE VERGOEDING VAN DE GEDELEGEERD BESTUURDER EN DE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ VOOR 2016

In de tabel hieronder worden alle componenten van de vergoeding van de Gedelegeerd Bestuurder en de leden van het Directiecomité voor het referentiejaar in detail weergegeven:

(IN EUR)		GEDELEGEERD BESTUURDER	LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ (GLOBAAL)
Statuut		Zelfstandige	
Tijdsverloop voor cash conversie			
Huidig jaar	Vaste vergoeding	660.000	2.375.000
15 maanden	Niet-uitgesteld variabel 50% (referentiejaar 2015)	210.000	660.000
27 maanden	Uitgesteld variabel 25% (referentiejaar 2014)	90.450	296.475
39 maanden	Uitgesteld variabel 25% (referentiejaar 2013)	81.000	243.000
3 jaren	Aandelen	265.200	1.133.976
3 tot 7 jaren	Aandelenopties	350.250	490.350
Pensioen	Vast bijdrageplan	46.200	172.330
	Toegezegde pensioenregelingen (kost)	118.527	538.986
Andere voordelen	Representatievergoeding, voordeel in natura bedrijfswagens, verzekeringvoordelen	42.881	235.005
Totaal		1.864.508	6.145.122

G14 BEZIT VAN AANDELEN EN AANDELENOPTIES EN TRANSACTIES IN 2016

BEZIT VAN AANDELENOPTIES EN TRANSACTIES VAN HET DIRECTIECOMITÉ IN 2016

	AANTAL OPTIES OP 31/12/2015	AANTAL TOEGEKENDE OPTIES IN 2016	AANTAL UITGEOEFENDE OPTIES	GEMIDDELDE UITOEFENPRIJS (IN EUR)	JAAR VAN TOEKENNING VAN DE UITGEOEFENDE OPTIES	AANTAL VERBEURDE OPTIES	AANTAL OPTIES OP 31/12/2016*
Marc Grynberg	503.000	75.000	113.000	23,16	2007 / 2010	0	465.000
Stephan Csoma	41.000	17.500	6.000	35,32	2012	0	52.500
Denis Goffaux	85.000	17.500	32.500	36,59	2011 / 2012	0	70.000
Géraldine Nolens**	24.000	17.500	6.000	35,32	2012	0	35.500
Filip Platteeuw	52.500	17.500	17.500	36,38	2013	0	52.500
Pascal Reymondet	95.000	17.500	60.000	37,95	2011 / 2012 / 2013	0	52.500
Marc Van Sande	95.000	17.500	42.500	36,94	2011 / 2012	0	70.000

* Deze opties kunnen worden uitgeoefend aan een uitoefenprijs van EUR 32,286 en EUR 38,07

** Waaronder opties toegekend in haar functie voor haar benoeming als lid van het Directiecomité

Meer informatie over uitgeoefende opties en andere aandelentransacties van leden van het Directiecomité en de Raad van Bestuur vindt u op www.fsma.be.

BEZIT VAN AANDELEN OP HET NIVEAU VAN HET DIRECTIECOMITÉ IN 2016

	AANTAL AANDELEN AANGEHOUDEN OP 31/12/2015	AANTAL AANDELEN AANGEHOUDEN OP 31/12/2016
Marc Grynberg	240.500	315.200
Stephan Csoma	7.200	10.900
Denis Goffaux	12.700	18.900
Géraldine Nolens	-	2.350
Filip Platteeuw	8.200	11.400
Pascal Reymondet	24.450	25.150
Marc Van Sande	15.700	19.400
Totaal	308.750	403.300

BEZIT VAN AANDELEN OP HET NIVEAU VAN DE RAAD VAN BESTUUR IN 2016

	AANTAL AANDELEN AANGEHOUDEN OP 31/12/2015	AANTAL AANDELEN AANGEHOUDEN OP 31/12/2016
Thomas Leysen	573.920	454.920
Françoise Chombar	-	3.342
Ian Gallienne	-	-
Mark Garrett	333	833
Colin Hall	-	-
Ines Kolmsee	1.805	2.305
Barbara Kux	1.000	1.500
Eric Meurice	333	833
Jonathan Oppenheimer	1.900	2.400
Rudi Thomaes	2.205	2.705
Totaal	581.496	468.838

CONTRACTUELE RELATIES

CONTRACT TUSSEN UMICORE EN MARC GRYNBERG, GEDELEGEERD BESTUURDER

Rekening houdend met de anciënniteit van Marc Grynberg in de Umicore groep heeft de Raad van Bestuur in 2008 het volgende beslist:

- In geval van beëindiging van de overeenkomst door Umicore zal aan Marc Grynberg een totale vertrekvergoeding van 18 maanden basissalaris worden uitbetaald.
- Aan de Gedelegeerd Bestuurder zal ten titel van minimumschadevergoeding een totale vertrekvergoeding van drie jaar van zijn jaarlijks basissalaris worden uitgekeerd indien hij binnen een periode van 12 maanden na een wijziging van controle als gevolg van een overnamebod wordt ontheven van zijn functie als Gedelegeerd Bestuurder (niet cumulatief met de vorige bepaling).
- De Raad van Bestuur beslist discretionair of de variabele cashvergoeding deel uitmaakt van een eventuele definitieve vertrekvergoeding.

OVEREENKOMSTEN TUSSEN UMICORE EN LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

Als gevolg van een beslissing van de Raad van Bestuur uit 2007 heeft een lid van het Directiecomité, dat uit zijn functie wordt ontheven binnen twaalf maanden na een wijziging van controle over de Vennootschap, recht op een totale vergoeding ter waarde van 36 maanden van zijn basissalaris. Dit geldt enkel voor Pascal Reymondet en Marc Van Sande, die lid waren van het Directiecomité op datum van deze beslissing.

INDIVIDUELE REGELINGEN IN GEVAL VAN BEËINDIGING VAN DE OVEREENKOMST DOOR UMICORE

Denis Goffaux is op 1 juli 2010 tot Chief Technology Officer benoemd. Rekening houdend met zijn anciënniteit binnen de Umicore groep heeft hij in geval van beëindiging van zijn overeenkomst recht op een totale vergoeding worden uitbetaald van achttien maanden basissalaris. Deze regeling werd door het Benoemings- en Remuneratiecomité aanbevolen in overeenstemming met de Belgische Corporate Governance wet van 6 april 2010; zij werd op 1 juni 2010 door de Raad van Bestuur goedgekeurd.

Stephan Csoma en Filip Platteeuw zijn op 1 november 2012 benoemd tot lid van het Directiecomité. Rekening houdend met hun anciënniteit binnen de Umicore groep hebben zij, in geval van beëindiging van hun overeenkomst, recht op een totale vergoeding van 18 maanden basissalaris. Het Benoemings- en Remuneratiecomité heeft deze regeling aanbevolen in overeenstemming met de Belgische Corporate Governance wet van 6 april 2010 en deze regeling werd op 18 september 2012 door het Benoemings- en Remuneratiecomité goedgekeurd onder voorbehoud van bezwaren van de Raad van Bestuur, die niet werden geformuleerd.

Géraldine Nolens is op 1 juli 2015 tot lid van het Directiecomité benoemd. Rekening houdend met haar anciënniteit binnen de Umicore groep heeft zij, in geval van beëindiging van haar overeenkomst, recht op een totale vergoeding van achttien maanden basissalaris. Deze regeling werd door het Benoemings- en Remuneratiecomité aanbevolen in overeenstemming met de Belgische Corporate Governance wet van 6 april 2010; zij is op 28 april 2015 door de Raad van Bestuur goedgekeurd.

Voor alle voormelde leden van het Directiecomité geldt dat de Raad van Bestuur beslist of de variabele cashvergoeding deel uitmaakt van een eventuele finale vergoeding.

De overeenkomst van Marc Van Sande werd ondertekend vóór de inwerkingtreding van de Belgische Corporate Governance wet van 6 april 2010. Zijn beëindigingsvergoeding is gebaseerd op zijn leeftijd, zijn anciënniteit binnen Umicore groep en het geheel van zijn salaris en voordelen.

De arbeidsovereenkomst van Pascal Reymondet dateert van 1 maart 1989 en is onderworpen aan het Duitse recht. Er is geen contractuele regeling in geval van beëindiging van de overeenkomst en bijgevolg zal de Duitse wetgeving van toepassing zijn.

G15 WIJZIGINGEN AAN DE VERGOEDING SINDS EIND 2016

VERGOEDING VAN DE NIET-UITVOERENDE BESTUURDERS

Op verzoek van het Benoemings- en Remuneratiecomité heeft Umicore in 2016 onderzocht hoe de bestuurdersvergoedingen van Umicore zich positioneren tegenover deze van de BEL20-ondernemingen en van andere Europese ondernemingen van gelijkaardige omvang in de chemie-, metaal- en materialensectoren. De resultaten van dit onderzoek werden op 20 januari 2017 door het Benoemings- en Remuneratiecomité besproken.

Na een evaluatie van de globale vergoeding van de leden van de Raad van Bestuur kwam het Benoemings- en Remuneratiecomité tot de conclusie dat de vaste vergoeding diende aangepast te worden. Het Benoemings- en Remuneratiecomité heeft aan de Raad van Bestuur voorgesteld om de jaarlijkse vaste vergoeding met EUR 7.000 te verhogen. De jaarlijkse vaste vergoeding van de voorzitter zal ongewijzigd blijven.

De Raad van Bestuur is op 9 februari 2017 ingegaan op deze aanbeveling en heeft beslist om de voorgestelde verhoging ter goedkeuring voor te leggen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

VERGOEDING VAN DE GEDELEGEERD BESTUURDER

Op 20 januari 2017 heeft het Benoemings- en Remuneratiecomité de vergoeding van de Gedelegeerd Bestuurder geëvalueerd op basis van een vergelijkend onderzoek van gelijkaardige Europese ondernemingen en de BEL20-ondernemingen.

Op voorstel van het Benoemings- en Remuneratiecomité heeft de Raad van Bestuur op 9 februari 2017 beslist om de vaste vergoeding van de Gedelegeerd Bestuurder te verhogen met EUR 20.000 om deze op EUR 680.000 te brengen vanaf 1 januari 2017.

VERGOEDING VAN DE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

Op 20 januari 2017 heeft het Benoemings- en Remuneratiecomité de vergoeding van de leden van het Directiecomité geëvalueerd. Op voorstel van het Benoemings- en Remuneratiecomité heeft de Raad van Bestuur op 9 februari 2017 beslist om de vaste jaarlijkse vergoeding van de leden van het remuneratiecomité licht te verhogen vanaf 1 januari 2017.

UITGESTELDE VARIABLE VERGOEDING VAN DE GEDELEGEERD BESTUURDER EN DE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

Het Benoemings- en Remuneratiecomité heeft een hertekening van de politiek inzake uitgestelde variabele vergoeding besproken. Terwijl de ROCE nog steeds een sleutelcriterium blijft voor de financiële prestaties, is het Benoemings- en Remuneratiecomité voorstander van een concept dat een groei-incentive bevat. Er werd overeengekomen dat de huidige ROCE-variabele behouden zal blijven en dat een opwaartse aanpassing of bijkomende variabele in aanmerking zal genomen worden op basis van EBIT-groei.

Deze bijkomende variabele, die gebaseerd is op de target van de uitgestelde variabele vergoeding, hetzij in hoofde van de Gedelegeerd Bestuurder EUR 270.000 (d.w.z. een target van EUR 135.000 na een periode van twee jaar en een target van EUR 135.000 na een periode van drie jaar), en in hoofde van de leden van het Directiecomité EUR 150.000 (d.w.z. een target van EUR 75.000 na een periode van twee jaar en een target van EUR 75.000 na een periode van drie jaar), zal vastgesteld worden door de target te verhogen met een percentage dat gelijk is aan tweemaal het groeipercentage van de EBIT over de laatste 2, respectievelijk 3 jaren. Een drempel van 2% gemiddelde EBIT-groei zal toegepast worden, dit wil zeggen dat er geen aanpassing zal plaatsvinden indien de EBIT-groei minder dan 2% bedraagt. Het plan voor uitgestelde variabele vergoeding, inclusief de bijkomende variabele, zal collectief toegepast worden voor de Gedelegeerd Bestuurder en de leden van het Directiecomité.

Het nieuwe concept beoogt de kwaliteit van de resultaten (ROCE criterium) te belonen en een incentive te bieden voor groei (EBIT-groei criterium).

De Raad van Bestuur heeft dit nieuwe concept van uitgestelde variabele vergoeding op 9 februari 2017 goedgekeurd met inwerkingtreding vanaf de uitbetalingen in 2018.

ECONOMISCHE TOELICHTINGEN

Economische toelichtingen

GROEP

KERNCIJFERS

(in miljoen EUR tenzij anders vermeld)

	TOELICHTING	2012	2013	2014	2015	2016
Omzet*		12.548,0	9.819,3	8.828,5	10.441,9	11.085,9
Inkomsten (metaal niet inbegrepen)		2.421,4	2.363,4	2.366,5	2.629,0	2.667,5
Recurrente EBITDA	F9	524,1	462,6	442,2	504,7	526,8
Recurrente EBIT	F9	372,1	304,0	273,7	330,3	350,7
waarvan geassocieerde ondernemingen	F9	22,2	11,8	28,3	14,3	18,3
Niet-recurrente EBIT	F9	(46,7)	(43,4)	(21,6)	(74,9)	(110,2)
IAS 39 effect op EBIT	F9	3,2	(0,5)	(2,7)	(2,7)	(9,0)
Totale EBIT	F9	328,6	260,0	249,3	252,7	231,6
Recurrente operationele marge (in %)		14,4	12,4	10,4	12,0	12,5
Rendement op aangewend kapitaal (ROCE) (in %)	F31	16,7	13,6	12,2	13,7	14,6
Gemiddelde gewogen nettorente (in %)	F11	1,9	1,6	1,6	1,5	1,8
Recurrente belastingsgraad (in %)	F13	20,6	21,3	21,8	21,4	25,1
Recurrent nettoresultaat, aandeel van de Groep	F9	275,2	218,0	193,1	246,0	232,9
Resultaat van afgesplitste activiteiten, aandeel van de Groep		0,0	0,0	14,4	16,4	(50,3)
Nettoresultaat, aandeel van de Groep	F9	233,4	179,0	170,6	169,2	130,7
Onderzoek- & Ontwikkelingskosten	F9	149,0	140,6	143,3	144,5	155,9
Investerings	F34	235,9	279,6	202,4	240,3	287,3
Netto toename/afname van de kasstromen vóór financieringsoperaties	F34	150,3	185,9	139,9	119,0	141,9
Totaal der activa van de bedrijfsactiviteiten, einde periode		3.667,9	3.512,3	3.851,4	4.030,1	4.145,7
Eigen vermogen van de Groep, einde periode		1.751,7	1.677,1	1.704,6	1.731,6	1.789,6
Geconsolideerde netto financiële schuld uit bedrijfsactiviteiten, einde periode	F24	222,5	215,0	298,3	321,3	296,3
Schuldratio uit bedrijfsactiviteiten, einde periode (in %)	F24	11,0	11,1	14,6	15,3	13,8
Gemiddelde nettoschuld / recurrente EBITDA (in %)		47,7	44,2	51,9	61,8	57,6
Aangewend kapitaal, einde periode	F31	2.259,4	2.233,6	2.335,3	2.414,5	2.397,4
Aangewend kapitaal, gemiddelde	F31	2.224,6	2.241,3	2.240,1	2.402,2	2.398,7

* inclusief de eliminatie van transacties tussen voortgezette en stopgezette activiteiten

GEGEVENS PER AANDEEL

(in EUR / aandeel)

	TOELICHTING	2012	2013	2014	2015	2016
Winst per aandeel						
Recurrente winst per aandeel	F39	2,47	1,96	1,79	2,27	2,14
Winst per aandeel, basisberekening	F39	2,09	1,61	1,58	1,56	1,20
Winst per aandeel, na verwateringseffect	F39	2,08	1,60	1,57	1,55	1,19
Brutodividend		1,00	1,00	1,00	1,20	1,30
Netto toename/afname van de kasstromen vóór financieringsoperaties, basisberekening	F34	1,35	1,67	1,29	1,10	1,30
Totaal der activa van de bedrijfsactiviteiten, einde periode		32,78	32,00	35,63	37,29	37,92
Eigen vermogen van de Groep, einde periode		15,66	15,28	15,77	16,02	16,37
Koers van het aandeel						
Hoogste		44,12	42,12	38,21	45,55	58,72
Laagste		32,30	31,54	30,42	31,82	32,38
Gemiddelde		38,57	35,72	34,32	39,12	47,77
Slot		41,69	33,96	33,31	38,67	54,15

Alle indicatoren van de Groep omvatten de stopgezette activiteiten, tenzij anders vermeld. Zinc Chemicals droeg in 2016, 10 maanden bij aan de indicatoren van de stopgezette activiteiten, tenzij anders vermeld

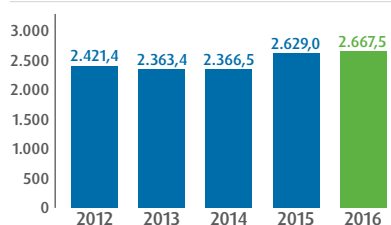
ECONOMISCHE TOELICHTINGEN

AANTAL AANDELEN

	TOELICHTING	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal aantal uitgegeven aandelen, einde periode	F39	120.000.000	120.000.000	112.000.000	112.000.000	112.000.000
waarvan uitstaande aandelen	F39	111.886.512	109.771.339	108.085.728	108.072.466	109.326.850
waarvan aandelen in eigen bezit	F39	8.113.488	10.228.661	3.914.272	3.927.534	2.673.150
Gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen, basisrekening	F39	111.593.474	111.257.259	108.062.085	108.445.128	108.887.828
Gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen, na verwateringseffect	F39	112.346.081	111.733.165	108.451.847	108.927.245	109.685.160

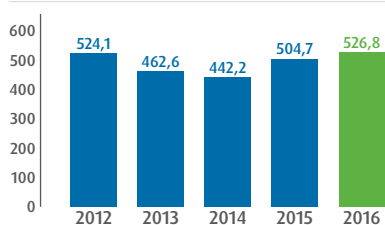
INKOMSTEN (METAAL NIET INBEGREPEN)

Miljoen EUR

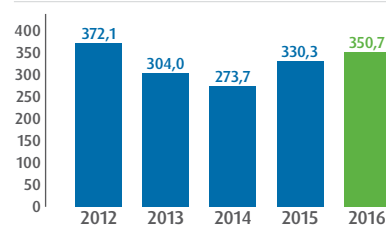
RECURRENTE EBITDA

Miljoen EUR

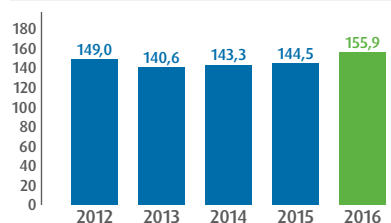
RECURRENTE EBIT

Miljoen EUR

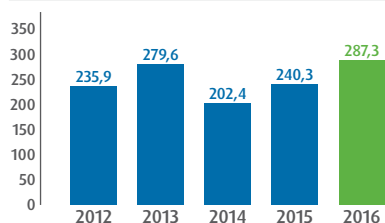
O&O-UITGAVEN

Miljoen EUR

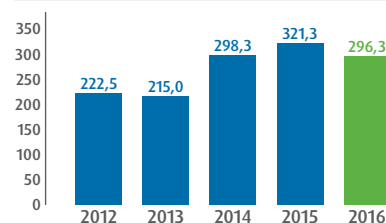
INVESTERINGEN

Miljoen EUR

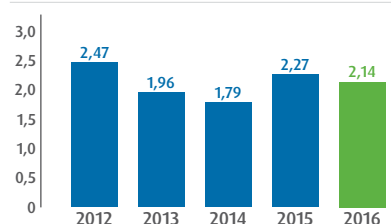
NETTO FINANCIËLE SCHULD

Miljoen EUR

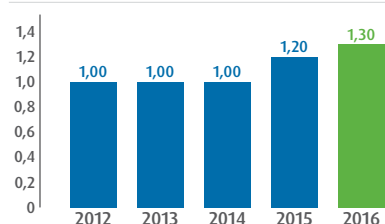
RECURRENTE WINST PER AANDEEL

EUR

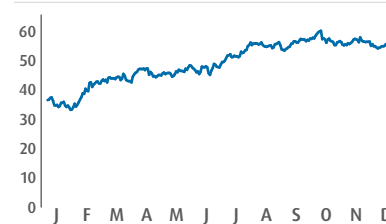
BRUTODIVIDEND

EUR

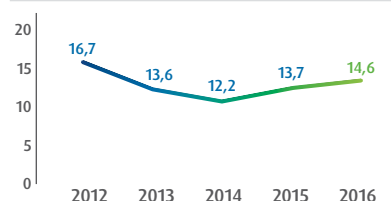
AANDELENKOERS

EUR

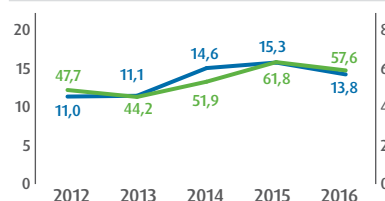
RENDEMENT OP AANGEWEND KAPITAAL (ROCE)

%

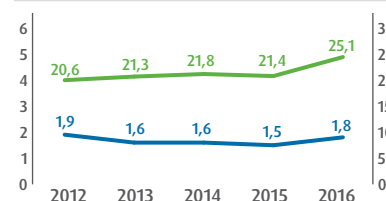
SCHULDRAPIO & GEMIDDELDE NETTOSCHULD/RECURRENTE EBITDA

%

GEWOGEN RENTE & BELASTINGSGRAAD

%

— Schuldverhouding uit bedrijfsactiviteiten, einde periode
— Gemiddelde nettoschuld / recurrente EBITDA

— Gemiddelde gewogen nettorente
— Recurrente belastingsgraad

ECONOMISCHE TOELICHTINGEN

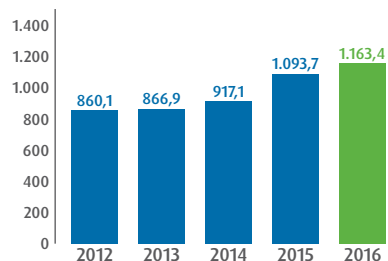
CATALYSIS

(in miljoen EUR tenzij anders vermeld)

	2012	2013	2014	2015	2016
Totale omzet	1.871,9	2.020,2	2.181,3	2.749,3	2.779,1
Totale inkomsten (metaal niet inbegrepen)	860,1	866,9	917,1	1.093,7	1.163,4
Recurrente EBITDA	124,4	112,8	124,9	172,3	203,4
Recurrente EBIT	91,0	73,3	82,6	124,2	152,5
waarvan geassocieerde ondernemingen	10,5	2,5	7,0	8,8	9,2
Totale EBIT	83,8	73,7	79,9	115,9	125,6
Recurrente operationele marge (in %)	9,3	8,2	8,2	10,6	12,3
Onderzoek- & Ontwikkelingskosten	85,8	82,0	83,2	91,1	102,0
Investerings	75,7	84,4	59,8	78,7	46,5
Aangewend kapitaal, einde periode	795,5	809,5	851,4	968,2	911,2
Aangewend kapitaal, gemiddelde	797,6	804,6	811,4	929,6	917,7
Rendement op aangewend kapitaal (ROCE) (in %)	11,4	9,1	10,2	13,4	16,6
Personeelsbestand, einde periode (volledig geconsolideerde ondernemingen)	2.120	2.173	2.290	2.443	2.464
Personeelsbestand, einde periode (geassocieerde ondernemingen)	161	167	167	168	177

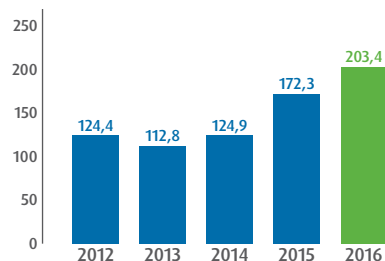
INKOMSTEN (METAAL NIET INBEGREPEN)

Miljoen EUR

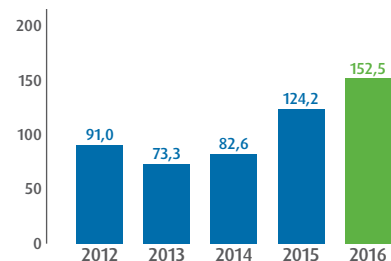
RECURRENTE EBITDA

Miljoen EUR

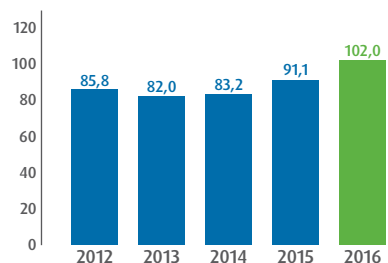
RECURRENTE EBIT

Miljoen EUR

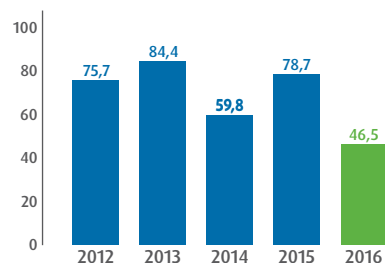
O&O-UITGAVEN

Miljoen EUR

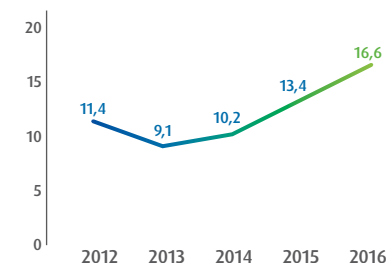
INVESTERINGEN

Miljoen EUR

RENDEMENT OP AANGEWEND KAPITAAL (ROCE)

%

ECONOMISCHE TOELICHTINGEN

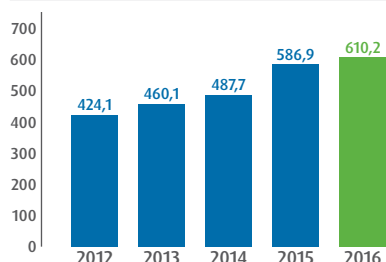
ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES

(in miljoen EUR tenzij anders vermeld)

	2012	2013	2014	2015	2016
Totale omzet	1.078,9	1.132,3	1.191,6	1.475,1	1.469,0
Totale inkomsten (metaal niet inbegrepen)	424,1	460,1	487,7	586,9	610,2
Recurrente EBITDA	67,9	72,1	90,4	112,6	131,6
Recurrente EBIT	33,8	40,0	54,1	70,2	81,7
waarvan geassocieerde ondernemingen	4,2	2,7	4,7	(3,5)	1,0
Totale EBIT	3,4	36,6	53,4	37,3	74,2
Recurrente operationele marge (in %)	7,0	8,1	10,1	12,6	13,2
Onderzoek- & Ontwikkelingskosten	18,3	18,6	19,9	20,3	20,2
Investerings	54,4	65,6	46,6	42,5	144,3
Aangewend kapitaal, einde periode	510,6	502,8	618,6	633,4	752,0
Aangewend kapitaal, gemiddelde	509,6	512,5	535,8	640,0	695,3
Rendement op aangewend kapitaal (ROCE) (in %)	6,6	7,8	10,1	11,0	11,7
Personeelsbestand, einde periode (volledig geconsolideerde ondernemingen)	2.111	2.061	2.181	2.258	2.357
Personeelsbestand, einde periode (geassocieerde ondernemingen)	1.057	1.056	930	936	847

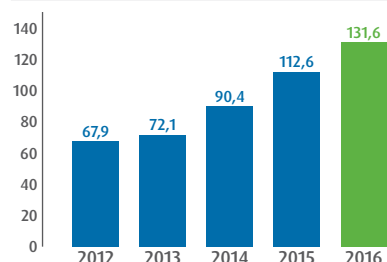
INKOMSTEN (METAAL NIET INBEGREPEN)

Miljoen EUR

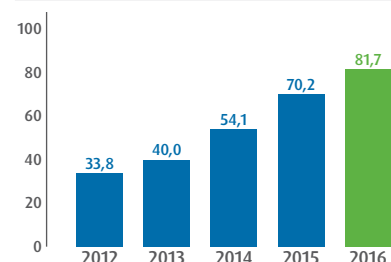
RECURRENTE EBITDA

Miljoen EUR

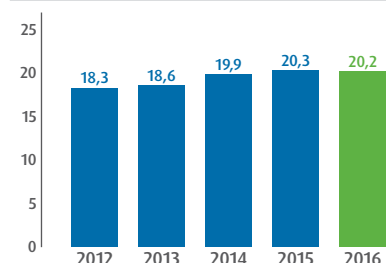
RECURRENTE EBIT

Miljoen EUR

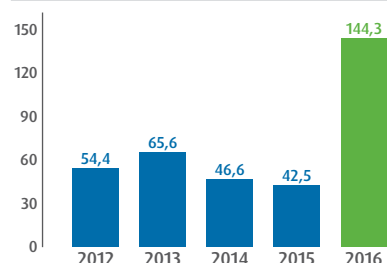
O&O-UITGAVEN

Miljoen EUR

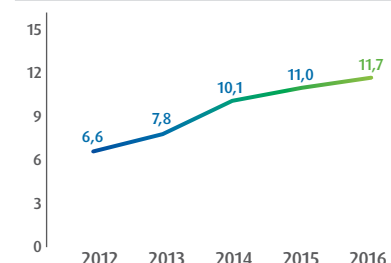
INVESTERINGEN

Miljoen EUR

RENDEMENT OP AANGEWEND KAPITAAL (ROCE)

%

ECONOMISCHE TOELICHTINGEN

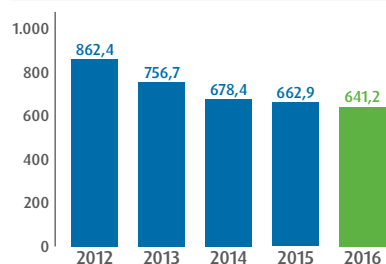
RECYCLING

(in miljoen EUR tenzij anders vermeld)

	2012	2013	2014	2015	2016
Totale omzet	9.572,1	6.603,4	5.326,2	6.252,1	6.886,4
Totale inkomsten (metaal niet inbegrepen)	862,4	756,7	678,4	662,9	641,2
Recurrente EBITDA	335,1	278,3	208,7	204,3	187,2
Recurrente EBIT	279,6	220,5	148,6	141,5	124,9
Totale EBIT	272,3	220,5	141,2	132,5	115,5
Recurrente operationele marge (in %)	32,4	29,2	21,9	21,3	19,5
Onderzoek- & Ontwikkelingskosten	24,5	23,7	24,3	21,2	23,0
Investerings	78,1	93,7	63,8	83,0	72,3
Aangewend kapitaal, einde periode	495,4	520,5	411,7	465,9	498,1
Aangewend kapitaal, gemiddelde	465,9	496,1	472,6	460,2	474,5
Rendement op aangewend kapitaal (ROCE) (in %)	60,0	44,4	31,4	30,7	26,3
Personeelsbestand, einde periode (volledig geconsolideerde ondernemingen)	3.371	3.304	3.302	3.211	3.170

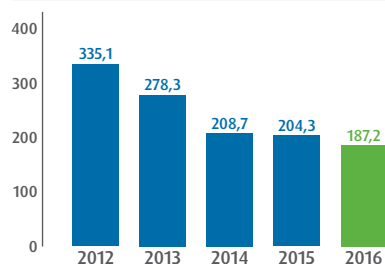
INKOMSTEN (METAAL NIET INBEGREPEN)

Miljoen EUR

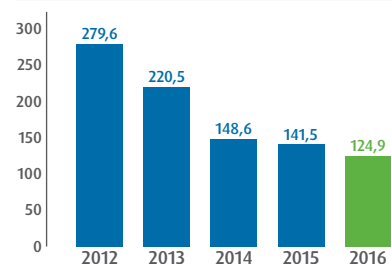
RECURRENTE EBITDA

Miljoen EUR

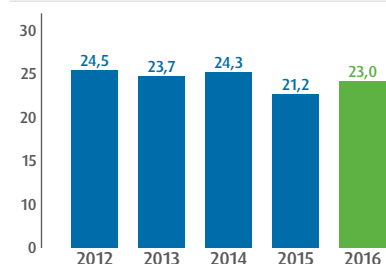
RECURRENTE EBIT

Miljoen EUR

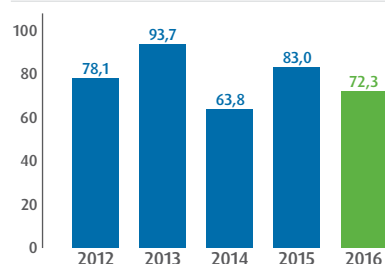
O&O-UITGAVEN

Miljoen EUR

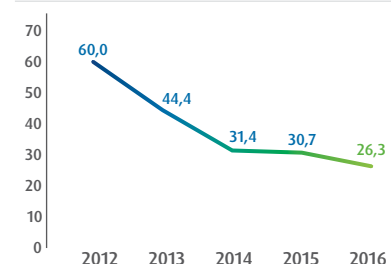
INVESTERINGEN

Miljoen EUR

RENDEMENT OP AANGEWEND KAPITAAL (ROCE)

%

ECONOMISCHE TOELICHTINGEN

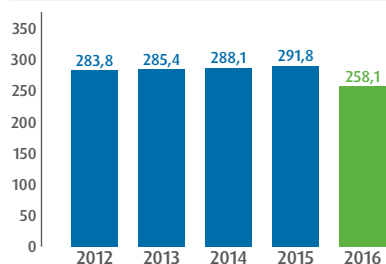
STOPGEZETTE ACTIVITEITEN

(in miljoen EUR tenzij anders vermeld)

	2012	2013	2014	2015	2016
Totale omzet	664,9	647,4	709,0	744,7	652,6
Totale inkomsten (metaal niet inbegrepen)	283,8	285,4	288,1	291,8	258,1
Recurrente EBITDA	27,4	28,3	36,9	39,6	30,7
Recurrente EBIT	8,8	9,8	19,1	31,0	30,6
waarvan geassocieerde ondernemingen	0,6	0,4	1,3	0,7	0,9
Totale EBIT	12,1	(6,8)	19,7	19,6	(34,2)
Recurrente operationele marge (in %)	2,9	3,3	6,2	10,4	11,5
Onderzoek- & Ontwikkelingskosten	3,6	3,0	3,4	3,0	3,1
Investerings	17,5	21,5	21,3	27,5	14,5
Aangewend kapitaal, einde periode	243,4	231,2	264,2	199,3	99,2
Aangewend kapitaal, gemiddelde	253,3	244,4	251,2	207,6	153,1
Rendement op aangewend kapitaal (ROCE) (in %)	3,5	4,0	7,6	14,9	20,0
Personeelsbestand, einde periode (volledig geconsolideerde ondernemingen)	1.642	1.545	1.505	1.517	946
Personeelsbestand, einde periode (geassocieerde ondernemingen)	488	502	501	508	420

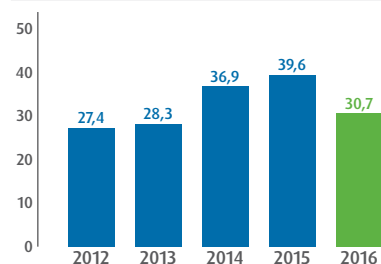
INKOMSTEN (METAAL NIET INBEGREPEN)

Miljoen EUR

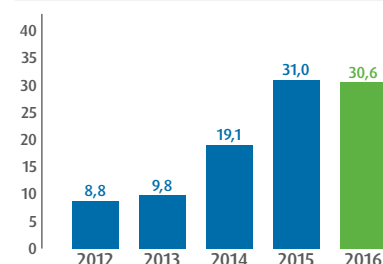
RECURRENTE EBITDA

Miljoen EUR

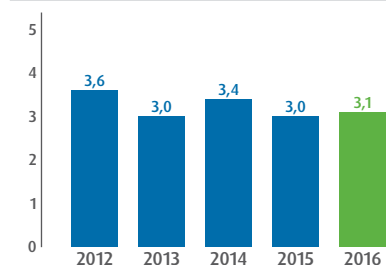
RECURRENTE EBIT

Miljoen EUR

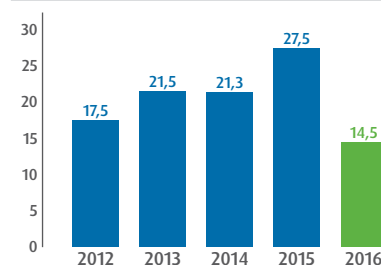
O&O-UITGAVEN

Miljoen EUR

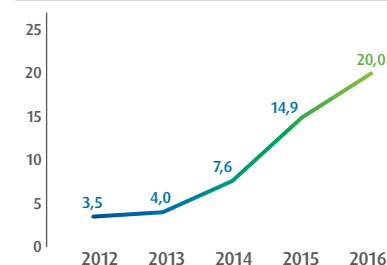
INVESTERINGEN

Miljoen EUR

RENDEMENT OP AANGEWEND KAPITAAL (ROCE)

%

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde resultatenrekening	
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	
Geconsolideerde balans	
Geconsolideerde staat van mutaties in het eigen vermogen	
Geconsolideerde kasstromentabel	

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

F1	Voorstellingsbasis	95
F2	Waarderingsregels	95
F3	Beheer van financiële risico's	96
F4	Belangrijke boekhoudkundige inschattingen en beoordelingen	96
F5	Groepsondernemingen	97
F6	Waardering vreemde deviezen	98
F7	Segmentinformatie	99
F8	Bedrijfsacquisities	100
F9	Bedrijfsresultaat	100
F10	Bezoldigingen en aanverwante voordelen	100
F11	Netto financiële kost	100
F12	Opbrengsten van andere financiële activa	112
F13	Belastingen	115
F14	Immateriële vaste activa (uitgezonderd goodwill)	117
F15	Goodwill	119
F16	Materiële vaste activa	120
F17	Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	124
F18	Financiële activa beschikbaar voor verkoop en leningen	125
F19	Vorraden	127
F20	Handels- en overige vorderingen	128
F21	Uitgestelde belastingactiva en -passiva	129
F22	Kas en kasequivalenten	130
F23	Valuta omrekeningsverschillen en andere reserves	131
F24	Financiële schulden	132
F25	Handels- en overige schulden	133
F26	Liquiditeit van de financiële schulden	134
F27	Voorzieningen voor personeelsvoordelen	135
F28	Aandelenoptieplannen toegekend door de onderneming	136
F29	Voorzieningen leefmilieu	138
F30	Voorzieningen voor overige risico's en kosten	139

F31	Aangewend kapitaal	155
F32	Financiële instrumenten per categorie	156
F33	Reële waarde van financiële instrumenten	160
F34	Toelichting bij de kasstromentabel	163
F35	Rechten en verplichtingen	165
F36	Voorwaardelijke vorderingen en verplichtingen	166
F37	Verbonden partijen	166
F38	Gebeurtenissen na balansdatum	167
F39	Winst per aandeel	167
F40	IFRS- ontwikkelingen	168
F41	Audit vergoeding	169
F42	Stopgezette activiteiten	169

Beknopte jaarrekening van de moederonderneming	172
---	------------

Verklaring over verantwoordelijkheid van het management	175
--	------------

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

Geconsolideerde jaarrekening

GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

EUR duizend	TOELICHTING	2015	2016
Omzet	F9	9.697.685	10.443.541
Andere bedrijfsopbrengsten	F9	58.030	59.813
Bedrijfsopbrengsten		9.755.715	10.503.354
Verbruikte handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	F9	(8.316.334)	(9.040.437)
Bezoldigingen en personeelsvoordelen	F10	(640.390)	(636.071)
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	F9	(218.842)	(192.278)
Andere bedrijfskosten	F9	(354.338)	(379.664)
Bedrijfskosten		(9.529.903)	(10.248.451)
Opbrengsten / verliezen van andere financiële activa	F12	(2.580)	(5.937)
BEDRIJFSRESULTAAT		223.232	248.966
Financiële baten	F11	4.063	4.829
Andere financiële lasten	F11	(16.580)	(19.962)
Wisselkoersverliezen en -winsten	F11	(12.070)	(2.535)
Aandeel in het resultaat van de ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	F17	9.827	16.786
Resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening voor belasting		208.472	248.084
Belastingen op het resultaat	F13	(47.736)	(56.420)
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		160.736	191.663
Resultaat uit stopgezette bedrijfsactiviteiten *	F42	16.423	(50.303)
RESULTAAT VAN DE PERIODE		177.159	141.360
waarvan minderheidsbelangen		7.934	10.636
waarvan aandeel van de Groep		169.225	130.724
EUR			
Winst per aandeel uit bedrijfsactiviteiten, basisberekening	F39	1,41	1,66
Totale winst per aandeel, basisberekening	F39	1,56	1,20
Winst per aandeel na verwatering uit bedrijfsactiviteiten	F39	1,41	1,65
Totale winst per aandeel na verwatering	F39	1,55	1,19
Dividend per aandeel		1,20	1,30

(*) Toerekenbaar aan aandeelhouders van deze bedrijven

De begeleidende toelichtingen op de [pagina's 100 tot 174](#) maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële rekeningen.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

EUR duizend	TOELICHTING	2015	2016
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		160.736	191.663
Elementen die niet naar de resultatenrekening geherclassificeerd kunnen worden			
Wijzigingen als gevolg van de herwaardering van pensioenverplichten		(16.450)	(27.638)
Bewegingen in latente belastingen rechtstreeks opgenomen in componenten van niet-gerealiseerde resultaten		2.873	6.018
Elementen die naderhand naar de resultatenrekening geherclassificeerd kunnen worden			
Bewegingen in financiële vaste activareserves, beschikbaar voor verkoop		(15.776)	111
Bewegingen in kasstroomafdekkingsreserves		(13.090)	35.991
Bewegingen in latente belastingen rechtstreeks opgenomen in componenten van niet-gerealiseerde resultaten		4.474	(10.483)
Bewegingen in herwerkingen van omrekeningsverschillen		(656)	30.226
Niet-gerealiseerde resultaten uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	F23	(38.625)	34.225
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten uit stopgezette bedrijfsactiviteiten		23.218	(55.378)
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten voor de periode		145.328	170.510
waarvan aandeel van de Groep		139.578	158.249
waarvan minderheidsbelangen		5.751	12.261

De impact van de latente belastingen op het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten heeft te maken met de indekkings- reserves met betrekking tot de kasstromen voor een bedrag van EUR -10,5 miljoen en met de personeelsvoordelenreserves ten bedrage van EUR 6,0 miljoen.

De begeleidende toelichtingen op de [pagina's 100 tot 174](#) maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële rekeningen.

GECONSOLIDEERDE BALANS

EUR duizend	TOELICHTING	31/12/2015	31/12/2016
Vaste activa		1.614.204	1.727.409
Immateriële vaste activa	F14, F15	251.791	305.340
Materiële vaste activa	F16	1.022.591	1.070.403
Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	F17	189.802	195.332
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	F18	29.236	26.414
Leningen	F18	1.534	1.201
Handels- en overige vorderingen	F20	15.194	11.114
Uitgestelde belastingactiva	F21	104.057	117.605
Vlottende activa		1.996.272	2.164.857
Leningen	F18	2.654	14.787
Voorraden	F19	1.053.669	1.188.822
Handels- en overige vorderingen	F20	829.805	844.271
Terug te vorderen belastingen		35.659	32.517
Kas en kasequivalenten	F22	74.486	84.460
Activa uit stopgezette activiteiten	F42	419.599	253.484
TOTAAL DER ACTIVA		4.030.075	4.145.751
Eigen vermogen		1.784.970	1.848.045
Eigen vermogen van de groep		1.698.721	1.829.014
Kapitaal en uitgiftepremies		502.862	502.862
Overgedragen resultaten en reserves		1.501.290	1.559.969
Omrekeningsverschillen en overige reserves	F23	(175.518)	(144.200)
Eigen aandelen		(129.913)	(89.616)
Minderheidsbelangen		52.577	58.446
Elementen van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van de stopgezette activiteiten		33.671	(39.417)
Schulden op meer dan één jaar		490.243	491.290
Voorzieningen voor personeelsvoordelen	F27	312.357	337.907
Financiële schulden	F24	71.298	24.394
Handels- en overige schulden	F25	24.654	41.656
Latente belastingpassiva	F21	6.235	6.924
Voorzieningen	F29, F30	75.699	80.409
Schulden op ten hoogste één jaar		1.525.669	1.661.512
Financiële schulden	F24	338.871	400.786
Handels- en overige schulden	F25	1.095.371	1.161.371
Te betalen belastingen		54.889	57.666
Voorzieningen	F29, F30	36.538	41.690
Passiva uit stopgezette activiteiten	F42	229.193	144.908
TOTAAL DER PASSIVA		4.030.075	4.145.751

De begeleidende toelichtingen op de pagina's 100 tot 174 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële rekeningen.

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN MUTATIES IN HET EIGEN VERMOGEN

EUR duizend	KAPITAAL& UITGIFTE- PREMIES	RESERVES	OMREKENING VERSCHILLEN & OVERIGE RESERVES	EIGEN AANDELEN	MINDERHEIDS- BELANGEN	TOTAAL VOORT- GEZETTE BEDRIJFS- ACTIVITEITEN	RESULTATEN ELEMENTEN UIT STOPGEZETTE ACTIVITEITEN	TOTAAL EIGEN VERMOGEN
Balans bij het begin van 2015	502.862	1.458.344	(135.955)	(130.871)	45.301	1.739.681	10.452	1.750.134
Resultaat van de periode	-	153.203	-	-	7.530	160.733	16.424	177.157
Componenten van niet-gerealiseerde resultaten	-	-	(36.335)	-	(2.290)	(38.625)	6.794	(31.831)
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van de periode	-	153.203	(36.335)	-	5.240	122.108	23.218	145.325
Bewegingen in reserves voor op aandelen gebaseerde vergoedingen	-	-	5.841	-	-	5.841	-	5.841
Kapitaalverhoging	-	-	-	-	7.414	7.414	-	7.414
Dividenden	-	(108.601)	-	-	(5.377)	(113.978)	-	(113.978)
Overboekingen	-	(1.655)	(9.070)	10.725	-	-	-	-
Wijzigingen eigen aandelen	-	-	-	(9.767)	-	(9.767)	-	(9.767)
Balans op het einde van 2015	502.862	1.501.290	(175.518)	(129.913)	52.577	1.751.299	33.671	1.784.970
Resultaat van de periode	-	181.203	-	-	10.460	191.663	(50.303)	141.360
Componenten van niet-gerealiseerde resultaten	-	-	32.513	-	1.712	34.225	(5.075)	29.150
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van de periode	-	181.203	32.513	-	12.172	225.888	(55.378)	170.510
Bewegingen in reserves voor op aandelen gebaseerde vergoedingen	-	-	3.820	-	-	3.820	-	3.820
Dividenden	-	(141.769)	-	-	(4.747)	(146.515)	-	(146.515)
Overboekingen	-	6.839	(9.094)	2.255	-	-	-	-
Wijzigingen eigen aandelen	-	-	-	38.041	-	38.041	-	38.041
Wijzigingen in consolidatiekring	-	12.405	4.079	-	(1.557)	14.927	(17.708)	(2.781)
Balans op het einde van 2016	502.862	1.559.969	(144.200)	(89.616)	58.446	1.887.460	(39.416)	1.848.045

De wettelijke reserve van EUR 50.000 duizend, die inbegrepen is in de overgedragen winst, is niet beschikbaar voor uitkering. Het aandelenkapitaal van de Groep op 31 december 2016 bestond uit 112.000.000 aandelen zonder nominale waarde.

De begeleidende toelichtingen op de [pagina's 100 tot 174](#) maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële rekeningen.

GECONSOLIDEERDE KASSTROMENTABEL

EUR duizend	2015	2016
Resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	160.736	191.664
Aanpassing voor resultaat van de ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	(9.827)	(16.786)
Aanpassing voor niet-kastransacties	234.635	188.912
Aanpassing voor elementen die afzonderlijk vermeld of geklasseerd moeten worden onder de investerings- of financieringskasstromen	50.707	66.731
Wijziging in de behoefte aan bedrijfskapitaal	(113.111)	13.253
Kasstromen uit bedrijfsactiviteiten	323.139	443.778
Ontvangen dividenden	23.921	8.517
Belastingen betaald in de loop van het boekjaar	(80.931)	(65.301)
Ontvangen subsidies	(981)	(2.270)
NETTO OPERATIONELE KASSTROMEN	265.148	384.723
Verwerving van materiële vaste activa	(204.494)	(207.017)
Verwerving van immateriële vaste activa	(20.856)	(80.764)
Verwerving van nieuwe dochterondernemingen, na aftrek van hun liquide middelen	458	-
Verwerving / kapitaalverhoging van geassocieerde ondernemingen	(1.764)	-
Verwerving van financiële vaste activa	(76)	(8.554)
Nieuwe toegekende leningen	(3.252)	(13.000)
Subtotaal van de verwervingen	(229.984)	(309.336)
Afstand van materiële vaste activa	2.121	4.337
Afstand van immateriële vaste activa	1.739	778
Afstand van dochterondernemingen en geassocieerde ondernemingen, na aftrek van hun liquide middelen	644	138.604
Kapitaalvermindering van geassocieerde ondernemingen	220	-
Afstand van financiële vaste activa	-	5.491
Aflossing van leningen	3.364	750
Interne transferten	-	(49.261)
Subtotaal van de overdrachten	8.088	100.698
TOENAME / AFNAME VAN DE INVESTERINGSTHESAUURIE	(221.896)	(208.638)
Kapitaalwijziging minderheden	3.457	-
Verkoop (aankoop) van eigen aandelen	(9.767)	38.041
Ontvangen interesten	3.714	3.258
Betaalde interesten	(9.331)	(9.667)
Nieuwe leningen en aflossingen	26.837	6.490
Dividenden uitgekeerd aan Umicore-aandeelhouders	(108.638)	(138.266)
Dividenden uitgekeerd aan de minderheidsaandeelhouders	(5.377)	(4.747)
TOENAME / AFNAME VAN DE FINANCIERINGSTHESAUURIE	(99.104)	(104.891)
Invloed van de wisselkoers	(17.300)	1.401
TOENAME / AFNAME VAN DE KAS- EN KASEQUIVALENTEN VOOR VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	(73.153)	72.596
Nettokas en kas equivalenten bij het begin van het boekjaar uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	102.943	66.167
Impact van finale financiering voor stopgezette activiteiten	36.378	(67.488)
Netto kas en kasequivalenten op het einde van het boekjaar uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	66.167	71.275
Kas uit stopgezette activiteiten	37.872	45.325
waarvan kas en kasequivalenten	112.358	129.785
waarvan krediet op bankrekeningen	(8.318)	(13.185)

De begeleidende toelichtingen op de pagina's 100 tot 174 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële rekeningen.

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening voor de periode eindigend op 31 december 2016 en het jaarverslag, opgesteld in overeenstemming met artikel 119 van het Belgisch Wetboek van Vennootschappen en opgenomen op de [pagina's 1 tot 52](#) en 88 tot 174, werd voor publicatie goedgekeurd door de Raad Van Bestuur van 9 maart 2017. De jaarrekening werd voorbereid overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen voor het opmaken van geconsolideerde jaarrekeningen van Belgische bedrijven. Ze bevat de rekeningen van de onderneming, van haar dochterondernemingen en van haar belangen in ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode.

F1 VOORSTELLINGSBASIS

De Groep presenteert de geconsolideerde jaarrekening volgens alle Internationale Financiële Rapporteringstandaarden (IFRS) zoals voorgeschreven door de Europese Unie (EU).

De geconsolideerde financiële staten worden uitgedrukt in duizenden euro, afgerond op het dichtste duizendtal, en werden opgemaakt op basis van het principe van de historische kost, met uitzondering van de onderdelen gewaardeerd aan reële waarde.

F2 WAARDERINGSREGELS

2.1 CONSOLIDATIE EN SEGMENTERINGPRINCIPES

2.1.1 DOCHTERMAATSCHAPPIJEN

Dochtermaatschappijen zijn alle entiteiten (inclusief gestructureerde entiteiten) waarover de Groep controle heeft. De Groep controleert een entiteit wanneer deze blootgesteld is aan, of de rechten heeft op, het variabel rendement ten gevolge van zijn betrokkenheid in de entiteit, alsook de mogelijkheid heeft om dit rendement te beïnvloeden met zijn macht over de entiteit. Dochterondernemingen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop de controle overgedragen wordt aan de Groep en worden niet langer geconsolideerd vanaf de datum waarop deze controle ophoudt te bestaan.

Toelichting F5 geeft een overzicht van de betekenisvolle dochterondernemingen van de Groep op balansdatum.

De Groep past de overnamemethode toe voor het boeken van bedrijfsacquisities. De overgedragen vergoeding voor de overname van een dochteronderneming is de reële waarde van de overgedragen activa, de verplichtingen opgelopen door de vroegere eigenaars van het overgenomen bedrijf en de aandelenbelangen uitgegeven door de Groep. De overgedragen vergoeding bestaat uit de reële waarde van elk actief of passief op grond van een voorwaardelijke vergoedingsregeling. Identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen in een bedrijfsacquisitie worden initieel gewaardeerd tegen hun reële waarde op de overnamedatum. De Groep erkent enig minderheidsbelang in de overgenomen partij op een overname per overname basis, ofwel tegen reële waarde ofwel tegen proportioneel aandeel in de minderheidsbelangen van de erkende bedragen van de identificeerbare netto-activa van de overgenomen partij. De aan de overname gerelateerde kosten worden ten laste genomen wanneer ze opgelopen worden.

Indien de bedrijfsacquisitie in fasen plaatsvindt, wordt de boekwaarde op overnamedatum van het voorheen aangehouden aandelenbelang van de overnemende partij in de overgenomen partij geherwaardeerd tegen reële waarde op de overnamedatum. Eventuele winsten of verliezen die voortvloeien uit dergelijke nieuwe meting worden in de resultatenrekening opgenomen.

Elke voorwaardelijke vergoeding die door de Groep wordt overgedragen, dient opgenomen te worden tegen de reële waarde op de overnamedatum. Latere wijzigingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding die als actief of passief wordt geacht, wordt opgenomen in de resultatenrekening als een wijziging in de overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten. Een voorwaardelijke vergoeding die wordt geclassificeerd als eigen vermogen wordt niet geherwaardeerd, en de daaropvolgende afwikkeling wordt geboekt in het eigen vermogen.

Alle intragroepsverrichtingen, intragroepssaldi en niet-gerealiseerde winsten op intragroepsverrichtingen worden geëlimineerd. Niet-gerealiseerde verliezen worden eveneens geëlimineerd. Indien noodzakelijk werden de waarderingsregels van de dochterondernemingen aangepast om de samenhang te garanderen met de principes aangenomen door de Groep.

IFRS 5 (vaste activa aangehouden voor verkoop en stopgezette bedrijfsactiviteiten) specificeert de behandeling van de transacties binnen de groep voor de eliminatie van de onderlinge balansen tussen voortgezette en stopgezette activiteiten niet. Umicore heeft voor de keuze geopteerd waarbij de transacties binnen de groep niet geëlimineerd worden in de resultatenrekening tussen de voortgezette en stopgezette activiteiten. Voor de presentatie van de balans is dit anders, IFRS 10 (geconsolideerde jaarrekening) overtreft IFRS 5 en vereist dat alle balansen tussen entiteiten binnen de groep geëlimineerd worden inclusief deze tussen voortgezette en stopgezette bedrijfsactiviteiten.

2.1.2 WIJZIGINGEN IN EIGENDOMSBELANGEN IN DOCHTERONDERNEMINGEN, ZONDER CONTROLEWIJZIGING

Transacties met minderheidsbelangen die niet leiden tot verlies van controle, worden geboekt als transacties binnen het eigen vermogen—dat wil zeggen, zoals transacties met eigenaars in hun hoedanigheid van eigenaars. Het verschil tussen de reële waarde van de betaalde vergoeding en het verkregen aandeel van de boekwaarde van de netto -activa van de dochteronderneming wordt opgenomen in het eigen vermogen. Winsten of verliezen op verkopen aan minderheidsbelangen worden ook opgenomen in het eigen vermogen.

2.1.3 VERKOOP VAN DOCHTERONDERNEMINGEN

Wanneer de Groep niet langer de controle heeft, wordt een eventueel resterend belang in de entiteit geherwaardeerd aan de reële waarde op de datum waarop de controle verloren is, met de verandering in de boekwaarde opgenomen in de resultatenrekening. De reële waarde is de initiële boekwaarde met het oog op een toekomstige opname van het behouden belang als een geassocieerde deelneming, joint venture of financieel actief. Daarnaast worden alle eerder opgenomen bedragen in overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten uit hoofde van die entiteit geboekt alsof de Groep direct de betrokken activa of passiva had verkocht. Dit kan betekenen dat de bedragen die voorheen in overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten opgenomen waren, worden overgeboekt naar de resultatenrekening.

2.1.4 GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN

In een geassocieerde onderneming heeft de Groep een betekenisvolle invloed, maar geen controle. In het algemeen gaat dit samen met het bezit van 20 tot 50% van de stemgerechtigde aandelen. Investerings in geassocieerde ondernemingen worden in de consolidatie opgenomen volgens de vermogens- mutatiemethode. Volgens de vermogensmutatiemethode wordt de investering aanvankelijk opgenomen tegen kostprijs, en de boekwaarde verhoogd of verlaagd om het aandeel in het resultaat van de geassocieerde onderneming na de datum van de overname te herkennen. De investering van de Groep in geassocieerde ondernemingen bevat de goodwill vastgesteld bij aankoop. Als het belang in een geassocieerde deelneming wordt verminderd, maar een betekenisvolle invloed wordt behouden, wordt slechts een evenredig deel van de voorheen opgenomen bedragen in overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten overgeboekt naar de resultatenrekening, waar toepasbaar. Het aandeel van de Groep in de post-acquisitie resultaten wordt opgenomen in de resultatenrekening, en haar aandeel in de post-acquisitie bewegingen in overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten worden in overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten opgenomen met een overeenkomstige aanpassing van de boekwaarde van de investering. Wanneer het aandeel van de Groep in de verliezen van een deelneming gelijk is aan haar belang in de deelneming of deze overschrijdt, inbegrepen ongedekte vorderingen, moet de Groep geen verdere verliezen opnemen, tenzij deze wettelijke of feitelijke verplichtingen aangegaan heeft of betaald heeft namens de geassocieerde deelneming. De groep bepaalt op elke balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn dat de investering in de geassocieerde onderneming een bijzondere waardevermindering ondergaat. Als dit het geval is, berekent de Groep het bedrag van de bijzondere waardevermindering als het verschil tussen de realiseerbare waarde van de geassocieerde deelneming en de boekwaarde ervan en erkent het bedrag grenzend aan ' aandeel in de winst / (verlies) van geassocieerde deelnemingen in de resultatenrekening.

Winsten en verliezen die voortvloeien uit upstream en downstream transacties tussen de Groep en haar geassocieerde onderneming worden opgenomen in de jaarrekening van de Groep enkel voor het gedeelte van de belangen van niet-verbonden investeerders in de geassocieerde onderneming. Niet-gerealiseerde verliezen worden geëlimineerd tenzij de transactie aanwijst op een bijzondere waardevermindering van het overgedragen actief. Waarderingsregels van geassocieerde deelnemingen zijn waar nodig gewijzigd om consistentie met de waarderingsregels van de Groep te verzekeren. Verwateringswinsten en -verliezen die voortvloeien uit investeringen in geassocieerde ondernemingen worden opgenomen in de resultatenrekening.

2.1.5 GEZAMENLIJKE OVEREENKOMSTEN

De groep past IFRS 11 voor alle gezamenlijke overeenkomsten. Onder IFRS 11 worden investeringen in gezamenlijke overeenkomsten geclassificeerd als gezamenlijke operaties of joint ventures, afhankelijk van de contractuele rechten en plichten van elke belegger. De Groep heeft het karakter van zijn gezamenlijke overeenkomsten beoordeeld en bepaalt dat het joint ventures zijn. Joint ventures worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode. Onder de vermogensmutatiemethode, zijn belangen in joint ventures initieel opgenomen tegen kostprijs en daarna aangepast om het aandeel van de Groep in de post-acquisitie winsten of verliezen en mutaties in overige gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten te herkennen.

Wanneer het aandeel van de Groep in de verliezen van een joint venture gelijk is aan haar belangen in de joint venture of deze overschrijdt (dit houdt lange termijn belangen in die in wezen deel uit maken van de netto- investering van de Groep in de joint ventures), herkent de Groep geen verdere verliezen, tenzij zij verplichtingen is aangegaan of betaald heeft namens de joint ventures. Niet-gerealiseerde winsten op transacties tussen de Groep en haar joint ventures worden geëlimineerd ten belope van het belang

van de Groep in de joint ventures. Niet-gerealiseerde verliezen worden eveneens geëlimineerd, tenzij de transactie aanwijst op een bijzondere waardevermindering van het overgedragen actief. Waarderingsregels van joint ventures zijn waar nodig gewijzigd om consistentie met de waarderingsregels van de Groep te verzekeren.

2.1.6 SEGMENTRAPPORTERING

Toelichting F7 toont de segmentinformatie van de Groep, in lijn met IFRS 8. Umicore is georganiseerd in business units. Onder IFRS 8 zijn de operationele segmenten van Umicore ingedeeld naar hun groeidomeinen op gebied van Catalysis, Energy & Surface Technologies en Recycling.

De hergroepering anticipeert de geplande desinvestering van de zinkactiviteiten van de Groep. De business units Building Products en Zinc Chemicals worden weergegeven als stopgezette activiteiten tot hun effectieve desinvestering. De business unit Zinc Chemicals is effectief verkocht op het einde van oktober 2016.

Catalysis speelt een belangrijke rol in de vermindering van voertuigenemissies wereldwijd. Umicore ontwikkelt autokatalysatoren voor benzine- en dieselpersonenwagens en voor zware dieselloepassingen zoals vrachtwagens en andere zware voertuigen. De business group produceert ook verbindingen op edelmetaalbasis voor gebruik in de sectoren fijne chemicaliën, life sciences en farmaceutica. Het Energy & Surface Technologies segment is toegespitst op onder andere materialen die worden aangetroffen in de groeiende markt van herlaadbare batterijen, zowel in draagbare elektronica als in elektrische voertuigen en zonnepanelen. Het bevat ook materiaaloplossingen voor de behandeling van oppervlaktes in industrieën zoals de bouw en elektronica. De producten binnen dit segment bevatten grotendeels kobalt, germanium en indium. Het Recycling segment herwint een groot aantal edele en andere metalen uit een waaier van afvalstromen en industriële residuen. De Recycling activiteiten omvat ook zowel de productie van materialen voor de juwelenindustrie (inclusief recyclagediensten) als de recyclage van herlaadbare batterijen. Het segment biedt ook een aantal producten aan voor een breed gamma van toepassingen binnen de chemische, elektrische, elektronische, automotieve en glastoepassingen. Al deze producten gebruiken edelmetalen om de specifieke producteigenschappen te versterken.

Corporate omvat corporate activiteiten, gedeelde operationele functies en onderzoek, ontwikkeling en innovatie van de Groep. Het minderheidsbelang van Umicore in Element Six Abrasives wordt ook opgenomen in Corporate.

De wijze waarop de operationele segmenten worden gerapporteerd is consistent met de interne rapportering aan de Raad van Bestuur en aan het Directiecomité. Het Directiecomité evalueert de prestatie van de operationele segmenten hoofdzakelijk op basis van het resultaat voor interesten en belastingen (EBIT), het aangewend kapitaal en het rendement op aangewend kapitaal (ROCE).

De resultaten van het segment, de activa en passiva bevatten elementen die direct aan het segment kunnen toegewezen worden, of er op een redelijke wijze aan toegewezen kunnen worden.

De prijszetting van verkopen tussen de segmenten is gebaseerd op marktconforme transferprijzen. Indien onvoldoende marktreferenties beschikbaar zijn wordt een 'kost-plus' mechanisme toegepast. De verbonden ondernemingen worden toegevoegd aan die segmenten waarmee hun activiteit het beste overeenstemt.

2.2 INFLATIEBOEKHOUDING

Op balansdatum was er binnen de Umicore Groep geen enkele dochteronderneming die haar financiële verslaggeving opstelde in de valuta van een economie met hyperinflatie.

2.3 OMREKENING VAN VREEMDE VALUTA

Functionele munt: de posten in de financiële staten van elke entiteit van de Groep worden gewaardeerd in de munt die het best aansluit bij de economische realiteit en de gebeurtenissen en omstandigheden waarbinnen deze entiteit werkt. De geconsolideerde financiële staten worden opgesteld in euro, de functionele munt van de moederonderneming. Voor de consolidatie van de Groep en al haar dochterondernemingen worden de jaarrekeningen van de individuele ondernemingen als volgt omgerekend:

- activa en passiva aan de koers op het einde van de periode, zoals die gepubliceerd wordt door de Europese Centrale Bank;
- de resultatenrekening aan de gemiddelde wisselkoers van de periode;
- het eigen vermogen aan de historische wisselkoers.

Wisselkoersverschillen die ontstaan bij de omrekening van de netto-investering in buitenlandse dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen tegen de wisselkoers op het einde van de periode, worden geboekt als deel van het eigen vermogen onder 'Omrekeningsverschillen'.

Wanneer een buitenlandse activiteit gedeeltelijk buiten gebruik wordt gesteld of verkocht, worden wisselkoersverschillen die geboekt werden in het eigen vermogen, erkend in de resultatenrekening.

Goodwill en alle aanpassingen van de boekwaarden van activa en verplichtingen aan de reële waarde, die voortvloeien uit de overname van een buitenlandse entiteit, worden verwerkt als activa en verplichtingen van de buitenlandse entiteit en worden bijgevolg omgerekend op basis van de slotkoers.

2.4 TRANSACTIES IN VREEMDE VALUTA

Transacties in vreemde valuta worden geboekt in de functionele munt van elke entiteit tegen de wisselkoersen die van kracht zijn op de datum van de afsluiting van de transacties. De datum van de afsluiting van de transactie is de datum waarop de transactie voor erkenning in aanmerking komt. Voor praktische redenen kan een wisselkoers worden gebruikt die kort aansluit bij de koers op de datum van de afsluiting van de transacties, bijvoorbeeld de gemiddelde koers van de week of de maand waarin de transacties voorkomen.

Vervolgens worden bij de jaarafsluiting alle monetaire activa en passiva gebaseerd op deze transacties in vreemde valuta, omgerekend tegen de slotkoers op het einde van de periode.

Winsten en verliezen die voortvloeien uit transacties in vreemde valuta en uit de omrekening van monetaire activa en passiva in vreemde valuta, worden in de resultatenrekening opgenomen als een financieel resultaat.

Om zich tegen bepaalde valutarisico's in te dekken heeft de onderneming een aantal termijncontracten afgesloten (zie verder punt 2.21, Financiële instrumenten).

2.5 MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa worden geboekt tegen historische kost verminderd met gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs omvat alle directe kosten en het toewijsbare gedeelte van de indirecte kosten die nodig waren om de activa bedrijfsklaar te maken.

Financieringskosten die direct toewijsbaar zijn aan investeringen worden geactiveerd samen met de kost van de activa, in overeenstemming met IAS 23. Financieringskosten die niet direct toewijsbaar zijn aan een investering worden ten laste genomen van het resultaat in de periode waarin ze ontstaan.

De lineaire afschrijvingsmethode wordt toegepast over de geschatte economische levensduur van de activa. De economische levensduur is de periode tijdens dewelke men verwacht de activa te gebruiken in de onderneming.

Herstellings- en onderhoudskosten worden ten laste genomen in de periode waarin ze werden uitgevoerd, indien ze niet bijdragen tot een verhoging van het toekomstige economische rendement van de activa. Zoniet worden ze beschouwd als een afzonderlijke component van de materiële vaste activa.

Componenten van de materiële vaste activa zijn elementen die op regelmatige basis worden vervangen. Zij worden beschouwd als afzonderlijke activa, omdat hun economische levensduur verschilt van de materiële vaste activa waartoe zij behoren. De materiële vaste activa van Umicore, vaak complexe en gespecialiseerde industriële activa, hebben over het algemeen geen individuele restwaarde buiten de specifieke omgeving van de operaties. Daarom wordt geen restwaarde in beschouwing genomen bij het bepalen van de afschrijfbaar waarde.

Als standaardleidraad is de geschatte economische levensduur van de respectievelijke materiële activa als volgt gedefinieerd:

Voor belangrijke nieuw aangekochte of gebouwde investeringen wordt de economische levensduur expliciet ingeschat op het moment van de investeringsaanvraag waarbij deze kan afwijken van bovenstaande standaarden.

Het management bepaalt de geschatte levensduur en gerelateerde afschrijvingen voor de materiële vaste activa. Ze gebruikt hiervoor standaardschattingen gebaseerd op een combinatie van fysieke duurzaamheid en ingeschatte industriële of productlevencycli. De geschatte levensduur kan in grote mate wijzigen ten gevolge van technische vernieuwingen, marktontwikkelingen en/of handelingen gesteld door de concurrentie. Het management zal ofwel de afschrijvingslast verhogen wanneer de levensduur korter is dan voordien werd ingeschat, ofwel zal zij technisch onbruikbare of niet-strategische activa, die verwijderd of verkocht zijn, volledig of gedeeltelijk afschrijven.

Gebruiksrechten van terreinen maken deel uit van de materiële vaste activa en worden standaard afgeschreven over de contractuele periode.

	JAAR
Terreinen	Niet afschrijfbaar
Gebouwen	
Industriële gebouwen	20
Aanpassingen aan gebouwen	10
Andere gebouwen, zoals kantoren en laboratoria	40
Onroerend goed	40
Installaties, machines en uitrustingen:	10
Ovens	7
Kleinere uitrustingen	5
Meubilair en materieel:	
Rollend materieel	5
Mobiel materieel voor intern transport	7
Informaticamaterieel	3-5
Meubilair en kantoomaterieel	5-10

2.6 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

2.6.1 KAPITAALTRANSACTIEKOSTEN

Uitgaven voor oprichting en kapitaalverhoging worden afgetrokken van het kapitaal.

2.6.2 GOODWILL

Goodwill is het positieve verschil tussen de overnameprijs van een dochteronderneming, geassocieerde onderneming of joint venture en het aandeel van de Groep in de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen entiteit op de datum van de overname. Goodwill wordt geboekt aan kost verminderd met de gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen.

Goodwill van geassocieerde ondernemingen en joint ventures wordt in de balans opgenomen onder 'Deelnemingen opgenomen volgens de vermogens- mutatiemethode', samen met de investering zelf.

Om de noodzaak tot een bijzondere waardevermindering te kunnen beoordelen, wordt de goodwill toegewezen aan een kasstroom genererende eenheid. Op elke balansdatum wordt voor deze kasstroom genererende eenheden een analyse uitgevoerd om te bepalen of de boekwaarde van de goodwill volledig recupereerbaar is. Als de boekwaarde van de goodwill niet volledig recupereerbaar is, wordt de nodige waardevermindering opgenomen in de resultaten- rekening. Deze waardeverminderingen worden nooit teruggenomen.

Het overschot van het aandeel van de Groep in de reële waarde van de verworven identificeerbare netto-activa op het ogenblik van de overname tegenover de betaalde overnameprijs, wordt onmiddellijk in het resultaat opgenomen.

2.6.3 ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

Onderzoekskosten met betrekking tot het verwerven van nieuwe wetenschappelijke of technologische kennis en inzichten, worden ten laste van het resultaat genomen in de periode waarin ze werden gemaakt.

Ontwikkelingskosten worden gedefinieerd als kosten voor het ontwerpen van nieuwe of aanzienlijk verbeterde producten en processen voorafgaand aan de commerciële productie of het gebruik. Ze worden geactiveerd als, onder andere, aan de volgende voorwaarden voldaan is:

- de immateriële activa zullen aanleiding geven tot toekomstige economische voordelen, of met andere woorden, het marktpotentieel is duidelijk aangetoond;
- de kosten met betrekking tot het proces of product kunnen duidelijk geïdentificeerd en betrouwbaar gewaardeerd worden.

Indien het moeilijk is om een duidelijk onderscheid te maken tussen onderzoeks- of ontwikkelingskosten, worden de kosten beschouwd als onderzoeks- kosten. Als ontwikkelingskosten geactiveerd worden, worden ze lineair afgeschreven over de periode van het verwachte voordeel, standaard op vijf jaar.

2.6.4 CO₂-EMISSIONSRECHTEN

In het kader van het Kyoto-protocol werd er een derde emissieperiode geopend, voor de periode 2013-2020. De Vlaamse overheid heeft in dat kader emissierechten toegekend aan de Vlaamse sites van een aantal bedrijven, waaronder Umicore. Ieder jaar, op het einde van februari, wordt één vijfde van deze emissierechten overgedragen aan een officieel register. De overdracht van de emissierechten aan dit register leidt tot de activering in de immateriële activa, conform de richtlijnen van de Belgische Commissie voor boekhoudkundige normen.

Winsten die voortvloeien uit het erkennen van emissierechten aan reële waarde worden uitgesteld tot de certificaten gebruikt worden. Emissierechten in eigendom zijn onderhevig aan een test op bijzondere waardeverminderingen maar worden niet afgeschreven. Als op een bepaalde afsluitingsdatum de marktwaarde lager is dan de boekwaarde wordt een waardevermindering geboekt. Op elke afsluitingsdatum maakt de Groep een schatting van het reële gebruik van de emissierechten voor de periode en erkent een voorziening voor de rechten die moet gestort worden aan de overheid. De last verbonden aan de bijzondere waardevermindering of de erkenning van deze provisies wordt volledig gecompenseerd in de resultatenrekening door het vrijmaken van de uitgestelde ontvangsten. Umicore beschikt over de noodzakelijke emissierechten om een normale werking van haar installaties toe te laten.

2.6.5 ANDERE IMMATERIËLE ACTIVA

Alle volgende categorieën worden geboekt tegen historische kost, verminderd met gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen:

- concessies, octrooien en licenties worden afgeschreven over de periode van hun juridische bescherming; met een minimum van 5% (standaard op vijf jaar basis).
- Klanten portfolio's worden standaard afgeschreven over een periode van vijf jaar.
- ERP systemen worden standaard afgeschreven over een periode van tien jaar.
- Kleinere software pakketten worden standaard afgeschreven over een periode van vijf jaar.

Umicore heeft momenteel geen immateriële activa met een onbeperkte gebruiksperiode.

2.7 LEASE

2.7.1 FINANCIËLE LEASING

Leasing waarbij de onderneming vrijwel alle voordelen en risico's verbonden aan de eigendom van de betrokken activa overneemt, wordt beschouwd als financiële leasing. Financiële leasingcontracten worden in de balans opgenomen aan de reële waarde op het moment van het aangaan van de leasingovereenkomst of, indien deze lager is, tegen de geschatte geactualiseerde waarde van de minimale leasingbetalingen, min gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Elke aflossing wordt deels beschouwd als terugbetaling van de leasingschuld, deels als interestbetaling in een verhouding die maakt dat er over de volledige looptijd een constante interestlast ontstaat in vergelijking met het openstaand kapitaal. De overeenkomstige huurschulden, exclusief de financiële lasten, worden geboekt in de rubriek 'Overige langetermijnschulden'. Het interestgedeelte wordt over de termijn van de leasingperiode in de resultatenrekening opgenomen. Activa die het voorwerp uitmaken van fi. Het in leasing worden afgeschreven over de kortste termijn van hetzij de verwachte economische levensduur van deze activa, hetzij de duur van het leasingcontract.

2.7.2 OPERATIONELE LEASING

Leasingovereenkomsten waarbij vrijwel alle wezenlijke voordelen en risico's verbonden aan de eigendom van de activa bij de verhuurder berusten, worden als operationele leasing beschouwd. Operationele leasingbetalingen of ontvangsten worden respectievelijk als een bedrijfskost of -opbrengst geboekt in de resultatenrekening op basis van de lineaire methode.

De Groep gaat over tot de leasing van metalen van en aan derden voor een specifieke termijn waarvoor de Groep vergoedingen ontvangt of betaalt. Metaal-leasecontracten worden voornamelijk afgesloten voor periodes van minder dan één jaar. De leasing van metalen van en aan derden wordt gerapporteerd onder 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

2.8 FINANCIËLE ACTIVA BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP, LENINGEN EN LANGETERMIJNVORDERINGEN

Alle bewegingen in financiële activa beschikbaar voor verkoop, leningen en langetermijnvorderingen worden geboekt op de verhandelingsdatum.

Financiële activa beschikbaar voor verkoop worden gewaardeerd aan reële waarde. Ongerealiseerde winsten en verliezen uit veranderingen in de reële waarde van dergelijke activa worden opgenomen in het eigen vermogen als financiële vaste activareserves. Wanneer de activa verkocht worden of wanneer er een bijzondere waardevermindering op deze activa dient opgenomen te worden, worden de in het eigen vermogen gecumuleerde aanpassingen voor de reële waarde opgenomen in de resultatenrekening als winst of verlies.

Financiële activa worden afgeboekt wanneer de rechten op kasstromen van investeringen tot een einde gekomen zijn of wanneer ze getransfereerd zijn en de Groep vrijwel alle voordelen en risico's verbonden aan de eigendom hiervan getransfereerd heeft.

Leningen en vorderingen worden opgenomen aan afgeschreven kostprijs na aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Alle waardeverminderingen worden geboekt op een aparte rekening en worden gecompenseerd met de bruto waarde van het ogenblik er geen enkele kans meer bestaat om de activa te recupereren.

Eigen aandelen worden afgetrokken van het kapitaal.

2.9 VOORRADEN

Voorraden worden geboekt tegen kostprijs of, indien die lager is, de netto realiseerbare waarde. De kostprijs omvat directe aankoop- of productiekosten en een toewijsbaar deel van de algemene kosten.

Voorraden worden opgesplitst in:

1. Basisproducten met metaaldekking
2. Basisproducten zonder metaaldekking
3. Verbruiksgoederen
4. Betaalde voorschotten
5. Bestellingen in uitvoering

Basisproducten met metaaldekking zijn metaalhoudende producten waarbij Umicore blootgesteld is aan metaalprijschommelingen en waarvoor Umicore een actief en structureel risicobeheer toepast teneinde de mogelijke negatieve effecten op de financiële prestatie van de Groep tot een minimum te beperken. De metaalinhoud wordt gegroepeerd in categorieën die hun specifieke aard en operationele toepassing weerspiegelen, zoals metaalvoorraden die permanent in gebruik zijn of metaalvoorraden die beschikbaar zijn voor commercieel gebruik. Afhankelijk van de metaalvoorraadcategorie, worden gepaste indekkingsmechanismen toegepast. Deze voorraden worden gewaardeerd met de methode van het gewogen gemiddelde, toegepast per voorraadcategorie.

Basisproducten zonder metaaldekking en verbruiksgoederen worden gewaardeerd volgens de methode van het gewogen gemiddelde.

Waardeverminderingen op voorraden worden geboekt in geval van lage voorraadrotatie en wanneer de nettoboekwaarde de marktwaarde overschrijdt, zijnde de geschatte verkoopprijs verminderd met de geschatte kosten voor afwerking en de geschatte kost noodzakelijk voor het afsluiten van een verkoop. Waardeverminderingen worden afzonderlijk vermeld.

Betaalde voorschotten zijn voorafbetalingen op contracten met leveranciers, waarbij de fysieke levering van het onderliggende goed nog niet heeft plaats- gevonden. Zij worden geboekt tegen nominale waarde.

Bestellingen in uitvoering worden gewaardeerd volgens de methode van de 'winstname volgende vordering van de werken'.

2.10 HANDELS- EN OVERIGE VORDERINGEN

Handelsvorderingen worden gewaardeerd aan afgeschreven kostprijs, d.i. aan de netto huidige waarde van de handelsvordering. Tenzij de impact van actualisatie materieel is, worden vorderingen aan nominale waarde geboekt en afgeschreven indien oninbaar. Alle afschrijven worden op aparte rekeningen gevolgd, en deze worden pas met de boekwaarde gecompenseerd als er geen kans meer is op recuperatie van de vordering.

Handelsvorderingen voor dewelke de risico's en de opbrengsten grotendeels getransfereerd werden, worden van de balans afgeboekt. Reële waardewinsten uit afgeleide financiële instrumenten zijn opgenomen onder handels- en overige vorderingen.

2.11 KAS EN KASEQUIVALENTEN

Kasmiddelen omvatten de beschikbare geldmiddelen in contanten en uitstaande bedragen bij banken. Kasequivalenten zijn uiterst liquide kortetermijnbeleggingen die op elk ogenblik kunnen worden omgezet in geldmiddelen waarvan het bedrag gekend is, een looptijd hebben van maximum drie maanden en niet onderhevig zijn aan een materieel risico op waardeschommelingen.

Deze elementen worden in de balans opgenomen tegen nominale waarde of afgeschreven kostprijs. Krediet op bankrekeningen bij de banken worden in de balans opgenomen als financiële schulden op korte termijn.

2.12 BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING VAN ACTIVA

Materiële vaste activa en andere vaste activa, met inbegrip van immateriële activa en financiële activa niet aangehouden voor handelsdoeleinden, worden geëvalueerd op de noodzaak tot boeking van bijzondere waardeverminderingen indien bepaalde gebeurtenissen of veranderde omstandigheden erop wijzen dat de boekwaarde mogelijk niet kan gerecupereerd worden. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, moet de recupereerbare waarde van de activa geschat worden.

De recupereerbare waarde is de nettoverkoopprijs van de activa of, wanneer deze hoger is, de gebruikswaarde van de activa. Om de recupereerbare waarde van individuele activa te kunnen schatten, bepaalt de onderneming vaak de recupereerbare waarde van de kasstroom genererende eenheid waartoe de activa behoren.

Als de boekwaarde van de activa de recupereerbare waarde overschrijdt, dan wordt onmiddellijk een bijzondere waardevermindering als kost geboekt.

Bijzondere waardeverminderingen worden teruggenomen indien de reden voor de bijzondere waardeverminderingen geboekt voor activa of voor een kasstroom genererende eenheid, niet langer bestaat of verminderd is. Een bijzondere waardevermindering wordt maximaal teruggenomen voor zover de boekwaarde van de activa niet groter wordt dan de theoretische nettoboekwaarde na afschrijving, bepaald alsof er in de voorgaande jaren geen bijzondere waardevermindering zou zijn opgenomen.

2.13 KAPITAAL EN OVERGEDRAGEN RESULTATEN

A. Inkoop van eigen aandelen

Wanneer de onderneming een deel van haar eigen aandelen inkoop, wordt de betaalde prijs, inclusief de toewijsbare nettotransactiekosten na belasting, afgetrokken van het eigen vermogen en opgenomen als 'Eigen aandelen'. Er wordt geen winst of verlies geboekt in de resultatenrekening bij aankoop, verkoop, uitgifte of vernietiging. Indien deze aandelen vervolgens verkocht of heruitgegeven worden, wordt elk ontvangen bedrag als eigen vermogen opgenomen.

B. Bijkomende kosten die onmiddellijk toewijsbaar zijn aan de uitgifte van nieuwe aandelen worden in het eigen vermogen opgenomen en in mindering gebracht van het ontvangen bedrag, na aftrek van belastingen.

C. Dividenden van de moederonderneming uitkeerbaar aan de gewone uitstaande aandelen worden opgenomen als verplichting nadat ze goedgekeurd zijn door de aandeelhouders.

2.14 MINDERHEIDSBELANGEN

Minderheidsbelangen omvatten het deel, toebehorend aan de minderheidsaandeelhouders, van de reële waarde van identificeerbare activa en passiva die geboekt worden bij de overname van een dochteronderneming, samen met het overeenkomstige deel van de gerealiseerde winsten en verliezen voor de daaropvolgende periodes.

In de resultatenrekening wordt het minderheidsaandeel in het verlies of de winst van de Groep apart van het geconsolideerd resultaat van de Groep getoond.

2.15 VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden aangelegd in de balans indien:

- er een huidige (wettelijke of feitelijke) verplichting bestaat ten gevolge van een gebeurtenis uit het verleden;
- het waarschijnlijk is dat er kasuitgaven vereist zijn om de verplichting af te wikkelen;
- er een betrouwbare schatting van het bedrag van deze uitgave kan gemaakt worden.

Een feitelijke verplichting is een verplichting die ontstaat uit de handelingen van een onderneming, waarbij deze door een consistent gedrag of door bepaalde gepubliceerde beleidsregels te kennen geeft dat zij bepaalde verantwoordelijkheden aanvaardt, en de onderneming als gevolg daarvan een terecht verwachtingspatroon gecreëerd heeft dat zij die verantwoordelijkheden daadwerkelijk zal opnemen.

Het bedrag opgenomen als voorziening is de best mogelijke schatting op het einde van de rapporteringsperiode van de uitgaven die vereist zijn om aan de bestaande verplichting te voldoen, rekening houdend met de waarschijnlijkheid van het mogelijke resultaat van de gebeurtenis. Indien de tijdswaarde van het geld belangrijk is, wordt als voorziening de huidige waarde genomen van de verwachte toekomstige vereiste uitgaven om aan de verplichting te voldoen. Het resultaat van de jaarlijkse verdiscontering van de voorzieningen, als ze verricht wordt, wordt opgenomen in de financiële resultaten.

De belangrijkste types van voorzieningen zijn de volgende:

1. VOORZIENINGEN VOOR PERSONEELSVORDELEN (ZIE 2.16, PERSONEELSVORDELEN)

2. VOORZIENINGEN VOOR MILIEUVERPLICHTINGEN

Milieuvoorzieningen zijn gebaseerd op wettelijke en feitelijke verplichtingen ten gevolge van gebeurtenissen uit het verleden, in overeenstemming met het milieubeleid van de onderneming en de geldende wettelijke verplichtingen. Het volledige bedrag van de geschatte verplichting wordt onmiddellijk opgenomen op het ogenblik dat de verplichting plaats vindt. Wanneer de verplichting productiegerelateerd is, wordt de verplichting stapsgewijs opgenomen volgens het normaal gebruik/productieniveau.

3. OVERIGE VOORZIENINGEN

Deze omvatten voorzieningen voor geschillen, verlieslatende contracten, garanties, risico's op financiële deelnemingen en herstructureringen. Een voorziening voor herstructurering wordt opgenomen als de onderneming een gedetailleerd en formeel herstructureringsplan heeft goedgekeurd en als de herstructurering al gestart of publiek aangekondigd is voor het einde van de rapporteringsperiode. Elke herstructureringsvoorziening omvat enkel de directe uitgaven die voortvloeien uit de herstructurering, welke duidelijk afgebakend zijn en die geen verband houden met de lopende activiteiten van de onderneming.

2.16 PERSONEELSVORDELEN

2.16.1 PERSONEELSVORDELEN OP KORTE TERMIJN

Ze omvatten lonen, salarissen en sociale zekerheidsbijdragen, vakantiegeld, doorbetaling van loon bij ziekte, bonussen en verloningen in natura. Deze worden als kost geboekt in de betreffende periode. Alle kaderleden van de onderneming komen in aanmerking voor bonussen op basis van individuele prestaties en financiële doelstellingen. Het bedrag van de bonus wordt ten laste genomen, op basis van een raming op het einde van de rapporteringsperiode.

2.16.2 VERGOEDING NA UITDIENSTTREDING (PENSIOENEN, MEDISCHE ZORGVERLENING)

De onderneming heeft verschillende pensioenprogramma's en programma's voor medische zorgverlening in overeenstemming met de voorwaarden en de praktijken in de landen waar ze actief is. De programma's worden in principe via betalingen aan verzekeringsmaatschappijen of apart beheerde fondsen gefinancierd.

2.16.2.1 'TE BEREIKEN DOEL'-PLANNEN

De onderneming neemt alle wettelijke en feitelijke verplichtingen in de boeken op, zowel op basis van de formele bepalingen van de 'te bereiken doel'-plannen als van de eerder informele gewoonten van de onderneming.

Het bedrag dat opgenomen wordt in de balans is gebaseerd op actuariële berekeningen (op basis van de 'projected unit credit method') en vertegenwoordigt de huidige waarde van de toekomstige uitkeringsverplichtingen. De voorzieningen worden verminderd met de reële waarde van de eventuele activa van het pensioenplan.

De pensioenkosten van verleden diensttijd worden onmiddellijk opgenomen in de resultaten- rekening sinds IAS 19 (herzien).

Alle herwaarderingen die het gevolg zijn van verschillen tussen werkelijke en geschatte actuariële parameters zoals weerspiegeld in de jaarlijkse bijwerking van de actuariële berekeningen zullen worden opgenomen in de periode waarin ze ontstaan in het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten als reserves voor personeelsvoordelen na uitdiensttreding.

2.16.2.2 PLANNEN MET 'VASTE BIJDRAGE'

De onderneming betaalt vaste bijdragen aan openbare of privéverzekeringsplannen. De betalingen worden ten laste genomen op het moment dat ze verschuldigd zijn en zijn als dusdanig opgenomen in de personeelskosten.

2.16.3 ANDERE PERSONEELSVORDELEN OP LANGE TERMIJN (ANCIËNNITEITSPREMIËS)

Deze vergoedingen worden geboekt ten belope van hun verwachte kostprijs over de tewerkstellingsperiode, op basis van een boekhoudmethode, vergelijkbaar met die van de 'te bereiken doel'-plannen. Deze verplichtingen worden over het algemeen jaarlijks gewaardeerd door onafhankelijke erkende actuarissen. Alle actuariële verliezen of winsten worden onmiddellijk opgenomen in de resultatenrekening.

2.16.4 LOOPBAANBEEÏNDIGINGSVORDELEN (BRUGPENSIOENPLANNEN, ANDERE GELIJKAARDIGE VERPLICHTINGEN)

Deze vergoedingen zijn verschuldigd als gevolg van de beslissing van de onderneming om het dienstverband van een werknemer te beëindigen vóór de normale pensioendatum of van de beslissing van een werknemer om in ruil voor deze vergoeding vrijwillig ontslag te nemen. Als ze redelijkerwijs voorspelbaar zijn, overeenkomstig de voorwaarden en praktijken in de landen waar de onderneming actief is, worden ook potentieel toekomstige verplichtingen opgenomen.

Deze vergoedingen worden geboekt ten belope van hun verwachte kostprijs over de tewerkstellingsperiode, op basis van een boekhoudmethode, vergelijkbaar met die van de 'te bereiken doel'-plannen. Deze verplichtingen worden over het algemeen jaarlijks gewaardeerd door onafhankelijke erkende actuarissen. Alle actuariële verliezen of winsten worden onmiddellijk opgenomen in de resultatenrekening.

2.16.5 VERGOEDINGEN IN AANDELEN EN AANVERWANTE VORDELEN (OP AANDELEN GEBASEERDE VERGOEDINGEN IFRS 2)

Dankzij verschillende aandelenoptie- of aandelenprogramma's kunnen zowel de werknemers als het senior management van de onderneming aandelen van Umicore aankopen of verwerven. De optie- of aandelenuitoefenprijs is gelijk aan de marktprijs van de (onderliggende) aandelen op de datum van de toekenning. Als de opties uitgeoefend worden, worden aandelen komende van de bestaande voorraad eigen aandelen ter beschikking gesteld van de begunstigden. In beide gevallen wordt het kapitaal verhoogd met het bedrag van de ontvangen uitoefenprijs. Voor de aandelenprogramma's, worden aandelen uit de voorraad eigen aandelen ter beschikking gesteld aan de begunstigden.

De opties en de aandelen worden standaard verworven op de datum van de toekenning en hun reële waarde wordt opgenomen als een uitgave voor personeelsvoordelen met als tegenpost het eigen vermogen onder de vorm van reserves van de op aandelen gebaseerde vergoedingen. Voor de opties wordt de kost die moet geboekt worden, berekend door een actuaaris die daarvoor een waardingsmodel gebruikt dat rekening houdt met de karakteristieken van de aandelenopties, de volatiliteit van het onderliggende aandeel en het veronderstelde uitoefenpatroon.

Zolang de verleende opties niet zijn uitgeoefend wordt hun waarde gerapporteerd onder de geconsolideerde staat van mutaties in het eigen vermogen van de Groep als 'reserves voor op aandelen gebaseerde vergoedingen'. De waarde van de uitgeoefende opties gedurende de periode wordt getransfereerd naar 'overgedragen resultaten'.

2.16.6 PRESENTATIE

De personeelsvoordelen worden geboekt als bedrijfsresultaat in de resultatenrekening, met uitzondering van interest en verdisconteringsresultaten die opgenomen worden in de financiële resultaten.

2.17 FINANCIËLE SCHULDEN

Alle bewegingen in financiële schulden worden geboekt op de verhandelingsdatum.

Voor leningen worden de initieel ontvangen bedragen geboekt, verminderd met transactiekosten. Daarna worden ze gewaardeerd tegen nettowaarde na afschrijving, op basis van de effectieve interestmethode. De nettowaarde na afschrijving wordt berekend rekening houdend met alle uitgiftekosten en elke korting of premie op het moment van uitgifte. Alle verschillen tussen het geleende bedrag en de terugbetalingswaarde worden opgenomen in de resultatenrekening bij terugbetaling.

2.18 HANDELS- EN OVERIGE SCHULDEN

Handelsschulden worden geboekt aan kost na afschrijving, met andere woorden aan de netto actuele waarde van het te betalen bedrag. Tenzij de impact van verdiscontering materieel is, wordt de nominale waarde genomen.

Reële waardeverliezen uit afgeleide financiële instrumenten zijn opgenomen onder handels- en overige schulden.

2.19 BELASTINGEN OP HET RESULTAAT

De belastingen op het resultaat van het boekjaar betreffen de effectieve belastingen alsook de latente belastingen. Deze belastingen worden berekend in overeenstemming met de belastingwetgeving die van toepassing is in elk land waar de onderneming actief is.

De effectieve belastingen omvatten deze die verschuldigd zijn op het belastbaar inkomen van het jaar, op basis van de belastingpercentages die gelden op het einde van de rapporteringsperiode, evenals elke herziening van de belastingen die verschuldigd (of terugbetaalbaar) zijn voor voorgaande jaren.

De verschuldigde belastingen worden bepaald op basis van de belastingwetten en -reglementeringen in elk van de vele jurisdicties in dewelke de Groep opereert. De genomen winstbelastingstandpunten worden door de Groep beschouwd als verdedigbaar en hebben de bedoeling eventuele betwistingen van belastingautoriteiten te doorstaan. Desalniettemin is het aanvaard dat sommige van de standpunten onzeker kunnen zijn, terwijl ze ook het gevolg zijn van interpretaties van complexe belastingwetten. Daarnaast kunnen sommige entiteiten binnen de groep betrokken zijn belastingaudits die nog betrekking hebben op vorige jaren en enige tijd vergen om af te finaliseren. De Groep bepaalt de belastingstatus individueel en op regelmatige basis. Mocht de belastingschuld toch afwijken van de initieel geschatte bedragen, dan wordt het verschil gedragen in de rekeningen van het jaar waarin het vastgesteld wordt.

Latente belastingen worden berekend volgens de 'liability method', op tijdelijke verschillen die bestaan tussen enerzijds de fi, op waarde van de activa en passiva en anderzijds hun boekwaarde in de jaarrekening. Deze belastingen worden gewaardeerd op basis van de belastingpercentages die van kracht zijn op het einde van de rapporteringsperiode of toekomstige belastingpercentages indien formeel aangekondigd door de autoriteiten in het land waar de onderneming actief is.

Latente belastingactiva worden enkel geboekt als het waarschijnlijk is dat er voldoende toekomstige belastbare winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend.

Latente belastingactiva en -passiva worden gecompenseerd en netto voorgesteld enkel en alleen als ze betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastinginstantie op dezelfde belastbare entiteit.

2.20 BOEKING VAN OPBRENGSTEN

2.20.1 VERKOOP VAN GOEDEREN EN VERLENING VAN DIENSTEN

De opbrengsten uit de verkoop van goederen uit de verwerkingsactiviteiten worden opgenomen wanneer de belangrijkste voordelen en risico's inzake eigendom ten laste vallen van de koper en er niet langer onzekerheid bestaat over de ontvangst van de overeengekomen vergoeding en de daaraan verbonden transactiekosten of de mogelijke teruggave van de goederen.

Opbrengsten uit raffinage-activiteiten en de levering van diensten worden opgenomen in verhouding tot het niveau van de afwerking van de transactie, als dit op een betrouwbare manier kan gewaardeerd worden.

2.20.2 OVERHEIDSSUBSIDIES

Overheidssubsidies worden aanvankelijk geboekt in de balans als over te dragen opbrengsten indien er een redelijke garantie is dat de subsidies ontvangen zullen worden en dat de onderneming zal voldoen aan de voorwaarden die eraan verbonden zijn. Subsidies worden vervolgens in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als, en proportioneel aan, de te compenseren kosten.

2.21 FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De onderneming gebruikt afgeleide financiële instrumenten en instrumenten met betrekking tot basismaterialen om de blootstelling aan negatieve schommelingen van wisselkoersen, metaalprijzen, rentevoeten en andere marktrisico's te beperken. De onderneming gebruikt voornamelijk spot- en termijncontracten voor de dekking van het metaal- en valutarisico en swapcontracten om het renterisico in te dekken. De transacties uitgevoerd op de termijnmarkt zijn niet van speculatieve aard.

2.21.1 TRANSACTIONELE RISICO'S-REËLE-WAARDE INDEKKING

Afgeleide financiële instrumenten en instrumenten met betrekking tot basismaterialen worden gebruikt om de reële waarde van de onderliggende ingedekte elementen (activa, passiva en vaste overeenkomsten) te beschermen. Deze worden oorspronkelijk aan reële waarde geboekt op de verhandelingsdatum.

Alle afgeleide financiële instrumenten en instrumenten met betrekking tot basismaterialen worden gewaardeerd op het einde van de rapporteringsperiode aan de reële waarde, volgens het marktwaardevergelijkingmechanisme ('mark-to-market'). Alle winsten en verliezen worden onmiddellijk opgenomen in de resultatenrekening – als een bedrijfsresultaat – indien gerelateerd aan metaal en als een financieel resultaat in alle andere gevallen.

Ingedekte elementen (vooral fysische vaste overeenkomsten en commerciële voorraad) worden ook gewaardeerd aan reële waarde wanneer 'hedge accounting' kan gedocumenteerd worden in overeenstemming met de IAS 39-criteria.

In de afwezigheid van het verkrijgen van 'hedge accounting' bij de creatie in overeenstemming met de IAS 39-criteria, worden de ingedekte elementen aan kost opgenomen en vervolgens onderworpen aan de waarderingsregels die van toepassing zijn voor gelijkaardige niet-ingedekte elementen, o.a. de waardering aan de laagste van kostprijs en marktwaarde (IAS 2) voor wat de voorraden betreft, of het boeken van voorzieningen voor verlieslatende contracten (IAS 37) voor de fysieke vaste overeenkomsten (zie hoofdstuk 2.22 IAS 39-impact).

Wanneer er een consistente praktijk bestaat bij een dochteronderneming of een kasstroomgenererende eenheid van de Groep om het onderliggende item geleverd te krijgen om het terug te verkopen op korte termijn met als doel een winst te realiseren op basis van de kortetermijnschommelingen in de prijs of de handelsmarges, dan worden in die gevallen de voorraden gewaardeerd aan reële waarde via de resultatenrekening en worden de verbonden fysieke en/of handelsgoederen engagements geklasseerd als afgeleide financiële instrumenten eveneens met een waardering aan reële waarde via de resultatenrekening.

2.21.2 STRUCTURELE RISICO'S-KASTROOMINDEKKING

Afgeleide financiële instrumenten en instrumenten met betrekking tot basismaterialen die gebruikt worden voor de dekking van toekomstige kasstromen, worden toegewezen als indekkingen te behandelen onder 'cash flow hedge accounting'. Wijzigingen in de reële waarde van de indekkingsinstrumenten die voldoen als effectieve kasstroomindekkingen, worden opgenomen in het eigen vermogen van de Groep. Dit gebeurt onder de vorm van kasstroom- indekkingsreserves totdat de onderliggende voorziene of vastgelegde transacties zich voordoen (d.i. een invloed hebben op de resultatenrekening). Op dat moment worden de opgenomen winsten en verliezen van de indekkingsinstrumenten getransfereerd van eigen vermogen naar de resultatenrekening.

Als de ingedekte transacties niet meer waarschijnlijk zijn of wanneer de dekkingsoperaties geen voorwerp meer hebben, dan worden de hieraan verbonden hedginginstrumenten onmiddellijk stopgezet en worden alle winsten of verliezen, initieel opgenomen in het eigen vermogen onmiddellijk in de resultaten- rekening opgenomen.

In afwezigheid van het verkrijgen van 'hedge accounting' bij de creatie in overeenstemming met de IAS 39-criteria, worden de wijzigingen in reële waarde van de hedgingelementen in de resultatenrekening opgenomen in plaats van in het eigen vermogen en dit voordat de onderliggende voorziene of vastgelegde transacties zich voordoen (zie ook paragraaf 2.22 IAS 39-impact).

2.21.3 IN UITVOERENDE CONTRACTEN BESLOTEN DERIVATEN

Uitvoerende contracten ('basiscontract') bevatten soms besloten derivaten. Besloten derivaten veroorzaken dat sommige of alle kasstromen die anders kunnen verwacht worden van het basiscontract, worden gewijzigd in functie van een specifieke rentevoet, de prijs van een financieel instrument, de prijs van een handelsgoed, een wisselkoersprijs of andere variabelen. Als het vaststaat dat dergelijk besloten derivaat niet dicht verbonden is met het basiscontract, dan wordt het afgezonderd van het basiscontract onder de regels van IAS 39 (reële waarde via resultatenrekening). Het basiscontract wordt geboekt volgens de regels van de uitvoerende contracten, wat wil zeggen dat dergelijk contract niet wordt erkend in de balans of de resultatenrekening voor de contractuele levering plaatsvindt (zie ook hoofdstuk 2.22 IAS 39-impact).

2.22 NIET-RECURRENTE RESULTATEN EN IMPACT VAN IAS 39 OPGENOMEN IN HET RESULTAAT

Bevat niet-recurrente elementen voornamelijk met betrekking tot herstructureringsmaatregelen, bijzondere waardeverminderingen van activa en andere kosten en opbrengsten resulterend uit feiten of transacties die duidelijk verschillen van de courante activiteiten van de onderneming.

De IAS 39-impact heeft betrekking op de tijdsverschillen (zonder invloed op de kasstromen) in het boeken van inkomsten als gevolg van het niet toepassen of het niet kunnen bekomen van IAS 39 'hedge accounting' op:

- a) transactionele dekking, wat met zich meebrengt dat de ingedekte elementen niet langer aan reële waarde gewaardeerd kunnen worden maar gewaardeerd moeten worden volgens waarderingsregels toepasbaar voor vergelijkbare, niet ingedekte elementen, zoals waardering aan de laagste van kostprijs of marktwaarde (IAS 2) voor voorraden of voorzieningen voor verlieslatende contracten (IAS 37) voor de commerciële fysieke engagementen;
- b) structurele dekking, wat impliceert dat de reële waarde van de betrokken hedginginstrumenten in de resultatenrekening wordt opgenomen in plaats van het eigen vermogen, en dit voordat de onderliggende voorziene of vastgelegde transacties zich voordoen;
- c) in uitvoerende contracten besloten derivaten, wat impliceert dat de reële waarde op de besloten derivaten moet toegepast worden en in de resultaten- rekening opgenomen, in tegenstelling tot de uitvoerende component waar geen reële waardemeting is toegelaten.

F3 BEHEER VAN FINANCIËLE RISICO'S

Alle activiteiten van de Groep zijn blootgesteld aan verschillende risico's, waaronder metaalprijschommelingen, de wisselkoersen, bepaalde markt- gedefinieerde commerciële voorwaarden, en rentevoeten alsook krediet- en liquiditeitsrisico's. Het globale risicobeheer van de Groep tracht de negatieve invloed op de financiële resultaten van de Groep tot een minimum te beperken, door deze risico's in te dekken met financiële en verzekeringsinstrumenten.

3.1 WISSELKOERSRISICO

Het wisselkoersrisico waaraan Umicore blootgesteld is, kan opgesplitst worden in drie types: structurele, transactionele en omrekeningsrisico's.

3.1.1 STRUCTUREEL RISICO

De inkomsten van Umicore zijn gedeeltelijk in USD uitgedrukt, alhoewel vele activiteiten zich buiten de USD-zone bevinden (voornamelijk in Europa en Azië).

Elke wijziging in de USD-wisselkoers versus EUR of andere deviezen die niet aan de USD gekoppeld zijn, heeft daardoor een invloed op de resultaten van de onderneming.

Het grootste deel van deze blootstelling aan de wisselkoers vloeit voort uit de in USD uitgedrukte metaalprijsen, die inwerken op de in euro uitgedrukte metaalbonussen die gehaald worden uit recycleerbare materialen.

Een ander deel van deze blootstelling vloeit voort uit niet metaal gerelateerde inkomsten uitgedrukt in USD, zoals aangerekende raffinage- en verwerkingskosten en productpremies. Op basis van de wisselkoersen op het einde van 2016 en exclusief dekkingen geldt dat voor deze blootstelling iedere stijging van 1 US dollarcent ten opzichte van de euro naar schatting een ongeveer EUR 1,5 miljoen in inkomsten en operationeel resultaat op jaarbasis voort brengt. Omgekeerd resulteert iedere daling van 1 US dollarcent ten opzichte van de euro naar schatting in een daling van iets meer dan EUR 1 miljoen in inkomsten en operationeel resultaat op jaarbasis. Deze niet metaal gerelateerde sensitiviteit is een schatting die eerder theoretisch van aard is aangezien het wisselkoersniveau vaak een zware invloed heeft op wijzigingen in commerciële voorwaarden die in USD worden onderhandeld.

In mindere mate bestaat naast de blootstelling aan de USD ten opzichte van de Euro ook een structurele en stijgende gevoeligheid van zowel de Euro als de USD tegenover enkele andere deviezen zoals de Braziliaanse real, de Koreaanse won, de Chinese yuan en de Zuid-Afrikaanse rand.

Structurele wisselkoersdekking

Het indekkingsbeleid van Umicore laat toe om zich tegen haar structurele wisselkoersblootstelling op termijn in te dekken, zij het in combinatie met de dekking tegen de structurele metaalprijsblootstelling of geïsoleerd, doorgaans wanneer een wisselkoers of een in EUR uitgedrukte metaalprijs boven het historische gemiddelde ligt en zich op een niveau bevindt waarbij aantrekkelijke marges verzekerd kunnen worden.

Op het einde van 2016, was Umicore in het bezit van enkele structurele wisselkoersindekkingen die gerelateerd zijn met niet-metaalprijsgerelateerde wisselkoerssensitiviteit voor o.a. devolgende contracten: EUR/USD, USD/KRW, EUR/ZAR, USD/ZAR en USD/CAD.

3.1.2 TRANSACTIONEEL RISICO

Het bedrijf is ook onderhevig aan transactionele risico's met betrekking tot deviezen, namelijk het risico dat wisselkoersen schommelen tussen het moment waarop de prijs met de klant of leverancier wordt bepaald en het moment waarop de transactie afgewikkeld wordt. Umicore dekt zich systematisch in tegen dergelijke transactionele risico's, voornamelijk via termijncontracten.

3.1.3 OMREKENINGSRISICO

Umicore is een internationaal bedrijf met vestigingen die niet in EUR rapporteren. Wanneer dergelijke resultaten geconsolideerd worden in de rekeningen van de Groep, is het omgerekende bedrag blootgesteld aan waardeschommelingen van zulke lokale valuta's ten opzichte van de EUR. Het betreft voornamelijk de Amerikaanse dollar, de Braziliaanse real, de Koreaanse won, de Chinese yuan en de Zuid-Afrikaanse rand. Hoewel Umicore zich niet systematisch indekt tegen dit soort risico, kunnen wel indekkingen op ad hoc basis afgesloten worden.

3.2 METAALPRIJSRISICO

Het metaalprijsrisico van Umicore kan opgedeeld worden in 3 categorieën: structureel risico, transactioneel risico en risico op metaalvoorraden.

3.2.1 STRUCTUREEL RISICO

Umicore is blootgesteld aan structurele metaalprijsrisico's. Die risico's vloeien voornamelijk voort uit de metaalprijsen die inwerken op de metaalbonussen die gehaald worden op de voor verwerking geleverde materialen of andere inkomstenelementen die afhangen van de metaalprijsen. Het beleid van Umicore laat toe om dergelijke blootstelling aan metaalprijsen op termijn in te dekken doorgaans wanneer de forward-metaalprijsen uitgedrukt in de functionele wisselkoers van de desbetreffende activiteit boven hun historisch gemiddelde liggen en zich op een niveau bevinden waarbij aantrekkelijke marges verzekerd kunnen worden. In welke mate het metaalprijsrisico op termijn ingedekt kan worden hangt af van de liquiditeit van de desbetreffende markten en de beschikbaarheid van de nodige indekkingsinstrumenten.

In het segment Recycling, recycleert de Groep voornamelijk platina, palladium, rhodium, goud en zilver en andere basis- en speciale metalen. In dit segment is de gevoeligheid op de korte termijn van inkomsten en operationele resultaten aan metaalkoersen belangrijk. Gezien de variabiliteit in het soort aangevoerde materialen in de loop der jaren, blijft het moeilijk om een specifieke sensitiviteit uit te drukken voor één welbepaald metaal. In het algemeen geldt dat hogere prijzen in een stijging van de inkomsten in het Recycling segment resulteren. Umicore bezit ook een metaalprijs sensitiviteit in de andere segmenten Catalysis, Energy & Surface Technologies en de stopgezette activiteiten die vooral gelinkt is aan de metaal gerelateerde inkomsten en afhankelijk van de gebruikte metalen in de desbetreffende segmenten. Over het algemeen draagt een hogere metaalprijs bij tot voordelen op korte termijn voor de winstgevendheid van elke activiteit. Echter, andere commerciële voorwaarden die grotendeels onafhankelijk zijn van de metaalprijs, zoals productpremies, zijn evenzeer significant en onafhankelijk bepalend voor de opbrengsten en de resultaten.

Structurele metaalprijsindekking

Umicore dekt een deel van haar toekomstige blootstelling aan forward metaalkoersen in, en dit voor sommige metalen die genoteerd zijn op termijnmarkten en voor zover toekomstige op de metaalprijs gebaseerde inkomsten uit gekende en gedocumenteerde commerciële overeenkomsten kunnen aangetoond worden. Op het einde van 2016 hadden zulke uitstaande indekkingen betrekking tot een aantal edele metalen (meer bepaald goud, zilver en palladium) en basis metalen (meer bepaald nikkel, koper en lood).

3.2.2 TRANSACTIONEEL RISICO

De Groep wordt geconfronteerd met transactionele risico's op aangekochte en verkochte metalen.

De meerderheid van de transacties in metalen gebruiken wereldwijde marktreferenties zoals deze van de London Metal Exchange. Als de onderliggende metaalprijs constant zou blijven, dan zou de prijs die Umicore betaalt voor het metaal in de grondstoffen terug aan de klant worden doorgerekend als een deel van de verkoopprijs. Gezien de tijd die nodig is voor de conversie van aangekochte grondstoffen tot eindproducten en de verkoop ervan, zal de volatiliteit in de metaalkoers die als referentie dient, verschillen doen ontstaan tussen de aankoopprijs van de metalen en de verkoopprijs. Er is dus een transactioneel risico ingevolge elke prijswijziging tussen het moment waarop grondstoffen worden aangekocht (meer specifiek, wanneer de aankoopprijs wordt gefixeerd) en het moment waarop producten worden verkocht (meer bepaald, wanneer de verkoopprijs wordt gefixeerd).

Het beleid van de Groep bestaat er in om dit transactioneel risico zo veel mogelijk in te dekken, voornamelijk met termijnoperaties.

3.2.3 RISICO OP METAALVOORRADEN

De Groep is blootgesteld aan metaalkoersrisico's op de permanente metaalvoorraden. Het risico heeft te maken met de kans dat metaalkoersen dalen tot onder de boekwaarde van deze voorraden. Umicore dekt zich niet in tegen dit risico.

3.3 RENTERISICO

De blootstelling van de Groep aan de rentevoetschommelingen houdt verband met de verplichtingen in het kader van de financiële schulden van de Groep. Eind december 2016 bedroeg de netto financiële schuld van de Groep EUR 425 miljoen, waarvan 20 miljoen met een vaste rentevoet. In januari 2013 heeft de Groep een rentevoetswap aangegaan, en daarmee de interestvoet gefixeerd voor EUR 150 miljoen.

3.4 KREDIETRISICO

Kredietrisico en concentratie van kredietrisico

Kredietrisico is het risico op wanbetalingen door eender welke tegenpartij, met betrekking tot de verkoop van goederen of metaalleasingoperaties. Om de kredietblootstelling te beheren, heeft Umicore een kredietbeleid opgesteld met aanvragen voor kredietlimieten, goedkeuringsprocedures, ononderbroken toezicht van de kredietblootstelling en aanmaningsprocedures in het geval van uitstel.

Het kredietrisico ten gevolge van verkopen is tot een bepaalde grens ingedekt via kredietverzekeringen, accreditieven of andere gelijkaardige betalingswijzen. Umicore heeft 2 kredietverzekeringscontracten aangegaan met verschillende verzekeraars. Eén daarvan is wereldwijd van toepassing en beschermt de maatschappijen van de Groep tegen insolventie, politieke en commerciële risico's met een individualiseerbare franchise van 5% per factuur terwijl de globale maximale jaarlijkse schadeloosstelling EUR 25 miljoen belooft. De tweede polis dekt een meer selectieve groep van handelsvorderingen en voorziet een jaarlijkse franchise van EUR 5 miljoen en een maximale jaarlijkse schadeloosstelling van EUR 70 miljoen.

Umicore heeft bepaald dat in een aantal gevallen waar de kredietverzekeringskosten onevenredig zijn met het risico dat verzekerd moet worden, geen dergelijke wereldwijde kredietverzekeringsindekking gezocht wordt. Voor deze bedrijven, gekarakteriseerd door een significante klantenconcentratie of door een specifieke en nauwe band met de klanten, kunnen specifieke verzekeringcontracten afgesloten worden voor een bepaalde tijdspanne.

Er valt op te merken dat enkele omvangrijke transacties, zoals de verkoop van edele metalen door de business group Recycling, een beperkt kredietrisico hebben, aangezien het een gangbare praktijk is om te betalen vóór levering.

Met betrekking tot het risico tegenover financiële instellingen zoals banken en brokers, past Umicore ook interne kredietlijnen toe. Er worden specifieke limieten gesteld, per financieel instrument, die de diverse risico's moeten indekken die verbonden zijn aan het handelen met deze tegenpartijen.

3.5 LIQUIDITEITSRISICO

Liquiditeitsrisico wordt behandeld door een voldoende mate van gediversifieerde financieringsbronnen aan te houden. Deze bevatten vastgelegde en niet vastgelegde bilaterale bankfaciliteiten op korte termijn, twee gesyndiceerde bankfaciliteiten op middellange termijn, en een 'commercial paper'- programma (deze laatste met een bovengrens van EUR 300 miljoen).

3.6 BELASTINGRISICO

De belastinglast opgenomen in de financiële rapportering is gebaseerd op de door de Groep naar best vermogen berekende belastingsschuld. De definitieve belastingsschuld komt evenwel slechts vast te staan nadat er belastingcontroles hebben plaatsgevonden. Tot op dat moment hangt er een zekere graad van onzekerheid over de uiteindelijke belastingsschuld van deze periode.

Het Groepsbeleid is er op gericht om belastingaangiftes binnen de wettelijke termijnen in te dienen en om belastingadministraties tegemoet te komen door te verzekeren dat de belastingposities van de Groep getrouw en actueel zijn en dat alle verschillen in interpretatie van de belastingwetgeving en -regelgeving zo snel mogelijk besproken en opgelost worden. Rekening houdend met de omvang en het internationale karakter van de Groepsactiviteiten en zoals het geval is voor andere internationale bedrijven, vormen BTW, andere omzetbelastingen en intra-groepverrekenprijzen een inherent belastingrisico voor de Groep. Wijzigingen in de belastingwetgeving of in de toepassing ervan inzake verrekenprijzen, BTW, buitenlandse dividenden, O&O-belastingkredieten en belastingverminderingen kunnen mogelijkerwijze de werkelijke belastingvoet verhogen en de netto resultaten van de Groep ongunstig beïnvloeden.

3.7 KAPITAALRISICO

In het beheer van haar middelen zal de Groep de continuïteit van de bedrijfsvoering bewaren, de rentabiliteit voor de aandeelhouders en de belangen van de andere belanghebbenden onderhouden en een optimale kapitaalstructuur hanteren om zo de kapitaalkost te verminderen.

Om de kapitaalstructuur te handhaven of aan te passen, kan de Groep bijvoorbeeld de dividenden uitbetaald aan de aandeelhouders aanpassen, kapitaal uitkeren aan de aandeelhouders, eigen aandelen inkopen of nieuwe aandelen uitgeven.

De Groep controleert haar kapitaalstructuur door onder meer de 'hefboomratio' en de ratio van de netto financiële schuld ten opzichte van de recurrente bedrijfskasstroom te hanteren. De hefboomratio wordt berekend door de netto financiële schuld te delen door de som van de netto financiële schuld en het totaal eigen vermogen van de Groep. De netto financiële schuld wordt berekend als de som van de financiële schulden op lange termijn en de financiële schulden op korte termijn, verminderd met de kas en kasequivalenten en leningen toegekend in een niet-operationele context. De cijfers voor de gepresenteerde periodes worden gedetailleerd in de toelichting F24 Financiële schulden.

In normale bedrijfsomstandigheden zal de Groep streven naar een kapitaalstructuur die overeenstemt met een voor investeringen aantrekkelijke kredietwaardigheidsscore ('investment grade'). De Groep kan overwegen om de hiermee overeenstemmende schuldgraad tijdelijk te overschrijden in het kader van een bijzonder gebeurtenis, zoals een belangrijke acquisitie.

3.8 STRATEGISCHE EN OPERATIONELE RISICO'S

Umicore is blootgesteld aan diverse strategische en operationele risico's, die niet noodzakelijk een financieel karakter hebben, maar die niettemin de financiële prestatie van de Groep kunnen schaden. Het betreft bevoorradingsrisico's, technologische risico's, en het risico van productsubstitutie bij klanten. We verwijzen naar de [pagina's 39 tot 46](#) over risicobeheer voor een beschrijving van deze risico's en een overzicht van de wijze waarop Umicore deze risico's benadert.

Umicore verwacht geen materiële directe financiële impact van de Brexit.

F4 BELANGRIJKE BOEKHOUDKUNDIGE INSCHATTINGEN EN BEOORDELINGEN

De gebruikte schattingen en beoordelingen bij de opstelling en de toepassing van de financiële verslagen van de geconsolideerde Groep worden voortdurend geëvalueerd en zijn gebaseerd op ervaringshistorieken en andere elementen. Toekomstige gebeurtenissen die een financiële impact kunnen hebben op de entiteit en voor zover die onder de gegeven omstandigheden aannemelijk lijken zijn hierin inbegrepen. De geschatte resultaten die hieruit voortvloeien zijn per definitie dan ook maar zelden identiek aan de actuele resultaten.

Hypotheses en inschattingen worden onder andere gemaakt bij:

- de beoordeling van de noodzaak tot bijzondere waardeverminderingen op vaste activa en een raming hiervan;
- de waardering van voorzieningen voor personeelsvoordelen;
- het boeken en berekenen van voorzieningen voor belastings-, milieu-, garantie- en geschilrisico's alsook voor teruggezonden producten en herstructureringen;
- het bepalen van waardeverminderingen op voorraden;
- het beoordelen in welke mate uitgestelde belastingactiva gebruikt zullen worden;
- de economische levensduur van materiële vaste activa; en immateriële vaste activa met uitsluiting van de goodwill.

Hieronder worden de inschattingen en beoordelingen vermeld die een betekenisvolle kans hebben om tijdens het volgende boekjaar een materiele aanpassing in de waarde van de activa en passiva te veroorzaken.

4.1 WAARDEVERMINDERING VAN DE GOODWILL

De recupereerbare waarde van de kasstroom genererende activiteiten werd bepaald als de hoogste van de reële waarde van de activa verminderd met de realisatiekosten of hun gebruikswaarde in overeenstemming met de waarderingsregels. Deze berekeningen, waardeverminderingstesten, vereisen het gebruik van schattingen en hypothesen zoals verdisconteringvoeten, wisselkoersen, prijzen van eenheidsproducten, toekomstige kapitaalbehoeften en de verwachte operationele prestatie. De interne schatting van de toekomstige bedrijfsprestaties is gebaseerd op de analyse van een combinatie van factoren, zoals de verwachte marktgroei, geschat marktaandeel, competitieve omgeving, prijsniveau en evolutie van de kosten. Zulke analyses combineren zowel intern gegenereerde schattingen als gegevens van externe bronnen. Op 31 december 2016 beliep de waarde van de goodwill voor de geconsolideerde groep EUR 132.592 duizend tegen EUR 131.860 duizend in 2015.

4.2 VERPLICHTINGEN TOT SANERING

Provisies worden aangelegd voor de verwachte kost van de toekomstige sanering van de industriële sites en hun omgeving, voor zover een wettelijke of feitelijke verplichting bestaat in overeenstemming met paragraaf 2.15 van de waarderingsregels. Deze provisie bevatten een schatting van de toekomstige kost verbonden aan herwinning, sluiting van vestigingen, de sluiting van stortplaatsen, bewaking, afbraakkosten, decontaminatie, waterzuivering en permanente opslag van historische residuen. De schatting van deze toekomstige kosten werden verdisconteerd naar hun huidige waarde. De berekening van deze geschatte provisie vereist dat veronderstellingen worden gemaakt over de toepassing van de milieuwetgeving, van de datum waarop vestigingen worden gesloten, van de beschikbare technologie, en de studiekosten. Een wijziging in een van de gebruikte veronderstellingen kan een materiële impact hebben op de effectieve waarde van de provisie voor sanering. Op 31 december 2016 was de waarde van de provisie voor sanering EUR 58.854 duizend tegen EUR 63.738 duizend in 2015.

4.3 VERPLICHTINGEN VAN EEN 'TE BEREIKEN DOEL'-PLAN

Activa of passiva, in verband met pensioenplannen met een 'te bereiken doel', worden in de balans opgenomen in overeenstemming met paragraaf 2.16 van de waarderingsregels. De huidige waarde van een verplichting in functie van een plan met een 'te bereiken doel' is afhankelijk van een aantal factoren die bepaald worden op een actuariële basis. De geconsolideerde groep bepaalt de toepasselijke verdisconteringvoet die op het einde van ieder jaar moet gebruikt worden. De verplichtingen van de geconsolideerde groep in verband met vergoedingen aan het personeel worden meer uitvoerig behandeld in toelichting F27. Op 31 december 2016 was een provisie als gevolg van verplichtingen aan het personeel opgenomen van EUR 337.907 duizend tegenover EUR 312.357 duizend in 2015.

4.4 RECUPEREERBAARHEID VAN UITGESTELDE BELASTINGACTIVA

Uitgestelde belastingactiva voor tijdelijke verschillen, ongebruikte fiscale verliezen en reële waarderereserves worden maar opgenomen indien er toekomstige belastbare winsten (gebaseerd op de het operationeel plan van de Groep) beschikbaar zullen zijn om deze tijdelijke verschillen en verliezen te recupereren. Het effectieve belastingresultaat in toekomstige periodes kan verschillen van de veronderstelling gemaakt op het ogenblik van de opname van de uitgestelde belastingen.

Andere veronderstellingen en schattingen worden besproken in de respectievelijke toelichtingsnota's waar deze veronderstellingen en schattingen werden gebruikt voor de waardering van de respectievelijke elementen.

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

F5 GROEPSONDERNEMINGEN

Hierna volgt een lijst van de belangrijkste operationele ondernemingen die in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen zijn:

		% DEELNEMING IN 2015	% DEELNEMING IN 2016
Voortgezette activiteiten			
Argentinië	Umicore Argentina S.A.	100,00	100,00
Australië	Umicore Marketing Services Australia Pty Ltd.	100,00	100,00
	Umicore Australia Ltd.	100,00	100,00
Oostenrijk	Oegussa GmbH	91,29	91,29
België	Todini (BE 0834.075.185)	100,00	100,00
	Umicore Financial Services (BE 0428.179.081)	100,00	100,00
	Umicore Marketing Services Belgium (BE 0402.964.625)	100,00	100,00
	Umicore Abrasives (BE 0881.426.726)	100,00	100,00
	Umicore Specialty Materials Brugge (BE 0405.150.984)	100,00	100,00
	Umicore Long Term Finance (BE 0404.867.211)	100,00	100,00
Brazilië	Coimpa Industrial Ltda	100,00	100,00
	Umicore Brasil Ltda	100,00	100,00
	Clarex	100,00	100,00
	Umicore Shokubai Brasil Industrial Ltda	60,00	60,00
Canada	Umicore Canada Inc.	100,00	100,00
	Umicore Autocat Canada Corp.	100,00	100,00
	Umicore Precious Metals Canada Inc.	100,00	100,00
China	Umicore Marketing Services (Shanghai) Co., Ltd.	100,00	100,00
	Umicore Marketing Services (Hong Kong) Ltd.	100,00	100,00
	Umicore Autocat (China) Co., Ltd.	100,00	100,00
	Umicore Technical Materials (Suzhou) Co., Ltd.	100,00	100,00
	Jiangmen Umicore Changxin New Materials Co., Ltd.	70,00	70,00
	Umicore Jubo Thin Film Products (Beijing) Co., Ltd.	100,00	100,00
Frankrijk	Umicore Shokubai (China) Co., Ltd.	60,00	60,00
	Umicore France S.A.S.	100,00	100,00
	Umicore IR Glass S.A.S.	100,00	100,00
Duitsland	Umicore Autocat France S.A.S.	100,00	100,00
	Umicore AG & CoKG (*)	100,00	100,00
	Umicore Metalle & Oberflächen GmbH	100,00	100,00
	Allgemeine Gold- und Silberscheideanstalt AG	91,21	91,21
	Umicore Galvanotechnik GmbH	91,21	91,21
	Todini GmbH	100,00	100,00
Italië	Umicore Shokubai Germany GmbH	60,00	60,00
	Italbras S.p.A.	100,00	100,00
Indië	TODINI AND COS.P.A.	100,00	100,00
	Umicore Autocat India Pvt LTD	100,00	100,00
Japan	Umicore India Private Limited	100,00	100,00
	Umicore Japan KK	100,00	100,00
Zuid-Korea	Umicore Shokubai Japan Co., Ltd.	60,00	60,00
	Umicore Korea Ltd.	100,00	100,00
	Umicore Marketing Services Korea Co., Ltd.	100,00	100,00
Liechtenstein	Umicore Materials Korea Ltd.	100,00	100,00
	Umicore Thin Film Products AG	100,00	100,00

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

		% DEELNEMING IN 2015	% DEELNEMING IN 2016
Luxemburg	Umicore International	100,00	100,00
	Umicore Autocat Luxembourg	100,00	100,00
Nederland	Schöne Edelmetaal BV	91,21	91,21
Filippijnen	Umicore Specialty Chemicals Subic Inc.	78,20	78,20
Portugal	Umicore Marketing Services Lusitana Metais Lda	100,00	100,00
Zuid-Afrika	Umicore Marketing Services Africa (Pty) Ltd.	100,00	100,00
	Umicore Catalyst South Africa (Pty) Ltd.	65,00	65,00
Spanje	Todini Quimica Ibérica, S.L.	100,00	100,00
Zweden	Umicore Autocat Sweden AB	100,00	100,00
Zwitserland	Allgemeine Suisse SA	91,21	91,21
Taiwan	Umicore Thin Film Products Taiwan Co., Ltd.	100,00	100,00
Thailand	Umicore Precious Metals Thailand Ltd.	91,21	91,21
Verenigd Koninkrijk	Umicore Coating Services Ltd.	100,00	100,00
	Umicore Marketing Services UK Ltd.	100,00	100,00
VS	Umicore USA Inc	100,00	100,00
	Umicore Autocat USA Inc.	100,00	100,00
	Umicore Precious Metals NJ LLC	100,00	100,00
	Umicore Precious Metal Chemistry USA LLC	100,00	100,00
	Umicore Precious Metals USA Inc.	100,00	100,00
	Umicore Optical Materials USA Inc.	100,00	100,00
	Umicore Shokubai USA Inc	60,00	60,00
	Palm Commodities International	100,00	100,00
	Umicore Technical Materials North America Inc.	100,00	100,00
	Umicore Thin Film Products USA Inc.	100,00	100,00
	Umicore Specialty Materials Recycling, LLC.	100,00	100,00
Stopgezette activiteiten			
België	VMZINC BENELUX & UK (BE 0631.891.256)	100,00	100,00
Frankrijk	Umicore Building Products France S.A.S	100,00	100,00
Duitsland	Umicore Bausysteme GmbH	100,00	100,00
Hongarije	Umicore Building Products Hungary kft.	100,00	100,00
Polen	Umicore Building Products Polska	100,00	100,00
Spanje	Umicore Building Products Iberica S.L.	100,00	100,00
Zwitserland	Umicore Strub SA	100,00	100,00
VS	Umicore Building Products USA Inc.	100,00	100,00

(*) Als gevolg van de integratie van Umicore AG & Co. KG in de geconsolideerde jaarrekening van Umicore en de toelichting van de jaarrekening volgens § 325 HGB (Duitse handelswetgeving) is Umicore AG & Co. KG volgens artikel 264b van de Duitse handelswetgeving vrijgesteld van de opstelling van geconsolideerde jaarrekeningen.

F6 WAARDERING VREEMDE DEVIEZEN

Met betrekking tot de belangrijkste gangbare deviezen gebruikt door de geconsolideerde entiteiten en participaties van de Groep zijn de gebruikte koersen voor de omzetting naar de munt waarin de Groep haar financieel verslag opstelt (euro) de hiernavolgende. Alle dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen en joint ventures hebben als functionele waarderingsmunt de munt van het land waarin zij actief zijn, uitgezonderd voor Element Six Abrasives (Ierland) die de Amerikaanse dollar gebruikt.

		SLOTKOERS		GEMIDDELDE KOERS	
		2015	2016	2015	2016
Amerikaanse dollar	USD	1,089	1,054	1,110	1,107
Britse pond	GBP	0,734	0,856	0,726	0,819
Canadese dollar	CAD	1,512	1,419	1,419	1,466
Zwitserse frank	CHF	1,084	1,074	1,068	1,090
Japanse yen	JPY	131,070	123,400	134,314	120,197
Braziliaanse real	BRL	4,251	3,435	3,697	3,863
Zuid-Afrikaanse rand	ZAR	16,953	14,457	14,172	16,264
Chinese yuan	CNY	7,061	7,320	6,973	7,352
Thailandese Baht	THB	39,248	37,726	38,028	39,043
Zuid-Koreaanse won (100)	KRW	12,808	12,694	12,565	12,842

F7 SEGMENTINFORMATIE

INFORMATIE PER BUSINESS GROUP 2015

EUR duizend	TOELICHTING	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	CORPORATE & NIET TOEGEWEEZEN	ELIMINATIES	TOTAAL VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	STOPGEZETTE ACTIVITEITEN	TOTAAL
Totale omzet		2.749.322	1.474.419	6.251.959	26.179	(804.193)	9.697.686	744.742	10.442.428
Externe omzet		2.728.292	1.422.058	5.521.157	26.179	0	9.697.686	744.742	10.442.428
Omzet tussen segmenten		21.030	52.362	730.802	0	(804.193)	0	0	0
Totale inkomsten (zonder metaal)		1.093.651	586.877	662.935	0	(6.327)	2.337.136	291.826	2.628.962
Externe inkomsten		1.092.848	586.625	657.663	0	0	2.337.136	291.826	2.628.962
Inkomsten tussen segmenten		803	252	5.272	0	(6.327)	0	0	0
Bedrijfsresultaat	F9	109.226	40.799	132.483	(59.281)	0	223.227	19.272	242.499
Recurrent bedrijfsresultaat		115.404	73.726	141.503	(44.982)	0	285.651	30.294	315.945
Niet-recurrent bedrijfsresultaat		(5.016)	(32.646)	(11.687)	(14.299)	0	(63.648)	(6.917)	(70.565)
IAS 39-effect op bedrijfsresultaat		(1.162)	(281)	2.667	0	0	1.224	(4.105)	(2.881)
Ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	F9	6.678	(3.484)	0	6.632	0	9.827	348	10.175
Recurrent		8.756	(3.484)	0	8.373	0	13.644	672	14.316
Niet-recurrent		(1.972)	0	0	(2.030)	0	(4.002)	(325)	(4.326)
IAS 39-effect		(105)	0	0	290	0	185	0	185
EBIT	F9	115.904	37.315	132.483	(52.648)	0	233.054	19.619	252.674
Recurrente EBIT		124.160	70.242	141.503	(36.610)	0	299.295	30.966	330.261
Niet-recurrente EBIT		(6.988)	(32.646)	(11.687)	(16.329)	0	(67.650)	(7.242)	(74.891)
IAS 39-effect op EBIT		(1.268)	(281)	2.667	290	0	1.409	(4.105)	(2.696)
Afschrijvingen	F9	48.174	42.327	62.802	12.560	0	165.863	8.608	174.471
Recurrente afschrijvingen		48.174	42.327	62.802	12.560	0	165.863	8.608	174.471
EBITDA	F9	164.079	79.643	195.285	(40.089)	0	398.918	28.227	427.145
Recurrente EBITDA		172.334	112.570	204.305	(24.050)	0	465.159	39.574	504.733
Geconsolideerd totaal der activa		1.490.487	1.111.989	955.271	575.433	(522.703)	3.610.477	419.599	4.030.076
Segmentactiva		1.425.224	1.085.361	955.271	478.093	(522.703)	3.421.246	396.747	3.817.992
Investerings in geassocieerde ondernemingen		65.263	26.628	0	97.340	0	189.231	22.852	212.084
Geconsolideerd totaal der passiva		540.663	456.074	502.436	1.039.443	(522.703)	2.015.913	229.193	2.245.106
Aangewend kapitaal op 31/12 van voorgaand jaar	F31	851.378	618.636	411.708	189.409	0	2.071.131	264.183	2.335.314
Aangewend kapitaal op 30/06	F31	949.351	653.928	481.663	161.195	0	2.246.137	183.422	2.429.559
Aangewend kapitaal op 31/12	F31	968.200	633.382	465.879	147.715	0	2.215.176	199.325	2.414.501
Gemiddeld aangewend kapitaal in eerste semester	F31	900.364	636.282	446.685	175.302	0	2.158.634	223.802	2.382.436
Gemiddeld aangewend kapitaal in tweede semester	F31	958.775	643.655	473.771	154.455	0	2.230.656	191.373	2.422.030
Gemiddeld aangewend kapitaal in het jaar	F31	929.570	639.969	460.228	164.878	0	2.194.645	207.588	2.402.233
ROCE	F31	13,36%	10,98%	30,75%	(22,20%)	0,00%	13,64%	14,92%	13,75%
Investerings	F34	78.762	42.465	82.984	8.534	0	212.745	27.544	240.289
Totaal O&O	F9	91.140	20.246	21.177	8.980	0	141.543	2.956	144.499
O&O opgenomen in bedrijfskosten	F9	80.781	18.155	21.177	8.980	0	129.094	2.956	132.050
O&O gekapitaliseerd in immateriële vaste activa	F34	10.359	2.091	0	0	0	12.450	0	12.450

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

INFORMATIE PER BUSINESS GROUP 2016

EUR duizend	TOELICHTING	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	CORPORATE & NIET TOEGEWEEZEN	ELIMINATIES	TOTAAL VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	STOPGEZETTE ACTIVITEITEN	TOTAAL
Totale omzet		2.779.124	1.468.979	6.886.386	31.750	(722.698)	10.443.541	652.638	11.096.179
Externe omzet		2.770.120	1.414.685	6.226.986	31.750	0	10.443.541	652.638	11.096.179
Omzet tussen segmenten		9.004	54.294	659.400	0	(722.698)	0	0	0
Totale inkomsten (zonder metaal)		1.163.395	610.193	641.230	0	(5.450)	2.409.368	258.133	2.667.501
Externe inkomsten		1.162.284	609.912	637.172	0	0	2.409.368	258.133	2.667.501
Inkomsten tussen segmenten		1.111	281	4.058	0	(5.450)	0	0	0
Bedrijfsresultaat	F9	116.453	73.238	115.482	(56.208)	0	248.965	(35.448)	213.517
Recurrent bedrijfsresultaat		143.321	80.692	124.888	(46.145)	0	302.757	29.675	332.432
Niet-recurrent bedrijfsresultaat		(26.665)	(914)	(10.458)	(9.989)	0	(48.025)	(61.400)	(109.425)
IAS 39-effect op bedrijfsresultaat		(204)	(6.540)	1.051	(75)	0	(5.766)	(3.723)	(9.490)
Ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	F9	9.098	1.003	0	6.685	0	16.786	1.254	18.040
Recurrent		9.153	1.003	0	7.230	0	17.386	929	18.315
Niet-recurrent		664	0	0	(1.781)	0	(1.117)	325	(792)
IAS 39-effect		(718)	0	0	1.235	0	517	0	517
EBIT	F9	125.551	74.241	115.482	(49.523)	0	265.751	(34.194)	231.557
Recurrente EBIT		152.474	81.695	124.888	(38.914)	0	320.143	30.604	350.747
Niet-recurrente EBIT		(26.001)	(914)	(10.458)	(11.769)	0	(49.142)	(61.075)	(110.217)
IAS 39-effect op EBIT		(922)	(6.540)	1.051	1.161	0	(5.249)	(3.723)	(8.973)
Afschrijvingen	F9	50.953	49.937	62.358	12.693	0	175.942	82	176.024
Recurrente afschrijvingen		50.953	49.937	62.358	12.693	0	175.942	82	176.024
EBITDA	F9	176.504	124.178	177.840	(36.829)	0	441.693	(34.112)	407.581
Recurrente EBITDA		203.427	131.632	187.246	(26.221)	0	496.084	30.687	526.771
Geconsolideerd totaal der activa		1.479.625	1.359.785	1.084.014	536.482	(567.640)	3.892.267	253.484	4.145.751
Segmentactiva		1.405.138	1.332.872	1.084.014	443.365	(567.640)	3.697.749	237.503	3.935.252
Investerings in geassocieerde ondernemingen		74.487	26.913	0	93.117	0	194.518	15.981	210.499
Geconsolideerd totaal der passiva		568.805	579.162	592.253	980.225	(567.640)	2.152.805	144.908	2.297.711
Aangewend kapitaal op 31/12 van voorgaand jaar	F31	968.200	633.382	465.879	147.715	0	2.215.176	199.325	2.414.501
Aangewend kapitaal op 30/06	F31	895.612	697.913	466.916	173.899	0	2.234.340	157.023	2.391.362
Aangewend kapitaal op 31/12	F31	911.191	752.037	498.139	136.968	0	2.298.336	99.074	2.397.409
Gemiddeld aangewend kapitaal in eerste semester	F31	931.906	665.648	466.398	160.807	0	2.224.758	178.174	2.402.931
Gemiddeld aangewend kapitaal in tweede semester	F31	903.401	724.975	482.527	155.434	0	2.266.338	128.048	2.394.386
Gemiddeld aangewend kapitaal in het jaar	F31	917.653	695.311	474.463	158.120	0	2.245.548	153.111	2.398.659
ROCE	F31	16,62%	11,75%	26,32%	(24,61%)	0,00%	14,26%	19,99%	14,62%
Investerings	F34	46.528	144.319	72.271	9.714	0	272.833	14.505	287.338
Totaal O&O	F9	101.958	20.183	23.023	7.626	0	152.790	3.070	155.859
O&O opgenomen in bedrijfskosten	F9	88.584	18.329	23.023	7.626	0	137.561	3.070	140.631
O&O gefinancierd in immateriële vaste activa	F34	13.374	1.854	0	0	0	15.228	0	15.228

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

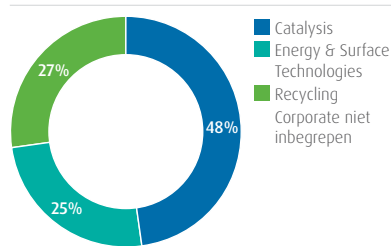
INFORMATIE PER GEOGRAFISCH GEBIED 2015

EUR duizend	TOELICHTING	EUROPA	WAARVAN BELGIË	AZÏE-OCEANIË	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AFRIKA	TOTAAL
Totale omzet		6.299.535	152.925	1.660.849	1.294.596	273.208	169.497	9.697.685
Vlottende activa		887.683	407.243	395.881	154.941	33.713	6.736	1.478.954
Investerings	F34	142.512	87.562	40.847	21.209	6.793	1.384	212.745

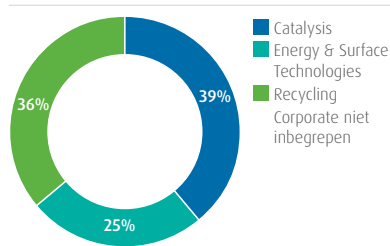
INFORMATIE PER GEOGRAFISCH GEBIED 2016

EUR duizend	TOELICHTING	EUROPA	WAARVAN BELGIË	AZÏE-OCEANIË	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AFRIKA	TOTAAL
Totale omzet		6.758.722	121.963	1.898.223	1.326.192	289.144	171.259	10.443.541
Vlottende activa		924.063	473.540	439.236	152.323	41.361	8.801	1.581.765
Investerings	F34	179.497	146.974	65.081	18.448	7.467	2.340	272.834

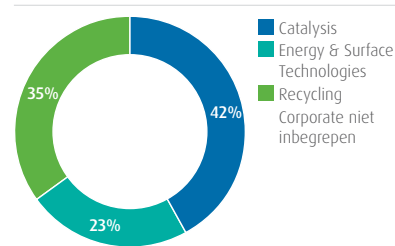
INKOMSTEN (METAAL NIET INBEGREPEN) PER BUSINESS GROUP

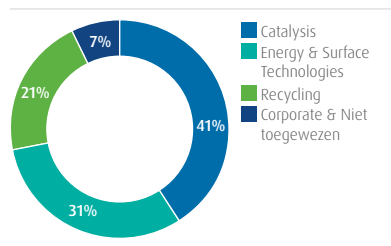
RECURRENTE EBITDA PER BUSINESS GROUP

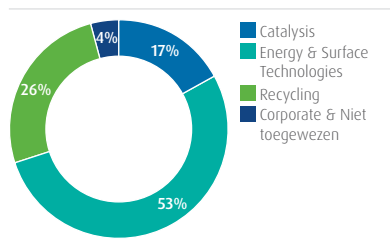
RECURRENTE EBIT PER BUSINESS GROUP

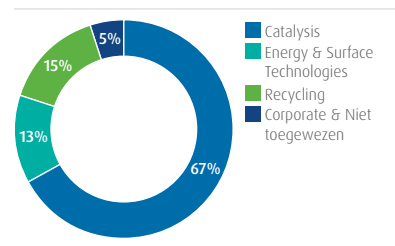
AANGEWEND KAPITAAL, GEMIDDELDE PER BUSINESS GROUP

INVESTERINGEN PER BUSINESS GROUP

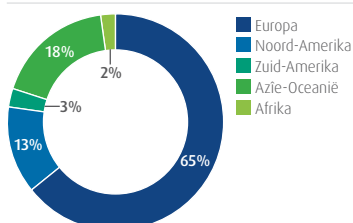

ONDERZOEK- & ONTWIKKELINGSKOSTEN PER BUSINESS GROUP

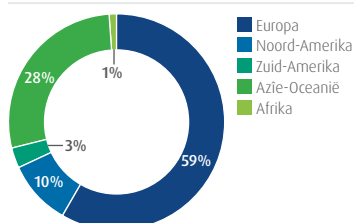

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

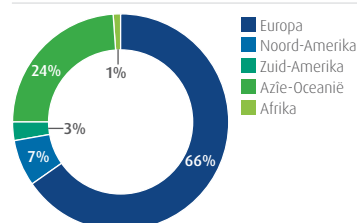
OMZET PER REGIO

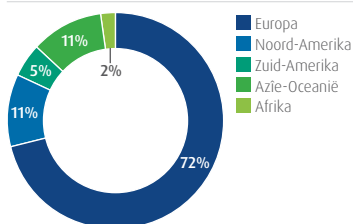
VASTE ACTIVA PER REGIO

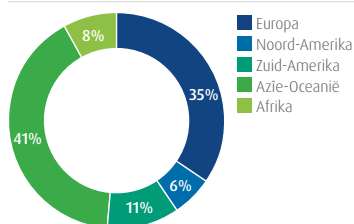
INVESTERINGEN PER REGIO

BEZOLDIGINGEN & PERSONEELSVORDELEN PER REGIO

BELASTINGEN OP HET RESULTAAT PER REGIO

De segmentinformatie wordt voorgesteld volgens de industriële activiteiten waarin de Groep actief is zoals hieronder beschreven.

De resultaten, activa en passiva van de segmenten omvatten elementen die direct toewijsbaar zijn alsook elementen die redelijkerwijs aan een segment kunnen worden toegewezen.

De prijszetting van verkopen tussen segmenten is gebaseerd op een transferprijs volgens het 'arm's length'-principe. Bij gebrek aan relevante marktprijsreferenties worden 'cost plus'-mechanismen gebruikt. Intragroep transacties worden mee opgenomen in omzet en opbrengsten van elk segment. Deze hebben vooral te maken met recyclagediensten en -verkopen van geraffineerd metaal aan andere groepssegmenten en zijn van belang om de prestaties van de betrokken segmenten correct in te schatten. Omdat deze transacties niet als externe verrichtingen kunnen beschouwd worden, worden ze op Groepsniveau geëlimineerd, om zodoende een netto cijfer weer te geven.

Geen van de segmenten van de Groep heeft een externe klant die meer dan 10% van de opbrengsten van de groep vertegenwoordigt.

BUSINESS GROUPS

De Groep is georganiseerd in de volgende segmenten voor rapportering:

CATALYSIS

Het segment bestaat uit de business units Automotive Catalysts en Precious Metals Chemistry. Hun activiteiten richten zich op de ontwikkeling en productie van katalysatorformuleringen en -systemen die worden gebruikt om de uitstoot van verbrandingsmotoren te verminderen, evenals in chemische en life science toepassingen. Dit segment omvat de joint venture Ordeg.

ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES

Het segment bestaat uit de business units Cobalt & Specialty Materials, Electro-Optic Materials, Electroplating, Rechargeable Battery Materials en Thin Film Products. Het Energy & Surface Technology segment is gefocust o.a. op materialen gebruikt in de groeiende markt van herlaadbare batterijen, zowel in draagbare elektronica als in elektrische voertuigen en zonne-energie. De producten van het segment zijn hoofdzakelijk gebaseerd op kobalt, germanium en indium. Dit segment omvat eveneens de geassocieerde ondernemingen Ganzhou Yi Hao Umicore Industries en Jiangmen Chancsun Umicore Industry.

RECYCLING

Het segment bestaat uit de business units Precious Metals Refining, Jewellery & Industrial Metals, Precious Metals Management, Technical Materials, Platum Engineered Materials en Battery Recycling. Het Recycling segment omvat een groot aantal edele en andere metalen van een brede waaier aan afvalstromen en industriële residuen. De recyclage activiteiten strekken zich ook uit tot de productie van materialen gebruikt in juwelen (inclusief recyclage) als het recycleren van herlaadbare batterijen. Dit segment biedt ook producten aan voor verschillende toepassingen waaronder chemische, elektrische, elektronische, automotive en specialiteitsglas toepassingen. Al de producten gebruiken edele metalen om specifieke productkenmerken te verbeteren.

CORPORATE

Corporate omvat de corporate activiteiten, gedeelde operationele diensten en de gecentraliseerde activiteiten in onderzoek en ontwikkeling en in de innovatie activiteiten. Het belang van de Groep in Element Six Abrasives is hier ook inbegrepen.

De units Building Products en Zinc Chemicals worden als stopgezette activiteiten gerapporteerd tot hun effectieve verkoop. Zinc Chemicals is effectief verkocht op het einde van oktober 2016. De stopgezette activiteiten omvatten bijgevolg in 2016 nog 10 maanden bijdrage van Zinc Chemicals naast de gerealiseerde meerwaarde op de verkoop. In de geografische segmentinformatie worden voor de vaste activa de langetermijninvesteringen, de langetermijnleningen, de langetermijnvorderingen, uitgestelde belastingactiva en de activa voor personeelsvoordelen niet opgenomen, conform IFRS 8. De prestaties van de segmenten wordt geëvalueerd door het hoogste operationele beslissingsorgaan waarbij de evaluatie voornamelijk gebeurt op basis van de recurrente EBIT/operationeel resultaat. Zoals afgeleid kan worden uit bovenstaande tabel, wordt het verschil tussen het recurrente operationeel resultaat en de totale operationeel resultaat in de resultatenrekening verklaard door het niet-recurrente operationeel resultaat en de IFRS 39- effecten waarvoor de definities worden weergegeven in de [glossarium](#).

Geassocieerde ondernemingen zijn toegewezen aan de segmenten waarbij zij vanuit een marktperspectief het nauwst aansluiten.

F8 BEDRIJFSACQUISITIES

In 2016 waren er geen nieuwe unit combinaties of overnames van geassocieerde ondernemingen of joint ventures.

F9 BEDRIJFSRESULTAAT

EUR duizend	2015	2016
Verkopen	9.614.101	10.340.446
Diensten	83.584	103.095
Omzet ⁽¹⁾	9.697.685	10.443.541
Andere bedrijfsopbrengsten ⁽²⁾	58.030	59.813
BEDRIJFSOPBRENGSTEN UIT VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	9.755.715	10.503.354
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen ⁽³⁾	(8.316.333)	(9.040.437)
Bezoldigingen en personeelsvoordelen	(640.390)	(636.071)
Afschrijvingen op vaste activa	(165.863)	(175.944)
Waardeverminderingen op vaste activa	(15.286)	(21.111)
Voorraden en voorziening voor dubieuze debiteuren	(37.693)	4.777
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen ⁽⁴⁾	(218.842)	(192.278)
Diensten en uitbestede raffinage en productiekosten	(317.547)	(343.433)
Royalties, licenties, consultancy en commissies	(34.401)	(28.321)
Andere bedrijfskosten	1.224	2.421
Toevoegingen / Afname aan voorzieningen	(24.711)	(38.914)
Besteding van voorzieningen	22.972	29.311
Minwaarden bij de realisatie van activa	(1.876)	(728)
Andere bedrijfskosten ⁽⁵⁾	(354.339)	(379.664)
BEDRIJFSKOSTEN UIT VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	(9.529.903)	(10.248.450)
Bedrijfsopbrengsten uit stopgezette activiteiten	748.440	661.311
Bedrijfskosten uit stopgezette activiteiten	(729.200)	(697.994)

(1) Diensten omvatten voornamelijk inkomsten uit maaklooncontracten.

(2) Andere bedrijfsopbrengsten van de voortgezette activiteiten bevatten voornamelijk de herfacturatie van kosten aan derden (EUR 24,4 miljoen), operationele subsidies (EUR 8,6 miljoen), royalty's en licentievergoedingen (EUR 11,8 miljoen), inkomsten die voortkomen uit emissierechten (EUR 2,3 miljoen), inkomsten wegens uitkeringen in verzekeringsdossiers (EUR 1,5 miljoen) en inkomsten wegens de verkoop van activa (EUR 1,1 miljoen).

(3) Verbruikte grondstoffen en hulpstoffen omvatten water, gas en elektriciteit voor EUR 84,3 miljoen in 2016 (EUR 86,8 miljoen in 2015) wat betreft de voortgezette activiteiten.

(4) De in het resultaat opgenomen afwaarderingen van de vaste activa werden naar het niet-recurrente resultaat getransfereerd. Deze zijn hoofdzakelijk het gevolg van aanpassingen van de productie in verschillende business units.

(5) Belastingen, andere dan inkomensbelastingen die zijn inbegrepen in de andere bedrijfskosten, bedragen EUR 9,9 miljoen in 2016 (EUR 13,4 miljoen in 2015) wat betreft de voortgezette activiteiten.

O&O-UITGAVEN

EUR duizend	TOELICHTING	2015	2016
O&O opgenomen in 'andere bedrijfskosten'		129.094	137.561
O&O gekapitaliseerd in immateriële vaste activa	F14	12.450	15.228
Totale O&O-uitgaven uit voortgezette activiteiten		141.543	152.790
Totale O&O-uitgaven uit stopgezette activiteiten		2.956	3.070

De totale uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling van de voortgezette activiteiten bedroegen EUR 152,8 miljoen in de volledig geconsolideerde filialen (EUR 155,9 miljoen inclusief de stopgezette activiteiten). Het deel van de rechtstreeks in overige operationele kosten opgenomen O&O-inspanningen belooft EUR 137,6 miljoen voor de voortgezette activiteiten (EUR 140,6 miljoen inclusief de stopgezette activiteiten).

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

NIET-RECURRENTE ELEMENTEN EN IAS 39-IMPACT OPGENOMEN IN HET RESULTAAT, STOPGEZETTE ACTIVITEITEN INBEGREPEN

EUR duizend	TOELICHTING	2015				2016			
		TOTAAL	RECURRENT	NIET-RECURRENT	IAS 39 IMPACT	TOTAAL	RECURRENT	NIET-RECURRENT	IAS 39 IMPACT
Omzet		10.442.427	10.437.613	4.814	0	11.096.179	11.096.179	0	0
Andere bedrijfsopbrengsten		61.727	59.414	2.057	256	68.485	67.087	2.522	(1.124)
Bedrijfsopbrengsten		10.504.154	10.497.027	6.871	256	11.164.664	11.163.265	2.522	(1.124)
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		(8.839.300)	(8.843.386)	(7.239)	11.324	(9.492.911)	(9.475.883)	(108)	(16.920)
Bezoldigingen en personeelsvoordelen		(741.290)	(738.162)	(3.128)	0	(741.105)	(741.064)	(41)	0
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen		(234.581)	(188.612)	(40.740)	(5.229)	(183.181)	(185.105)	(2.836)	4.759
waarvan afschrijvingen		(174.471)	(174.471)	0	0	(176.024)	(176.024)	0	0
Andere bedrijfskosten		(443.933)	(410.883)	(23.817)	(9.233)	(529.247)	(428.849)	(104.197)	3.799
Bedrijfskosten		(10.259.104)	(10.181.043)	(74.923)	(3.137)	(10.946.445)	(10.830.901)	(107.182)	(8.362)
Opbrengsten van andere financiële activa		(2.546)	(34)	(2.512)	0	(4.698)	68	(4.766)	0
Bedrijfsresultaat		242.504	315.950	(70.565)	(2.881)	213.521	332.433	(109.425)	(9.487)
Nettobijdrage van de ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode		10.175	14.316	(4.326)	185	18.040	18.315	(792)	517
EBIT		252.674	330.261	(74.891)	(2.696)	231.557	350.747	(110.217)	(8.973)
EBITDA		427.145	504.733	(74.891)	(2.696)	407.581	526.771	(110.217)	(8.973)
Financiële kost	F11	(26.455)	(9.552)	337	(17.242)	(20.700)	(31.868)	0	11.169
Belastingen op het resultaat	F13	(49.062)	(65.587)	10.335	6.190	(69.501)	(75.279)	5.654	123
Nettoresultaat		177.161	255.127	(64.219)	(13.749)	141.360	243.601	(104.563)	2.323
waarvan minderheidsbelangen		7.934	9.128	(1.105)	(89)	10.636	10.746	(155)	46
waarvan aandeel van de Groep		169.225	245.999	(63.114)	(13.660)	130.724	232.855	(104.408)	2.277

De niet-recurrente zaken, inclusief de stopgezette activiteiten hadden een negatieve impact van EUR 110 miljoen op de EBIT. Dit was grotendeels te wijten aan de door de Franse mededingingsautoriteit opgelegde boete van EUR 69 miljoen die betrekking heeft tot de Building Products activiteiten in Frankrijk. Daarnaast bedroegen de herstructureringskosten EUR 43 miljoen die hoofdzakelijk gerelateerd zijn met de schaal aanpassing voor Automotive Catalysis in Europa en de sluiting van de productie site van Technical Materials in China. Een herstel van een aantal metaalprijsen op het eind van de periode liet toe dat afboekingen op de permanente metaal voorraden konden teruggedraaid worden voor een bedrag van EUR 16 miljoen. De impact van niet-recurrente kosten op het netto resultaat (groep aandeel) bedroeg EUR 104 miljoen.

De IAS 39 boekhoudregels hadden een negatief effect van EUR 9 miljoen op de EBIT en een positief effect van EUR 2 miljoen op het netto resultaat (groep aandeel). De impact betreft timing verschillen opgelegd door IFRS die vooral gaan over transactionele en structurele metaal en wisselkoers indekkingen. De IAS 39 aanpassingen hebben van nature geen directe cash invloed.

F10 BEZOLDIGINGEN EN AANVERWANTE VOORDELEN*

EUR duizend	2015	2016
Bezoldigingen en directe personeelsvoordelen	(475.149)	(476.813)
Overige personeelskosten	(24.844)	(25.727)
Tijdelijk personeel	(10.568)	(10.059)
Op aandelen gebaseerde vergoedingen	(5.400)	(3.548)
Bezoldigingen	(515.961)	(516.147)
Werknemersbijdragen	(96.333)	(95.338)
Bijdragen aan 'te bereiken doel' -plannen	(9.404)	(11.204)
Bijdragen tot pensioenplannen met een vaste bijdrage	(15.169)	(15.307)
Vrijwillige bijdragen van de werkgever - andere	(2.363)	(3.194)
Pensioenen rechtstreeks uitgekeerd aan begunstigden	(3.091)	(3.503)
Voorzieningen voor personeelsvoordelen (- toevoegingen / + bestedingen en terugnemingen)	1.931	8.622
Pensioenen en andere personeelsvoordelen	(28.096)	(24.586)
BEZOLDIGINGEN EN AANVERWANTE VOORDELEN, UIT VOORTGEZETTE ACTIVITEITEN	(640.390)	(636.071)
Bezoldigingen en aanverwante voordelen, uit stopgezette activiteiten	(100.900)	(105.034)

GEMIDDELD PERSONEELSBESTAND IN DE INTEGRAAL GECONSOLIDEERDE DOCHTERONDERNEMINGEN

	2015	2016
Kaderleden	1.921	1.899
Niet-kaderleden	8.478	8.276
Totaal	10.399	10.175
waarvan stopgezette activiteiten	1.463	901
Totaal van voortgezette activiteiten	8.936	9.274

OP AANDELEN GEBASEERDE VERGOEDINGEN

EUR duizend	TOELICHTING	2015	2016
Aantal toegekende aandelenopties	F28	608.750	608.875
Waarderingsmodel		Present Economic Value	
Veronderstelde volatiliteit (% pa)		20,00	25,00
Risicovrije interestvoet (% pa)		(0,03)	(0,002)
Verhoging dividend (% pa)		0,10	0,10
Vertrekkans voor het verwerven van recht op uitoefening (% pa)		NA	NA
Vertrekkans na het verwerven van recht op uitoefening (% pa)		10,00	10,00
Minimale winstdrempel (% pa)		30,00	30,00
Populatiedeel dat uitoefent bij het overschrijden van de minimale winstdrempel		100,00	100,00
Reële waarde per toegekend instrument op toekenningsdatum (EUR)		5,38	4,67
Totale reële waarde van de toegekende opties		3.278	2.843
28.900 aandelen aan 37,80 EUR		1.092	0
28.000 aandelen aan 38,67 EUR (*)		1.278	0
4.500 aandelen aan 42,81 EUR		193	0
3.700 aandelen aan 34,42 EUR		0	127
29.625 aandelen aan 33,27 EUR		0	985
5.184 aandelen aan 44,87 EUR		0	233
Totaal reële waarde van de toegekende aandelen		2.563	1.345
Storno vorige jaar's provisie		0	(368)
OP AANDELEN GEBASEERDE VERGOEDINGEN		5.841	3.821
Op aandelen gebaseerde vergoedingen voor stopgezette activiteiten		(441)	(273)
Totaal van op aandelen gebaseerde vergoedingen voor voortgezette activiteiten		5.400	3.548

(*) Inclusief de bijkomende kosten ten laste van de werkgever.

De Groep heeft gedurende het lopende jaar een last van EUR 3.548 duizend op aandelen gebaseerde vergoedingen erkend voor de voortgezette activiteiten.

Het deel van deze onkosten met betrekking tot aandelenoptieplannen is berekend door een externe actuaaris, die gebruik maakt van het 'Present Economic Value'-model dat rekening houdt met alle kenmerkende elementen van het aandelenoptieplan en de volatiliteit van het onderliggende aandeel. De volatiliteit is berekend op basis van de historische volatiliteit van de aandeelhoudersvergoeding gespreid over verschillende gemiddelde periodes en verschillende voorwaarden. Er zijn geen andere marktomstandigheden meegenomen in de basis voor de berekening van de reële marktwaarde.

Het deel vrije aandelen in de kost wordt gewaardeerd aan de marktprijs van de aandelen op de dag van de toekenning. In 2016 werden aandelen aan het topmanagement toegekend, wat resulteerde in een last van EUR 705 duizend voor de voortgezette activiteiten na correctie van een geschatte provisie uit 2015.

De kortingen die de autoriteiten aan Umicore België toekennen op de bijdragen voor sociale zekerheid, die betrekking hebben op premies voor ploegwerk, overuren en O&O, worden opgenomen in de globale kost van sociale zekerheidsbijdragen onder deze toelichting.

F11 NETTO FINANCIËLE KOST

EUR duizend	2015	2016
Interestbaten	3.671	3.581
Interestlasten	(8.489)	(9.937)
Actualisatie van voorzieningen	(6.376)	(5.964)
Wisselkoersverliezen en -winsten	(12.070)	(2.535)
Andere financiële baten	392	1.248
Andere financiële lasten	(1.713)	(4.062)
Totaal uit voortgezette activiteiten	(24.587)	(17.668)
Totaal uit stopgezette activiteiten	(1.870)	(3.031)

De netto-interestlasten in 2016 bedroegen EUR 6.356 duizend. De gewogen gemiddelde netto rentevoet bleef stabiel op 1,76%.

De actualisatie van voorzieningen op meer dan één jaar heeft voornamelijk betrekking op personeelsvoordelen en de voorzieningen voor andere risico's en lasten. De omvang van dit bedrag wordt beïnvloed door de huidige waarde van de verplichtingen.

De verdisconteringvoet, de uitbetaling en de toevoeging van nieuwe verplichtingen op meer dan één jaar beïnvloeden op hun beurt deze huidige waarde. De meeste van die actualisatieresultaten in 2016 werden geboekt in België en Duitsland.

Wisselkoersresultaten omvatten de gerealiseerde wisselkoersresultaten en de niet-gerealiseerde omrekeningsverschillen op monetaire activa en passiva ten opzichte van de slotkoers van het boekjaar. Deze omvatten ook de reële waardewinsten en -verliezen van overige financiële instrumenten (zie toelichting F33).

Andere financiële kosten betreffen toegestane betalingskortingen, bankkosten en andere financiële bijdragen.

F12 OPBRENGSTEN VAN ANDERE FINANCIËLE ACTIVA

EUR duizend	2015	2016
Meerwaarden en minwaarden op de verkoop van financiële participaties	2.975	(4.204)
Ontvangen dividenden	31	45
Interesten van financiële activa	2	10
Bijzondere waardeverminderingen op financiële participaties	(5.588)	(1.788)
Totaal uit voortgezette activiteiten	(2.579)	(5.937)
Totaal uit stopgezette activiteiten	33	1.240

De resultaten van de bijzondere waardeverminderingen op financiële activa hebben vooral betrekking op het belang in Nyrstar.

De minderwaarde op financiële deelnemingen heeft betrekking tot de Nyrstar aandelen en -voorkeurrechten.

F13 BELASTINGEN

EUR duizend

2015

2016

INKOMSTENBELASTING

OPGENOMEN IN DE RESULTATENREKENING

Belastingen op het resultaat	(67.708)	(71.046)
Uitgestelde belastingkost (opbrengst)	19.972	14.626
Totale belastingen uit voortgezette activiteiten	(47.736)	(56.420)
Totale belastingen uit stopgezette activiteiten	(1.326)	(13.081)

VERBAND TUSSEN DE BELASTINGSKOST (OPBRENGST) EN HET BOEKHOUDKUNDIG RESULTAAT

Bedrijfsresultaat	223.232	248.966
Netto financiële kosten	(24.587)	(17.668)
Resultaat voor belasting van volledige geconsolideerde participaties	198.645	231.298
Gewogen gemiddelde theoretische belastingsvoet (%)	(28,55)	(30,38)
Belastingen berekend aan de gewogen gemiddelde theoretische belastingsvoet uit voortgezette activiteiten	(56.705)	(70.264)

Aanpassingen :

Verworpen uitgaven	(11.080)	(8.941)
Vrijgestelde inkomsten	11.364	1.918
Dividenden van geconsolideerde en geassocieerde ondernemingen	264	(5.679)
Winsten en verliezen belast tegen verlaagd tarief	0	20
Fiscale aftrekbare stimuli	22.465	7.943
Belastingen berekend op andere basis	(1.457)	(1.076)
Aanwending van voordien niet geboekte fiscale verliezen	7.100	15.812
Waardevermindering van fiscale uitgestelde activa	(10.510)	(1.404)
Verandering in toepasbare aanslagvoet	5.814	1.776
Fiscale vrijstellingen	562	2.310
Andere belastingkredieten (met uitzondering van de kredieten m.b.t. onderzoek & ontwikkeling)	983	278
Niet imputeerbare buitenlandse voorheffingen	(6.891)	(4.008)
Correcties met betrekking tot voorgaand boekjaar	(10.767)	399
Diverse	1.121	4.496
Belastingkost voor het jaar aan het werkelijke belastingtarief	(47.736)	(56.420)

De theoretische gewogen gemiddelde aanslagvoet van de Groep is geëvolueerd van 28,55% in 2015 naar 30,38% in 2016 voor de voortgezette activiteiten.

De invloed van de niet-recurrente uitgestelde belastingen en van de uitgestelde belastingen op de IAS 39-impact buiten beschouwing gelaten, bedroeg het effectieve recurrente belastingtarief voor 2016 23,28% voor de voortgezette activiteiten (25,05% inclusief de stopgezette activiteiten). Dit is een stijging vergeleken met de 21,84% in 2015 (21,41% inclusief de stopgezette activiteiten) wat onder andere de wijzigingen in de geografische spreiding weerspiegelt.

F14 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA (UITGEZONDERD GOODWILL)

EUR duizend	GEACTIVEERDE ONTWIKKELIN GSKOSTEN	CONCESSIES, OCTROOIEN, LICENTIES, ENZ.	SOFTWARE	CO ₂ EMISSIE RECHTEN	ANDERE IMMATERIELE VASTE ACTIVA	TOTAAL
Begin van het vorige boekjaar						
Brutowaarde	77.937	13.258	133.140	10.736	38.786	273.857
Gecumuleerde afschrijvingen	(32.646)	(11.275)	(96.996)	(567)	(6.636)	(148.121)
Nettoboekwaarde begin van het vorige boekjaar	45.290	1.983	36.144	10.168	32.150	125.737
Stopgezette activiteiten in openingbalans	0	(721)	(1.014)	0	(307)	(2.042)
Toevoegingen	12.450	0	1.232	48	7.127	20.856
Verkopen	0	156	(10)	(1.718)	(143)	(1.715)
Afschrijvingen (opgenomen in 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen')	(11.930)	(497)	(8.422)	0	(3.922)	(24.771)
Geboekte bijzondere waardeverminderingen (opgenomen in 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen')	(3.137)	0	(11)	0	0	(3.147)
Terugneming van geboekte bijzondere waardeverminderingen (opgenomen in 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen')	0	0	0	307	0	307
Emissierechten	0	0	0	876	0	876
Omrekeningsverschillen	1.236	(14)	413	(1)	1.225	2.860
Andere wijzigingen	(3.276)	5.887	9.387	0	(11.026)	972
Per einde van het vorige boekjaar	40.632	6.795	37.720	9.680	25.104	119.931
Brutowaarde	88.705	18.395	129.538	9.702	35.090	281.429
Gecumuleerde afschrijvingen	(48.073)	(11.600)	(91.819)	(21)	(9.986)	(161.499)
Nettoboekwaarde begin van het boekjaar	40.632	6.795	37.720	9.680	25.104	119.930
Toevoegingen	15.228	59.867	1.418	0	4.251	80.764
Verkopen	0	0	(88)	(702)	0	(790)
Afschrijvingen (opgenomen in 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen')	(12.330)	(5.343)	(9.311)	0	(3.596)	(30.580)
Geboekte bijzondere waardeverminderingen (opgenomen in 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen')	(1.430)	0	(706)	0	0	(2.136)
Emissierechten	0	0	0	(100)	0	(100)
Omrekeningsverschillen	373	(229)	357	0	149	650
Andere wijzigingen	2.149	2.087	5.143	0	(4.369)	5.010
Per einde van het boekjaar	44.621	63.177	34.534	8.879	21.539	172.749
Brutowaarde	106.741	80.073	134.489	8.879	31.505	361.685
Gecumuleerde afschrijvingen	(62.120)	(16.896)	(99.955)	0	(9.967)	(188.938)
Nettoboekwaarde uit voortgezette activiteiten	44.621	63.177	34.534	8.879	21.538	172.748
Nettoboekwaarde uit stopgezette activiteiten	0	656	851	0	44	1.550

De lijn 'Toevoegingen' bevat voor het grootste deel geactiveerde kosten voor de ontwikkeling van nieuwe informaticasystemen, geactiveerde interne ontwikkelingskosten en de verwerving van drie NWC batterij materiaal patent families van 3M. EUR 16,5 miljoen is gerealiseerd door eigen productie. Hiervan zijn EUR 13,4 miljoen ontwikkelingskosten.

De lijn 'Andere wijzigingen' bevat vooral de overdrachten tussen immateriële activa in aanbouw (geboekt onder overige immateriële activa) en de andere categorieën van immateriële activa.

Er zijn geen hypotheek of beperkingen op de eigendom van de immateriële vaste activa dan deze vermeld in toelichting F35.

F15 GOODWILL

EUR duizend

	31/12/2015	31/12/2016
Nettoboekwaarde per einde van het vorige boekjaar		
Brutowaarde	152.402	144.935
Gecumuleerde afschrijvingen	(12.066)	(13.075)
Nettoboekwaarde begin van het boekjaar	140.336	131.860
Stopgezette activiteiten in openingsbalans	(7.062)	0
Aankoop door bedrijfsacquisities	(806)	0
Geboekte bijzondere waardeverminderingen (opgenomen in 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen')	(5.042)	0
Omrekeningsverschillen	4.435	732
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	131.860	132.592
Brutowaarde	144.935	150.820
Gecumuleerde afschrijvingen	(13.075)	(18.228)
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar uit voortgezette activiteiten	131.860	132.592
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar uit stopgezette activiteiten	6.836	676

Deze tabel bevat enkel de goodwill gerelateerd aan integraal geconsolideerde ondernemingen. De goodwill met betrekking tot ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode wordt besproken in toelichting F17.

De wijziging van de periode houdt enkel verband met wisselkoersverschillen.

De goodwill werd als volgt aan de segmenten toegewezen:

EUR duizend	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	STOPGEZETTE ACTIVITEITEN	TOTAAL
31/12/2015	37.155	76.428	18.277	6.836	138.696
31/12/2016	37.202	77.050	18.340	676	133.268

Jaarlijks wordt door het management geverifieerd of de goodwill aan enige waardevermindering is blootgesteld, in overeenstemming met de waarderingsregels in toelichting F2. De recupereerbare waarde van de kasstroomgenererende entiteiten waaraan goodwill werd toegekend, werd bepaald met een berekening van de waarde-in-gebruik gebaseerd op een 'discounted cash-flow'-model en vertrekkende van de operationele plannen van de Groep die vijf jaar vooruit kijken. Voor macro-economische parameters zoals deviezen- en metaalkoersen worden in deze test de op dat ogenblik geldende marktvoorwaarden gehanteerd. De prijzen die gebruikt worden zijn normaal gezien de gemiddelden van op internationale beurzen gedurende het laatste kwartaal van het jaar.

Het in 2016 opgestelde model was gebaseerd op gemiddelde aanslagvoeten van 27,5% tot 28,5% (in 2015 werd een aanslagvoet van 25% tot 30% gebruikt) voor de inkomstenbelasting en een gemiddelde gewogen kapitaalkost na belastingen van 8,5% (zoals in 2015). Deze ratio's sluiten aan bij de verwachtingen van de evolutie van de effectieve belastingvoet en de kapitaalstructuur van de Groep. De terminale waarde in het discounted cash-flow model is gebaseerd op een perpetuele groei van gemiddeld 2% (zoals in 2015). De inflatiepercentages zijn gebaseerd op de indicaties van nationale en internationale instellingen, zoals de NBB en de ECB.

F16 MATERIËLE VASTE ACTIVA

EUR duizend	TERREINEN EN GEBOUWEN	INSTALLATIES, MACHINES EN UITRUSTING	MEUBILAIR EN ROLLEND MATERIEEL	OVERIGE MATERIËLE VASTE ACTIVA	VASTE ACTIVA IN AANBOUW EN VOORAFBETALINGEN	TOTAAL
Begin van het vorige boekjaar						
Brutowaarde	784.638	1.644.985	205.446	27.140	161.150	2.823.358
Gecumuleerde afschrijvingen	(421.248)	(1.171.589)	(143.742)	(25.045)	0	(1.761.624)
Nettoboekwaarde begin van het vorige boekjaar	363.390	473.396	61.703	2.095	161.150	1.061.735
Stopgezette activiteiten in openingsbalans	(34.882)	(48.622)	(4.094)	(712)	(12.312)	(100.622)
Toevoegingen	4.616	26.678	6.702	797	165.701	204.494
Verkopen	(868)	(1.483)	(482)	0	(388)	(3.221)
Afschrijvingen (opgenomen in 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen')	(26.695)	(95.641)	(16.854)	(279)	0	(139.470)
Nettowaardeverminderingen (opgenomen in 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen')	(699)	(8.620)	279	0	0	(9.041)
Omrekeningsverschillen	4.396	3.545	(642)	74	2.427	9.800
Andere wijzigingen	36.033	114.938	7.398	47	(159.499)	(1.083)
Per einde van het vorige boekjaar	345.290	464.192	54.009	2.021	157.079	1.022.591
Brutowaarde	740.014	1.529.768	192.541	16.481	157.079	2.635.882
Gecumuleerde afschrijvingen	(394.724)	(1.065.576)	(138.531)	(14.459)	0	(1.613.291)
Nettoboekwaarde begin van het boekjaar	345.290	464.192	54.009	2.021	157.079	1.022.591
Toevoegingen	16.192	33.766	9.126	361	147.572	207.017
Verkopen	(54)	(1.005)	(424)	(1)	(2.653)	(4.137)
Afschrijvingen (opgenomen in 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen')	(29.133)	(98.874)	(16.789)	(203)	0	(144.999)
Nettowaardeverminderingen (opgenomen in 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen')	(5.196)	(11.867)	(1.657)	(4)	0	(18.724)
Omrekeningsverschillen	3.636	6.279	1.107	(14)	611	11.618
Andere wijzigingen	25.598	106.610	9.947	(108)	(145.009)	(2.962)
Per einde van het boekjaar	356.333	499.100	55.320	2.052	157.600	1.070.404
waarvan leasing	3.621	37	7	0	0	3.665
Brutowaarde	780.351	1.660.666	202.829	15.727	157.599	2.817.172
Gecumuleerde afschrijvingen	(424.018)	(1.161.566)	(147.510)	(13.676)	0	(1.746.770)
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar uit voortgezette activiteiten	356.333	499.100	55.319	2.052	157.599	1.070.403
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar uit stopgezette activiteiten	16.835	39.277	2.266	102	3.656	62.137
Leasing						
Brutowaarde	4.056	105	34	0	0	4.195
Gecumuleerde afschrijvingen	(435)	(69)	(26)	0	0	(530)
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar uit voorgezette activiteiten	3.621	37	7	0	0	3.665

De niet-onderhoudsgerelateerde toevoegingen aan de materiële vaste activa zijn vooral gelinkt aan de groei in clean mobility en recyclage. In het bijzonder is het Energy & Surface Technologies segment verantwoordelijk voor een groter deel van de groei investeringen inclusief de aanvang van de investeringen om de capaciteit voor de productie van kathodematerialen tegen eind 2018 te verwezenlijken. In het segment Recycling werden in de loop van het jaar onder andere bijkomende investeringen uitgevoerd voor de capaciteitsuitbreiding in Hoboken. Investerings in het Catalysis segment zijn gelinkt aan de bouw en opstart van de nieuwe katalysatoren productie eenheid in Thailand.

De lijn 'Andere wijzigingen' bevat voornamelijk de overdrachten van materiële vaste activa in aanbouw naar de andere categorieën van materiële vaste activa. Er rusten geen noemenswaardige hypotheek of beperkingen op de eigendomsrechten op de materiële vaste activa, uitgezonderd diegene vermeld in toelichting F35.

F17 DEELNEMINGEN OPGENOMEN VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE

De deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode bestaan uit de volgende dochterondernemingen of joint ventures:

	LAND	FUNCTIONELE WAARDERINGSMUNT	DEELNEMINGS PERCENTAGE	DEELNEMINGS PERCENTAGE
			2015	2016
Voortgezette activiteiten				
GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN				
Ganzhou Yi Hao Umicore Industries	China	CNY	40,00	40,00
Element Six Abrasives	Luxembourg	USD	40,22	40,22
Jiangmen Chancsun Umicore Industry Co.,LTD	China	CNY	40,00	40,00
JOINT VENTURES				
Ordeg	Zuid-Korea	KRW	50,00	50,00
Stopgezette activiteiten				
GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN				
IEQSA	Peru	PEN	40,00	40,00
JOINT VENTURES				
Rezinal	België	EUR	50,00	0,00

Op het einde van juni 2015 hebben Umicore & Solvay aangekondigd een akkoord te hebben ondertekend voor de verkoop van SolviCore aan Toray, een toonaangevend Japans gespecialiseerd chemieconcern. Begin januari 2016 verkocht Umicore de aandelen in Belife en Belife Intermediates aan de partner Prayon. De deconsolidatie is reeds geanticipeerd in de afsluiting in 2016 van beide joint ventures.

De participaties van Umicore in Rezinal en Ieqsa werden gerapporteerd bij de stopgezette activiteiten. Het belang in Rezinal is verkocht in augustus 2016 aan de joint venture partner.

Hieronder zijn enkel de cijfers getoond voor de voortgezette activiteiten.

De elementen in de niet-gerealiseerde resultaten voor investeringen via de eigen vermogen methode hebben hoofdzakelijk betrekking tot de reserves voor werknemersvoordelen en voor vertalingsreserves.

Investeringen in geassocieerde ondernemingen worden weergegeven gebruik makend van de vermogensmutatiemethode en vertegenwoordigen ongeveer 5% van het geconsolideerde balanstotaal. Umicore heeft geen individuele materiële investeringen in geassocieerde ondernemingen. Rekening houdend met de doelstellingen van de vereisten uit IFRS 12, is Element Six Abrasives de belangrijkste geassocieerde onderneming in dewelke Umicore 40,22% van de aandelen heeft. Element Six is een synthetische diamant supermaterialengroep, die onderdeel uitmaakt van de 'De Beers' groep. De groep werkt wereldwijd met productiefaciliteiten in China, Ierland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten van Amerika en Zuid-Afrika. Element Six is een winstgevende groep die positieve kastromen genereert en een stabiel recurrent dividend oplevert voor Umicore. De functionele munt van de groep is de USD. Umicore is vertegenwoordigd in de Raad van Bestuur en in het Auditcomité van Element Six Abrasives waardoor haar belang in de geassocieerde onderneming beschermd kan worden. Buiten haar aandeel in het kapitaal heeft Umicore geen verdere verplichtingen, garanties of engagementen die voorspruiten uit het aandeelhouderschap in deze geassocieerde onderneming. Niet recurrente resultaten en materiële voorwaardelijke vorderingen met betrekking tot Element Six Abrasives, voor zover die bestaan, staan apart vermeld in de betrekkelijke relevante hoofdstukken van het jaarverslag van Umicore.

EUR duizend	NETTOBOEKWAARDE	GOODWILL	TOTAAL
Begin van het boekjaar	147.823	41.980	189.801
Resultaat van het boekjaar	16.786	0	16.786
Dividenden	(8.723)	0	(8.723)
Bewegingen in overige reserves	142	0	142
Omrekeningsverschillen	(2.501)	(174)	(2.675)
Per einde van het boekjaar uit voortgezette activiteiten	153.526	41.806	195.332
waarvan joint ventures	73.597	0	73.597
Per einde van het boekjaar uit stopgezette activiteiten	11.259	4.722	15.981

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

Het deel van Umicore in de totale balans en resultatenrekening van de geassocieerde ondernemingen en joint-ventures zou het volgende geweest zijn:

EUR duizend	31/12/2015	31/12/2016
Activa	333.641	305.420
Schulden	168.948	135.092
Omzet	375.654	328.082
Nettoresultaat	9.828	16.786

In de bovenstaande tabel zijn EUR 107 miljoen activa en EUR 34 miljoen passiva gerelateerd aan joint-ventures.

F18 FINANCIËLE ACTIVA BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP EN LENINGEN

EUR duizend	FINANCIËLE ACTIVA BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP	LENINGEN TOEGEKEND OP LANGE TERMIJN
FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
Begin van het vorige boekjaar	50.258	1.212
Stopgezette activiteiten in openingsbalans	(18)	0
Toename	76	77
Geboekte waardeverminderingen (opgenomen in 'Opbrengsten van andere financiële activa')	(5.292)	0
Omrekeningsverschillen	(31)	93
Reële waarde opgenomen in het eigen vermogen	(15.776)	0
Andere wijzigingen	19	152
Per einde van het vorige boekjaar	29.236	1.534
Toename	8.554	80
Afname	(9.709)	0
Geboekte waardeverminderingen (opgenomen in 'Opbrengsten van andere financiële activa')	(1.949)	0
Terugneming van bijzondere waardeverminderingen (opgenomen in 'Opbrengsten van andere financiële activa')	161	0
Omrekeningsverschillen	24	(36)
Reële waarde opgenomen in het eigen vermogen	111	0
Andere wijzigingen	(14)	(377)
Per einde van het boekjaar	26.414	1.201
FINANCIËLE VLOTTENDE ACTIVA		
Per einde van het vorig boekjaar	0	2.654
Toename	0	13.000
Afname	0	(750)
Omrekeningsverschillen	0	(57)
Andere wijzigingen	0	(60)
Per einde van het boekjaar	0	14.787

De bewegingen van de financiële activa die voor verkoop beschikbaar zijn, hebben betrekking op de Nyrstar aandelen en -voorkeurrechten.

De bewegingen in de uitgegeven leningen hebben betrekking op een terugbetaling van leningen gegeven aan joint ventures en een nieuwe lening voorzien in de context van de verkoop van de Zinc Chemicals activiteiten.

F19 VOORRADEN

EUR duizend

31/12/2015 31/12/2016

ANALYSE VAN DE VOORRADEN

Basisproducten met metaalindekking, brutowaarde	923.193	1.018.679
Basisproducten zonder metaalindekking, brutowaarde	143.983	162.865
Verbruiksgoederen, brutowaarde	55.398	61.291
Waardeverminderingen	(71.614)	(66.976)
Betaalde voorschotten	1.950	5.680
Bestellingen in uitvoering	760	7.282
Totaal voorraden	1.053.669	1.188.822
Totaal uit stopgezette activiteiten	124.893	92.531

De waarde van de voorraden is toegenomen met EUR 135,2 miljoen vergeleken met december 2015. Deze stijging is vooral veroorzaakt door toegenomen activiteit en hogere metaalprijsen. The afboekingen op permanente metaal voorraden had een positieve impact van EUR 5,8 miljoen voor de voortgezette activiteiten.

De uitgaven inbegrepen in de grondstoffen en verbruiksgoederen bedragen EUR 142,3 miljoen, voor de IAS 39 aanpassingen en voor de voortgezette activiteiten.

Indien men zou rekening houden met de metaal- en deviezenkoersen op het ogenblik van de afsluiting, zou de waarde van de metalen in de inventaris ongeveer EUR 733 miljoen hoger geweest zijn dan de huidige boekwaarde. Echter, het merendeel van deze voorraden kan niet gerealiseerd worden, omdat ze vastzitten in productie- en commerciële cycli.

Er rusten geen noemenswaardige hypotheek of beperkingen op de eigendom van de voorraden.

F20 HANDELS- EN OVERIGE VORDERINGEN

EUR duizend

TOELICHTING 31/12/2015 31/12/2016

OP MEER DAN ÉÉN JAAR

Garanties en deposito's	7.682	9.532
Overige vorderingen op meer dan 1 jaar	7.089	1.158
Personeelsvoordelen	423	424
Totaal uit voortgezette activiteiten	15.194	11.114
Totaal uit stopgezette activiteiten	224	6.188

OP TEN HOOGSTE ÉÉN JAAR

Handelsvorderingen (bruto)	701.815	706.656
Handelsvorderingen (waardeverminderingen)	(8.570)	(9.279)
Overige vorderingen (bruto)	70.833	78.778
Overige vorderingen (waardeverminderingen)	(5.252)	(6.893)
Te ontvangen interesten	(80)	244
Reële waarde van te vorderen financiële instrumenten voor kasstroomafdekking	F33 2.801	21.347
Reële waarde van te vorderen andere financiële instrumenten	F33 7.070	15.959
Overlopende rekeningen	61.187	37.458
Totaal uit voortgezette activiteiten	829.805	844.271
Totaal uit stopgezette activiteiten	91.546	23.931

Handelsvorderingen op ten hoogste één jaar zijn gestegen met EUR 14,5 miljoen. De stijging is in grote mate te wijten aan hogere activiteit doorheen het jaar.

De lijn "Overige vorderingen op meer dan één jaar" bevat de 'rechten op terugbetaling' binnen het kader van medische kosten dat Umicore Frankrijk heeft overgenomen van Nyrstar Frankrijk in 2007, dewelke Nyrstar Frankrijk zal compenseren tijdens de levensduur van deze schulden. Dit is getransfereerd naar Umicore Building Products France en bijgevolg onder de stopgezette activiteiten getoond wordt (zie ook toelichting F27 over Personeelsvoordelen).

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

EUR duizend	VERVALLEN TUSSEN					
	TOTAAL	NIET VERVALLEN	0-30 DAGEN	30-60 DAGEN	60-90 DAGEN	> 90 DAGEN
UITSTAANDE BALANS VAN HET VORIGE BOEKJAAR						
Handelsvorderingen (uitgezonderd dubieuze debiteuren en gesecuritiseerde vorderingen) - bruto	685.205	494.306	114.663	61.363	8.569	6.303
Overige vorderingen (bruto)	66.956	66.067	(764)	623	32	997
UITSTAANDE BALANS VAN HET BOEKJAAR						
Handelsvorderingen (uitgezonderd dubieuze debiteuren en gesecuritiseerde vorderingen) - bruto	685.937	554.124	96.564	23.543	4.552	7.152
Overige vorderingen (bruto)	78.778	77.745	(137)	304	(517)	1.382

Kredietrisico-handelsvorderingen

EUR duizend	HANDELSVORDERINGEN (BRUTO)	OVERIGE VORDERINGEN (BRUTO)	TOTAAL
BEGIN VAN HET VORIGE BOEKJAAR			
Stopgezette activiteiten in openingsbalans		(7.067)	(7.067)
Waardeverminderingen erkend in resultaat	1.632	462	2.094
Terugneming waardevermindering	(4.722)	232	(4.490)
Afboeken waardevermindering met de brutowaarde	550	139	688
Andere wijzigingen	115	0	115
Omrekeningsverschillen	(14)	0	(14)
Omrekeningsverschillen	937	13	949
Per einde van het vorige boekjaar	(8.570)	(5.253)	(13.818)
BEGIN VAN HET BOEKJAAR			
Perimeterwijzigingen	(8.570)	(5.253)	(13.818)
Perimeterwijzigingen	(724)	0	(724)
Waardeverminderingen erkend in resultaat	(152)	(1.633)	(1.785)
Terugneming waardevermindering	104	1	105
Afboeken waardevermindering met de brutowaarde	928	0	928
Andere wijzigingen	2	0	2
Omrekeningsverschillen	(866)	(10)	(876)
Per einde van het boekjaar uit voortgezette activiteiten	(9.279)	(6.894)	(16.169)
Totaal uit stopgezette activiteiten	(1.207)	(462)	(1.669)

In principe gebruikt Umicore kredietverzekering om het kredietrisico betreffende de handelsvorderingen te beperken.

Twee kredietpolissen zijn afgesloten met twee verschillende verzekeraars. Op eind 2016 op groepsniveau zijn EUR 385 miljoen handelsvorderingen voor de voortgezette activiteiten gedekt door een polis waarbij de schadeloosstelling in geval van niet-betaling opliep tot 95% met een jaarlijkse maximale limiet van EUR 25 miljoen. De andere polis dekte EUR 211 miljoen handelsvorderingen met een wereldwijde jaarlijkse aftrek van EUR 5 miljoen en een jaarlijkse maximale limiet van EUR 70 miljoen.

Ten slotte functioneren sommige van onze bedrijven zonder kredietverzekering, maar worden in plaats daarvan interne kredietlimieten ingesteld gebaseerd op financiële informatie en kennis van de activiteiten. Deze kredietlimieten worden onderzocht en goedgekeurd door het management.

F21 UITGESTELDE BELASTINGACTIVA EN -PASSIVA

EUR duizend	31/12/2015	31/12/2016
Belastingactiva en -passiva		
Belastingvorderingen van het jaar	35.659	32.517
Uitgestelde belastingactiva	104.057	117.605
Belastingsschulden van het jaar	(54.889)	(57.666)
Uitgestelde belastingpassiva	(6.235)	(6.924)
Netto uitgestelde belastingsschulden uit stopgezette activiteiten	14.232	3.648

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

EUR duizend	ACTIVA		SCHULDEN		NETTO	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Per einde van het vorige boekjaar	104.823	104.057	(17.520)	(6.235)	87.303	97.822
Stopgezette activiteiten in openingsbalans	(13.344)	0	(164)	0	(13.507)	0
Uitgestelde belastingen geboekt in de resultatenrekening	10.564	1.546	9.407	13.080	19.971	14.626
Uitgestelde belastingen geboekt in het eigen vermogen	5.597	(9.116)	2.051	4.585	7.648	(4.531)
Aankoop door bedrijfsacquisities	21	0	(191)	0	(170)	0
Perimeterwijzigingen	0	(162)	0	(75)	0	(237)
Omrekeningsverschillen	(3.550)	3.208	182	(152)	(3.368)	3.056
Overboekingen	(55)	18.143	0	(18.068)	(55)	75
Andere wijzigingen	0	(130)	0	0	0	(130)
Per einde van het boekjaar uit voortgezette activiteiten	104.057	117.546	(6.235)	(6.865)	97.822	110.681
Totaal uit stopgezette activiteiten	23.224	3.812	(8.992)	(164)	14.232	3.648
UITGESTELDE BELASTINGEN VOOR ELK TYPE VAN TIJDELIJKE VERSCHILLEN						
Immateriële vaste activa	18.881	9.241	(19.151)	(17.618)	(270)	(8.377)
Goodwill van volledige geconsolideerde participaties	187	0	(408)	(565)	(221)	(565)
Materiële vaste activa	5.015	4.929	(17.773)	(22.110)	(12.758)	(17.181)
Handels- en overige vorderingen op meer dan één jaar	48	46	(37)	(33)	11	13
Vorraden	19.486	29.692	(21.060)	(17.120)	(1.574)	12.572
Handels- en overige vorderingen op ten hoogste één jaar	11.552	5.590	(2.529)	(9.107)	9.023	(3.517)
Eigen vermogen	108	290	(93)	(508)	15	(218)
Financiële schulden op lange termijn en overige schulden	5.616	12.090	(977)	(736)	4.639	11.354
Voorzieningen voor personeelsvoordelen op lange termijn	62.431	67.894	(1.748)	(1.444)	60.683	66.450
Voorzieningen voor leefmilieu op lange termijn	17.888	17.873	(506)	(531)	17.382	17.342
Voorzieningen voor overige risico's en kosten op lange termijn	5.543	4.816	(402)	(420)	5.141	4.396
Financiële schulden op korte termijn	35	2.714	(3)	0	32	2.714
Voorzieningen voor leefmilieu op korte termijn	2.582	1.878	0	0	2.582	1.878
Voorzieningen voor overige risico's en kosten op korte termijn	4.189	5.798	(13)	(8)	4.176	5.790
Handels- en overige schulden	19.523	15.419	(2.068)	(2.232)	17.455	13.187
Totale uitgestelde belastingen voor tijdelijke verschillen	173.084	178.270	(66.768)	(72.433)	106.316	105.837
Over te dragen verliezen	84.032	77.156	0	0	84.032	77.156
Investeringsaf trek	2.095	2.152	0	0	2.095	2.152
Over te dragen notionele interesten	11.258	8.549	0	0	11.258	8.549
Overige	5.934	5.207	0	0	5.934	5.207
Niet-geboekte uitgestelde belastingen	(111.814)	(88.220)	0	0	(111.814)	(88.220)
Totaal belastingactiva/-passiva	164.590	183.114	(66.768)	(72.433)	97.822	110.681
Compensatie van activa en passiva binnen dezelfde juridische entiteit	(60.533)	(65.509)	60.533	65.509		
Nettobedrag	104.057	117.605	(6.235)	(6.924)	97.822	110.681

EUR duizend	2015	2016	2015	2016
	BASIS	BASIS	BELASTING	BELASTING
Bedrag aan aftrekbare tijdelijke verschillen, fiscale verliezen en belastingkredieten waarvoor geen belastingactiva werden geboekt				
Vervaldatum zonder tijdslimiet	350.564	302.275	111.814	88.220

De bewegingen van de tijdelijke verschillen zijn geboekt in de resultatenrekening uitgezonderd deze komende van bewegingen die direct geboekt zijn in 'componenten van niet gerealiseerd resultaten'.

De grote bewegingen in uitgestelde belastingen direct geboekt in 'componenten van niet gerealiseerd resultaten' zijn uitgestelde belastingen die het gevolg zijn van tijdelijke verschillen in de lijnen 'Handels- en overige vorderingen' (negatieve impact van

EUR 6.315 duizend), 'Handels-en overige schulden'(negatieve impact ten belope van EUR 6.565 duizend) en 'Voorzieningen voor personeelsvoordelen' (positieve impact van EUR 7.278 duizend).

Uitgestelde belastingactiva worden enkel geboekt in de mate dat het gebruik ervan waarschijnlijk is, m.a.w. indien belastbare inkomsten verwacht worden in toekomstige perioden. De Groep gaat uit van een gebruik van uitgestelde belastingactiva over een periode van 5 tot 10 jaar. De werkelijke belastingresultaten in toekomstige perioden kunnen afwijken van de gemaakte schattingen op het moment dat de uitgestelde belastingen werden geboekt.

Niet geboekte uitgestelde belastingen op de activa voor een bedrag van EUR 88.220 duizend komen voornamelijk voort uit fiscale verliezen (EUR 70.173 duizend), overgedragen notionele interesten (EUR 8.549 duizend), investeringsaftrek (EUR 2.151 duizend), tijdelijke verschillen op materiële vaste activa (EUR 4.472 duizend), voorraden (EUR 4.232 duizend), immateriële vaste activa (EUR 2.689 duizend) en handelsschulden (positieve impact van EUR 4.111 duizend)

In overeenstemming met IAS 12, werden geen uitgestelde belastingpassiva op belastingvrije reserves van de Belgische vennootschappen geboekt, die potentieel EUR 54 miljoen zouden kunnen bedragen, gezien het management verwacht dat deze belastingpassiva niet zullen worden gerealiseerd in de nabije toekomst.

F22 KAS EN KASEQUIVALENTEN

EUR duizend	31/12/2015	31/12/2016
KAS EN KASEQUIVALENTEN		
Beleggingen op korte termijn bij banken	12.280	10.521
Beleggingen op korte termijn (andere)	0	25
Financiële instellingen, liquide middelen en andere kasequivalenten	62.207	73.914
Totaal kas en kasequivalenten	74.486	84.460
Krediet op bankrekeningen	8.318	13.185
Nettokas en -kasequivalenten zoals in de kasstromentabel uit voortgezette activiteiten	66.168	71.275
Totaal uit stopgezette activiteiten	37.872	45.326

Alle kas en kasequivalenten zijn volledig beschikbaar voor de Groep.

Een voorzichtig management van het liquiditeitsrisico veronderstelt het aanhouden van voldoende liquide middelen en verhandelbare effecten, het beschikbaar zijn van financiering door een deugdelijk bedrag aan contractueel vastgelegde kredietlijnen en de mogelijkheid om marktposities te sluiten. Door het dynamische karakter van de onderliggende transacties, behoudt de Groep de flexibiliteit van de financiering door het beschikbaar houden van vastgelegde kredietlijnen.

Een overschot aan liquiditeiten wordt belegd voor zeer korte termijn en dit gespreid over een beperkt aantal kredietwaardige bankrelaties.

F23 VALUTA OMREKENINGSVERSCHILLEN EN ANDERE RESERVES

Hieronder volgt de detail van het aandeel van de Groep in de valuta omrekeningsverschillen en andere reserves:

EUR duizend	FINANCIËLE VASTE ACTIVA RESERVES	KASSTROOM- INDEKKINGS- RESERVES	LATENTE BELASTINGEN RECHTSTREEKS OPGENOMEN IN HET EIGEN VERMOGEN	PERSONEELS VOORDELEN NA UITDIENSTTREDING, VOORTKOMENDE VERANDERINGEN IN ACTUARIËLE PARAMETERS	RESERVES VOOR OP AANDELEN GEBASEERDE VERGOEDINGEN	OMREKENINGS- VERSCHILLEN	TOTAAL
Begin van het vorige boekjaar	15.777	(8.783)	55.871	(194.181)	34.077	(38.715)	(135.954)
Stopgezette activiteiten in openingsbalans	0	0	0	(3.140)	0	0	(3.140)
Herwaarderingen rechtstreeks opgenomen in het eigen vermogen	(15.776)	(17.566)	8.597	(10.469)	5.841	0	(29.372)
Herwaarderingen afgeboekt uit het eigen vermogen	0	3.983	(812)	0	0	0	3.171
Transfer van/naar overgedragen resultaten	0	0	0	2.159	(11.228)	0	(9.069)
Perimeterwijzigingen	0	0	0	590	0	0	590
Andere wijzigingen	0	0	(100)	(1)	0	0	(100)
Omrekeningsverschillen	0	492	(226)	(3.432)	0	1.523	(1.642)
Per einde van het vorige boekjaar	0	(21.873)	63.330	(208.473)	28.690	(37.191)	(175.517)
Begin van het vorige boekjaar	0	(21.873)	63.330	(208.473)	28.690	(37.191)	(175.517)
Herwaarderingen rechtstreeks opgenomen in het eigen vermogen	111	23.582	(438)	(26.246)	3.820	0	829
Herwaarderingen rechtstreeks afgeboekt uit het eigen vermogen	0	12.624	(4.174)	0	0	0	8.450
Transfer van/naar overgedragen resultaten	0	0	0	0	(9.094)	0	(9.094)
Perimeterwijzigingen	0	108	(746)	3.777	(166)	1.106	4.079
Omrekeningsverschillen	0	(214)	63	(1.051)	0	28.255	27.054
Per einde van het boekjaar	111	14.227	58.036	(231.992)	23.249	(7.830)	(144.199)

Winsten en verliezen opgenomen in de componenten van niet-gerealiseerde resultaten op financiële activa beschikbaar voor verkoop hebben betrekking op de reële waardeaanpassing van de Nyrstar aandelen (zie toelichting F18, Financiële activa beschikbaar voor verkoop en leningen).

De nettowinsten opgenomen in de componenten van niet-gerealiseerde resultaten betreffende kasstroomindekkingen (EUR 23.582 duizend) zijn de veranderingen in reële waarde van nieuwe of bij de opening bestaande kasstroomindekkingsinstrumenten, maar die nog niet vervallen zijn op jaareinde. De nettoverliezen afgeboekt uit het eigen vermogen (EUR 12.624 duizend) zijn de reële waarde van de kasstroomindekkingsinstrumenten die bestonden bij de opening en die vervielen tijdens het jaar. Een verlies van EUR 8,4 miljoen werd herkend in de resultatenrekening bij het vervallen van kasstroomindekkingscontracten.

Nieuwe herwaarderingen verliezen op de 'te bereiken doel'-plannen na uitdiensttreding werden weergegeven in de componenten van niet-gerealiseerde resultaten voor EUR 26.246 duizend.

De toekenning van het optieplan van 2016 heeft geleid tot een toename van de reserve voor op aandelen gebaseerde vergoedingen van EUR 3.820 duizend, inclusief stopgezette activiteiten (zie toelichting F10, Bezoldigingen en aanverwante voordelen). EUR 9.094 duizend werden getransfereerd naar het overgedragen resultaat als gevolg van de uitoefening van aandelen opties en gratis aandelen plannen.

De wijziging in omrekeningsverschillen is vooral te wijten aan het gecombineerde effect van de depreciatie van de CNY en ARS tegenover de EUR en de appreciatie van de BRL, USD, ZAR tegenover de EUR. Het effect van de evolutie van de GBP ten opzichte van de USD is ook inbegrepen in de sub-consolidatie van Element Six Abrasives.

F24 FINANCIËLE SCHULDEN

EUR duizend	BANKLENINGEN OP LANGE TERMIJN	OVERIGE LANGETERMIJN- LENINGEN	TOTAAL
OP MEER DAN ÉÉN JAAR			
Begin van het vorige boekjaar	20.000	2.572	22.571
Stopgezette activiteiten in openingsbalans	0	(1.120)	(1.120)
Toename	50.000	0	50.000
Afname	(13)	(136)	(148)
Overboekingen	25	(30)	(4)
Per einde van het vorige boekjaar	70.013	1.286	71.298
Toename	0	3.330	3.330
Afname	(50.013)	(193)	(50.205)
Overboekingen	0	(27)	(27)
Per einde van het boekjaar uit voortgezette activiteiten	20.000	4.396	24.394
Totaal uit stopgezette activiteiten	0	487	487
OP MEER DAN ÉÉN JAAR DIE BINNEN HET JAAR VERVALLEN			
Per einde van het vorige boekjaar	0	139	139
Toename/afname	0	5	5
Per einde van het boekjaar	0	144	144
Totaal uit stopgezette activiteiten	0	371	371

EUR duizend	BANKLENINGEN OP KORTE TERMIJN	KREDIET OP BANKREKENINGEN	KORTE TERMIJN LENING: COMMERCIAL PAPER	OVERIGE LENINGEN	TOTAAL
OP TEN HOOGSTE EEN JAAR					
Per einde van het vorige boekjaar	104.932	8.318	225.485	(3)	338.732
Toename / afname (inclusief omrekeningsverschillen)	12.273	4.866	43.122	1.648	61.911
Per einde van het boekjaar uit voortgezette activiteiten	117.205	13.185	268.607	1.646	400.643

De netto financiële schuld van de voortgezette activiteiten is vergelijkbaar met 2015, met inbegrip van de EUR 69 miljoen uitgaande kasstroom wegens de opgelegde boete van de Franse mededingingsautoriteiten en de kasopbrengsten van de verkoop van Zinc Chemicals.

De leningen bij de bank bestaan vooral uit:

- een langetermijnbanklening van EUR 20 miljoen met vervaldag in 2018. De reële waarde bedroeg EUR 21,1 miljoen op 31 december 2016 op basis van de DCF methode.
- kortetermijnleningen van EUR 117,2 miljoen. De vervaldagen van deze bankleningen zijn erg kort en worden beslist in functie van de behoeftes van het thesaurie-departement en marktcondities, als onderdeel van hun dagelijks beheer van de thesaurie-operaties.
- Krediet op bankrekeningen ten belope van EUR 13,2 miljoen voornamelijk wegens gebruik van zeer kortlopende kredietfaciliteiten.

De financiële schulden op ten hoogste één jaar omvatten vooral EUR 268,6 miljoen 'Commercial Paper' met een looptijd van minder dan één jaar. Op 31 december 2016 waren er geen uitstaande voorschotten onder de EUR 300 miljoen kredietfaciliteit met een Syndicaat van Banken met vervaldag in oktober 2021 en geen uitstaande voorschotten onder de EUR 215 miljoen kredietfaciliteit met een Syndicaat van Banken vervallend in juli 2018.

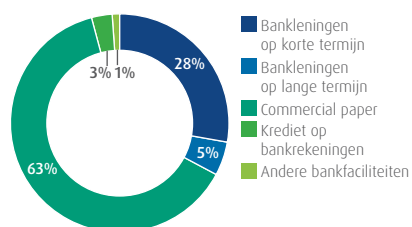
De voorgemelde kredietfaciliteiten met een Syndicaat van Banken verplichten de Groep om te voldoen aan standaard financiële verdragen. Umicore heeft geen verdrag overtreden, niet in 2016 noch in vorige jaren.

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

De langetermijnleningen bevatten enkel schulden in euro. De netto verhouding eigen vermogen/vreemd vermogen (net gearing ratio) op het einde van 2016 bedroeg 13,8% (15,3% in 2015) en is helemaal binnen de vooropgestelde limieten van de kapitaalstructuur van de Groep.

EUR duizend	EUR	TOTAAL
Uitsplitsing van de schulden per munteenheid (inclusief die die vervallen binnen het jaar)		
Bankleningen	20.000	20.000
Overige leningen	4.536	4.536
Financiële schulden op lange termijn (inclusief die die vervallen binnen het jaar)	24.536	24.536
EUR duizend	2015	2016
Financiële schulden op meer dan één jaar	71.298	24.394
Financiële schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	139	144
Financiële schulden op ten hoogste één jaar	338.732	400.643
Kas en kasequivalenten	(74.486)	(84.460)
Netto financiële schulden	335.683	340.720
Totaal uit stopgezette activiteiten	(14.357)	(44.468)
Totaal Netto financiële schulden inclusief stopgezette activiteiten	321.326	296.252

BRUTO UITSTAANDE SCHULD

EUR miljoen	2015	2016
Netto financiële schuld	321,3	296,3
Eigen Vermogen	1.785,0	1.848,0
Totaal	2.106,3	2.144,3
Hefboomratio (%)	15,3	13,8

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

F25 HANDELS- EN OVERIGE SCHULDEN

EUR duizend

TOELICHTING 31/12/2015 31/12/2016

OP MEER DAN ÉÉN JAAR

Handelsschulden		0	25.132
Overige schulden		9.942	3.988
Kapitaalsubsidies en overlopende rekeningen van kapitaalsubsidies		14.712	12.536
Totaal uit voortgezette activiteiten		24.654	41.656
Totaal uit stopgezette activiteiten		3.045	182

OP TEN HOOGSTE ÉÉN JAAR

Handelsschulden		737.505	843.498
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen in uitvoering		16.707	21.023
Belastingen andere dan belastingen op het resultaat		30.657	26.696
Schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten		101.765	95.780
Overige schulden		28.171	17.635
Verschuldigde dividenden		8.183	11.687
Te betalen interesten		306	584
Reële waarde van verschuldigde financiële instrumenten voor kasstroomindexing	F33	24.565	7.118
Reële waarde van verschuldigde andere financiële instrumenten	F33	14.909	11.725
Overlopende rekeningen		132.603	125.625
Totaal uit voortgezette activiteiten		1.095.371	1.161.371
Totaal uit stopgezette activiteiten		157.648	103.478

De handelsschulden zijn gestegen met EUR 66 miljoen, vooral wegens gestegen volumes.

De belastingschulden (andere dan inkomstbelastingen) betreffen vooral BTW schulden.

F26 LIQUIDITEIT VAN DE FINANCIËLE SCHULDEN VAN HET VORIGE BOEKJAAR

EUR duizend	CONTRACTUELE VERVALDAG					TOTAAL
	< 1 MAAND	1 - 3 MAAND	3 MAAND - 1 JAAR	1 - 5 JAAR	> 5 JAAR	
FINANCIËLE SCHULDEN	88.371	84.833	165.667	71.298	0	410.169
Op ten hoogste één jaar	88.371	84.833	165.667	0	0	338.871
Bankleningen op korte termijn	63.632	34.846	6.454	0	0	104.932
Krediet op bankrekeningen	8.283	36	0	0	0	8.318
Kortetermijnlening: commercial paper	16.445	49.932	159.108	0	0	225.485
Overige leningen	0	(3)	0	0	0	(3)
Overige leningen op meer dan één jaar die binnen hetjaar vervallen	12	23	105	0	0	139
Op meer dan één jaar	0	0	0	71.298	0	71.298
Bankleningen op meer dan één jaar	0	0	0	70.013	0	70.013
Overige leningen op meer dan één jaar	0	0	0	1.285	0	1.285
HANDELS- EN OVERIGE SCHULDEN	671.370	259.365	152.465	19.733	17.094	1.120.027
Op ten hoogste één jaar	671.370	259.365	152.465	12.172	0	1.095.372
Handelsschulden	505.144	205.656	26.705	0	0	737.505
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen in uitvoering	54	3.169	13.484	0	0	16.707
Belastingen andere dan belastingen op het resultaat	15.939	6.255	8.464	0	0	30.657
Schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten	29.595	21.585	50.585	0	0	101.765
Overige schulden	5.675	6.248	16.248	0	0	28.171
Verschuldigde dividenden	8.183	0	0	0	0	8.183
Te betalen interesten	84	172	50	0	0	306
Reële waarde schulden financiële instrumentenkasstroomafdekking	688	2.656	12.371	8.850	0	24.565
Reële waarde schulden andere financiële instrumenten	4.339	2.335	4.913	3.322	0	14.909
Overlopende rekeningen	101.669	11.289	19.645	0	0	132.603
Op meer dan één jaar	0	0	0	7.561	17.094	24.654
Overige schulden	0	0	0	129	9.813	9.942
Kapitaalsubsidies en overlopende rekeningensubsidies	0	0	0	7.432	7.280	14.712

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

VAN HET BOEKJAAR

EUR duizend	CONTRACTUELE VERVALDAG					TOTAAL
	< 1 MAAND	1 - 3 MAAND	3 MAAND - 1 JAAR	1 - 5 JAAR	> 5 JAAR	
FINANCIËLE SCHULDEN	90.491	63.940	246.356	21.655	2.740	425.180
Op ten hoogste één jaar	90.491	63.940	246.356	0	0	400.786
Bankleningen op korte termijn	69.113	13.977	34.115	0	0	117.205
Krediet op bankrekeningen	3.282	0	9.903	0	0	13.185
Kortetermijnlening: commercial paper	16.445	49.932	202.230	0	0	268.607
Overige leningen	1.639	6	0	0	0	1.646
Overige leningen op meer dan één jaar die binnen hetjaar vervallen	12	24	108	0	0	144
Op meer dan één jaar	0	0	0	21.655	2.740	24.394
Bankleningen op meer dan één jaar	0	0	0	20.000	0	20.000
Overige leningen op meer dan één jaar	0	0	0	1.655	2.740	4.394
HANDELS- EN OVERIGE SCHULDEN	727.819	319.091	110.201	9.737	36.181	1.203.029
Op ten hoogste één jaar	727.819	319.091	110.201	4.262	0	1.161.373
Handelsschulden	571.534	246.804	25.159	0	0	843.498
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen in uitvoering	1.462	7.069	12.491	0	0	21.023
Belastingen andere dan belastingen op het resultaat	24.163	2.077	456	0	0	26.696
Schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten	21.704	29.675	44.401	0	0	95.780
Overige schulden	9.611	1.829	6.196	0	0	17.635
Verschuldigde dividenden	11.687	0	0	0	0	11.687
Te betalen interesten	(91)	672	3	0	0	584
Reële waarde schulden financiële instrumentenkasstroomafdekking	316	651	2.627	3.525	0	7.118
Reële waarde schulden andere financiële instrumenten	1.529	6.157	3.303	737	0	11.725
Overlopende rekeningen	85.904	24.156	15.565	0	0	125.625
Op meer dan één jaar	0	0	0	5.475	36.181	41.656
Handelsschulden	0	0	0	0	25.132	25.132
Overige schulden	0	0	0	89	3.899	3.988
Kapitaalsubsidies en overlopende rekeningensubsidies	0	0	0	5.386	7.151	12.536

F27 VOORZIENINGEN VOOR PERSONEELSVORDELEN

De Groep heeft diverse wettelijke en feitelijke verplichtingen aangaande plannen met een 'te bereiken doel', voornamelijk met betrekking tot de Belgische, Franse en Duitse activiteiten.

EUR duizend	VERGOEDINGEN NA UITDIENST- TREDING - PENSIOENEN EN AANVERWANTE	VERGOEDINGEN NA UITDIENST- TREDING - OVERIGE	VERGOEDINGEN LOOPBAAN- BEËINDIGING - BRUGPENSIOENEN EN AANVERWANTE	ANDERE LANGETERMIJN- PERSONEELS VERGOEDINGEN	TOTAAL
Per einde van het vorige boekjaar	257.978	9.798	29.932	14.649	312.357
Toename (inbegrepen in 'Bezoldigingen en personeelsvoordelen')	19.460	308	5.993	1.236	26.997
Terugnemingen (inbegrepen in 'Bezoldigingen en personeelsvoordelen')	16	0	0	(36)	(20)
Bestedingen (inbegrepen in 'Bezoldigingen en personeelsvoordelen')	(19.513)	(6.360)	(9.165)	(623)	(35.661)
Impact interestvoet en actualisering (inbegrepen in 'Financiële kosten')	5.756	32	210	258	6.257
Omrekeningsverschillen	90	347	73	10	519
Overboekingen	(1.501)	0	2.084	65	648
Opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten	26.757	(51)	0	0	26.706
Andere wijzigingen	104	0	0	0	104
Per einde van het boekjaar uit voortgezette activiteiten	289.147	4.074	29.127	15.559	337.907
Totaal uit stopgezette activiteiten	7.768	23.451	375	5.303	36.896

EUR duizend	BEWEGINGEN		
	31/12/2015	2016	31/12/2016
België	49.661	7.938	57.599
Frankrijk	8.067	(6.044)	2.023
Duitsland	239.429	19.737	259.166
Subtotaal	297.157	21.631	318.788
Overige entiteiten	15.200	3.919	19.119
Totaal uit voortgezette activiteiten	312.357	25.550	337.907
Uit stopgezette activiteiten	36.624	272	36.896

EUR duizend

RECHT OP TERUGBETALING

Per einde van het vorige boekjaar	6.206
Getransfereerd naar stopgezette activiteiten	(6.206)
Per einde van het boekjaar	0

Bovenstaande tabel geeft de waarden van en de bewegingen op de voorzieningen voor personeelsvoordelen van de dochterondernemingen, die onder de integrale consolidatiemethode opgenomen zijn, weer. Er is een verschil tussen de bedragen op de lijn 'opgenomen in eigen vermogen' en de bedragen weergegeven in toelichting F23, daar deze bijlage eveneens de waarden van de geassocieerde ondernemingen en de joint ventures, opgenomen in de consolidatie volgens de vermogensmutatiemethode, bevat.

Zoals beschreven in toelichting F20 was er een vordering op meer dan één jaar geboekt als 'recht op terugbetaling' binnen het kader van medische kosten die Umicore Frankrijk heeft overgenomen van Nyrstar Frankrijk in 2007, dewelke Nyrstar Frankrijk zal compenseren gedurende de levensduur van deze schulden. Deze vordering is overgenomen door Umicore Building Products France en bijgevolg getoond onder de stopgezette activiteiten.

De hierna volgende toelichtingen onder IAS 19 werden overgenomen uit de verslagen opgemaakt door externe actuarissen.

Umicore's 'te bereiken doel'-pensioenplannen voor de 3 belangrijkste landen zijn als volgt:

BELGIË**Karakteristieken van de 'te bereiken doel'-plannen**

Umicore-bedrijven in België hanteren 'te bereiken doel'-plannen die pensioenvoordelen geven welke afhankelijk zijn van het salaris en leeftijd of anciënniteit. Deze pensioenplannen vertegenwoordigen verplichtingen verbonden aan het 'te bereiken doel'-plan van EUR 210,2 miljoen en activa van EUR 152,6 miljoen. Ze voorzien in een forfaitaire betaling op pensionering en voordelen in geval van overlijden of onbekwaamheid voorafgaand aan het pensioen.

Financiering

De plannen worden extern gefinancierd door ofwel verzekeringsmaatschappijen of onafhankelijke instellingen die pensioenplannen beheren ("IORP"). Voor de IORP worden de noodzakelijke deugdelijk bestuursprocessen inzake risicobeheer toegepast. Eén van de risicomaatregelen is om regelmatig een 'Continuïteitstest' uit te voeren waarbij de gevolgen van het strategische investeringsbeleid geanalyseerd worden inzake risico- en rendementprofielen en solvabiliteitsmaatregelen. Een verklaring van investeringsprincipes en het financieringsbeleid worden hieruit afgeleid. Het is de bedoeling om een goed gediversifieerde toewijzing van activa te verkrijgen om zo het risico te beheersen.

Reële waarde van planactiva

De reële waarden van aandelen- en schuldinstrumenten worden op basis van de beurskoersen op actieve markten bepaald (Niveau 1 reële waarde classificatie). De plannen houden geen directe positie in van Umicore-aandelen of -obligaties, evenmin bezitten ze eigendommen gebruikt door een entiteit van Umicore. De beleggingen zijn goed gediversifieerd zodat het falen van enige belegging geen materiële invloed zou hebben op het globale niveau van activa.

DUITSLAND**Karakteristieken van de 'te bereiken doel'-plannen**

De personeelsvoordelen na uitdiensttreding zijn voornamelijk niet-gefinancierde pensioenplannen van het type 'te bereiken doel', die voordelen verschaffen in geval van pensioen, onbekwaamheid en overlijden. Alle plannen zijn gebaseerd op het uiteindelijke of gemiddelde uiteindelijke salaris, behalve het uitgesteld compensatieplan. De voordelen van het uitgesteld compensatieplan zijn gebaseerd op de jaarlijkse omgezette salaris en zorgt voor een gegarandeerde interestvoet van 3,0% p.a. (6,0% p.a. voor salarisomzettingen voor 2014). De gezamenlijke pensioenplannen vertegenwoordigen verplichtingen aangaande de 'te bereiken doel'-plannen van EUR 265,9 miljoen en activa van EUR 6,7 miljoen.

Financiering

Zoals hierboven vermeld, zijn de personeelsvoordelen na uitdiensttreding voornamelijk niet-gefinancierde plannen. Een minderheid wordt gefinancierd door gewaarborgde herverzekeringcontracten.

Reële waarde van planactiva

Alle planactiva houden verband met gewaarborgde verzekeringcontracten en hebben geen beurskoersen.

FRANKRIJK**Karakteristieken van de 'te bereiken doel'-plannen**

In Frankrijk zijn er 2 belangrijke 'te bereiken doel'-plannen in plaats.

- De pensioenplannen: bovenop de Staatsplannen, is het bedrijf wettelijk verplicht om een forfaitair bedrag te betalen aan de werknemers wanneer ze met pensioen gaan. De bedragen zijn gebaseerd op anciënniteit en basissalaris, volgens de collectieve arbeidsovereenkomst die van kracht is. Deze regeling omvat alle werknemers met een vast contract in het bedrijf.
- Het medisch plan: een werkgever betaalt een bijdrage voor hospitalisatieplannen voor gepensioneerden. Deze voordelen gaan over naar de echtgenoten wanneer de gepensioneerde overlijdt.

De gezamenlijke pensioenplannen vertegenwoordigen verplichtingen aangaande 'te bereiken doel'-plannen van EUR 2,2 miljoen en activa van EUR 0,2 miljoen.

Karakteristieken van de Overige Lange Termijn plan

In Frankrijk bestaat een jubileeplan. Een bedrag wordt uitbetaald met de 20, 30, 35 en 40 jaar anciënniteit. Dit plan is toepasbaar op alle werknemers met een vast contract in het bedrijf.

Financiering

De financiering gebeurt via een algemeen EURO fonds van een levensverzekeringmaatschappij. Dit fonds bestaat hoofdzakelijk uit vaste rentevoetobligaties (79%), aandelen (10%) en onroerend goed (3%) van hoge kwaliteit.

Reële waarde van planactiva

De reële waarden van aandelen- en schuldinstrumenten worden op basis van de beurskoersen op actieve markten bepaald.

De belangrijkste risico's met betrekking tot de 'te bereiken doel'-plannen zijn:

- **De volatiliteit van de activa:** de plankosten worden aan de hand van een verdisconteringsvoet berekend, die refereert naar rendementen van bedrijfsobligaties. Indien de planactiva onder dit rendement presteren, zal dit een tekort creëren.
- **Wijzigingen in het rendement van obligaties:** een vermindering in het rendement van bedrijfsobligaties zal de planverplichtingen doen stijgen, hoewel dit gedeeltelijk gecompenseerd zal worden door een stijging van de waarde van de obligaties van het plan.
- **Salarisrisico:** het merendeel van de verplichtingen aangaande de 'te bereiken doel'-plannen worden berekend met referentie aan de toekomstige salarissen van de planleden. Hoger dan verwachte salarisverhogingen van planleden zullen dus leiden tot hogere verplichtingen.
- **Risico van levensduur:** alle pensioenplannen, met uitzondering van het uitgestelde compensatieplan vanaf 2014, voorziet lijfrenten die het risico van de levensduur met zich meebrengen, dwz het risico van een verlenging van de betalingsperiode door de verlenging van de levensduur. Het bedrijf hanteert cijfers van de levensverwachtingen die afhangen van het geboortjaar om dit risico in de pensioenverplichtingen te omvatten.
- **Risico van uitgaande kasstroom:** bij overlijden voor pensionering en door de te verschaffen voordelen bij werkonbekwaamheid is er een risico van uitgaande kasstroom voorafgaand aan de pensionering.
- **Wetgevingsrisico:** indien de wet inzake de pensioenvoordelen wijzigt, kan dit leiden tot een wijziging in de verplichtingen.

Er zijn bijkomende risico's in Duitsland:

- Het risico bestaat dat de aanpassingen van de pensioenen die betaald worden door 'Pensionskasse Degussa' niet volledig wordt gedragen door de 'Pensionskasse'. Dit kan leiden tot een bijkomende niet-gefinancierde pensioenverplichting vanwege de gegarandeerde intrestvoet van 3,5%. Aangezien het niet mogelijk is om de volledige IAS 19 berekeningsmethode toe te passen, wordt het plan opgevat als een 'vast bijdrage' plan. Het risico werd beoordeeld en de verwachte bijkomende verplichting tot en met 2022 is inbegrepen in de pensioenverplichting.
- Het vorige uitgesteld compensatieplan voorziet een gegarandeerde interestvoet van 6,0% p.a. Dit doet het risico voor pensioenkosten stijgen bovenop het herleide salaris. Het plan werd op 31 december 2013 afgesloten en door een nieuw plan vervangen zonder aanzienlijk risico in dat opzicht.

Volgend risico's gelinkt aan België:

- Onder de Belgische wetgeving die van toepassing is op de 2e pijler van de pensioenplannen (de zogenaamde 'Wet Vandenbroucke'), moeten alle Belgische plannen met 'vaste bijdrage' onder IFRS beschouwd worden als 'te bereiken doel'-plannen. De wet Vandenbroucke verklaart dat in het kader van plannen met 'vaste bijdrage', de werkgever een minimum rendement van 3,75% moet garanderen op de bijdrage van de werknemers en 3,25% op de bijdrage van de werknemer. Echter, kort voor het einde van 2015 werd een Belgische wetswijziging van kracht die een daling van het gegarandeerde minimum van 3,25% voorziet. Het nieuwe minimum hangt af van de Belgische 10 jaars-OLO obligaties, maar wel binnen een bereik van 1,75%-3,25%. Momenteel bedraagt het 1,75% is van toepassing voor de jaren na 2015 voor toekomstige bijdragen en ook op de gecumuleerde reeds gemaakte bijdragen op 31 december 2015 als de financieringsorganisatie geen garanties geeft over het resultaat op de bijdragen tot de pensioenleeftijd. Als de financieringsorganisatie die wel garandeert, zijn de tarieven van 3,25%/3,75% nog steeds van toepassing.

Vanwege dit minimum rendement is de werkgever blootgesteld aan een financieel risico. Verdere bijdragen kunnen nodig zijn mochten de activa ontoereikend blijken om de minimum voordelen uit te betalen. De groep heeft plannen die gefinancierd worden door verzekeringcontracten als door IORP. De 'te bereiken doel' verplichtingen hierboven zijn samengevoegd met de andere 'te bereiken doel' plannen.

De 'Project Unit Credit' (PUC) methodologie is gebruikt. De totale 'te bereiken doel' verplichtingen met betrekking tot deze plannen liepen op tot EUR 83,2 miljoen op het einde van december 2016 en activa ten belope van EUR 77,1 miljoen.

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

EUR duizend	2015	2016
WIJZIGING IN DE VERPLICHTINGEN VOOR PERSONEELSVORDELEN		
Verplichting bij het begin van het boekjaar	527.028	469.027
Stopgezette activiteiten in openingbalans	(78.391)	0
Kosten van diensten geleverd in het jaar	27.350	25.382
Interestkosten	10.488	9.950
Bijdragen van de planparticipanten	763	781
Herwaarderingen - wijzigingen in de demografische veronderstellingen	147	5.427
Herwaarderingen - wijzigingen in de financiële veronderstellingen	8.552	23.600
Herwaarderingen - ervaringsaanpassingen	5.399	14.861
Uitbetaalde voordelen	(35.027)	(21.084)
Betaalde onkosten	(1.322)	(1.582)
Combinaties	1.461	(6.060)
Omrekeningsverschillen	2.579	851
Verplichting per einde van het boekjaar	469.027	521.153

EUR duizend	2015	2016
VERANDERINGEN IN DE PLANACTIVA		
Reële waarde van de planactiva bij begin van het boekjaar	195.326	156.670
Stopgezette activiteiten in openingsbalans	(40.421)	0
Verwacht rendement op de planactiva	3.676	2.863
Herwaarderingen verliezen en winsten	3.320	16.036
Bijdragen van de werkgever	27.766	28.982
Bijdragen van de planparticipanten	763	781
Uitkeringen van het plan/bedrijf	(35.027)	(21.084)
Betaalde onkosten	(1.355)	(1.615)
Nettotransfers in/uit (met inbegrip van het effect van eventuele bedrijfsacquisities/verkoppen)	184	241
Omrekeningsverschillen	2.438	372
Reële waarde van de planactiva per einde van het boekjaar	156.670	183.246

De pensioenplannen in België, Liechtenstein en Japan zijn geheel of gedeeltelijk gefinancierd met planactiva die betrekking hebben op een aanzienlijk deel van toegezegde pensioenrechten. Alle andere plannen zijn gedeeltelijk en niet-gefinancierde plannen.

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

EUR duizend	2015	2016
BEDRAGEN OPGENOMEN IN DE BALANS		
Verplichtingen aangaande toegezegde pensioenrechten	469.027	521.153
Reële waarde van de planactiva van de fondsen	156.670	183.246
Tekort/overschot van gefinancierde plannen	312.357	337.907
Effecten van het activaplafond / verlieslatende verplichtingen	0	0
Netto passiva/activa	312.357	337.907
COMPONENTEN VAN DE PENSIENKOST		
Bedragen geboekt in de resultatenrekening van de periode		
Kosten van diensttijd van het jaar	27.350	25.382
Interestkost	10.488	9.950
Interestbaten van planactiva	(3.676)	(2.863)
Verwacht rendement op de terugbetalingsrechten	(137)	0
Herwaarderings van Andere langetermijnvoordelen	114	1.319
Administratieve kosten en belastingen	33	33
Totale pensioenkost opgenomen in de winst/verlies rekening	34.172	33.821
Totaal uit stopgezette activiteiten	4.759	2.662
Bedragen opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten		
Gecumuleerde actuariële verliezen en winsten bij het begin van het boekjaar	175.406	169.220
Stopgezette activiteiten in openingsbalans	(15.127)	0
Actuariële verliezen en winsten van het boekjaar	10.644	26.706
Minderheidsbelangen	120	(319)
Andere wijzigingen	(2.159)	0
Omrekeningsverschillen	335	82
Totaal opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten door geconsolideerde ondernemingen	169.220	195.689
Actuariële verliezen en winsten van geassocieerde ondernemingen en joint ventures	29.725	30.551
Totaal opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten	198.945	226.241
Totaal uit stopgezette activiteiten	13.148	10.395
Herwaarderings (geboekt in de componenten van niet-gerealiseerde resultaten)		
Effect van wijzigingen in de demografische veronderstellingen	137	5.364
Effect van wijzigingen in de financiële veronderstellingen	8.335	23.337
Effect van ervaringsaanpassingen	5.632	13.782
Rendement op de planactiva (exclusief interestbaten)	(3.440)	(15.950)
Rendement op rechten op terugbetaling (exclusief interestbaten)	108	0
Totaal herwaarderings in de componenten van niet-gerealiseerde resultaten	10.772	26.533
Totaal uit stopgezette activiteiten	(1.896)	1.527

De interestkost, het rendement op de planactiva en de impact door verdiscontering van de andere 'na diensttuitreding voordelenplannen' worden geboekt onder de financiële resultaten in de resultatenrekening (zie toelichting F11). Alle andere elementen van de jaarlijkse kost worden geboekt onder het bedrijfsresultaat onder de rubriek 'bezoldigingen en personeelsvoordelen'.

De herwaarderings winsten van het jaar opgenomen in het eigen vermogen hebben hun oorsprong in een verandering van de verdisconteringsvoet op de pensioenplannen en verschillen tussen het verwachte en actuele rendement op de planactiva.

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

	2015	2016
VOORNAAMSTE ACTUARIËLE VERONDERSTELLINGEN		
Gewogen gemiddelde veronderstellingen ter bepaling van de verplichtingen per einde van het jaar		
Actualisatievoet (%)	2,12	1,73
Percentage van salarisverhogingen (%)	2,94	2,76
Percentage van de inflatie (%)	2,00	1,78
Percentage van pensioenverhogingen (%)	1,61	1,48
Gewogen gemiddelde veronderstellingen ter bepaling van de nettokost		
Actualisatievoet (%)	2,33	2,12
Verwachte toename van salarissen (%)	2,90	2,94
Percentage van de inflatie (%)	1,98	2,00
Percentage van pensioenverhogingen (%)	1,47	1,61

	2016	
	REËLE WAARDE VAN ALLE PLANACTIVA	REËLE WAARDE VAN PLANACTIVA MET BEURSKOERS
EUR duizend		
Planactiva		
Kas en kasequivalenten	12.142	12.136
aandeleninstrumenten	32.821	32.810
Schuldinstrumenten	63.313	63.190
Onroerend goed	12.000	11.994
Activa aangehouden door verzekeringsmaatschappijen	60.116	53.377
Overige	2.856	2.202
Totaal planactiva	183.248	175.709

De veronderstellingen worden aanbevolen door de lokale actuarissen in lijn met IAS 19 herzien. De standaardreferentie voor de Eurozone is de iBOXX AA Index opbrengst en gelijkaardige indexen worden gebruikt voor de andere regio's. De tabellen voor de levensverwachting zijn specifiek voor elk land.

Andere planactiva zijn grotendeels geïnvesteerd in verzekeringscontracten en banktermijndeposito's. De veronderstelling inzake de verwachte langetermijnrendementsvoet op de activa is gedocumenteerd voor elk individueel plan zoals aanbevolen door de lokale actuarissen.

	2016	
	SENSITIVITEIT +0,25%	SENSITIVITEIT -0,25%
EUR duizend		
Sensitiviteit van veronderstellingen van tendenspercentage op actualisatievoet		
Huidige waarde van de verplichting	502.871	540.194
Gewogen gemiddelde periode van toegezegde pensioenrechten	14,25	14,43
Sensitiviteit van veronderstellingen van tendenspercentage op inflatiepercentage		
Huidige waarde van de verplichting	521.883	498.461
Sensitiviteit van veronderstellingen van tendenspercentage op verhogingspercentage		
Huidige waarde van de verplichting	513.400	500.458

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

EUR duizend	2015	2016
AANSLUITING BALANS		
Balans verplichtingen (activa) bij het begin van het boekjaar	331.702	312.357
Stopgezette activiteiten in openingbalans	(37.970)	0
Opgenomen pensioenkosten in W&V van het boekjaar	34.172	33.821
Bedragen rechtstreeks opgenomen in het eigen vermogen van het boekjaar	10.772	26.533
Werkgeversbijdragen via fondsen gestort in het boekjaar	(15.515)	(17.075)
Werkgeversbijdragen onmiddellijk gestort in het boekjaar	(12.251)	(11.907)
Terugbetaling van kredieten	29	0
Netto transfers in/uit (met inbegrip van het effect van eventuele bedrijfsacquisities/verkoop)	1.277	0
Bedragen geboekt voor combinaties	0	(6.301)
Omrekeningsverschillen	141	479
Balans verplichtingen/activa op het jaareinde	312.357	337.907

OP 31 DECEMBER

EUR duizend	2012	2013	2014	2015	2016
Huidige waarde van de verplichting	399.193	440.757	527.028	469.027	521.153
Reële waarde planactiva	139.573	172.954	195.326	156.670	183.246
Tekort/overschot van plannen	259.620	267.803	331.702	312.357	337.907
Ervaringsaanpassingen op de fondsbeleggingen	(5.834)	(31.125)	(10.444)	(3.320)	(16.036)
Ervaringsaanpassingen op de verplichtingen	5.515	5.274	(4.543)	5.399	14.861

EUR duizend	2016
VERWACHTE KASSTROMEN VOOR VOLGENDE JAREN	
Verwachte bijdragen van de werkgever	31.252
Verwachte totaal pensioenrechtenbetalingen	
Jaar 1	21.902
Jaar 2	17.655
Jaar 3	16.639
Jaar 4	22.471
Jaar 5	27.868
De volgende 5 jaren	123.117

F28 AANDELENOPTIEPLANNEN TOEGEKEND DOOR DE ONDERNEMING

PLAN	VERVALDATUM	UITOEFENING	UITOEFENPRIJS (EUR) (DE UITOEFENSPRIJS KAN HOGER ZIJN IN BEPAALDE LANDEN)	AANTAL OPTIES DAT NOG UITGEOEFEND MOET WORDEN
ISOP 2007	16/02/2017	alle werkdagen van Euronext Brussels	26,55	16.000
			27,36	2.500
				18.500
ISOP 2008	14/04/2018	alle werkdagen van Euronext Brussels	32,57	50.500
			32,71	13.500
				64.000
ISOP 2010	14/02/2017	alle werkdagen van Euronext Brussels	22,30	27.000
				27.000
ISOP 2011	13/02/2018	alle werkdagen van Euronext Brussels	38,07	210.125
			39,25	27.500
			38,54	11.000
				248.625
ISOP 2012	12/02/2019	alle werkdagen van Euronext Brussels	35,32	195.750
			37,67	25.750
			36,00	13.000
				234.500
ISOP 2013	12/02/2020	alle werkdagen van Euronext Brussels	36,38	356.125
			38,69	32.625
				388.750
ISOP 2014	10/02/2021	alle werkdagen van Euronext Brussels	32,29	558.875
			31,60	38.000
			32,98	27.000
				623.875
ISOP 2015	09/02/2022	alle werkdagen van Euronext Brussels	34,58	555.500
			37,80	27.000
			39,01	26.250
				608.750
ISOP 2016	04/02/2023	alle werkdagen van Euronext Brussels	33,27	608.875
				608.875
Totaal				2.822.875

ISOP verwijst naar 'Incentive Stock Option Plan' (wereldwijd plan voor kaders).

Aandelenopties, waarvan typisch de rechten werden verworven op de datum van toekenning, worden verwacht om vereffend te worden met bestaande aandelen. Opties die niet uitgeoefend werden voor de vervaldatum vervallen automatisch.

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

	2015		2016	
	AANTAL OPTIES	GEWOGEN GEMIDDELTE UITOEFENSPRIJS	AANTAL OPTIES	GEWOGEN GEMIDDELTE UITOEFENSPRIJS
UITSTAANDE AANDELENOPTIES GEDURENDE HET JAAR				
Uitstaande begin van het boekjaar	3.679.463	31,91	3.408.875	33,67
Toegekend tijdens boekjaar	608.750	34,91	608.875	33,27
Uitgeoefend tijdens het boekjaar	873.338	27,12	1.188.875	32,00
Vervallen tijdens het boekjaar	6.000	0,00	6.000	0,00
Uitstaande einde boekjaar	3.408.875	33,67	2.822.875	34,32
Uitoefenbaar einde boekjaar	3.408.875	33,67	2.822.875	34,32

De nog niet vervallen opties op het einde van het boekjaar, hebben een gemiddelde gewogen looptijd tot januari 2021.

De details betreffende de berekening van de nettoboekwaarde van de toegekende opties zijn voorzien onder toelichting F10 betreffende bezoldigingen en aanverwante voordelen.

F29 VOORZIENINGEN LEEFMILIEU

EUR duizend	VOORZIENINGEN VOOR BODEMSANERING EN LANDSCHAPSHERSTEL	OVERIGE VOORZIENINGEN VOOR LEEFMILIEU	TOTAAL
Per einde van het vorige boekjaar	63.738	2.952	66.690
Toename	1.263	2.802	4.065
Terugnemingen	(239)	(217)	(456)
Bestedingen (begrepen in 'Andere bedrijfskosten')	(6.692)	(3.349)	(10.041)
Actualisering (begrepen in 'Netto financiële kosten')	(294)	0	(294)
Omrekeningsverschillen	1.218	0	1.218
Andere wijzigingen	(140)	140	0
Per einde van het boekjaar uit voortgezette activiteiten	58.854	2.328	61.182
waarvan : - op meer dan één jaar	54.585	557	55.142
- op ten hoogste één jaar	4.269	1.772	6.041

Voorzieningen voor leefmilieu, volgens wettelijke en feitelijke verplichtingen zijn opgenomen en bepaald met als referentie een schatting van de waarschijnlijkheid van de toekomstige kasuitstromen evenals historische gegevens gebaseerd op feiten en omstandigheden gekend op het einde van het boek- jaar. De effectieve verplichting kan verschillen van de opgenomen bedragen.

De voorzieningen verminderden met EUR 5.508 duizend, waarbij bijkomende voorzieningen meer dan gecompenseerd werden door bestedingen of terugnemingen van bestaande voorzieningen. Dit is een goede weergave van de bestendige uitvoering van de geïdentificeerde en aangepane saneringsprogramma's.

De toename van de voorzieningen voor bodem- en watersanering komt hoofdzakelijk door nieuwe voorzieningen genomen in België, de VS en Frankrijk. Het merendeel van het provisie gebruik in 2016 heeft betrekking tot de realisatie van de site remediatie programma's in Brazilië (Guarulhos en omgeving), in Frankrijk (Viviez), in de VS (Maxton, Platoro en Arab) en in België.

Gedurende 2016 vonden geen belangrijke bewegingen plaats op de voorzieningen die werden aangelegd voor het historische radioactief afvalmateriaal in Olen, België. De onderhandelingen met alle bevoegde instanties om een duurzame en aanvaardbare opslagoplossing te vinden duren voort, zij het op een langzaam tempo.

De beweging in de 'overige milieuvorzieningen' hebben vooral betrekking op aanpassing van CO₂ emissierechten in België.

Het management verwacht dat de belangrijkste kasuitgaven met betrekking tot deze projecten voor niet-recurrente elementen zullen gebeuren binnen de vijf jaar.

F30 VOORZIENINGEN VOOR OVERIGE RISICO'S EN KOSTEN

EUR duizend	VOORZIENINGEN VOOR HERSTRUCTURERING EN REORGANISATIE	OVERIGE VOORZIENINGEN	TOTAL
Per einde van het vorige boekjaar	12.568	32.979	45.543
Stopgezette activiteiten in openingsbalans	0	23	23
Toename	29.293	14.344	43.637
Terugnemingen	(1.951)	(7.508)	(9.458)
Bestedingen (begrepen in 'Andere bedrijfskosten')	(8.097)	(10.647)	(18.745)
Actualisering (begrepen in 'Netto financiële kosten')	0	366	366
Omrekeningsverschillen	82	1.093	1.175
Overboekingen	(1.027)	(600)	(1.627)
Per einde van het boekjaar uit voortgezette activiteiten	30.868	30.049	60.913
waarvan : - op meer dan één jaar	11.784	13.484	25.268
- op ten hoogste één jaar	19.084	16.565	35.649
Totaal uit stopgezette activiteiten	173	4.100	4.273

Voorzieningen voor reorganisaties en herstructureringen, voor risico's met betrekking tot belastingen, garanties en geschillen, voor verlieslatende contracten en productterugnages, zijn opgenomen en bepaald met als referentie een schatting van de waarschijnlijkheid van de toekomstige kasuitstromen, alsook historische gegevens gebaseerd op feiten en omstandigheden die gekend zijn op het einde van het boekjaar. De effectieve verplichting kan verschillen van de opgenomen bedragen.

Voorzieningen zijn in het totaal met EUR 15.370 duizend toegenomen.

De bijkomende voorzieningen voor reorganisaties en herstructureringen werden vooral aangelegd in Duitsland, China en Japan. De nieuwe herstructureringsprovisies hadden vooral gerelateerd met de aangekondigde sluiting van een Automotive Catalysis productie site in Duitsland en de sluiting van een productie site van Technical Materials in China.

De aanwending van de herstructureringsprovisies had vooral plaats in Duitsland, Zuid-Afrika, China en Japan terwijl er ook bepaalde terugnames waren van bestaande provisie in Japan en Duitsland.

De toename en het gebruik van de andere voorzieningen voor overige risico's en kosten betreffen voornamelijk geschillen in Duitsland en België respectievelijk.

De toename gedurende de periode voor andere schulden en lasten omvat vooral de netto terugdraaiing voor verlieslaten contracten met betrekking tot het IAS 39 effect voor EUR 5.232 duizend. Het eindsaldo van deze voorzieningen bedroeg EUR 6.415 duizend voor de voortgezette activiteiten.

Er kan geen schatting gemaakt worden wanneer de kasuitstroom voor de voorziening voor overige risico's en kosten op meer dan één jaar zal plaatsvinden.

F31 AANGEWEND KAPITAAL

EUR duizend	TOELICHTING	31/12/2015	30/06/2016	31/12/2016
Immateriële vaste activa	F14, F15	251.791	249.820	305.340
Materiële vaste activa	F16	1.022.591	1.032.382	1.070.403
Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	F17	189.802	188.351	195.332
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - op meer dan één jaar	F18	29.236	27.945	26.414
Vorraden	F19	1.053.669	1.029.131	1.188.822
Handels- en overige vorderingen op meer dan één jaar (zonder personeelsvoordelen)	F20	14.771	15.676	10.690
Bijgestelde handels- en overige vorderingen op ten hoogste één jaar		823.684	815.377	821.361
Terug te vorderen belastingen		35.659	30.511	32.517
Activa opgenomen in het aangewend kapitaal		3.421.202	3.389.194	3.650.879
Handels- en overige schulden op meer dan één jaar	F25	24.654	26.951	41.656
Bijgestelde handels- en overige schulden op ten hoogste één jaar		1.070.803	1.019.237	1.154.261
Omrekeningsverschillen	F23	(37.191)	(31.403)	(7.830)
Voorzieningen op meer dan een jaar	F29, F30	75.699	72.777	80.410
Voorzieningen op ten hoogste een jaar	F29, F30	36.538	34.206	41.690
Te betalen belastingen		54.889	48.438	57.666
Passiva opgenomen in het aangewend kapitaal		1.225.392	1.170.206	1.367.853
Aangewend kapitaal		2.195.810	2.218.988	2.283.026
IAS 39 en eliminaties		19.365	15.353	15.309
Aangewend kapitaal uit stopgezette activiteiten		199.325	157.023	99.074
Aangewend kapitaal zoals gepubliceerd		2.414.501	2.391.364	2.397.409
Gemiddeld aangewend kapitaal, in semester voor afsluitingsdatum		2.422.030		2.394.387
Gemiddeld aangewend kapitaal, in jaar		2.402.233		2.398.660
Recurrente EBIT	F9	330.261		350.747
ROCE		13,75%		14,62%

Handelsvorderingen en -schulden opgenomen in 'Aangewend Kapitaal' omvatten niet de 'margin calls' noch de geboekte winsten of verliezen op de aanpassing naar reële marktwaarde op de strategische inbeddingsinstrumenten.

Het gemiddeld aangewend kapitaal voor het halve jaar wordt berekend door het gemiddelde te nemen van het aangewend kapitaal op het einde van de periode en het aangewend kapitaal van de vorige periode. Het gemiddeld aangewend kapitaal voor het hele jaar wordt berekend door het gemiddelde te nemen van het gemiddeld aangewend kapitaal van beide halfjaren.

F32 FINANCIËLE INSTRUMENTEN PER CATEGORIE PER EINDE VAN HET VORIGE BOEKJAAR

EUR duizend	NIVEAU	REËLE WAARDE	BOEKWAARDE			
			AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP ZONDER INDEKKINGS BOEKHOUDING	CASH FLOW INDEKKINGS BOEKHOUDING	LENINGEN, HANDELS- VORDERINGEN EN SCHULDEN	BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP
ACTIVA						
Financiële activa beschikbaar voor verkoop		29.236	0	0	0	29.236
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - Aandelen	1	29.236	0	0	0	29.236
Leningen toegekend		4.188	0	0	4.188	0
Leningen toegekend		4.188	0	0	4.188	0
Handels- en overige vorderingen		844.999	7.070	2.801	835.128	0
Op meer dan één jaar						
Garanties en deposito's		7.682	0	0	7.682	0
Overige vorderingen op meer dan één jaar		7.089	0	0	7.089	0
Personeelsvoordelen		423	0	0	423	0
Op ten hoogste één jaar						
Handelsvorderingen (bruto)		701.815	0	0	701.815	0
Handelsvorderingen (waardeverminderingen)		(8.570)	0	0	(8.570)	0
Overige vorderingen (bruto)		70.833	0	0	70.833	0
Overige vorderingen (waardeverminderingen)		(5.252)	0	0	(5.252)	0
Te ontvangen interesten	2	(80)	0	0	(80)	0
Reële waarde vordering financiële instrumenten kasstroomindekking	2	2.801	0	2.801	0	0
Reële waarde vordering andere financiële instrumenten		7.070	7.070	0	0	0
Overlopende rekeningen		61.187	0	0	61.187	0
Kas en kasequivalenten		74.487	0	0	74.487	0
Beleggingen op korte termijn bij banken		12.280	0	0	12.280	0
Financiële instellingen, liquide middelen en andere kasequivalenten		62.207	0	0	62.207	0
TOTAAL FINANCIËLE INSTRUMENTEN (ACTIVA)		952.910	7.070	2.801	913.803	29.236
PASSIVA						
Financiële schulden		411.570	0	0	410.170	0
Op meer dan één jaar						
Bankleningen		71.413	0	0	70.013	0
Overige leningen		1.286	0	0	1.286	0
Op ten hoogste één jaar						
Bankleningen		104.932	0	0	104.932	0
Krediet op bankrekeningen		8.318	0	0	8.318	0
Commercial paper		225.485	0	0	225.485	0
Overige leningen		136	0	0	136	0
Handels- en overige schulden		1.120.025	14.909	24.565	1.080.551	0
Op meer dan één jaar						
Overige schulden		9.942	0	0	9.942	0
Kapitaalsubsidies en overlopende rekeningen subsidies		14.712	0	0	14.712	0
Op ten hoogste één jaar						
Handelsschulden		737.505	0	0	737.505	0
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen in uitvoering		16.707	0	0	16.707	0

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

EUR duizend	NIVEAU	BOEKWAARDE				
		REËLE WAARDE	AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP ZONDER INDEKKINGS BOEKHOUDING	CASH FLOW INDEKKINGS BOEKHOUDING	LENINGEN, HANDELS- VORDERINGEN EN SCHULDEN	BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP
Belastingen andere dan belastingen op het resultaat		30.657	0	0	30.657	0
Schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten		101.765	0	0	101.765	0
Overige schulden		28.171	0	0	28.171	0
Verschuldigde dividenden		8.183	0	0	8.183	0
Te betalen interesten		306	0	0	306	0
Reële waarde schulden financiële instrumenten kasstroomindekking	2	24.565	0	24.565	0	0
Reële waarde schulden andere financiële instrumenten	2	14.909	14.909	0	0	0
Overlopende rekeningen		132.603	0	0	132.603	0
TOTAAL FINANCIËLE INSTRUMENTEN (PASSIVA)		1.531.595	14.909	24.565	1.490.721	0

PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

EUR duizend	NIVEAU	BOEKWAARDE				
		REËLE WAARDE	AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP ZONDER INDEKKINGS BOEKHOUDING	CASH FLOW INDEKKINGS BOEKHOUDING	LENINGEN, HANDELS- VORDERINGEN EN SCHULDEN	BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP
ACTIVA						
Financiële activa beschikbaar voor verkoop		26.414	0	0	0	26.414
Financiële activa beschikbaar voor verkoop - Aandelen	1	26.414	0	0	0	26.414
Leningen toegekend		15.988	0	0	15.988	0
Leningen toegekend		15.988	0	0	15.988	0
Handels- en overige vorderingen		855.385	15.959	21.347	818.079	0
Op meer dan één jaar						
Garanties en deposito's		9.532	0	0	9.532	0
Overige vorderingen op meer dan één jaar		1.158	0	0	1.158	0
Personeelsvoordelen		424	0	0	424	0
Op ten hoogste één jaar						
Handelsvorderingen (bruto)		706.656	0	0	706.656	0
Handelsvorderingen (waardeverminderingen)		(9.279)	0	0	(9.279)	0
Overige vorderingen (bruto)		78.778	0	0	78.778	0
Overige vorderingen (waardeverminderingen)		(6.893)	0	0	(6.893)	0
Te ontvangen interesten	2	244	0	0	244	0
Reële waarde vordering financiële instrumenten kasstroomindekking	2	21.347	0	21.347	0	0
Reële waarde vordering andere financiële instrumenten		15.959	15.959	0	0	0
Overlopende rekeningen		37.458	0	0	37.458	0
Kas en kasequivalenten		84.460	0	0	84.460	0
Beleggingen op korte termijn bij banken		10.521	0	0	10.521	0
Beleggingen op korte termijn (andere)		25	0	0	25	0
Financiële instellingen, liquide middelen en andere kasequivalenten		73.914	0	0	73.914	0
TOTAAL FINANCIËLE INSTRUMENTEN (ACTIVA)		982.247	15.959	21.347	918.527	26.414

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

EUR duizend	BOEKWAARDE					
	NIVEAU	REËLE WAARDE	AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP ZONDER INDEKKINGS BOEKHOUDING	CASH FLOW INDEKKINGS BOEKHOUDING	LENINGEN, HANDELS- VORDERINGEN EN SCHULDEN	BESCHIKBAAR VOOR VERKOOP
PASSIVA						
Financiële schulden		426.282	0	0	425.182	0
Op meer dan één jaar						
Bankleningen		21.100	0	0	20.000	0
Overige leningen		4.396	0	0	4.396	0
Op ten hoogste één jaar						
Bankleningen		117.205	0	0	117.205	0
Krediet op bankrekeningen		13.185	0	0	13.185	0
Commercial paper		268.607	0	0	268.607	0
Overige leningen		1.790	0	0	1.790	0
Handels- en overige schulden		1.203.027	11.725	7.118	1.184.184	0
Op meer dan één jaar						
Handelsschulden		25.132	0	0	25.132	0
Overige schulden		3.988	0	0	3.988	0
Kapitaalsubsidies en overlopende rekeningen subsidies		12.536	0	0	12.536	0
Op ten hoogste één jaar						
Handelsschulden		843.498	0	0	843.498	0
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen in uitvoering		21.023	0	0	21.023	0
Belastingen andere dan belastingen op het resultaat		26.696	0	0	26.696	0
Schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten		95.780	0	0	95.780	0
Overige schulden		17.635	0	0	17.635	0
Verschuldigde dividenden		11.687	0	0	11.687	0
Te betalen interesten		584	0	0	584	0
Reële waarde schulden financiële instrumenten kasstroomdekking	2	7.118	0	7.118	0	0
Reële waarde schulden andere financiële instrumenten	2	11.725	11.725	0	0	0
Overlopende rekeningen		125.625	0	0	125.625	0
TOTAAL FINANCIËLE INSTRUMENTEN (PASSIVA)		1.629.309	11.725	7.118	1.609.366	0

De leningen en schulden zijn uitgegeven aan een marktrentevoet welke geen grote verschillen met zich meebrengt vergeleken met de effectieve marktrentevoet. Alle categorieën van financiële instrumenten van Umicore worden aan hun reële waarde weergegeven behalve de langlopende bank- en andere leningen. De boekwaarde van deze verschilt van de reële marktwaarde (zie toelichting F24).

De reële waarde van de financiële instrumenten die verhandeld worden in actieve markten is gebaseerd op de koers in de desbetreffende markt op het einde van het boekjaar.

De reële waarde van de financiële instrumenten die niet vrij verhandeld worden in een actieve markt wordt bepaald door middel van valorisatietechnieken. De meest gebruikte techniek is de geactualiseerde kasstromen analyse waarbij de heersende marktomstandigheden op het einde van het boekjaar gebruikt worden.

De reële waarde van rentevoetswap, in bijzonder, wordt berekend door de huidige waarde te nemen van de geschatte toekomstige kasstromen. De reële waarde van forward wisselkoers-, metaal- energiecontracten wordt bepaald door de genoteerde wissel-, metaal- en energiekoersen op het einde van het boekjaar te nemen.

De reële waarde van de vrij verhandelde financiële vaste activa welke door de groep gehouden worden, is de genoteerde marktwaarde op het einde van het boekjaar. De reële waarde van de passiva wordt geschat door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren aan de huidige marktrentevoet. De genomen marktrentevoet is deze rentevoet die beschikbaar is voor de groep voor gelijkaardige financiële instrumenten.

Door van de nominale waarde van de handelsvordering en schulden de desbetreffende waardevermindering af te trekken, wordt hun reële waarde benaderd.

32.1 REËLE WAARDE HIËRARCHIE

De Groep heeft de wijzigingen in IFRS 7 betreffende de waardering van financiële instrumenten in de balans aan werkelijke waarde, aangenomen vanaf januari 2009. De wijzigingen hebben tot gevolg dat de aanpassing naar reële waarde gerapporteerd worden volgens volgende hiërarchie:

- Niveau 1: Waardering gebaseerd op beurskoersen op actieve markten voor identieke activa of passiva.
- Niveau 2: Waardering gebaseerd op waarneembare gegevens andere dan beurskoersen.
- Niveau 3: Waardering gebaseerd op niet-waarneembare gegevens.

Binnen de Groep zijn de financiële activa gewaardeerd volgens niveau 1. Alle afgeleide producten voor metaal, energie en wisselkoersen zijn gewaardeerd volgens niveau 2.

32.2 SENSIVITEITSANALYSE BETREFFENDE FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Umicore is blootgesteld aan fluctuaties van grondstofprijzen, wisselkoersen en rentevoeten.

32.2.1 GRONDSTOFFPRIJZEN

De reële waarde van de financiële instrumenten met betrekking tot de dekking van de kasstromen (verkoopcontracten) zou EUR 7,4 miljoen lager/hoger zijn als de metaalprijzen met 10% zouden stijgen/dalen.

De reële waarde van de financiële instrumenten met betrekking tot de dekking van de kasstromen (aankoopcontracten) zou EUR 6,1 miljoen hoger/lager zijn als de energieprijzen met 10% zouden stijgen/dalen.

De reële marktwaarde van andere financiële verkoopinstrumenten zou EUR 17,0 miljoen lager/hoger zijn en deze van andere financiële aankoopinstrumenten zou 14,5 miljoen hoger/lager zijn indien de metaalprijzen met 10% zouden stijgen/dalen.

32.2.2 WISSELKOERSEN

De reële waarde van de forward wisselkoerscontracten met betrekking tot de dekking van de kasstromen zou EUR 11,4 miljoen hoger zijn als de euro 10% apprecieert ten opzichte van de USD en zou EUR 14,0 miljoen lager zijn als de euro 10% deprecieert ten opzichte van de USD.

De reële waarde van de forward wisselkoerscontracten met betrekking tot de dekking van de kasstromen zou EUR 3,1 miljoen lager zijn als de euro 10% apprecieert ten opzichte van de ZAR en zou EUR 3,9 miljoen hoger zijn als de euro 10% deprecieert ten opzichte van de ZAR.

De reële waarde van de forward wisselkoerscontracten met betrekking tot de dekking van de kasstromen zou EUR 13,0 miljoen lager zijn als de USD 10% apprecieert ten opzichte van de KRW en zou EUR 13,4 miljoen hoger zijn als de USD 10% deprecieert ten opzichte van de KRW.

De reële waarde van de verkochte forward wisselkoerscontracten met betrekking tot andere financiële instrumenten zou EUR 35,8 miljoen hoger zijn als de euro 10% zou apprecieert ten opzichte van de USD en zou EUR 43,7 miljoen lager zijn als de euro 10% deprecieert ten opzichte van de USD.

De reële waarde van de gekochte forward wisselkoerscontracten met betrekking tot andere financiële instrumenten zou EUR 12,8 miljoen lager zijn indien de euro 10% apprecieert ten opzichte van de USD en zou EUR 15,6 miljoen hoger zijn als de euro 10% deprecieert ten opzichte van de USD.

De reële waarde van de netto-balansonderdelen die zijn blootgesteld aan de USD zou EUR 27,0 miljoen lager zijn indien de euro 10% apprecieert ten opzichte van de USD en zou EUR 33,0 miljoen hoger zijn als de euro 10% deprecieert ten opzichte van de USD.

F33 REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Umicore dekt zijn structureel en transactiegebonden goederen- (metaal en energie), valuta- en rentevoetrisico's in door gebruik te maken van metaalinstrumenten (voornamelijk deze genoteerd op de London Metal Exchange), valuta-instrumenten en rentevoet-swaps met erkende makelaars en banken.

33.1 FINANCIËLE INSTRUMENTEN GERELATEERD AAN KASSTROOMINDEKKING

EUR duizend	NOMINAAL OF CONTRACTUEEL BEDRAG		REËLE WAARDE	
	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016
Termijnovereenkomsten: goederen verkocht	9.276	78.820	2.089	4.558
Termijnovereenkomsten: goederen aangekocht	(36.618)	(52.408)	(9.599)	9.051
Termijnovereenkomsten: deviezen verkocht	234.689	352.559	(11.090)	3.169
Forward rentevoet swapscontracten	0	0	(3.164)	(2.550)
Totaal reële waarde-impact (integraal geconsolideerde dochterondernemingen)			(21.764)	14.228
Erkend in handels- en overige vorderingen			2.801	21.347
Erkend in handels- en overige schulden			(24.565)	(7.119)
Totaal			(21.764)	14.228

De principes en de documentatie over de ingedekte risico's als ook de timing gerelateerd aan de kasstroomindeckingsactiviteiten van de Groep zijn vermeld in toelichting F3, Beheer van financiële risico's.

De reële waarden van de effectieve indekkingsinstrumenten worden in eerste instantie erkend in de reële waardereserves opgenomen onder het eigen vermogen. Nadat de onderliggende of aangegane transacties zich voordoen, worden ze afgeboekt uit het eigen vermogen (zie toelichting F23).

De termijnovereenkomsten voor verkochte goederen werden opgezet voor de dekking van oa volgende goederen: goud, zilver, palladium, nikkel, lood en koper. De termijnovereenkomsten voor aangekochte goederen werden opgezet voor de dekking van prijsrisico's op elektriciteit, gas en stookolie.

De termijnovereenkomsten voor verkochte deviezen werden opgezet voor de dekking van de USD ten opzichte van de EUR, KRW, BRL, CAD en ZAR en de EUR ten opzichte van de ZAR.

De condities voor alle termijncontracten zijn gangbare marktcondities.

In die omstandigheden waar documentatie voor hedge accounting zoals gedefinieerd onder IAS 39 niet beschikbaar is, worden financiële instrumenten, gebruikt voor het indekken van structurele risico's van metalen en deviezen, gewaardeerd alsof ze worden aangehouden ter verhandeling. Zulke instrumenten worden echter weldegelijk gebruikt om toekomstige waarschijnlijke kasstromen te dekken en zijn dus niet speculatief van aard.

De kasstroomindekking van Umicore is op geen enkele manier ineffectief geweest in 2015, noch in 2016.

33.2 ANDERE FINANCIËLE INSTRUMENTEN

EUR duizend	NOMINAAL OF CONTRACTUEEL BEDRAG		REËLE WAARDE	
	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2015	31/12/2016
Termijnovereenkomsten: goederen verkocht	108.512	174.163	4.567	4.451
Termijnovereenkomsten: goederen aangekocht	(147.819)	(147.073)	(6.903)	(1.414)
Termijnovereenkomsten: deviezen verkocht	549.275	697.010	(6.477)	(5.109)
Termijnovereenkomsten: deviezen aangekocht	(222.836)	(274.284)	973	6.304
Totaal reële waarde-impact (integraal geconsolideerde dochterondernemingen)			(7.840)	4.233
Erkend in handels- en overige vorderingen			7.070	15.959
Erkend in handels- en overige schulden			(14.909)	(11.725)
Totaal			(7.840)	4.233

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

De principes en de documentatie over de transactiegebonden indekkingen door de Groep zijn beschreven in toelichting F3, Beheer van financiële risico's. Bij gebrek aan documentatie voor hedge accounting voor deze indekkingsactiviteit zoals gedefinieerd onder IAS 39, worden financiële instrumenten, gebruikt voor het indekken van transactierisico's van metalen en deviezen, gewaardeerd alsof ze worden aangehouden ter verhandeling. Zulke instrumenten worden echter wel degelijk gebruikt om bestaande transacties en vaste engagementen te dekken en zijn dus niet speculatief van aard.

De reële waarden zijn rechtstreeks onderkend in de resultatenrekening onder 'Andere bedrijfsopbrengsten' voor de basismaterialen gerelateerde instrumenten en onder 'Netto financiële kosten' voor de valuta-gerelateerde instrumenten.

PER EINDE VAN HET VORIGE BOEKJAAR

EUR duizend	CONTRACTUELE VERVALDAG				TOTAAL
	< 1 MAAND	1 - 3 MAAND	3 MAAND - 1 JAAR	1 - 5 JAAR	
ACTIVA INSTRUMENTEN (REËLE WAARDE)					
Risico verbonden aan metaalprijsen					
Termijnovereenkomsten: goederen verkocht (CFH)	0	534	1.555	0	2.089
Termijnovereenkomsten: goederen verkocht (overige)	3.408	2.148	105	0	5.662
Termijnovereenkomsten: goederen aangekocht (overige)	354	0	0	0	354
Risico verbonden aan deviezen					
Termijncontracten: deviezen verkocht (CFH)	10	45	394	263	712
Termijncontracten: deviezen verkocht (overige)	4	6	0	0	10
Termijncontracten: deviezen aangekocht (overige)	(153)	350	766	80	1.044
PASSIVA INSTRUMENTEN (REËLE WAARDE)					
Renterisico					
Rentevoetswaps	0	0	0	(3.164)	(3.164)
Risico verbonden aan metaalprijsen					
Termijnovereenkomsten: goederen aankoop (CFH)	0	(1.288)	(5.866)	(2.445)	(9.599)
Termijnovereenkomsten: goederen verkocht (overige)	(62)	(324)	(709)	0	(1.095)
Termijnovereenkomsten: goederen aangekocht (overige)	(2.721)	(1.146)	(1.570)	(1.824)	(7.261)
Risico verbonden aan deviezen					
Termijncontracten: deviezen verkocht (CFH)	(688)	(1.368)	(6.505)	(3.241)	(11.802)
Termijncontracten: deviezen verkocht (overige)	(1.490)	(864)	(2.635)	(1.498)	(6.487)
Termijncontracten: deviezen aangekocht (overige)	(67)	0	0	0	(67)

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

PER EINDE VAN HET BOEKJAAR

EUR duizend	CONTRACTUELE VERVALDAG				TOTAAL
	< 1 MAAND	1 - 3 MAAND	3 MAAND -1 JAAR	1 - 5 JAAR	
ACTIVA INSTRUMENTEN (REËLE WAARDE)					
Risico verbonden aan metaalprijsen					
Termijnovereenkomsten: goederen verkocht (CFH)	39	751	2.215	1.553	4.558
Termijnovereenkomsten: goederen aankoop (CFH)	272	544	2.450	5.785	9.051
Termijnovereenkomsten: goederen verkocht (overige)	664	4.592	1.198	0	6.454
Termijnovereenkomsten: goederen aangekocht (overige)	946	(150)	617	155	1.567
Risico verbonden aan deviezen					
Termijncontracten: deviezen verkocht (CFH)	321	887	3.992	2.537	7.737
Termijncontracten: deviezen verkocht (overige)	1.304	69	115	0	1.488
Termijncontracten: deviezen aangekocht (overige)	1.361	2.031	3.042	15	6.449
PASSIVA INSTRUMENTEN (REËLE WAARDE)					
Renterisico					
Rentevoetswaps	0	0	0	(2.550)	(2.550)
Risico verbonden aan metaalprijsen					
Termijnovereenkomsten: goederen verkocht (overige)	(1.244)	(775)	17	0	(2.002)
Termijnovereenkomsten: goederen aangekocht (overige)	(770)	(1.835)	(270)	(106)	(2.981)
Risico verbonden aan deviezen					
Termijncontracten: deviezen verkocht (CFH)	(316)	(651)	(2.627)	(974)	(4.569)
Termijncontracten: deviezen verkocht (overige)	631	(3.546)	(3.051)	(630)	(6.597)
Termijncontracten: deviezen aangekocht (overige)	(146)	1	0	0	(145)

F34 TOELICHTING BIJ DE KASSTROMENTABEL

34.1 DEFINITIES

De kasstromentabel bestaat uit de kasstromen afkomstig van respectievelijk de bedrijfs-, de investerings- en de financieringsactiviteiten van de betreffende periode.

Voor de opmaak van de bedrijfskasstromen werd de indirecte methode toegepast. Het nettoresultaat werd aangepast voor:

- de impact van operaties die geen kasuitgaven inhouden zoals voorzieningen, waardeverminderingen, waardering aan marktwaarde, enz., evenals de wijziging in de behoefte aan bedrijfskapitaal;
- elementen van de opbrengsten en kosten verbonden aan de investerings- en de financieringskasstromen.

EUR duizend	2015	2016
Aanpassing voor niet-kastransacties		
Afschrijvingen	165.863	175.944
Aanpassing IAS 39	16.018	(5.403)
(Terugneming van) Bijzondere waardeverminderingen	20.873	22.899
Waardering aan marktwaarde van de voorraden en engagementen	(532)	(20.435)
Koersverschillen op leningen langetermijnleningen	(1.300)	1.297
Voorraden en voorzieningen voor dubieuze debiteuren	33.389	(880)
Afschrijving van kapitaalsubsidies	(756)	(726)
Op aandelen gebaseerde vergoedingen	5.400	3.548
Wijziging in voorzieningen	(4.322)	12.669
Totaal	234.635	188.912
AANPASSING VOOR ELEMENTEN DIE AFZONDERLIJK VERMELD OF GEKLASSEERD MOETEN WORDEN ONDER DE INVESTERINGS- OF FINANCIERINGSKASSTROMEN		
Belastingen van de periode	47.736	56.420
Interestkosten (-opbrengsten)	4.818	6.356
(Meerwaarde) Minwaarde op overdracht van vaste activa	(1.817)	3.999
Opbrengsten uit dividenden	(31)	(45)
Totaal	50.707	66.731
WIJZIGINGEN IN DE BEHOEFTE AAN BEDRIJFSKAPITAAL		
Voorraden	129.277	(135.153)
Handels- en overige vorderingen	(1.852)	(7.244)
Handels- en overige schulden	(59.136)	85.783
Zoals in de geconsolideerde balans	68.289	(56.614)
Stopgezette activiteiten in openingbalans	(144.276)	0
Transacties zonder impact op kasstromen (*)	(55.344)	59.724
Elders gepubliceerde transacties (**)	21.181	(7.228)
Omrekeningsverschillen	(2.960)	17.370
Zoals in de geconsolideerde kasstromentabel	(113.111)	13.253

(*) De transacties zonder impact op kasstromen komen in de meeste gevallen van de waardering aan marktwaarde van voorraden en engagementen, van strategische en transactionele hedging resultaten en waardeverminderingen van voorraden en dubieuze debiteuren.

(**) De transacties die elders gepubliceerd worden zijn het gevolg van gewijzigde te ontvangen en nog te betalen interesten, dividenden en belastingen.

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

EUR duizend	NETTO KAS EN -KASEQUIVALENTEN	LENINGEN (ZONDER KREDIET OP BANKREKENINGEN)	NETTO FINANCIËLE SCHULDEN
Per einde van het vorige boekjaar	66.167	401.851	335.684
Kasstroom van de periode	72.596	10.145	(62.451)
Impact van finale financiering voor stopgezette activiteiten	(67.488)	0	67.488
Per einde van het boekjaar	71.275	411.996	340.721
Per einde van het boekjaar, inclusief de stopgezette activiteiten	116.601	412.853	296.252

De impact van de financiering van de af te splitsen (carve out) entiteiten heeft in 2016 vooral betrekking op de EUR 69 miljoen die gefinancierd werd met de voortgezette activiteiten terwijl de kost getoond wordt bij Building Products onder de stopgezette activiteiten.

34.2 TOENAME VAN DE KASSTROMEN UIT BEDRIJFSACTIVITEIT

De kasstromen uit bedrijfsactiviteiten na belastingen bedroegen EUR 384,7 miljoen. De bedrijfskapitaalbehoeften daalden met EUR 13,3 miljoen in lijn met de stijging van de volumes en metaalprijsen.

34.3 TOENAME VAN DE KASSTROMEN UIT INVESTERINGSACTIVITEIT

De netto-kasstroomen gebruikt in investeringsactiviteiten daalden met EUR 13,3 miljoen in 2016. De investeringen voor de voortgezette activiteiten bedroegen EUR 273 miljoen als de gekapitaliseerde O&O-kosten uitgesloten zijn, zoals in de Umicore-definitie over investeringen (zie [Glossarium](#)). De investeringen waren voornamelijk gerelateerd aan de groei in clean mobility en recyclage. In het bijzonder is het Energy & Surface Technologies segment verantwoordelijk voor een groter deel van de groei investeringen inclusief de aanvang van de investeringen om de capaciteit voor de productie van kathodematerialen tegen eind 2018 te verwezenlijken. In het segment Recycling werden in de loop van het jaar onder andere bijkomende investeringen uitgevoerd voor de capaciteitsuitbreiding in Hoboken. Investerings in het Catalysis segment zijn gelinkt aan de bouw en opstart van de nieuwe katalysatoren productie eenheid in Thailand.

De acquisities bevatten ook EUR 80,8 miljoen immateriële vaste activa welke vooral voortkomen uit de kapitalisatie van O&O-ontwikkelingskosten, informatiesystemen en de verwerving van 3 NMC patent families van 3M (zie ook toelichting F14).

De investeringskasstromen waren ook beïnvloed in 2016 door de verkoop van Zinc Chemicals.

Onder de lijn van de interne transfers van de netto investeringskasstroom is een negatief effect getoond in het kasstroomoverzicht van de voortgezette activiteiten dat gecompenseerd is door de impact getoond in het kasstroomoverzicht van de stopgezette activiteiten (zie toelichting 42). Dit weerspiegelt het feit dat de financiering voorzien door Umicore ten opzichte van de business unit Zinc Chemicals niet langer betaalbaar was na de volledige verkoop. De financiering was terugbetaald door de verwerfer in het kader van de totale verkoopprijs betaald aan Umicore. De verkoopopbrengsten van Zinc Chemicals zijn ingegrepen in het kasstroomoverzicht onder de hoofding "overdracht van dochterondernemingen en geassocieerde ondernemingen". Naast deze terugbetaling van de financiering van EUR 69,9 miljoen, is de aankoopprijs van EUR 68,7 miljoen inbegrepen waarvan EUR 2,4 miljoen naar verwachting betaald wordt in 2017 en 2018 (zie toelichting 42) zoals voorzien in de verkoopovereenkomst.

34.4 AFNAME VAN DE KASSTROMEN UIT FINANCIERINGSACTIVITEIT

De kasstroom gebruikt in financieringsactiviteiten is vooral te wijten aan de nettostijging van de schuldgraad (EUR 6,5 miljoen), het gebruik van eigen aandelen om opties uit te oefenen (EUR 38,0 miljoen), de betaling van dividenden (EUR 143,0 miljoen) en de betaling van interesten (EUR 6,4 miljoen).

EUR duizend	2015	2016
Verwerving van materiële vaste activa	204.494	207.297
Verwerving van immateriële vaste activa	20.856	80.764
Verwerving van vaste activa	225.350	288.061
O&O-investeringen	12.450	15.228
Investering uit voortgezette activiteiten	212.900	272.833
Verwerving van vaste activa uit stopgezette activiteiten	27.395	14.505
Investerings, inclusief de stopgezette activiteiten	240.295	287.338

F35 RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

EUR duizend	2015	2016
Door derden gestelde zekerheden voor rekening van de Groep	25.093	61.099
Door de Groep gestelde zekerheden voor rekening van derden	3.872	4.178
Ontvangen zekerheden	85.395	84.728
Door derden in hun naam gehouden goederen en waarden maar op risico van de Groep	210.255	366.623
Verplichtingen tot aankoop en verkoop van vaste activa	3.791	4.815
Commerciële engagementen voor aangekochte te ontvangen basismaterialen	271.750	425.066
Commerciële engagementen voor verkochte te leveren basismaterialen	485.085	749.699
Goederen en waarden van derden gehouden door de Groep	1.383.289	1.794.320
Diverse rechten en verbintenissen	3.075	2.532
Totaal	2.471.605	3.493.060

35.1 DOOR DERDEN GESTELDE ZEKERHEDEN VOOR REKENING VAN DE GROEP

Deze zijn gewaarborgde en niet-gewaarborgde zekerheden gegeven door derden aan de schuldeisers van de Groep ter garantie van de aflossing van de actuele en toekomstige schulden en verplichtingen van de Groep.

35.2 DOOR DE GROEP GESTELDE ZEKERHEDEN VOOR REKENING VAN DERDEN

Deze zijn zekerheden of onomkeerbare verbintenissen gegeven door de Groep ten voordele van derden ter garantie van de voldoende aflossing van schulden en bestaande of toekomstige verplichtingen door derden jegens hun schuldeisers.

Er zijn geen engagementen tot leningen aan derde partijen.

35.3 ONTVANGEN ZEKERHEDEN

Dit zijn ontvangen panden en zekerheden die het toereikend voldoen van schulden en bestaande of potentiële engagementen van derden tegenover de onderneming en haar dochterondernemingen garanderen, met uitzondering van kasgaranties en obligaties.

De ontvangen zekerheden hebben betrekking tot crediteurenzekerheden gedekt door financiële instellingen. Deze zekerheden zijn opgemaakt voor het indekken van de goede uitwerking van werken door de crediteuren. Sommige delen van de ontvangen zekerheden hebben ook betrekking tot klantenzekerheden voornamelijk ontvangen van de moedermaatschappij in naam van één van de filialen. Een klein deel ervan van dit bedrag heeft betrekking op huurgaranties.

Deze garanties zijn opgenomen aan normale marktvoorwaarden en de reële waarde van deze items zijn gelijkwaardig aan de nettoboekwaarde. Geen enkele van deze zekerheden zijn in onderpand gegeven.

35.4 DOOR DERDEN IN HUN NAAM GEHOUDEN GOEDEREN EN WAARDEN MAAR OP RISICO VAN DE GROEP

Deze vertegenwoordigen goederen en waarden opgenomen in de balans van de Groep voor dewelke de onderneming en haar dochterondernemingen de risico's dragen en de opbrengst behouden, maar deze goederen en waarden bevinden zich niet in de panden van de onderneming en haar dochterondernemingen. Het betreft vooral geleasde voorraden aan derden, consignatievoorraden of over voorraden onder maakloonovereenkomsten bij derden.

35.5 COMMERCIËLE ENGAGEMENTEN

Dit zijn engagementen gemaakt om metalen te leveren aan klanten of aangeleverd te krijgen van leveranciers tegen vastgestelde prijzen.

35.6 GOEDEREN EN WAARDEN VAN DERDEN GEHOUDEN DOOR DE GROEP

Dit zijn goederen en waarden die tijdelijk door de onderneming en haar dochterondernemingen bijgehouden worden, maar die de onderneming niet bezit. Het betreft voornamelijk geleasde voorraden, consignatievoorraden of voorraden onder maakloonovereenkomsten met derden.

De lijnen betreffende de engagementen voor aangekochte en verkochte goederen werden bijgewerkt in 2013, en houden nu rekening met de volledige reikwijdte van de entiteiten.

De Groep leaset metaal (goud en zilver in het bijzonder) van en aan banken of andere derde partijen voor specifieke, meestal korte periodes. De Groep betaalt of ontvangt hiervoor leasevergoedingen. Op 31 december 2016 was het nettosaldo van deze leaseschuld EUR 675 miljoen tegenover EUR 475 miljoen op het einde van 2015. De toename is vooral te wijten aan hogere volumes en metaalprices.

F36 VOORWAARDELIJKE VORDERINGEN EN VERPLICHTINGEN

De Groep heeft bepaalde hangende dossiers die volgens de IFRS-normen beschouwd kunnen worden als voorwaardelijke vorderingen en verplichtingen.

36.1 FRANSE MEDEDINGINGSAUTORITEITEN

Deze zaak is nu besproken onder toelichting F42 over de stopgezette activiteiten gezien het hier gaat om de Building Products unit.

36.2 ITC VORDERING

Op 20 februari 2015 hebben BASF Corp. en de University of Chicago Argonne twee rechtszaken aangespannen tegen Umicore. Eén vordering werd ingediend bij de Amerikaanse International Trade Commission (ITC). De andere werd ingediend bij de federale districtsrechtbank in Wilmington, Delaware en werd opgeschort. De vordering bij de ITC beschuldigt Umicore ervan twee V.S. octrooien rond materialen gebruikt in batterijkathodes te schenden. De ITC is van mening dat Umicore indirect deze octrooien schendt en heeft een verwijderingsbesluit uitgesproken op de betrokken producten op 16 december 2016. Tegen het verwijderingsbesluit kan door Umicore beroep aangetekend worden voor het Amerikaanse Federal Circuit Court of Appeals.

36.3 OVERIGE

In aanvulling op het voorgaande zijn tegen de Groep een aantal dagvaardingen ingediend die samenhangen met het normale verloop van haar activiteiten. De directie gelooft niet dat dergelijke dagvaardingen van aard zijn om een wezenlijke ongunstige invloed te hebben op de financiële positie van Umicore.

F37 VERBONDEN PARTIJEN

EUR duizend	2015	2016
TRANSACTIES MET JOINT VENTURES EN GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN		
Bedrijfsopbrengsten	157.468	108.523
Bedrijfskosten	(124.027)	(91.187)
Financiële opbrengsten	323	81
Financiële kosten	(5)	(1)
Ontvangen dividenden	(16.862)	(8.723)
EUR duizend	2015	2016
OPENSTAANDE POSTEN MET JOINT VENTURES EN GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN		
Handels- en overige vorderingen op ten hoogste één jaar	33.032	25.480
Handels- en overige schulden op ten hoogste één jaar	44.263	35.152
Te ontvangen leningen op ten hoogste één jaar	2.450	2.450

De transacties met de minderheidsbelangen en joint ventures van de Groep zijn hoofdzakelijk commerciële transacties, verkopen en aankopen van goederen en diensten.

Er zijn geen transacties met entiteiten die eigendom zijn van de kerndirectie.

EUR duizend	2015	2016
RAAD VAN BESTUUR		
Bezoldigingen en directe personeelsvoordelen	607.234	685.606
Vast gedeelte	199.999	227.322
Variabel gedeelte (op basis van het aantal bijgewoonde vergaderingen)	208.500	218.000
Waarden van de toegekende aandelen	192.668	232.606
Voordeel in natura bedrijfswagen voorzitter	3.175	2.971
Contributie tot de Zwitserse sociale zekerheid	2.892	4.404

Geen enkel variabel vergoedingselement (uitgezonderd de aanwezigheidsvergoeding) is voorzien in het bestuurdersstatuut. Geen enkele lening of waarborg werd door de onderneming aan de leden van de Raad van Bestuur toegekend.

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

EUR duizend	2015	2016
DIRECTIECOMITÉ		
Vergoedingen en andere voordelen	7.792.233	7.557.111
Kortetermijnpersoneelsvoordelen	3.784.972	3.352.140
Personeelsvoordelen na uitdiensttreding	1.220.993	1.299.414
Andere langetermijnvoordelen	724.500	968.760
Aandelengebaseerde betalingen	2.061.768	1.936.797

De gegevens hierboven bieden een boekhoudkundig zicht op de vergoeding van de Raad van Bestuur en het Directiecomité en verschillen enigszins van de informatie vervat in het Remuneratieverslag onder het Corporate Governance hoofdstuk.

In de hierboven weergegeven tabellen worden de werkgeversbijdragen op het vlak van de sociale zekerheid, indien toepasselijk, weergegeven en opgenomen onder de kortetermijnpersoneelsvoordelen. Deze zijn niet vermeld in het Remuneratieverslag.

In verband met de op aandelengebaseerde incentives vertegenwoordigen de cijfers met betrekking tot de toekenning van aandelen, zoals opgenomen in de op aandelengebaseerde betalingen, de waarde van de aandelen toegekend in 2016 voor diensten gepresteerd in 2015. Het Remuneratieverslag vermeldt de waarde van de aandelen toegekend in 2017 voor diensten gepresteerd in het besproken jaar, d.w.z. 2016.

De cijfers met betrekking tot het niet-uitgestelde deel van cash-vergoedingen, gerelateerd aan de individuele prestaties van 2016 zijn opgenomen in de kortetermijnpersoneelsvoordelen, vertegenwoordigen het niveau van de voorzieningen op het einde van het boekjaar. Het Remuneratieverslag vermeldt de werkelijk betaalde bedragen.

De voorzieningen geboekt voor het uitgestelde deel van variabele cash-vergoeding met als referentiejaar 2016, zijn opgenomen in de andere langetermijnvoordelen. De in 2018 en 2019 te betalen bedragen zullen afhankelijk zijn van prestaties gemeten over een langere termijn en de juiste bedragen zullen opgenomen worden in het Remuneratieverslag van de betrokken jaren.

F38 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Umicore kondigde na de Raad van Bestuur van 9 februari 2017 aan dat ze aan de algemene vergadering van aandeelhouders de uitkering van een bruto dividend van EUR 1,30 per aandeel zal voorstellen, wat overeenkomt met de totale uitbetaling van dividenden ten bedrage van EUR 142.048 duizend. Hiervan werd reeds EUR 0,60 per aandeel uitbetaald als interim dividend in september 2016.

F39 WINST PER AANDEEL

EUR	2015	2016
Zonder afgesplitste activiteiten		
Afgekondigde winst per aandeel - basisberekening	1,41	1,66
Afgekondigde winst per aandeel - na verwateringseffect	1,41	1,65
Met afgesplitste activiteiten		
Afgekondigde winst per aandeel - basisberekening	1,56	1,20
Afgekondigde winst per aandeel - na verwateringseffect	1,55	1,19
Recurrente winst per aandeel	2,27	2,14

De hiernavolgende resultaten worden als teller gebruikt voor de berekening van de winst per aandeel voor zowel de basisberekening als de berekening na verwatering:

CIJFERS IN DE TELLER

EUR duizend	TOELICHTING	2015	2016
Geconsolideerd nettoresultaat, aandeel van de Groep	F9		
Zonder afgesplitste activiteiten		153.205	181.203
Met afgesplitste activiteiten		169.225	130.724
Recurrent geconsolideerd nettoresultaat, aandeel van de Groep	F9	245.999	232.855

De hiernavolgende aandelen aantallen worden gebruikt als noemer voor de berekening van de winst per aandeel voor zowel de basisberekening als de berekening na verwatering:

CIJFERS IN DE NOEMER

	2015	2016
Aantal uitstaande aandelen per 31 december	112.000.000	112.000.000
waarvan aandelen in eigen bezit	3.927.534	2.673.150
waarvan uitstaande aandelen	108.072.466	109.326.850
Gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen	108.445.128	108.887.828
Potentiële verwatering door de aandelenoptieplannen	482.117	797.332
Aangepast gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen	108.927.245	109.685.160

Het totaal aantal uitstaande aandelen is exclusief de eigen aandelen, die aangehouden worden voor bestaande aandelenoptieplannen of beschikbaar zijn voor verkoop. De noemer voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel houdt rekening met een wijziging in de aandelenopties.

In 2016 zijn geen nieuwe aandelen uitgegeven als gevolg van de uitoefening van aandelenoptieplannen met daaraan verbonden inschrijvingsrechten. Tijdens het jaar heeft Umicore 1.118.875 eigen aandelen gebruikt voor de uitoefening van aandelenopties en 65.509 voor de toegekende aandelen. Gedurende 2016 heeft Umicore geen eigen aandelen ingekocht. Per 31 december 2016 bezat Umicore 2.673.150 eigen aandelen, wat overeenstemt met 2,39% van de totale uitgegeven aandelen op dat moment.

F40 IFRS- ONTWIKKELINGEN

De volgende **nieuwe standaarden en wijzigingen** aan standaarden werden gepubliceerd, maar zijn nog **niet voor het eerst verplicht** van toepassing voor het boekjaar startend op 1 januari 2016 en zijn **goedgekeurd door de EU**:

- **IFRS 9** 'Financiële instrumenten', ingangsdatum: 1 januari 2018. De standaard behandelt de classificatie, waardering en het niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen en algemene hedge accounting.
- **IFRS 9** introduceert het feit dat fysieke verplichtingen als derivaten gezien kunnen worden (als ze op korte termijn kunnen worden omgezet naar cash) en de mogelijkheid dat metaal componenten als indekkingen behandeld kunnen worden (als ze afzonderlijk identificeerbaar zijn en meetbaar op een betrouwbare manier). De toepassing van dergelijke principes zou een aanzienlijke verbetering betekenen voor het economisch overzicht van Umicore's IFRS operationele resultaten. Een haalbaarheid- en documentatieproject werd gestart in 2016 om het al dan niet in aanmerking komen van deze criteria na te gaan en dit wordt verdergezet in 2017.
- **IFRS 15** 'Opbrengsten uit contracten aangegaan met klanten'. De standaard zal resulteren in een betere financiële verslaggeving van opbrengsten en een betere globale vergelijkbaarheid van de opbrengsten die gerapporteerd worden in de jaarrekening. Entiteiten die IFRS toepassen zijn verplicht deze standaard toe te passen met ingangsdatum op of na 1 januari 2018.

In 2016 is een analyse gestart om de huidige aanpak voor het herkennen van omzet die bij Umicore te vergelijken met de IFRS 15 principes. Deze analyse gaat verder in 2017, maar gebaseerd op de tussentijdse bevindingen worden geen materiele inconsistenties tussen Umicore's huidig omzetherkenningsmodel en het model onder IFRS 15 verwacht.

De volgende **nieuwe standaarden en wijzigingen** aan standaarden werden gepubliceerd, maar zijn nog niet voor het eerst verplicht van toepassing voor het boekjaar startend op 1 januari 2016 en zijn **nog niet goedgekeurd door de EU**:

- **IFRS 16** 'Leasing'. Deze standaard vervangt de huidige richtlijnen uit IAS 17 en heeft grote gevolgen voor de boekhoudkundige behandeling van leasing, in het bijzonder voor de leaseneemers. Onder IAS 17 waren leaseneemers vereist om een onderscheid te maken tussen financiële leasing (op balans) en operationele leasing (buiten balans). IFRS 16 vereist echter dat de leaseneemers een leasingschuld opnemen op basis van de verwachte toekomstige betalingen en een "gebruiksrechtactief" creëert voor praktisch alle leasing contracten. Voor leasinggevers blijft de boekhoudkundige behandeling nagenoeg dezelfde. Desalniettemin heeft de IASB de richtlijn betreffende de definitie van een lease veranderd (naast ook de richtlijn voor de combinatie of splitsing van contracten), wat betekent dat ook de leasinggevers gevolgen hebben door de nieuwe standaard. Onder IFRS 16 is een contract deels of volledig een lease contract als de overdracht van het beschikkingsrecht voor een specifiek actief en voor een bepaalde periode voorzien is, in ruil voor een bepaalde last.

IFRS 16 bevat een uitzonderingsregel voor leases met betrekking tot mineralen, olie, gas en gelijkaardige niet-vernieuwbare grondstoffen. Bijgevolg vallen Umicore's metaal leases niet onder de leasing standaarden IAS 17 en IFRS 16. Umicore heeft geen andere significante leasingcontracten en derhalve is de impact van de toepassing van IFRS verwacht beperkt te zijn.

Voor alle andere nieuwe interpretaties en standaarden die nog niet verplicht zijn vanaf 1 januari 2016, heeft het management geen indicaties dat dit een materiële impact zal hebben op de financiële rapportering van de Groep.

F41 AUDIT VERGOEDING

De globale auditvergoeding voor de statutaire auditor en zijn filialen bedroeg EUR 3,4 miljoen, inclusief een bedrag van EUR 1,8 miljoen voor de statutaire auditmissies (EUR 0,5 miljoen voor de audit van de moedermaatschappij) en EUR 1,6 miljoen voor de niet-statutaire auditdiensten. Deze omvatten auditgerelateerde en andere certificeringsdiensten (EUR 0,5 miljoen) en andere niet-auditgerelateerde diensten (EUR 1,1 miljoen).

F42 STOPGEZETTE ACTIVITEITEN

Binnen het kader van Umicore's herziening van de activiteitenportefeuille werd een proces opgestart in 2015 om de Zinc Chemicals en Building Products business units voor te bereiden op een toekomst buiten de Umicore Groep. Het management onderzocht of aan bepaalde criteria werd voldaan om beide activiteiten als stopgezette bedrijfsactiviteiten weer te geven. Op basis van deze analyse is besloten om beide business units te presenteren als stopgezette bedrijfsactiviteiten vanaf 30 juni 2015.

Als gevolg hiervan worden de stopgezette bedrijfsactiviteiten weergegeven in een post op de balans en word deze hieronder verder toegelicht. Dit gebeurt in overeenstemming met IFRS 5 en met eliminatie van balansposities tussen de voortgezette en stopgezette bedrijfsactiviteiten. Vanaf 30 juni 2015 werden geen afschrijvingen meer gerapporteerd voor de stopgezette activiteiten. Er werden geen aanpassingen gemaakt waarbij de netto boekwaarde van de stopgezette activiteiten vergeleken worden met de werkelijke waarde minus de verkoopkosten.

In juni 2016 heeft Umicore aangekondigd dat het een overeenkomst bereikt had met OpenGate Capital (een US gebaseerde private equity investeerder) over de verkoop van Zinc Chemicals. De transactie is vervolledigd op eind oktober 2016. Alle resultaten van Zinc Chemicals vóór eind oktober zijn getoond onder de stopgezette activiteiten.

De activiteiten van Building Products vallen nog steeds onder de stopgezette activiteiten en worden derhalve als zodanig gerapporteerd tot een effectieve verkoop.

ACTIVA EN PASSIVA UIT STOPGEZETTE ACTIVITEITEN

EUR duizend	31/12/2015	31/12/2016
Vaste activa	163.575	90.344
Materiële vaste activa	116.502	62.137
Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	22.852	15.981
Handels- en overige vorderingen	24.221	12.226
Flottende activa	256.024	163.140
Vorraden	124.893	92.531
Handels- en overige vorderingen	91.546	23.931
Kas en kasequivalenten	37.872	45.326
Overige flottende activa	1.713	1.352
TOTAAL DER ACTIVA	419.599	253.484
Verplichtingen op meer dan één jaar	44.105	39.768
Voorzieningen voor personeelsvoordelen	36.624	36.896
Financiële schulden	803	487
Handels- en overige schulden	6.679	2.385
Verplichtingen op ten hoogste één jaar	185.088	105.140
Financiële schulden	22.712	371
Handels- en overige schulden	157.648	103.478
Overige schulden op ten hoogste één jaar	4.727	1.291
TOTAAL DER PASSIVA	229.193	144.908

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

De analyse van de resultaten van de stopgezette bedrijfsactiviteiten en de kasstromen worden hieronder weergegeven. Deze bevatten een aanpassing van de voorgaande perioden in overeenstemming met IFRS 5:

VERKORTE RESULTATENREKENING VAN DE STOPGEZETTE ACTIVITEITEN

EUR duizend	2015	2016
Bedrijfsopbrengsten	748.440	661.311
Bedrijfskosten	(729.167)	(696.754)
Opbrengsten / verliezen van andere financiële activa	19.272	(35.445)
Bedrijfsresultaat	(1.870)	(3.031)
Netto financiële kosten	348	1.254
Aandeel in het resultaat van de ondernemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	17.750	(37.222)
Resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	(1.326)	(13.081)
Belastingen op het resultaat	16.424	(50.303)
Resultaat van de periode		
Winst per aandeel uit stopgezette activiteiten	0,15	(0,46)
Winst per aandeel na verwatering uit stopgezette activiteiten	0,15	(0,46)

VERKORTE KASSTROMENTABEL VAN DE STOPGEZETTE ACTIVITEITEN

EUR duizend	2015	2016
Kasstromen voortkomend uit bedrijfsactiviteiten	108.768	(63.363)
Kasstromen voortkomend uit investeringsactiviteiten	(26.030)	28.909
Kasstromen voortkomend uit financieringsactiviteiten	15.164	(22.579)
Invloed van de wisselkoers op de aangehouden liquide middelen	(595)	(3.002)
Nettokas en -kasequivalenten uit stopgezette bedrijfsactiviteiten	97.307	(60.034)
Nettokas en -kasequivalenten bij het begin van het boekjaar uit stopgezette bedrijfsactiviteiten	(23.057)	37.872
Impact van finale financiering voor stopgezette activiteiten	(36.378)	67.488
Nettokas en -kasequivalenten op het einde van het boekjaar uit stopgezette bedrijfsactiviteiten	37.872	45.326

De groep heeft er voor gekozen om te evalueren of de regeling zal voortduren in de toekomst. Bijgevolg zullen de transacties binnen de groep tussen de stopgezette en continue activiteiten in de resultatenrekening niet geëlimineerd worden tegenover de voortgezette activiteiten voor zover dat de regeling zal voortduren in de toekomst en de betrokken bedragen externe inkomsten/kosten worden in toekomstige periodes.

De commerciële transacties tussen de voorgezette en de stopgezette activiteiten zijn hoger dan 2015 (EUR 18,1 miljoen in de operationele kosten van de stopgezette activiteiten en EUR 6,0 miljoen in het operationeel resultaat van de stopgezette activiteiten), inclusief de 10 maanden bijdrage van Zinc Chemicals. Er zijn ook een aantal leningen uitstaand ten opzichte van de stopgezette activiteiten (EUR 7,4 miljoen) op het jaareinde. In de balans zijn deze leningen geëlimineerd in lijn met het rapporteringsbeleid.

Het totaal van de elementen van de niet-gerealiseerde resultaten van de stopgezette activiteiten die eventueel naar de resultatenrekening verschoven kunnen worden hebben hoofdzakelijk betrekking tot wisselkoers vertalingsverschillen (EUR 2,9 miljoen).

Umicore heeft nota genomen van de beslissing van de Franse mededingingsautoriteit met betrekking tot bepaalde handelspraktijken van de business unit Building Products ten opzichte van haar distributeurs en de opgelegde boete van EUR 69,2 miljoen is betaald in het tweede semester. De Franse mededingingsautoriteit beweert dat Umicore exclusiviteit oplegde aan sommige van zijn distributeurs in Frankrijk tussen 1999 en 2007, waarbij een vermeende marktdominantie zou misbruikt zijn. Umicore betwist sterk het vermeende misbruik en heeft beroep aangetekend. In het kasstroomoverzicht van 2016 is impact van deze boete van EUR 69,2 miljoen te zien omdat ze is gefinancierd door de voorgezette activiteiten terwijl de kost dan weer in de stopgezette activiteiten te zien is onder Building Products.

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

De stopgezette activiteiten hebben commerciële verbintenissen nog te leveren (EUR 15,3 miljoen) of te ontvangen (EUR 0,5 miljoen) met betrekking tot metalen aan klanten of leveranciers aan reeds vastgelegde prijzen. De externe garanties namens derde partijen van de stopgezette activiteiten bedragen EUR 6,6 miljoen.

De balans van Zinc Chemicals op eind oktober op dewelke de berekening van de meerwaarde bij verkoop gebaseerd is, ziet er als volgt uit:

AKTIVA EN PASSIVA VAN VERKOCHTE STOPGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN

EUR duizend	31/10/2016
Vaste activa	77.434
Vlottende activa	176.964
TOTAAL DER ACTIVA	254.397
Eigen vermogen	69.101
Overgedragen resultaten en reserves	72.436
Elementen die naar de eigen vermogen geherclassificeerd worden	(5.081)
Elementen die naar de resultatenrekening geherclassificeerd worden	1.746
Verplichtingen op meer dan één jaar	15.047
Verplichtingen op ten hoogste één jaar	167.629
TOTAAL DER PASSIVA	182.675
Verkoop prijs	66.371
Prijsaanpassing te ontvangen in 2017/2018	2.400
Gerealiseerde meerwaarde	1.416

De overeenstemming tussen het betaalde bedrag en de kasstroom van de investeringsactiviteiten van de voortgezette activiteiten is toegelicht in toelichting 34.

Beknopte jaarrekening van de moederonderneming

De jaarrekening van Umicore wordt hierna volgens een beknopt schema voorgesteld.

Overeenkomstig het Wetboek van Vennootschappen zullen de jaarrekening van Umicore evenals het jaarverslag en het verslag van de commissaris bij de Nationale Bank van België neergelegd worden.

Deze verslagen kunnen op aanvraag verkregen worden bij:

UMICORE

Broekstraat 31

B-1000 Brussel (België)

In zijn verslag heeft de commissaris geen voorbehoud gemaakt betreffende de jaarrekening van Umicore.

De wettelijke reserve van EUR 50.000 duizend die inbegrepen is in de overgedragen winst is niet beschikbaar voor uitkering.

EUR duizend	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2016
BEKNOPTE BALANS PER 31 DECEMBER			
1. ACTIVA			
Vaste activa	3.813.172	3.835.808	3.847.718
II. Immateriële vaste activa	88.202	88.287	117.183
III. Materiële vaste activa	347.625	353.974	365.507
IV. Financiële vaste activa	3.377.345	3.393.547	3.365.028
Vlottende activa	811.395	684.601	752.880
V. Vorderingen op meer dan één jaar	373	373	373
VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering	411.793	343.868	351.864
VII. Vorderingen op ten hoogste een jaar	258.740	163.725	216.042
VIII. Geldbeleggingen	131.290	162.043	164.809
IX. Liquide middelen	712	951	1.901
X. Overlopende rekeningen	8.487	13.641	17.891
Totaal activa	4.624.567	4.520.409	4.600.598
2. PASSIVA			
Eigen vermogen	1.211.343	1.214.164	1.298.506
I. Kapitaal	500.000	500.000	500.000
II. Uitgiftepremies	6.610	6.610	6.610
III. Herwaarderingsmeerwaarden	91	91	91
IV. Reserves	321.585	330.067	289.770
V. Overgedragen resultaat	244.371	236.627	346.860
Vbis. Resultaat van de periode	131.238	135.456	148.537
VI. Kapitaalsubsidies	7.448	5.313	6.638
Vorzieningen en uitgestelde belastingen			
VII.A. Voorzieningen voor risico's en kosten	115.233	109.685	111.775
Schulden	3.297.991	3.196.560	3.190.317
VIII. Schulden op meer dan één jaar	1.582.000	1.572.000	1.981.249
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	1.653.944	1.563.686	1.117.268
X. Overlopende rekeningen	62.047	60.873	91.800
Totaal passiva	4.624.567	4.520.409	4.600.598

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

EUR duizend	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2016
RESULTATENREKENING			
I. Bedrijfsopbrengsten	2.938.337	2.961.093	2.415.676
II. Bedrijfskosten	(2.869.762)	(2.888.281)	(2.412.640)
III. Bedrijfsresultaat	68.575	72.812	3.036
IV. Financiële opbrengsten	156.163	182.294	258.002
V. Financiële kosten	(94.156)	(106.570)	(113.178)
VI. Resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening	130.582	148.536	147.860
X. Belastingen op het resultaat	656	(13.080)	677
XI. Resultaat van het boekjaar	131.238	135.456	148.537
XIII. Te bestemmen resultaat v/h Boekjaar	131.238	135.456	148.537

EUR duizend	2014	2015	2016
RESULTAATVERWERKING			
A. Resultaatverwerking	547.094	511.065	520.620
1. Te bestemmen winst (te verwerken verlies) van het boekjaar	131.238	135.456	148.537
2. Overgedragen winst/verlies (-)	415.856	375.609	372.083
C. Toevoeging aan het eigen vermogen	(62.997)	(8.482)	(40.296)
3. Aan de reserve voor eigen aandelen	(62.997)	(8.482)	(40.296)
D. Over te dragen resultaat ⁽¹⁾	375.609	372.083	338.276
2. Over te dragen winst/verlies (-)	375.609	372.083	338.276
F. Uit te keren winst ⁽¹⁾	(108.488)	(130.500)	(142.048)
1. Vergoeding van het kapitaal gewone aandelen	(108.488)	(130.500)	(142.048)

(1) Het totaal bedrag van deze twee rubrieken zal worden aangepast om rekening te houden met het aantal eigen aandelen aangehouden door Umicore op de datum van de algemene vergadering van aandeelhouders van 25 april 2017. Het brutodividend van EUR 1,30 per aandeel blijft ongewijzigd.

	(EUR DUIZEND)	AANTAL AANDELEN
STAAT VAN HET KAPITAAL		
A. Maatschappelijk kapitaal		
1. Geplaatst kapitaal		
Per einde van het vorig boekjaar	500.000	112.000.000
Per einde van het boekjaar	500.000	112.000.000
2. Samenstelling van het kapitaal		
2.1. Soorten aandelen		
Gewone aandelen	500.000	112.000.000
2.2. Aandelen op naam of aan toonder		
Op naam		21.294.861
Aan toonder		90.705.139
E. Toegelaten maar niet geplaatst kapitaal	50.000	

FINANCIËLE TOELICHTINGEN

	% KAPITAAL	AANTAL AANDELEN	BEKENDMAKING
G. AANDEELHOUDERSTRUCTUUR ⁽¹⁾			
Family Trust Desmarais, Albert Frère and Groupe Bruxelles Lambert S.A.	15,00	16.802.836	24/09/2015
BlackRock Investment Management	5,03	5.638.752	06/10/2015
APG Asset management	3,00	3.364.389	24/10/2016
Overige aandeelhouders	74,57	83.520.873	31/12/2016
Eigen aandelen in het bezit van Umicore	2,39	2.673.150	31/12/2016
	100,00	112.000.000	
waarvan free float	100,00	112.000.000	

(1) Op 31 december 2016, zijn 2.822.875 opties op aandelen uitstaande. In deze opties zijn er 2.822.875 met recht tot aankoop op bestaande aandelen weerhouden door Umicore.

Verklaring over verantwoordelijkheid van het management

Hierbij verklaren wij – voor zover ons bekend – dat de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2016 opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie, en de in België van toepassing zijnde wettelijke voorschriften, een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de Groep en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, en dat het jaarverslag een getrouw beeld geeft van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de vennootschap en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, alsmede een beschrijving geeft van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd worden.

20 maart 2017,

Marc Grynberg
Gedelegeerd Bestuurder

MILIEUVERKLARINGEN

Inhoud

MILIEUVERKLARINGEN

Kerncijfers milieu	177
Toelichtingen bij de kerncijfers milieu	177
E1 Scope van de milieuverklaringen	177
E2 Emissies naar water en lucht	178
E3 Broeikasgassen	180
E4 Energie	181
E5 Watergebruik	183
E6 Afval	184
E7 Historische vervuiling	185
E8 Naleving van de regelgeving en beheersysteem	186

MILIEUVERKLARINGEN

Milieuverklaringen

KERNCIJFERS MILIEU*

	EENHEID	TOELICHTING	2012	2013	2014	2015	2016
Metaaluitstoot naar water (volume)	kg	E2	5.701	5.560	5.639	4.459	3.738
Metaaluitstoot naar water (impact eenheid)		E2	245.935	313.883	543.332	328.013	339.001
Metaaluitstoot naar lucht (volume)	kg	E2	16.615	12.522	13.309	14.544	1.761
Metaaluitstoot naar lucht (impact eenheid)		E2	135.670	130.169	128.465	135.660	86.098
SO _x -emissies	ton	E2	487	686	1.189	1.197	892
NO _x -emissies	ton	E2	399	386	425	452	365
CO ₂ e-emissies (Scope 1+2) - marktgebaseerde methode**	ton	E3	701.898	690.767	664.568	710.143	666.814
CO ₂ e-emissies (Scope 1+2) - locatiegebaseerde methode**	ton	E3	-	-	-	-	739.820
Energieverbruik	terajoule	E4	7.315	7.557	7.304	7.742	6.760
Watergebruik	duizend m ³	E5	4.310	4.343	4.645	4.904	4.851
Totale afvalproductie	ton	E7	69.702	68.575	76.810	72.663	77.625
Gevaarlijk afval	ton	E7	47.789	45.668	54.824	51.525	59.437
waarvan gerecycleerd	%	E7	7,5	16,9	7,5	7,8	3,8
Ongevaarlijk afval	ton	E7	21.914	22.906	21.986	21.138	18.188
waarvan gerecycleerd	%	E7	54,7	60,2	60,4	56,3	57,8
Normoverschrijding	%	E9	1,1	0,8	0,9	0,8	0,9
Milieuklachten	aantal	E9	24	25	31	25	19
ISO 14001 gecertificeerde sites	%	E9	93	97	97	92	88

* De gegevens voor 2015 en de jaren daarvoor omvatten de verkochte business unit Zinc Chemicals, de gegevens voor 2016 doen dat niet.

** De gegevens over de CO₂e-uitstoot voor 2015 en de jaren daarvoor zijn een samenvoeging van de marktgebaseerde methode en de locatiegebaseerde methode scope 2-emissies. Een directe vergelijking met de gegevens voor 2016 is niet mogelijk. Indien een dergelijke vergelijking toch zou worden gemaakt, wordt best het marktgebaseerde methode cijfer voor 2016 gebruikt (zie toelichting E4 voor meer informatie)

TOELICHTINGEN BIJ DE KERNCIJFERS MILIEU

E1 SCOPE VAN DE MILIEUVERKLARINGEN

De kerncijfers voor het milieu omvatten de gegevens van de geconsolideerde productiesites waarover Umicore operationele zeggenschap heeft. Als gevolg van de verkoop van de business unit Zinc Chemicals (stopgezette activiteiten) en de sluiting van een andere site in 2016 worden de gegevens van de volgende sites in vergelijking met 2015 niet meer gerapporteerd: Angleur, Heusden-Zolder, Overpelt (alle in België), Changsha (China), Eijsden (Nederland), Larvik (Noorwegen), Pasir Gudang (Maleisië) (alle Zinc Chemicals) en Yokohama (Japan, Platinum Engineered Materials). Er zijn twee nieuwe sites bijgekomen: Nowa Ruda (Polen, Automotive Catalysts) en Qingyuan (China, Thin Film Products). Dit brengt het totale aantal geconsolideerde productiesites die milieugegevens rapporteren op 59 in vergelijking met 65 in 2015.

De meeste sites van het rapporteringskader van Umicore rapporteren hun milieuprestaties op het eind van het derde kwartaal en geven een prognose voor het vierde kwartaal. In januari controleert de site de voorspelde waarden op belangrijke afwijkingen die indien nodig worden gecorrigeerd. De zes sites met de grootste milieu-impact voor 2016 zijn: Hanau (Duitsland; Catalysis, Recycling), Olen (België; Energy & Surface Technologies, Group R&D), Hoboken (België; Recycling), Jiangmen (China; Energy & Surface Technologies), Cheonan UMK en Cheonan UMAK (allebei in Zuid-Korea; Energy & Surface Technologies). Zij rapporteren hun cijfers voor het hele jaar. Uit een gevoeligheidsanalyse van de gegevens van 2016 over het energieverbruik blijkt dat de potentiële afwijking van de milieuprestaties van de Groep minder dan 4% zou bedragen in geval van een fout van 20% in de prognosegegevens.

We wijzen erop dat sommige gegevens die in het jaarverslag 2015 werden gepubliceerd, in het jaarverslag 2016 herberekend werden als gevolg van verbeterde analyse- en rapporteringsmethoden. Tenzij anders vermeld, omvatten de milieu-KPI's voor 2015 en de jaren daarvoor de business unit Zinc Chemicals, die in de loop van 2016 werd verkocht, terwijl de KPI's voor 2016 Zinc Chemicals niet omvatten.

Meer informatie over de strategie voor milieubeheer van Umicore vindt u in het overeenkomstige hoofdstuk op pagina's 67-68.

E2 EMISSIES NAAR WATER EN LUCHT

De realisaties van Umicore's Vision 2015 op het vlak van de beperking van onze metaalemissies naar water en lucht, uitgedrukt in impact van respectievelijk 26% en 37%, kenmerkt een grote stap in de richting van duurzaamheid. We beschouwen de emissieniveaus die in 2015 werden bereikt als ons toekomstige referentiekader voor een duurzame bedrijfsvoering, met inbegrip van het beheer van de emissies naar water en lucht.

Horizon 2020 wil voortbouwen op de verwezenlijkingen van Vision 2015 door de impact van metaalemissies te beperken, rekening houdend met de groeiende productievolumes. In de praktijk betekent dit dat we de impact van de naar water en lucht uitgestoten metalen ten minste op het in het kader van Vision 2015 bereikte niveau willen houden.

Metaalemissies naar water worden gedefinieerd als het totale gewicht – uitgedrukt in kg/jaar – metalen uit afvalwater dat na behandeling in het oppervlaktewater komt. Indien sites gebruikmaken van een extern waterzuiveringsstation, wordt de efficiëntie van deze zuivering, als de site ze kent, in aanmerking genomen.

Metaalemissies naar lucht – uitgedrukt in kg/jaar – worden gedefinieerd als het totale gewicht metalen dat naar de lucht wordt uitgestoten als vaste fractie door alle puntbronnen. Voor kwik en arseen worden ook bijkomende damp-/gasfracties meegerekend.

Voor elk metaal dat naar water en lucht wordt uitgestoten, wordt een impactfactor toegepast om rekening te houden met hun verschillende toxiciteits- en ecotoxiciteitsniveaus wanneer ze in het milieu komen. Hoe hoger de impactfactor, des te hoger de toxiciteit voor het ontvangende waterlichaam (voor wateremissies) of voor de menselijke gezondheid (voor luchtmissies).

De impactfactoren voor wateremissies zijn gebaseerd op wetenschappelijke gegevens ('predicted no effect concentrations' of PNEC's) gegenereerd voor de REACH-richtlijn. Er werd een impactfactor 1 toegekend aan de PNEC voor antimoon (113 µg/l). De impactfactoren voor emissies naar lucht zijn gebaseerd op de grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling (referentie: American Conference of Governmental and Industrial Hygienists, 2011). Er werd een impactfactor 1 toegekend aan de grenswaarde voor zink (oxide) van 2 mg/m³. Vervolgens werd voor alle relevante metalen een impactfactor berekend op basis van deze referentiewaarden. De metaalimpact op lucht en water wordt uitgedrukt in 'impacteenheden/jaar'.

We hebben de sites geïdentificeerd die minstens 95% hebben bijgedragen in termen van belasting (voor SO_x en NO_x) of impacteenheden (voor metaalemissies naar water en lucht) van de totale cijfers van de Groep voor 2015 (exclusief de verkochte business unit Zinc Chemicals). Voor emissies naar water en lucht werden de gegevens voor 2016 alleen verzameld bij de geïdentificeerde sites (tien of minder). Alle andere sites werden gevraagd om alleen gegevens in te dienen in het geval van aanzienlijke afwijkingen naar boven toe tegenover van de baseline 2015 voor de site.

Het doel om het niveau van 2015 van de metaalemissies naar water en lucht te verbeteren, wordt gemeten door de emissies van het huidige rapporteringsjaar (nl. 2016) te vergelijken met die van het referentiejaar 2015 en dezelfde scope van activiteiten als voor 2015 te gebruiken voor de sites met een belangrijke bijdrage.

Om de wijziging in metaalemissies naar water en lucht ten opzichte van het referentiejaar 2015 te berekenen, werd een baseline opgesteld voor elke site die binnen de scope valt. De baseline wordt opgesteld door het huidige activiteitsniveau van dit rapporteringsjaar (nl. 2016) te vermenigvuldigen met de emissie-intensiteit van 2015 (zie voorbeeld hieronder). De baseline 2015 wordt vervolgens berekend door alle baselines op siteniveau op te tellen voor de sites die binnen de scope vallen. Voorbeelden van activiteitsparameters van sites zijn: geproduceerd aantal ton per jaar, machine-uren per jaar, ton toevoermateriaal voor recyclageprocessen per jaar.

Voorbeeld

In 2015 produceerde vestiging A 20 t van product X en stootte ze 5 kg van metaal Y uit (impactfactor van Y = 8 impacteenheden/kg) naar lucht, met een metaalemissie-intensiteit van 2 impacteenheden / t product X als gevolg. In 2016 produceerde vestiging A 22 t van product X en stootte ze 5 kg van metaal Y uit, met een metaalemissie-intensiteit van 1,8 impacteenheden / ton product X als gevolg.

De in 2016 gerapporteerde baseline 2015 is dan: activiteitsniveau van 2016 (22 t) x emissie-intensiteit 2015 (2 impacteenheden / t) = 44 impacteenheden.

De gemeten 5 kg – gelijk aan 40 impacteenheden – die in 2016 werd uitgestoten, vertegenwoordigt dus een vermindering van 10% ten opzichte van wat de uitstoot zou geweest zijn in de operationele omstandigheden van 2015.

De baseline 2015 wordt jaarlijks herberekend (2016 en de volgende jaren). Hij wordt gedefinieerd als de metaalemissies die we hadden mogen verwachten met de activiteitsvolumes van het rapporteringsjaar (nl. 2016), maar met de metaalemissie-intensiteit van het referentiejaar 2015. Het resultaat voor elk jaar wordt uitgedrukt als een percentage van de berekende baseline 2015 voor de Groep die voor elk jaar van toepassing is.

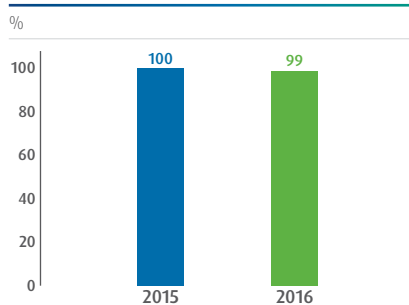
De berekening van de metaalemissies naar water en lucht dekt de volledig geconsolideerde operaties en activiteiten die deel uitmaken van de Groep gedurende het rapporteringsjaar (2016 en de volgende jaren) en die ook deel uitmaakten van de Groep in 2015. Prestaties worden alleen gerapporteerd voor het geheel van de sites met een belangrijke bijdrage voor elke KPI.

SO_x- en NO_x-emissies worden in absolute cijfers uitgedrukt in ton/jaar.

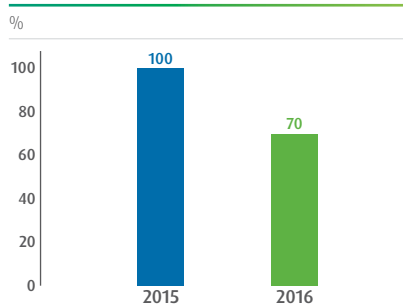
GEGEVENS VAN DE GROEP – SCOPE METAALEMISSIES NAAR LUCHT EN WATER

	EENHEID	UITGANGSWAARDE 2015	2016
Metaaluitstoot naar water	impact eenheid	343.639	339.001
Metaaluitstoot naar lucht	impact eenheid	123.779	86.098

REDUCTIERESULTAAT METAALUITSTOOT NAAR WATER

REDUCTIERESULTAAT METAALUITSTOOT NAAR LUCHT

METAALEMISSIES NAAR WATER

De uitstoot van metalen naar water in 2016 met toepassing van de gedefinieerde scope resulteerde in 339.001 impacteenheden. De uitstoot van metalen naar water in 2015 met toepassing van de gedefinieerde scope bedroeg 316.900 impacteenheden. Voor de beoordeling van de vooruitgang ten opzichte van onze verbintenis werd dit metaalemissieniveau van 2015 genormaliseerd voor de activiteit van 2016 en bedroeg het 343.639 impacteenheden. In 2016 hebben we dus in termen van de impact een vermindering van 1% van de metaalemissies naar water gerealiseerd.

Deze evolutie is een combinatie van verschillende trends die op onze sites zijn waargenomen: In onze fabriek van Hoboken (België, Recycling) begint de verhoogde efficiëntie van het waterzuiveringsstation dankzij de investeringen in verbeteringsprojecten gedurende de afgelopen jaren te renderen, terwijl voor de toekomst verdere reducties worden verwacht dankzij voor de volgende jaren geplande bijkomende verbeteringsprojecten. Evenzeer hebben enkele efficiëntieverbeteringen en schaafeffecten na de verhoging van de precursorproductie op onze nieuwe site in Cheonan (Zuid-Korea, Energy & Surface Technologies) geleid tot een aanzienlijke daling van de emissie-intensiteit in termen van de impact van metaalemissies naar water. Anderzijds hebben stijgingen in de waterdoorvoer op onze sites in Olen (België, Energy & Surface Technologies en Group R&D) en Jiangmen (China, Energy & Surface Technologies) in combinatie met een aantal hogere gemeten concentraties – allemaal onder de toegestane lozingslimieten – geleid tot een toegenomen belasting voor sommige metalen met een hogere impactfactor.

METAALEMISSIES NAAR LUCHT

De uitstoot van metalen naar lucht in 2016 met toepassing van de gedefinieerde scope bedroeg 86.098 impacteenheden. De uitstoot van metalen naar lucht in 2015 met toepassing van de gedefinieerde scope resulteerde in 119.254 impacteenheden. Voor de beoordeling van de vooruitgang ten opzichte van onze verbintenis werd dit metaalemissieniveau van 2015 genormaliseerd voor de activiteit van 2016 en bedroeg het 123.779 impacteenheden. In 2016 hebben we dus een vermindering van 30% van de metaalemissies naar lucht in termen van impact gerealiseerd.

De reducties worden in verschillende mate waargenomen in bijna alle sites van de scope en kunnen grotendeels worden deel toegeschreven aan inspanningen die de luchtfilterefficiëntie hebben verbeterd en aan verbeteringen van de algemene procesefficiëntie.

LOODEMISSIES IN HOBOKEN (BELGIË, RECYCLING)

De site in Hoboken (België, Recycling) rapporteerde een verhoogde metaalemisatie uit diffuse bronnen. Dit leidde tot hogere waarden van lood PM10-stofneerslag in de nabijgelegen woonwijk Moretusburg. Vermoed wordt dat infrastructuurwerkzaamheden in de loodraffinaderij één van de voornaamste oorzaken van deze toegenomen neerslag van lood zijn. Umicore rapporteerde deze gestegen resultaten aan de overheid en de buurt.

De provinciale autoriteiten doen twee keer per jaar een biomonitoringcampagne rond de site. Aan het einde van 2016 werd hierbij aangetoond dat 73 kinderen op een totaal van 194 een gehalte aan lood in het bloed had dat de referentiewaarde van het Center for Disease Control and Prevention (VS) van 5,0 µg/dl overschreed. Vier kinderen daarvan hadden meer dan 20 µg/dl lood in hun bloed. Het gemiddelde loodgehalte in het bloed van alle kinderen bedroeg 5,3 µg/dl, wat een daling is ten opzichte van 15,0 µg/dl in 1998.

Er werd een uitgebreid actieplan met de overheid gelanceerd en er zal een investering gedaan worden om de lucht in de loodraffinaderij beter te ventileren en te filteren. Een eerste verbeteringsactie werd tegen maart 2017 afgewerkt en meer significante verbeteringen zouden tegen eind 2017 merkbaar moeten zijn. Er worden ook andere maatregelen getroffen zoals een verdere verbetering van het beheer van diffuse bronnen tijdens de stockage en het transport van toevoermateriaal.

Umicore werkt ook nauw samen met de autoriteiten om specifieke voorzorgsmaatregelen voor hygiëne in te voeren, zoals het schoonmaken van de huizen van de kinderen met de hoogste loodconcentratie in hun bloed.

OVERIGE EMISSIES

	EENHEID	2012	2013	2014	2015	2016
SO _x -emissies	ton	487	686	1.189	1.197	892
NO _x -emissies	ton	399	386	425	452	365

De SO_x-emissies voor de Groep zijn van 1.101 t in 2015 (exclusief de verkochte business unit Zinc Chemicals) tot 892 t in 2016 gedaald, een reductie van 19%.

De NO_x-emissies zijn relatief stabiel gebleven op 365 t in 2016, in vergelijking met 373 t in 2015 (exclusief de verkochte business unit Zinc Chemicals).

E3 BROEIKASGASSEN

De invoering van ons beleid voor energie-efficiëntie en koolstofvoetafdruk in 2011 heeft tot een reductie van 26% in aan CO₂ gelijkgestelde emissies geleid binnen de in Vision 2015 gedefinieerde scope, evenals tot een permanente aandacht voor en bewustzijn van de energie-efficiëntie op de sites en in de beheersprocessen van de business units.

In Horizon 2020 focust Umicore op de verbetering van de energie-efficiëntie. De inspanningen om de energie-efficiëntie te verhogen, zullen naar verwachting bijdragen tot een verdere reductie van onze koolstofvoetafdruk.

Umicore rapporteert ook haar absolute CO₂e-emissies binnen de E1 omschreven scope. De absolute aan CO₂ gelijkgestelde (CO₂e-) emissievolumes worden berekend aan de hand van de Greenhouse Gas Protocol-definitie- en rapporteringsmethodologie voor scope 1 en 2 (WBCSD en WRI 2004, en het amendement voor scope 2 van 2015). Scope 2 omvat voor Umicore niet alleen aangekochte elektriciteit, maar ook stoom en perslucht die van derden (bv. industrieparken) worden aangekocht. CO₂e omvat de broeikasgassen CO₂, CH₄ en N₂O voor scope 1 en de belangrijke procesemissies. Andere broeikasgassen zijn niet relevant in de activiteiten van Umicore. De scope 2-emissies houden enkel rekening met CO₂.

De berekening van de scope 2-emissies voor elke site gebeurt op twee manieren: door marktgebaseerde methode CO₂-emissiefactoren te gebruiken en door locatiegebaseerde methode CO₂-emissiefactoren te gebruiken. Met de marktgebaseerde emissiefactoren kunnen de CO₂-emissies berekend worden op basis van de contracten die sites hebben met hun energieleveranciers, met inachtneming van de relevante energiemix voor deze contracten (inclusief groene-stroomattributen, indien van toepassing). De locatiegebaseerde methode CO₂-emissiefactoren laten toe de CO₂-emissies te berekenen op basis van de resterende energiemix in een land/regio (waar deze gegevens beschikbaar zijn), dus uitdrukkelijk met uitsluiting van de groene-stroomattributen die verkocht worden door de energieproducenten in speciale leveringscontracten. De totale CO₂-emissies voor de Groep worden vervolgens op basis van

dit onderscheid als twee aparte waarden voorgesteld en de cijfers worden afgekort als: CO₂e marktgebaseerd methode en CO₂e locatiegebaseerd methode.

De WBCSD Chemical Sector Working Group on GHG Measurement and Reporting heeft bijkomende richtlijnen opgesteld om de tekortkomingen in de GHG-rapportering op te lossen. Umicore past deze richtlijnen al toe sinds de rapportering voor 2012. De publicatie van de richtlijnen voor de sector kan op de [website van de WBCSD](#) geraadpleegd worden.

GEGEVENS VOOR DE GROEP

	EENHEID	2012	2013	2014	2015	2016
CO ₂ e-emissies (Scope 1+2) - marktgebaseerde methode	ton	701.898	690.767	664.568	710.143	666.814
CO ₂ e-emissies (Scope 1+2) - locatiegebaseerde methode	ton	-	-	-	-	739.820

De totale marktgebaseerde methode CO₂e-emissie in 2016 bedroeg 666.814 t. De totale locatiegebaseerde methode CO₂e-emissie bedroeg 739.820 t. Het verschil tussen deze twee cijfers, 73.006 t, is toe te schrijven aan bepaalde energiecontracten met een gunstige energiemix die onze sites hebben, die resulteren in een lagere koolstofvoetafdruk dan de resterende energiemix voor het land/de regio waarin de site gelegen is.

De totale CO₂e-emissie in 2015 (exclusief de verkochte business unit Zinc Chemicals, die 16% van de emissie van 2015 vertegenwoordigde) bedroeg 596.540 t. In 2015 werd geen onderscheid gemaakt tussen marktgebaseerde methode en locatiegebaseerde methode waarden. We zijn van mening dat een directe vergelijking tussen de twee rapporteringsjaren niet opgaat, maar dat bij een vergelijking best het marktgebaseerde methode cijfer van 2016 wordt gebruikt. In de gegevens voor 2015 werd zoveel mogelijk rekening gehouden met de marktgebaseerde methode CO₂-emissiefactoren.

Uit de vergelijking stelt men een stijging met 12% vast op jaarbasis. Ongeveer de helft van deze stijging is te wijten aan hogere N₂O-emissies in onze fabriek in Hoboken (België, Recycling), terwijl de andere helft grotendeels kan worden toegeschreven aan hogere activiteitsniveaus van verschillende sites in onze business units Automotive Catalysts en Rechargeable Battery Materials.

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS

	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	DISCONTINUED OPERATIONS	UMICORE GROUP
CO ₂ e-emissies (Scope 1+2) - marktgebaseerde methode	ton	113.527	209.957	327.195	15.605	666.814
CO ₂ e-emissies (Scope 1+2) - locatiegebaseerde methode	ton	130.627	219.803	373.719	14.906	739.820

E4 ENERGIE

Umicore verbindt zich onder Horizon 2020 tot een nog efficiënter energiegebruik in haar activiteiten. In de praktijk betekent dit dat we de energie-efficiëntie die we in het kader van Vision 2015 hebben bereikt nog willen verhogen.

De WBCSD Chemical Sector Working Group on GHG Measurement and Reporting heeft bijkomende richtlijnen opgesteld om de tekortkomingen in de GHG- en energierapportering op te lossen. Umicore past deze richtlijnen al toe sinds de rapportering voor 2012. De publicatie van de richtlijnen voor de sector kan op de website van de WBCSD geraadpleegd worden.

In het kader van Horizon 2020 wordt een grotere nadruk gelegd op de sites die het meest bijdragen tot het totale energieverbruik van Umicore. Voor deze sites werden bepaalde parameters, zoals de activiteitsindicatoren, grondig herzien en indien nodig bijgewerkt. De monitoring en rapportering van het energieverbruik zal worden voortgezet op alle sites. De sites met grotere bijdrage worden extra aangemoedigd en verplicht om over hun energie-efficiëntieprojecten te rapporteren.

Uit een analyse van de bijdragen van de sites aan het energieverbruik op Groepsniveau bleek dat 27 sites meer dan 95% bijdroegen aan het totaal voor 2016.

GEGEVENS VOOR DE GROEP – IN HET KADER VAN DE DOELSTELLING VOOR ENERGIE-EFFICIËNTIE

Het doel om het niveau van 2015 van de energie-efficiëntie te verbeteren, wordt gemeten door het energieverbruik van het huidige rapporteringsjaar (nl. 2016) te vergelijken met dat van het referentiejaar 2015 en dezelfde activiteitsscope als voor 2015 te gebruiken.

Om de wijziging in het energieverbruik ten opzichte van het referentiejaar 2015 te berekenen, werd er een baseline opgesteld voor elke site die binnen de scope valt. De baseline wordt opgesteld door het huidige activiteitsniveau van het huidige rapporteringsjaar (nl. 2016) te vermenigvuldigen met de energie-intensiteit van 2015 (zie het voorbeeld hieronder). De baseline 2015 wordt

vervolgens berekend door alle baselines op siteniveau samen te tellen voor de sites die binnen de scope vallen. Voorbeelden van activiteitsparameters van sites zijn: geproduceerd aantal ton per jaar, machine-uren per jaar, ton toevoermateriaal voor recyclageprocessen per jaar.

Voorbeeld

In 2015 produceerde vestiging A 200 t van product X en verbruikte ze 80.000 GJ, met een energie-intensiteit van 400 GJ / t product X als gevolg. In 2016 produceerde vestiging A 220 t van product X en verbruikte ze 80.000 GJ, met een energie-intensiteit van 364 GJ / ton product X.

De 2015 baseline gerapporteerd in 2016 is dan: activiteitsniveau van 2016 (220 t) x energie-intensiteit 2015 (400 GJ / t) = 88.000 GJ.

De gemeten 80.000 GJ die in 2016 werd verbruikt, vertegenwoordigt een verbetering van 10% ten opzichte van wat het verbruik zou geweest zijn in de operationele omstandigheden van 2015.

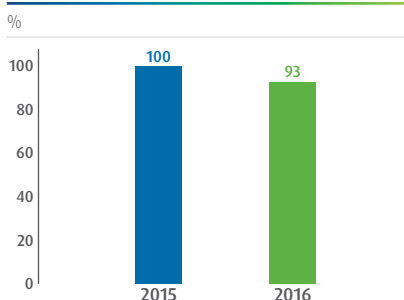
De baseline 2015 wordt jaarlijks herberekend (2016 en de volgende jaren). Hij wordt gedefinieerd als het energieverbruik dat we hadden mogen verwachten met de activiteitsvolumes van het rapporteringsjaar (nl. 2016), maar met de energie-intensiteit van het referentiejaar 2015. Het resultaat voor elk jaar wordt uitgedrukt als een percentage van de berekende baseline 2015 voor de Groep die voor elk jaar van toepassing is.

De berekening van deze KPI dekt de volledig geconsolideerde operaties en activiteiten die deel uitmaken van de Groep gedurende het rapporteringsjaar (2016 en de volgende jaren) en die ook deel uitmaakten van de Groep in 2015. Er moet worden opgemerkt dat de sites van de voormalige business unit Zinc Chemicals (die 5% van het totale energieverbruik voor de Groep in 2015 vertegenwoordigden) en de sites die aan de rapportering werden toegevoegd in 2016, nl. Nowa Ruda (Polen, Catalysis) en Qingyuan (China, Energy & Surface Technologies), geen deel uitmaken van de scope voor de rapportering van deze KPI. De gegevens m.b.t. het energieverbruik omvatten ook de twee belangrijke bureelgebouwen in Brussel (België) en Bagnolet (Frankrijk).

DOELSTELLING VOOR DE ENERGIE-EFFICIËNTIE

	EENHEID	UITGANGSWAARDE 2015	2016
Energieverbruik	terajoule	6.726	6.264

GENORMALISEERD ENERGIEVERBRUIK

Het energieverbruik voor 2016 met toepassing van de gedefinieerde scope bedroeg 6.264 TJ. Het energieverbruik in 2015 met toepassing van de gedefinieerde scope bedroeg 5.998 TJ. Voor de beoordeling van de vooruitgang ten opzichte van onze verbintenissen werd dit niveau van het energieverbruik van 2015 genormaliseerd voor de activiteit van 2016 en bedroeg het 6.726 TJ. Dit betekent dat we bij gelijkwaardige productieniveaus 7% minder energie hebben verbruikt. De energie-efficiëntie is met andere woorden met 7% verbeterd op jaarbasis.

Deze verbetering is deels te danken aan schaafeffecten na de oprijving van de precursorproductie en aan algemene verbeteringen van de procesefficiëntie op onze twee sites in Cheonan (Zuid-Korea, Energy & Surface Technologies). Verdere verbeteringen op andere sites droegen ook bij tot de algemene daling van de energie-intensiteit, waaronder extra verbeteringen van de procesefficiëntie in onze fabriek in Hoboken (België, Recycling).

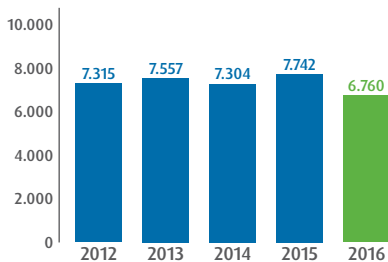

In lijn met de voorgaande duurzaamheidsdoelstellingen zijn er sinds 2006 energie-efficiëntieprojecten ingevoerd op de belangrijkste sites. In 2016 waren 27 sites verantwoordelijk voor meer dan 95% van het energieverbruik van de Groep. Er werd gerapporteerd dat in 2016 op deze sites 36 energie-efficiëntieprojecten werden ingevoerd die aanzienlijke besparingen hebben opgeleverd.

ABSOLUUT ENERGIEVERBRUIK

ABSOLUUT ENERGIEVERBRUIK

terajoule

Het totale energieverbruik is van 6.449 TJ in 2015 (exclusief de verkochte business unit Zinc Chemicals) tot 6.760 TJ in 2016 gestegen, een stijging van 5% op één jaar tijd.

Het indirecte energieverbruik uit primaire energiebronnen (aangekochte elektriciteit, stoom en perslucht) voor de productiesites en de kantoorgebouwen in 2016 bedroeg 2.726 TJ. Het directe energieverbruik van primaire energiebronnen (stookolie, diesel, aardgas, LPG, steenkool en cokes) bedroeg 4.034 TJ.

GEGEVENS VOOR BUSINESS GROUPS

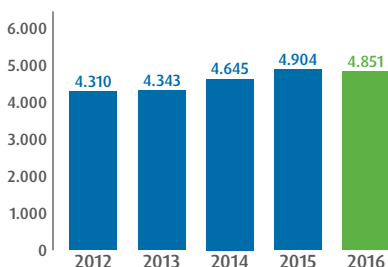
	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	DISCONTINUED OPERATIONS	UMICORE GROUP
Energieverbruik	terajoule	1.008	2.537	2.792	414	6.760

E5 WATERGEBRUIK

GEGEVENS VOOR DE GROEP

WATERGEBRUIK

duizend m³

Watergebruik wordt gedefinieerd als het totale volume water, uitgedrukt in duizend m³/jaar afkomstig van leidingwater, grondwaterputten, oppervlakte- en regenwater. Grondwaterextractie voor saneringsdoeleinden en koelwater dat naar het oorspronkelijke waterlichaam wordt afgevoerd, worden niet meegerekend.

Het totale watergebruik van de Groep is lichtjes toegenomen, van 4.735 duizend m³ in 2015 (exclusief de verkochte business unit Zinc Chemicals, die in 2015 3% van het totale watergebruik van de Groep vertegenwoordigde) tot 4.851 duizend m³ in 2016. Dit was

MILIEUVERKLARINGEN

voornamelijk het gevolg van een activiteitsverhoging op de site in Jiangmen (China) en de nieuwste van de twee sites in Cheonan (Zuid-Korea) (allebei Energy & Surface Technologies).

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS

	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	DISCONTINUED OPERATIONS	UMICORE GROUP
Watergebruik	duizend m ³	569	2.174	1.692	416	4.851

E6 AFVAL

GEGEVENS VOOR DE GROEP

GEVAARLIJK AFVAL

ton

■ Niet gerecycleerd
■ Gerecycleerd

Afval wordt gedefinieerd als het totale volume gegenereerd afval, uitgedrukt in ton/jaar.

De recyclagegraad is de verhouding tussen de hoeveelheid afval dat door derden wordt gerecupereerd (inclusief het afval dat door verbranding als energie wordt gerecupereerd) en de totale hoeveelheid afval.

Het onderscheid tussen gevaarlijk en niet-gevaarlijk afval wordt gemaakt op basis van de lokale regelgeving voor de regio waar de rapporterende entiteit is gevestigd.

In 2016 werd in totaal 77.625 ton afval gegenereerd ten opzichte van 68.800 ton in 2015 (exclusief de verkochte business unit Zinc Chemicals, die in 2015 5% van het totale afval van de Groep vertegenwoordigde), een toename van 12%.

Het totale volume gevaarlijk afval steeg van 50.653 ton in 2015 (exclusief de verkochte business unit Zinc Chemicals, die in 2015 2% van het totale gevaarlijke afval van de Groep vertegenwoordigde) tot 59.437 ton in 2016, een stijging van 17%. De recyclagegraad van gevaarlijk afval is van 7% in 2015 tot 4% in 2016 gedaald.

Het totale volume niet-gevaarlijk afval is op ongeveer hetzelfde niveau gebleven, nl. 18.188 ton in 2016 ten opzichte van 18.147 ton in 2015 (exclusief de business unit Zinc Chemicals, die in 2015 14% van het totale niet-gevaarlijke afval vertegenwoordigde).

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS

	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	DISCONTINUED OPERATIONS	UMICORE GROUP
Totale afvalproductie	ton	5.740	27.515	41.291	3.079	77.625
Gevaarlijk afval	ton	3.854	18.973	34.614	1.997	59.437
waarvan gerecycleerd	%	8,25	1,06	3,94	20,26	3,85
Ongevaarlijk afval	ton	1.886	8.542	6.677	1.083	18.188
waarvan gerecycleerd	%	50,97	28,99	93,66	75,31	57,77

E7 HISTORISCHE VERVUILING

Een actieve medewerking aan het beheer en de behandeling van risico's die het gevolg zijn van activiteiten in het verleden is een integraal onderdeel van de Umicore Way. In de voorbije 15 jaar heeft het proactieve programma van Umicore voor de evaluatie en, waar nodig, de sanering van bodem- en grondwatervervuiling een aanzienlijke vooruitgang geboekt. In dit hoofdstuk bespreken we de belangrijkste lopende programma's en de vooruitgang die in 2016 werd gemaakt.

BELGIË

Context: Op 23 april 2004 ondertekende Umicore een convenant met de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en de minister van Leefmilieu van het Vlaams Gewest, waarin het bedrijf zich ertoe verbond de volgende 15 jaar EUR 62 miljoen te besteden aan de sanering van de historische vervuiling in vier vestigingen – waarvan er twee, Balen en Overpelt, nu behoren tot Nyrstar, een activiteit die door Umicore in 2007 werd verkocht.

Activiteiten in 2016: In Hoboken werd met de bevoegde autoriteiten een overeenkomst gesloten om de opslagfaciliteit op de site uit te breiden, zodat de saneringswerken (afgraving) op de site kunnen worden hervat. Een alternatief concept voor de grondwatersanering werd besproken en goedgekeurd door de autoriteiten.

Het programma voor grondwatersanering op de site in Olen, dat in 2007 werd opgestart, werd voortgezet in 2016. In 2016 werd op verscheidene locaties verontreinigde grond verder afgegraven waar er infrastructuurwerkzaamheden nodig waren, zoals de bouw van twee nieuwe magazijnen.

Umicore werkte verder aan andere acties zoals voorzien in het convenant, onder meer het verwijderen van zinkas van privéopritten in een perimeter van 9 km zoals voorzien in het convenant. Er werd een proefproject gestart om metalen uit het grondwater dat in oppervlaktewater vloeit op te vangen en doen neerslaan.

In 2014 hebben Umicore en de bevoegde overheden een overeenkomst gesloten om de periode voor de uitvoering van de noodzakelijke maatregelen voor risicobeperking in de perimeter van 9 km met 5 jaar te verlengen. De overeenkomst bevat ook een belangrijke clause waarmee Umicore en de overheid de sanering zullen aanpakken van de voormalige site in Bocholt, een voormalige arseenfabriek die in het begin van de jaren 1970 werd gesloten en ontmanteld.

FRANKRIJK

In Viviez heeft Umicore het grootschalige saneringsprogramma voortgezet dat in 2011 werd opgestart. Het project bestaat hoofdzakelijk uit het verwijderen, inert maken en veilig opslaan van meer dan één miljoen m³ vervuilde grond en afval. Eind 2016 was 1.280.000 m³ vervuilde grond en afval verwijderd en behandeld. Aangezien het project op zijn eind loopt, heeft Umicore maatregelen getroffen om de VMZINC-activiteiten (Building Products) te ontlasten van verplichtingen na de sanering, door ze over te dragen aan een derde partij die gespecialiseerd is in afvalbeheer en recycling.

De voormalige mijnconcessie Saint-Félix de Pallières in het zuiden van Frankrijk werd in 2004 volledig in overeenstemming met de geldende wetgeving afgesloten en teruggegeven aan de Franse autoriteiten. Onlangs werd door bepaalde groepen van belanghebbenden meer aandacht besteed aan de potentiële gezondheidseffecten gerelateerd aan de voormalige mijnbouwactiviteiten. Hoewel de autoriteiten, inclusief het ministerie van Leefmilieu, erkenden dat de mijnconcessie werd teruggegeven aan de Franse staat zoals vereist door de geldende wetgeving, verbond Umicore zich er op eigen initiatief toe om de autoriteiten vrijwillig te ondersteunen bij de aanpak van de bezorgdheden van de plaatselijke bevolking.

VS

Op de voormalige mijnsite in Colorado (VS) werd de sanering van het drainagewater verder gezet. Het bedrijf onderzoekt momenteel andere technologieën om de metaalconcentraties in de waterlozing te verminderen en zo het geproduceerde volume vast afval te beperken.

Na de sluiting van de Maxton-fabriek in North Carolina werd bodem- en grondwatervervuiling vastgesteld. Umicore begon samen met de overheid een vrijwillig saneringsprogramma om het probleem tegen 2030 volledig van de baan te krijgen.

BRAZILIË

Tijdens de milieurisicobeoordeling die werd uitgevoerd na de aankoop in 2003 werd op de site van Guarulhos in Brazilië grondwatervervuiling gedetecteerd. Deze historische vervuiling dateert van voor de aankoop van de activiteit door Umicore. Umicore trof onmiddellijk maatregelen om de uitbreiding van deze vervuiling naar de naburige gebieden te stoppen, door een

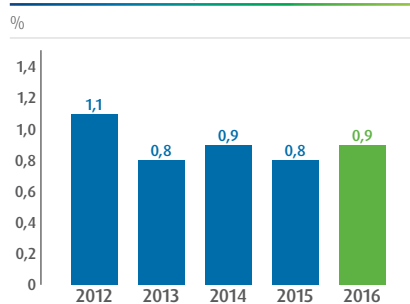
hydraulische barrière te installeren die sinds 2011 volledig operationeel is. Ter plaatse werden gerichte pompsystemen in werking gesteld om de sanering te versnellen.

Daarnaast heeft Umicore de impact beoordeeld die de historische vervuiling zou kunnen hebben gehad op gebieden buiten de operationele fabriek. Umicore heeft met de plaatselijke autoriteiten samengewerkt om de mensen die in het gebied naast de fabriek wonen te verhuizen en heeft de vrijgekomen ruimte tot een park omgevormd, zodat de potentiële blootstelling van de bevolking werd beperkt. Het park werd officieel ingehuldigd op 29 december 2016.

E8 NALEIVING VAN DE REGELGEVING EN BEHEERSYSTEEM

GEGEVENS VOOR DE GROEP

NORMOVERSCHRIJDING

Het normoverschrijdingsniveau is de verhouding tussen het totale aantal overschrijdingen en het totale aantal uitgevoerde metingen. Een overschrijding is een monitoringresultaat dat een drempelwaarde overschrijdt zoals vastgelegd in een vergunning, richtlijn of een andere wettelijke norm.

Het totale aantal metingen is het totale aantal metingen van de milieu-impact die vereist zijn door de uitbatingvergunning, de milieuvergunning of een vergelijkbare norm in de regio waar de rapporterende entiteit actief is. Het totale aantal betekent het totale aantal metingen vermenigvuldigd met het aantal parameters per meting.

In 2016 werden circa 50.000 milieumetingen uitgevoerd op alle productiesites van Umicore, vergeleken met circa 52.000 het jaar daarvoor (exclusief de verkochte business unit Zinc Chemicals, die circa 31.000 milieumetingen in 2015 vertegenwoordigde).

Het aantal metingen dat niet aan de wettelijke vereisten of de vergunningen voldeed, is zeer klein, nl. 0,95 % voor de Groep, tegenover 0,81% in 2015.

Drie van de 59 geconsolideerde productiesites zijn vrijgesteld van de implementatie van een gecertificeerd milieubeheersysteem. Het verkrijgen van deze vrijstelling is gebaseerd op een strikte procedure die bevestigt dat de sites geen significante milieu-impact hebben en dat de implementatie van een dergelijk systeem derhalve geen meerwaarde zou hebben. Van de 56 resterende sites hebben 49 een ISO 14001-gecertificeerd milieubeheersysteem geïmplementeerd. Zes van de zeven resterende sites zijn overnames die in 2015/16 in de rapportering van Umicore werden opgenomen. Alle zeven sites plannen de implementatie van een milieubeheersysteem tegen 2017/18. Op de nieuwste van de Cheonan-sites na (Zuid-Korea, Energy & Surface Technologies) zijn alle belangrijke sites met significante milieu-impact al sinds vele jaren gecertificeerd volgens het ISO 14001-milieubeheersysteem. De Cheonan-site, die mee in de rapportering van Umicore werd opgenomen in 2015, is van plan om in de loop van 2017/18 een gecertificeerd milieubeheersysteem te implementeren.

In totaal ontving Umicore 19 milieuklachten in 2015. Het ging vooral om geluidsoverlast en geurhinder. Zeventien van de klachtendossiers werden al afgesloten.

SOCIALE VERKLARINGEN

Sociale kerncijfers	188
Toelichting bij de sociale kerncijfers	188
S1 Reikwijdte van de sociale verklaringen	188
S2 Personeelsbestand	189
S3 Betrokkenheid van de medewerkers	192
S4 Werknemersrelaties	194
S5 Gedragscode	194
S6 Gezondheid op het werk	195
S7 Veiligheid op het werk	197
S8 Procesveiligheid	199

SOCIALE VERKLARINGEN

Sociale verklaringen

SOCIALE KERNCIJFERS

	EENHEID	TOELICHTING	2012	2013	2014	2015	2016
Personeelsbestand (geconsolideerde ondernemingen)	aantal	S2	10.396	10.190	10.368	10.429	9.921
Tijdelijke contracten	% personeelsbestand	S2	4,21	3,42	3,62	3,91	3,45
Vrouwelijke werknemers	% personeelsbestand	S2	21,88	21,53	21,68	21,72	21,60
Vrouwelijke managers	% personeelsbestand	S2	20,25	20,52	21,25	22,18	22,11
Vrouwen bij het senior management	% personeelsbestand	S2	7,41	8,70	8,33	9,49	9,09
Vrouwelijke managers in operationele functies	%	S2	-	-	-	-	14,27
Niet-EU-burgers bij het senior management	%	S2	-	-	-	-	16,67
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer	uren/werknemer	S3	50,72	45,18	45,59	45,06	41,49
Werknemers die een jaarlijkse evaluatie hebben	% personeelsbestand	S3	91,80	95,65	95,82	95,97	96,03
Vrijwillige vertrekkers	% personeelsbestand	S3	3,20	3,33	3,42	3,35	4,10
Werknemers vertegenwoordigd door een vakbond of gedekt door een collectieve arbeidsovereenkomst	% personeelsbestand	S4	70,80	71,33	71,44	71,11	69,41
Blootstellingsgraad 'alle biomarkers geaggregeerd' ⁽¹⁾	%	S6	4,3	2,6	1,8	2,3	3,2
Aantal werkgerelateerde aandoeningen	aantal	S6	20	14	21	12	12
Mensen met platina overgevoeligheid	aantal	S6	6	4	4	0	1
Dodelijke ongevallen	aantal	S7	0	0	2	0	1
Ongevallen met werkverlet	aantal	S7	49	35	37	47	59
Ongevallen met werkverlet contractors	aantal	S7	33	22	11	9	15
Frequentiegraad ongevallen met werkverlet	ongevallen/miljoen gewerkte uren	S7	2,86	2,08	2,16	2,66	3,34
Ernstgraad ongevallen met werkverlet	verloren dagen/duizend gewerkte uren	S7	0,11	0,10	0,94	0,12	0,56

(1) Verhouding tussen het aantal monitoringresultaten die de streefwaarde van Umicore, die gedefinieerd werd voor relevante gevaarlijke stoffen, overschrijden en het totale aantal monitoringresultaten.

TOELICHTINGEN BIJ DE SOCIALE KERNCIJFERS

S1 REIKWIJDTE VAN DE SOCIALE VERKLARINGEN

In totaal zijn 102 geconsolideerde sites opgenomen in HR gerelateerde toelichtingen van de sociale rapportering (S2 tot S5).

Dit is 13 minder dan in 2015, vooral vanwege de verkoop van de business unit Zinc Chemicals. Daarnaast zijn twee commerciële kantoren verhuisd naar een grotere nabijgelegen site van Umicore.

De sites rapporteren gegevens over het volledige jaar voor de sociale indicatoren.

De voorgestelde indicatoren zijn gebaseerd op gegevens van volledig geconsolideerde bedrijven, tenzij anders vermeld.

De cijfers uit het verleden (2015 en daarvoor) werden niet aangepast.

S2 PERSONEELSBESTAND

GEGEVENS VOOR DE GROEP

	EENHEID	2012	2013	2014	2015	2016
Personeelsbestand (geconsolideerde ondernemingen)	aantal	10.396	10.190	10.368	10.429	9.921
Personeelsbestand (geassocieerde ondernemingen)	aantal	4.042	3.867	3.706	3.301	3.196
Mannelijke werknemers	aantal	8.121	7.996	8.120	8.164	7.778
Vrouwelijke werknemers	aantal	2.275	2.194	2.248	2.265	2.143
Voltijdsequivalent	aantal	-	-	-	-	9.716
Werknemers < 30 jaar	aantal	-	-	-	-	1.620
Werknemers tussen 30 en 50 jaar	aantal	-	-	-	-	5.605
Werknemers > 55 jaar	aantal	-	-	-	-	2.696
Tijdelijke contracten	% personeelsbestand	4,21	3,42	3,62	3,91	3,45
Vrouwelijke werknemers	% personeelsbestand	21,88	21,53	21,68	21,72	21,60
Vrouwelijke managers	% personeelsbestand	20,25	20,52	21,25	22,18	22,11
Vrouwen bij het senior management	% personeelsbestand	7,41	8,70	8,33	9,49	9,09
Vrouwelijke managers in operationele functies	%	-	-	-	-	14,27
Niet-EU-burgers bij het senior management	%	-	-	-	-	16,67

Personeelsbestand: Het aantal werknemers op de loonlijst van Umicore op het einde van de periode in volledig geconsolideerde bedrijven.

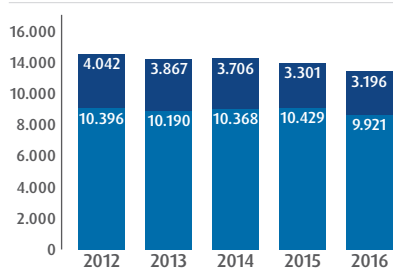
Dit aantal omvat deeltijdse en tijdelijke werknemers maar geen werknemers met een geschorst contract, langdurig zieke werknemers en werknemers in onderaanneming.

Tijdelijk contract: Werknemers van Umicore met een tijdelijk contract die deel uitmaken van het personeel van de volledig geconsolideerde bedrijven.

Voltijds equivalent (VTE): De VTE van een werknemer wordt berekend door de daadwerkelijke arbeidstijden, uren, ploegendiensten te delen door de arbeidstijden, uren, ploegendiensten van een voltijdse medewerker op het einde van de periode in volledig geconsolideerde bedrijven.

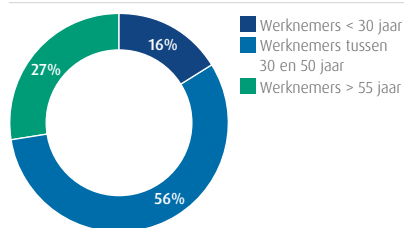
Dit geldt voor alle per uur of maandelijks betaalde medewerkers, managers en stagiairs op Umicore's loonlijst op het einde van het gerapporteerde semester, met inbegrip van deeltijdse en tijdelijke werknemers, maar met uitzondering van werknemers met een slapend dienstverband (loopbaanonderbreking, moederschapsverlof, ouderschapsverlof, enz.), werknemers met langdurig ziekteverlof (> 3 maanden op het einde van het semester) en vervroegd gepensioneerd.

PERSONEELSBESTAND

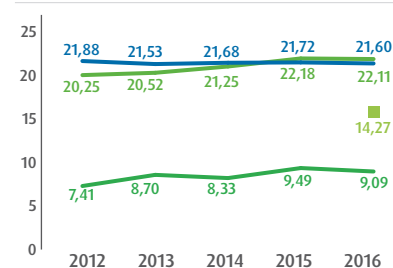

■ Volledig geconsolideerde ondernemingen
■ Geassocieerde ondernemingen

PERSONEELSBESTAND – LEEFTIJDOPDELING

VERTEGENWOORDIGING VROUW

— Alle werknemers
— Alle kaderleden
— Hoger kader
■ In 'business operations'-managementfuncties

TOTAAL AANTAL PERSONEELSLEDEN

Het totaal aantal personeelsleden daalde met 613 werknemers naar in totaal 13.117. Voor de volledig geconsolideerde bedrijven is het personeelsbestand met 508 mensen gedaald tot 9.921, voornamelijk omwille van de verkoop van Zinc Chemicals. Hoewel de verkoop van Zinc Chemicals alleen al een grotere afname van het personeelsbestand zou betekenen, kenden de business groups Catalysis en Energy & Surface Technologies een groei zodat de afname minder groot was.

Bij de geassocieerde ondernemingen daalde het aantal personeelsleden met 105 als gevolg van herschikkingen van de productie en door het feit dat twee geassocieerde ondernemingen verkocht werden.

In het rapport worden voor het eerst ook de VTE gepubliceerd. De VTE van 9.716 (geconsolideerd) leunt heel dicht aan bij het gerapporteerde personeelsbestand van 9.921, waaruit blijkt dat de meeste Umicore medewerkers voltijds werken.

TIJDELIJKE CONTRACTEN

Tijdelijke contracten zijn als percentage van het personeelsbestand van volledig geconsolideerde bedrijven lichtjes gedaald naar 3,45% in 2016.

UITSPLITSING OP BASIS VAN GESLACHT

Het percentage vrouwen bedroeg 21,60% van het hele personeelsbestand van volledig geconsolideerde bedrijven. Het is gedurende de afgelopen zes jaar in het nauwe bereik van 21% tot 22% gebleven. Vrouwen zijn meer vertegenwoordigd in administratieve en commerciële functies dan in de industriële operaties. Er zijn aanzienlijke regionale variaties tussen België en Noord-Europa. Deze laatste regio heeft immers een lager percentage aan vrouwelijke medewerkers ten opzichte van de rest van de wereld.

UITSPLITSING OP BASIS VAN GESLACHT - TOPMANAGERS

Hoewel het totale percentage vrouwelijke werknemers vrijwel stabiel is gebleven (zie hoger), is het percentage vrouwelijke managers geleidelijk aan gestegen van 18,65% in 2010 naar 22,11% in 2016. Ook is het percentage van vrouwen in de hoogste managementfuncties van 6,40% in 2010 naar 9,09% gestegen in 2016 (hoewel er vorig jaar een daling was vanwege het personeelsverloop). We hebben een vrijwillig streefpercentage van 15% vastgelegd voor vrouwen in de hoogste managementfuncties tegen 2020.

VROUWEN IN 'BUSINESS OPERATIONS'-MANAGEMENTFUNCTIES

Voor de opvolging van loopbaanontwikkeling hebben we het begrip «business operations»-managementfuncties gedefinieerd, verwijzend naar functies in operaties, verkoop en algemeen management. In de hoogste managementgroep zijn deze functies goed voor 55%, tegenover 45% voor de ondersteunende functies.

Vanaf het jaar 2016 zijn we het percentage vrouwen in deze «business operations»-functies beginnen volgen, omdat in deze functies er blijkbaar een grotere kans bestaat om door te groeien naar de topfuncties. In 2016 bedroeg het percentage vrouwen in deze managementgroep betrokken bij business operations-functies 14,27%.

NIET-EUROPESE VERTEGENWOORDIGING IN DE HOOGSTE MANAGEMENTFUNCTIES

Vanaf 2016 zijn we ook het percentage van niet-Europese medewerkers in de hoogste managementfuncties beginnen volgen, als indicator van de diversiteit. In 2016 kwam dit percentage neer op 16,67%.

REGIONALE GEGEVENS 2016

	EENHEID	EUROPA	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AZIË/OCEANIË	AFRIKA	UMICORE GROUP
Personeelsbestand (geconsolideerde ondernemingen)	aantal	6.401	831	675	1.751	263	9.921
Personeelsbestand (geassocieerde ondernemingen)	aantal	977	17	420	1.139	643	3.196
Mannelijke werknemers	aantal	5.135	644	507	1.334	158	7.778
Vrouwelijke werknemers	aantal	1.266	187	168	417	105	2.143
Voltijdsequivalent	aantal	6.213,74	826,50	672,00	1.747,25	257,00	9.716,49
Tijdelijke contracten	% personeelsbestand	4,98	0,72	0,59	0,69	0,38	3,45

SOCIALE VERKLARINGEN

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS 2016

	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	STOPGEZETTE ACTIVITEITEN	CORPORATE	UMICORE GROUP
Personeelsbestand (geconsolideerde ondernemingen)	aantal	2.464	2.357	3.170	946	984	9.921
Personeelsbestand (geassocieerde ondernemingen)	aantal	177	847	0	420	1.752	3.196
Mannelijke werknemers	aantal	1.944	1.906	2.598	752	578	7.778
Vrouwelijke werknemers	aantal	520	451	572	194	406	2.143
Voltijdsequivalent	aantal	2.437,65	2.344,23	3.137,94	935,55	861,10	9.716,49
Tijdelijke contracten	% personeelsbestand	5,32	2,59	2,49	5,60	1,83	3,45

GLOBAAL OVERZICHT VAN DE SITES EN DE WERKNEMERS

	INDUSTRIËLE SITES	ANDERE SITES	AANTAL WERKNEMERS
Europa			
Oostenrijk	1		133
België	4	1	2.849
Tsjechië		1	3
Denemarken		1	12
Frankrijk	5	2	795
Duitsland	6 (1)	1 (1)	2.100 (360)
Hongarije		1	6
Ierland	(1)		(433)
Italië	1	3	84
Liechtenstein	1		74
Luxemburg		1	11
Nederland	1		47
Polen	1	2	89
Portugal		1	5
Rusland		1	6
Slovakije	1		41
Spanje		2	18
Zweden	1	1(1)	38 (8)
Zwitserland	1	2	32
Turkije		1	4
Verenigd Koninkrijk	1 (1)	3 (1)	54 (176)
Azië/Oceanië			
Australië		3	15
China	6 (3)	6 (1)	836 (949)
India	1	1	78
Japan	4	3 (1)	168 (9)
Filippijnen	1		78
Zuid-Korea	2 (1)	1	387 (177)
Taiwan	1	1	23
Thailand	3		166
Verenigde Arabische Emiraten		(1)	(4)

SOCIALE VERKLARINGEN

	INDUSTRIËLE SITES	ANDERE SITES	AANTAL WERKNEMERS
Noord-Amerika			
Canada	3		236
Mexico		1	4
Verenigde Staten	9	2 (1)	591 (17)
Zuid-Amerika			
Argentinië	1		58
Brazilië	3		617
Peru	(1)		(420)
Afrika			
Zuid-Afrika	1 (1)	1	263 (643)
Totaal	59 (9)	43 (7)	9.921 (3.196)

S3 BETROKKENHEID VAN DE MEDEWERKERS

GEGEVENS VOOR DE GROEP

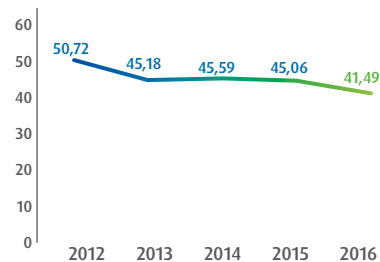
	EENHEID	2012	2013	2014	2015	2016
Werknemers die een jaarlijkse evaluatie hebben	% personeelsbestand	91,80	95,65	95,82	95,97	96,03
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer	uren/werknemer	50,72	45,18	45,59	45,06	41,49
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer - mannen	uren/werknemer	51,75	45,82	48,09	45,32	42,38
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer - vrouwen	uren/werknemer	46,04	42,26	39,76	47,39	38,28
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer - kaderpersoneel	uren/werknemer	64,15	41,41	37,18	34,24	41,03
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer - andere werknemerscategorieën	uren/werknemer	45,57	44,82	46,29	46,09	41,52
Vrijwillige vertrekkers - ratio	% personeelsbestand	3,20	3,33	3,42	3,35	4,10
Vrijwillige vertrekkers - mannen	aantal	251	253	273	280	309,00
Vrijwillige vertrekkers - vrouwen	aantal	81	89	80	69	97,00

Opleidingsuren: gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer voor alle soorten opleidingen (formeel, training op de werkvloer, e-learning, enz.) die het bedrijf ondersteunt en die relevant zijn voor de business unit of het bedrijf. Het totale aantal opleidingsuren wordt gedeeld door het totale aantal werknemers van de volledig geconsolideerde bedrijven.

Vrijwillig vertrek: aantal werknemers dat het bedrijf vrijwillig verlaat (exclusief pensionering en afloop van een contract van bepaalde duur). Dit cijfer heeft betrekking op de werknemers van de volledig geconsolideerde bedrijven.

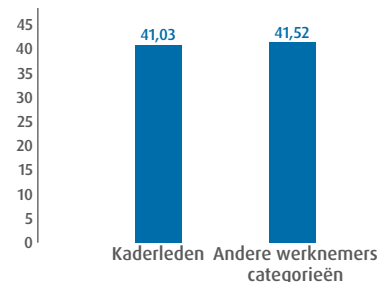
GEMIDDELD AANTAL OPLEIDINGSUREN PER WERKNEMER

uren/werknemer

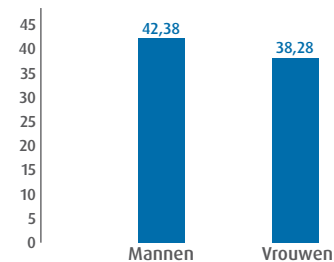
GEMIDDELD AANTAL OPLEIDINGSUREN PER WERKNEMERSCATEGORIE

uren/werknemer

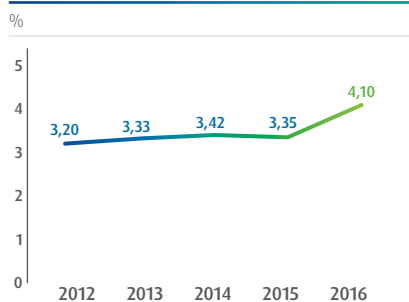

GEMIDDELD AANTAL OPLEIDINGSUREN PER WERKNEMER - MAN/VROUW

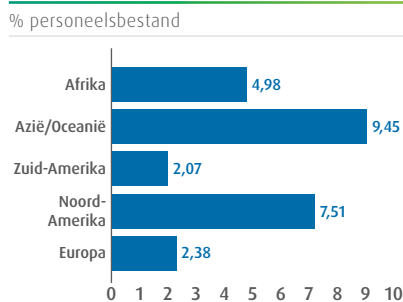
uren/werknemer

VRIJWILLIGE VERTREKKERS – RATIO

VRIJWILLIGE VERTREKKERS – RATIO

REGIONALE GEGEVENS 2016

	EENHEID	EUROPA	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AZIË/OCEANIË	AFRIKA	UMICORE GROUP
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer	uren/werknemer	38,78	33,63	69,26	46,31	29,97	41,49
Werknemers die een jaarlijkse evaluatie hebben	% personeelsbestand	98,75	96,75	100,00	82,75	99,62	96,03
Vrijwillige vertrekkers – ratio	% personeelsbestand	2,38	7,51	2,07	9,45	4,98	4,10

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS 2016

	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	STOPGEZETTE ACTIVITEITEN	CORPORATE	UMICORE GROUP
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer	uren/werknemer	41,67	46,82	40,06	35,16	39,06	41,49
Werknemers die een jaarlijkse evaluatie hebben	% personeelsbestand	97,12	87,99	99,27	97,99	100,00	96,03
Vrijwillige vertrekkers – ratio	% personeelsbestand	5,54	6,46	2,23	1,60	3,27	4,10

OPLEIDINGSUREN

In 2016 bedroeg het gemiddelde aantal opleidingsuren per werknemer 41,49 uur. Dit is iets lager dan de voorbije jaren.

De vermindering heeft te maken met minder aanwervingen dan in de vorige jaren en met enkele sites vooruitlopend op personeelsinkrimping, met minder opleidingen als gevolg.

Uit de gegevens blijkt dat managementsopleidingsuren (41,03 uur) in evenwicht met andere medewerkers (41,52 uur) zijn.

JAARLIJKSE EVALUATIE

In 2016 hebben 96,03% van alle medewerkers van volledig geconsolideerde bedrijven minstens één keer per jaar een evaluatiegesprek gehad om hun ontwikkeling te bespreken.

VRIJWILLIG VERTREK

De afgelopen vijf jaar schommelde het percentage medewerkers die het bedrijf vrijwillig verlieten tussen 3,2 en 3,8. In 2016 nam het percentage toe met 4,10%. Net als de voorbije jaren stellen we belangrijke regionale verschillen vast. Azië/Oceanië rapporteert het hoogste percentage personeelsverloop (9,45%) en Europa (2,38%) het laagste. Het hoge personeelsverloop in Azië/Oceanië beperkt zich niet tot Umicore en kan worden verklaard door de zeer concurrentiële en beweeglijke arbeidsmarkt in bepaalde groeielanden.

VRIJWILLIG VERTREK – GESLACHT

23,89% van de werknemers die het bedrijf vrijwillig verlieten, zijn vrouwen. Dat percentage ligt iets hoger dan het percentage vrouwen (21,60%) in het personeelsbestand van de volledig geconsolideerde bedrijven.

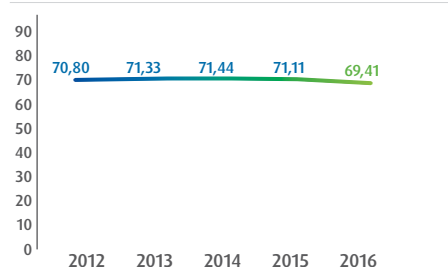
S4 WERKNEMERSRELATIES

GEGEVENS VOOR DE GROEP

	EENHEID	2012	2013	2014	2015	2016
Werknemers vertegenwoordigd door een vakbond of gedekt door een collectieve arbeidsovereenkomst	% personeelsbestand	70,80	71,33	71,44	71,11	69,41

WERKNEMERS VERTEGENWOORDIGD DOOR EEN VAKBOND OF GEDEKT DOOR EEN COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST

% personeelsbestand

REGIONALE GEGEVENS 2016

	EENHEID	EUROPA	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AZIË/OCEANIË	AFRIKA	UMICORE GROUP
Werknemers vertegenwoordigd door een vakbond of gedekt door een collectieve arbeidsovereenkomst	% personeelsbestand	85,47	8,90	93,04	31,81	59,32	69,41

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS 2016

	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	STOPGEZETTE ACTIVITEITEN	CORPORATE	UMICORE GROUP
Werknemers vertegenwoordigd door een vakbond of gedekt door een collectieve arbeidsovereenkomst	% personeelsbestand	59,38	54,05	84,10	76,64	77,03	69,41

VAKBONDEN EN COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMSTEN

In totaal is 69,41% van de werknemers van Umicore lid van een vakbondsorganisatie en/of wordt over hun loonniveau onderhandeld via een collectieve overeenkomst. Regionaal zijn er grote verschillen in vakbondsvertegenwoordiging, met de grootste vertegenwoordiging in Zuid-Amerika en Europa en de kleinste in Noord-Amerika en de regio Azië/Oceanië.

AKKOORD VOOR DUURZAME ONTWIKKELING

In 2007 ondertekende Umicore een Akkoord voor Duurzame Ontwikkeling met de Internationale vakbond IndustriALL, dat in 2015 werd hernieuwd voor een periode van vier jaar. In dit akkoord verbindt Umicore zich tot een aantal principes, zoals het verbod op kinder- en gedwongen arbeid, erkenning van het recht van haar werknemers om zich te organiseren en deel te nemen aan de collectieve onderhandelingen.

Alle sites worden jaarlijks intern doorgelicht. Uit deze doorlichting bleek dat geen enkele site van Umicore een specifiek risico loopt om een inbreuk te plegen op één van de principes van dit akkoord.

S5 GEDRAGSCODE

Sinds 2011 organiseert Umicore een systematische rapportering over problemen in verband met de gedragscode in de volledige Groep. In 2016 werden er in totaal 14 problemen gerapporteerd, waarbij in totaal 21 medewerkers betrokken waren. De acties die werden ondernomen, varieerden van een waarschuwingsbrief tot ontslag.

S6 GEZONDHEID OP HET WERK

Alle geconsolideerde industriële sites waarover Umicore operationele zeggenschap heeft, zijn opgenomen in het bereik van de rapportering over de gezondheid op het werk. Vergeleken met 2015 worden de gegevens van negen sites niet meer gerapporteerd: Angleur, Heusden-Zolder, Overpelt (allemaal in België), Changsha (China), Eijsden (Nederland), Larvik (Noorwegen), Pasir Gudang (Maleisië) (allemaal Zinc Chemicals), Shanghai (China, Cobalt & Specialty Materials en Zinc Chemicals) en Yokohama (Japan, Platinum Engineered Materials). Twee sites werden aan de rapportering toegevoegd: Nowa Ruda (Polen, Automotive Catalysts) en Qingyuan (China, Thin Film Products). Dit brengt het totale aantal rapporterende sites op 58.

De informatie in deze toelichting heeft uitsluitend betrekking op de werknemers van Umicore. Ze bevat geen gegevens over de gezondheid op het werk bij de onderaannemers. Meer informatie over het beleid van Umicore inzake de gezondheid op het werk vindt u in het overeenkomstige hoofdstuk op pagina's 68-69.

GEGEVENS VOOR DE GROEP

	EENHEID	2012	2013	2014	2015	2016
Blootstellingsgraad 'alle biomarkers geaggregeerd' ⁽¹⁾	%	4,3	2,6	1,8	2,3	3,2
Blootstellingsgraad lood (bloed) ⁽²⁾	%	0,5	0,9	1,0	0,8	0,5
Blootstellingsgraad arseen (urine) ⁽²⁾	%	1,4	1,6	1,1	1,3	2,0
Blootstellingsgraad kobalt (urine) ⁽²⁾	%	14,8	10,7	7,3	8,7	9,0
Blootstellingsgraad cadmium (urine) ⁽²⁾	%	3,0	1,0	0,6	1,1	1,4
Blootstellingsgraad nikkel (urine) ⁽²⁾	%	7,1	1,1	0,3	1,3	2,0
Blootstellingsgraad indium (bloed) ⁽²⁾	%	-	-	-	-	11,3
Mensen met platina overgevoeligheid	aantal	6	4	4	0	1
Mensen met door lawaai veroorzaakt gehoorverlies	aantal	4	3	5	2	4
Mensen met contactdermatitis	aantal	2	2	2	3	0
Mensen met beroepsmatige astma door andere producten	aantal	1	0	0	1	0
Mensen met musculoskeletale aandoeningen	aantal	7	5	14	7	7

(1) Verhouding tussen het aantal monitoringresultaten die de streefwaarde van Umicore, gedefinieerd voor relevante gevaarlijke stoffen, overschrijden en het totale aantal monitoringresultaten.

(2) De blootstellingsratio voor een specifiek metaal wordt gedefinieerd als de verhouding tussen het aantal werknemers van wie het biologische monitoringresultaat hoger ligt dan de streefwaarde en het totale aantal blootgestelde werknemers. De streefwaarden van Umicore zijn gebaseerd op de biologische blootstellingsindices van de American Conference of Governmental Industrial Hygienists (ref. 2011) en zijn minstens even streng als de bestaande wettelijk opgelegde limieten in de landen waar wij actief zijn.

Umicore wenst tegen 2020 geen overschrijdingen meer te hebben voor de biomarkers van blootstelling voor de onderstaande metalen. De volgende streefwaarden werden gedefinieerd:

- **Cadmium:** 2 microgram per gram creatinine in urine.
- **Lood:** 30 microgram per 100 ml bloed.
- **Kobalt:** 15 microgram per gram creatinine.
- **Indium:** 1 microgram per liter plasma.
- **Arseen en nikkel:** 30 microgram per gram creatinine.
- **Platinazouten:** geen nieuwe gevallen van overgevoeligheid voor platinazout.

Het aantal beroepsziekten is het aantal werknemers met een beroepsziekte of met symptomen die aan het werk gerelateerd zijn en waarvan de diagnose tijdens deze rapporteringscyclus werd vastgesteld.

In 2016 werden in totaal 5 294 biologische stalen genomen van werknemers die op het werk worden blootgesteld aan één van de bovenvermelde metalen (exclusief platinazouten). Het resultaat van 170 metingen lag hoger dan de interne streefwaarde. Dit brengt het totale overschrijdingscijfer op 3,2% tegenover 2,3% in 2015. Alle werknemers die op het werk aan metalen worden blootgesteld, worden regelmatig opgevolgd door een arbeidsgeneesheer.

LOOD

Blootstelling aan lood op het werk is een potentieel gezondheidsrisico in de business groups Energy & Surface Technologies en Recycling. In totaal werd bij 8 van de 1.512 werknemers met beroepsmatige loodblootstelling een hogere waarde dan de streefwaarde van 30µg/100ml gemeten. Dat brengt de overschrijdingsgraad voor loodblootstelling op 0,5%, een lichte daling dus ten opzichte van 0,8% in 2015.

De meeste overschrijdingen werden genoteerd in de loodraffinerij in de vestiging te Hoboken (België, Recycling). Naast een strikt beleid inzake ademhalingsbescherming, wordt de ventilatie verbeterd om de blootstelling op de werkplaats weer te reduceren. Alle werknemers zijn onderworpen aan een gedetailleerd programma voor medisch toezicht.

ARSEEN

Blootstelling aan arseen kan voorkomen in de business groups Energy & Surface Technologies en Recycling. In totaal had 2,0% van de 957 werknemers die aan arseen zijn blootgesteld te hoge waarden in het bloed in 2016, ten opzichte van 1,3% in 2015.

Er werden hogere blootstellingen op de werkplaats genoteerd in de vestiging van Guarulhos (Brazilië, Recycling) door een verhoging van het arseengehalte van inkomende grondstoffen. De vestiging scherpte haar ademhalingsbeschermingsprogramma aan en voert technische maatregelen in om de blootstelling te beperken. Er loopt een programma voor medisch toezicht om de gezondheidstoestand en blootstelling van alle werknemers aan arseen nauwlettend in de gaten te houden.

KOBALT

In totaal zijn 854 medewerkers op het werk blootgesteld aan kobalt, voornamelijk in de business group Energy & Surface Technologies. Het aantal werknemers die de streefwaarde overschrijden bedroeg 77, wat resulteert in een overschrijdingsgraad van 9,0%, een stijging ten opzichte van 8,7% in 2015. Het aantal overschrijdingen in de business unit Cobalt & Specialty Materials is enigszins gedaald, van 32 in 2015 tot 28 in 2016. De vestiging in Wickliffe (VS, Energy & Surface Technologies) is niet inbegrepen in deze cijfers, aangezien het biologische monitoringprogramma er nog niet volledig is geïmplementeerd. Na enkele jaren van daling, vanwege hogere productievolumes, liet de vestiging in Fort Saskatchewan (Canada) 17 overschrijdingen optekenen, tegenover 8 vorig jaar. Er worden extra technische en hygiënische maatregelen getroffen. In de business unit Rechargeable Battery Materials hebben we het aantal overschrijdingen zien stijgen van 34 in 2015 naar 49 in 2016. Dit is te wijten aan een aanzienlijke productieverhoging in de nieuwe faciliteit van Cheonan (Zuid-Korea, Energy & Surface Technologies). Naast technische maatregelen is de vestiging de naleving van de ademhalingsbeschermings- en netheidsmaatregelen verder aan het verbeteren. De business units Cobalt & Specialty Materials en Rechargeable Battery Materials hebben sinds jaren een aanpak inzake gezondheid op het werk voor kobalt, inclusief biologische monitoring en medisch gezondheidstoezicht.

CADMIUM

Blootstelling aan cadmium op het werk is een potentieel gezondheidsrisico in de business groups Energy & Surface Technologies en Recycling. Cadmium in urine is een uitstekende biomarker voor langdurige blootstelling. In 2016 waren in totaal 487 werknemers op het werk blootgesteld aan cadmium.

Bij zeven werknemers werd een overschrijding van het gehalte aan cadmium in urine gemeten, tegenover 5 in 2015. Dit leidde tot een overschrijdingsgraad van 1,4% ten opzichte van 1,1% in 2015.

NIKKEL

In de business groups Energy & Surface Technologies en Recycling worden werknemers blootgesteld aan nikkel. In 2016 waren in totaal 1.173 werknemers aan nikkel blootgesteld. In 2016 werd de streefwaarde bij 24 van de blootgestelde werknemers overschreden, wat resulteerde in een overschrijdingsgraad van 2,0% ten opzichte van 1,3% in 2015.

Deze verhoging is het gevolg van de hogere productievolumes van de vestiging in Jiangmen (Energy & Surface Technologies China) en de nieuwe vestiging in Cheonan (Energy & Surface Technologies, Zuid-Korea), vergelijkbaar met de verhoging van kobaltblootstellingen (zie hierboven). Tot de genomen maatregelen behoren technische verbeteringen, strengere regels wat betreft netheid en persoonlijke beschermingsmiddelen.

INDIUM

Uit de wetenschappelijke literatuur die de laatste tien jaar is gepubliceerd, kan duidelijk worden opgemaakt dat de blootstelling aan indium en indiumtinoxide op het werk schadelijke gevolgen kan hebben voor de gezondheid, vooral ter hoogte van de luchtwegen. In de periode 2012 – 2016 heeft het NIOSH (nationaal instituut voor veiligheid en gezondheid op het werk, VS) met Umicore samengewerkt aan een programma voor gezondheidsrisicobeoordeling in de vestiging in Providence (Energy & Surface Technologies, VS) om de

doeltreffendheid van de blootstellingspreventieprogramma's te beoordelen. Hoewel de resultaten van NIOSH duidelijk wijzen op een vermindering van de blootstelling, blijft de vestiging maatregelen implementeren om blootstellingen aan de bron te blijven verminderen. De kennis die tijdens dit project werd verworven, was essentieel voor het ontwerp en de bouw van een nieuwe site in Qingyuan (Energy & Surface Technologies, China). Umicore nam de blootstelling aan indium en indiumtinoxide op in haar programma voor de beperking van de blootstelling op het werk. Indium in plasma is een uitstekende blootstellingsindicator voor langdurige blootstelling

In 2016 waren 311 werknemers blootgesteld aan indium en indiumtinoxide en zaten 35 werknemers boven de streefwaarde van 1 microgram per liter plasma. Alle werknemers met indiumblootstelling zijn onderworpen aan een programma voor medisch toezicht, met specifieke aandacht voor de ademhalingsfunctie.

PLATINAZOUTEN

In de business groups Catalysis en Recycling worden werknemers blootgesteld aan platinazouten.

In 2016 werd 1 nieuwe werknemer gediagnosticeerd met een overgevoeligheid voor platinazouten in de vestiging in Pilar (Recycling, Argentinië). Alle medewerkers die aan platinazouten zijn blootgesteld, worden gevolgd via een programma voor de verbetering van de gezondheid op het werk en worden regelmatig getest op allergie.

ANDERE GEZONDHEIDSRISICO'S OP HET WERK

In 2016 werd bij 4 werknemers gehoorverlies door industrieel lawaai vastgesteld en 7 werknemers ontwikkelden een musculoskeletale aandoening als gevolg van hun beroepsactiviteit. Alle betrokkenen worden gevolgd door een arbeidsgeneesheer.

S7 VEILIGHEID OP HET WERK

In totaal zijn 104 geconsolideerde sites, waarvan 61 industriële sites opgenomen in de veiligheidsrapportering. Dit aantal omvat ook commerciële kantoren, maar niet de sites van de verkochte Business Unit Zinc Chemicals.

Meer informatie over het beleid van Umicore inzake veiligheid vindt u in het overeenkomstige hoofdstuk op pagina's 68-69.

De informatie van Umicore in deze toelichting heeft uitsluitend betrekking op de werknemers van Umicore. Ze bevat geen gegevens over de arbeidsveiligheid bij de onderaannemers. Umicore streeft naar zero ongevallen met werkverlet tegen 2020.

GEGEVENS VOOR DE GROEP

	EENHEID	2012	2013	2014	2015	2016
Dodelijke ongevallen	aantal	0	0	2	0	1
Dodelijke ongevallen onderaannemers	aantal	0	0	0	0	0
Ongevallen met werkverlet	aantal	49	35	37	47	59
Ongevallen met werkverlet onderaannemers	aantal	33	22	11	9	15
Frequentiegraad		2,86	2,08	2,16	2,66	3,34
Aantal verloren kalenderdagen	aantal	1.897	1.726	16.122	2.134	9.848
Ernstgraad		0,11	0,10	0,94	0,12	0,56
Registreerbare ongevallen zonder werkverlet	aantal	160	146	112	148	127
Frequentiegraad RI		9,32	8,67	6,53	8,38	6,78
Verhouding aantal sites zonder LTA/ totaal aantal rapporterende sites	%	85	79	84	84	84
OHSAS 18001 gecertificeerde sites	%	32,0	32,8	40,0	36,6	41,7

DEFINITIE

Umicore werknemer: een personeelslid van het totale personeelsbestand van Umicore. Een Umicore werknemer kan een voltijdse, deeltijdse of tijdelijke werknemer zijn.

Onderaannemer: een persoon die geen deel uitmaakt van het totale personeelsbestand van Umicore en die diensten verleent aan Umicore op één van haar sites volgens in een contract gespecificeerde voorwaarden.

Dodelijk ongeval: een werkgerelateerd ongeval met dodelijke afloop.

Ongeval met werkverlet (LTA): een werkgerelateerd ongeval waarbij de werknemer niet kan werken gedurende meer dan één ploegendienst.

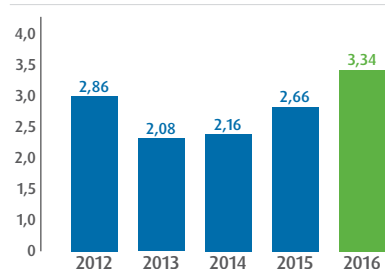
SOCIALE VERKLARINGEN

Registreerbaar letsel (RI): een werkgerelateerd letsel dat leidt tot meer dan één eerstehulpbehandeling of tot een aangepast werkprogramma, ongevallen met werkverlet niet meegerekend.

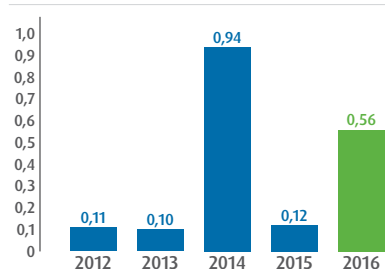
Frequentiegraad: aantal ongevallen met werkverlet per miljoen gewerkte uren.

Ernstgraad: aantal verloren kalenderdagen als gevolg van een ongeval met werkverlet per duizend gewerkte uren. Ongevallen op de weg van en naar het werk zijn niet opgenomen in de veiligheidsgegevens.

FREQUENTIEGRAAD

ERNSTGRAAD

REGIONALE GEGEVENS 2016

	EENHEID	EUROPA	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AZIË/OCEANIË	AFRIKA	UMICORE GROUP
Ongevallen met werkverlet	aantal	53	3	1	2	0	59

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS 2016

	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	STOPGEZETTE ACTIVITEITEN	CORPORATE	UMICORE GROUP
Dodelijke ongevallen	aantal	0	1	0	0	0	1
Ongevallen met werkverlet	aantal	2	11	34	5	7	59
Verloren kalenderdagen	aantal	40	7.694	1.301	469	344	9.848

In mei 2016 vond een dodelijk ongeval plaats in Manaus (Energy & Surface Technologies, Brazilië). Uit onderzoek bleek dat dit ongeval veroorzaakt werd doordat een werknemer een chemische behandelingsprocedure van cyanide niet volgens de voorgeschreven instructies uitvoerde. Umicore is al haar desbetreffende procedures en instructies met betrekking tot de behandeling van cyanide en dringende medische verzorging aan het herzien. Inspanningen worden onverminderd verdergezet om te verzekeren dat alle mogelijke verbeterdomeinen geïdentificeerd en opgevolgd worden.

In 2016 werden in totaal 59 ongevallen met werkverlet geregistreerd tegenover 47 in 2015. Dit leidde tot een frequentiegraad van 3,34, een stijging ten opzichte van 2,66 in 2015, en een ernstgraad van 0,56. Het aantal registreerbare letsels nam af tot 127 ten opzichte van 148 in 2015. De frequentiegraad van de registreerbare letsels bedroeg 6,78 in 2016 ten opzichte van 8,38 in 2015.

In totaal werden er 15 ongevallen met werkverlet geregistreerd voor onderaannemers ten opzichte van 9 in 2015.

In 2016 vond in 84% van de rapporterende sites geen enkel ongeval met werkverlet plaats, hetzelfde percentage als in 2015. Tweënvertig procent van de sites zijn gecertificeerd via het gezondheids- en veiligheidsbeheerssysteem OHSAS 18001 tegenover 37% in 2015.

Drieënvijftig ongevallen met werkverlet, of bijna 90% van het totale aantal ongevallen met werkverlet, deden zich voor in Europa. Daarvan vonden er 35 plaats in Belgische en 10 in Duitse sites. In Noord- en Zuid-Amerika waren er 4 ongevallen en in de regio Azië Pacific werden 2 ongevallen geregistreerd.

In 2016 registreerde de business group **Catalysis** 2 ongevallen met werkverlet, beide in de business unit Automotive Catalysts. De business unit Automotive Catalysts zet het SafeStart®-programma voort in al zijn operationele sites. Dit programma concentreert zich op onveilige gewoontes en onopzettelijk onveilig gedrag. Alle productiesites van Automotive Catalysts moeten OHSAS

18001-gecertificeerd zijn. Op de site in Port Elizabeth (Zuid-Afrika), Karlskoga (Zweden) en Tsukuba (Japan) heeft zich op het einde van het jaar gedurende meer dan 5 jaar geen enkel ongeval met werkverlet of registreerbare letsels bij werknemers van Umicore of een ongeval met werkverlet met onderaannemers voorgedaan. Op de sites in Burlington (Canada), Himeiji (Japan) en Suzhou (China) heeft zich gedurende minstens 3 jaar geen enkel ongeval met werkverlet of registreerbare letsels bij werknemers van Umicore of een ongeval met werkverlet met onderaannemers voorgedaan.

De business group **Energy & Surface Technologies** liet 11 ongevallen met werkverlet optekenen, waarvan 9 in de business unit Cobalt & Specialty Materials en 2 in de business unit Electroplating, waaronder 1 dodelijk ongeval in de site van Manaus (Brazilië). De business unit Rechargeable Battery Materials investeert met succes in een effectief en pragmatisch intern ontwikkeld programma voor leiderschap in veiligheid, dat gebaseerd is op een gedragsobservatie- en interventietechniek, als deel van zijn veiligheidsprogramma ACCE (Awareness, Competence, Compliance, Excellence). Op het einde van 2016 heeft de business unit meer dan 1.200 dagen gewerkt zonder ongevallen met werkverlet. De business unit Cobalt & Specialty Materials heeft een gelijkaardig risicobewustzijnsprogramma gestart in enkele van zijn sites. De site in Dundee, UK, werd erkend voor zijn uitstekende en aanhoudende veiligheidsprestatie, met minstens 10 jaar zonder ongevallen met werkverlet of registreerbare letsels bij werknemers van Umicore of ongevallen met werkverlet met onderaannemers. Beijing (China) en Tsukuba (Japan) werkten minstens 5 jaar zonder ongevallen met werkverlet en registreerbare letsels bij werknemers van Umicore of ongevallen met werkverlet met onderaannemers. De sites in Balzers (Liechtenstein) en Quapaw (VS) werkten minstens 3 jaar zonder ongevallen met werkverlet en registreerbare letsels bij werknemers van Umicore of ongevallen met werkverlet met onderaannemers.

De business group **Recycling** noteerde 34 ongevallen met werkverlet. De business unit Precious Metal Refining liet teleurstellende veiligheidsprestaties optekenen met 22 ongevallen met werkverlet. Hoewel al enkele goede initiatieven werden genomen om het veiligheidsleiderschap en risicobewustzijn te verbeteren, blijft de business unit streven naar een veiligheidsdoorbraak en inspanningen leveren om ervoor te zorgen dat alle mogelijke verbeteringspunten worden geïdentificeerd en gevolgd. De business unit Jewellery & Industrial Metals noteerde 8 ongevallen met werkverlet, de business unit Technical Materials kende 3 ongevallen met werkverlet, terwijl de business unit Platinum Engineered Materials 1 ongeval met werkverlet rapporteerde.

Op het einde van 2016 had zich op de site van Vicenza, Italië, in de voorbije 5 jaar geen enkel ongeval met werkverlet of registreerbare letsels bij werknemers van Umicore of een ongeval met werkverlet met onderaannemers voorgedaan.

Stopgezette activiteiten registreerden 5 ongevallen met werkverlet. Op het einde van 2016 had zich op de site van Vilvoorde, België, in meer dan 5 jaar geen enkel ongeval met werkverlet of registreerbare letsels bij werknemers van Umicore of een ongeval met werkverlet met onderaannemers voorgedaan.

In algemene diensten en de corporate kantoren, inclusief Group Research & Development, deden zich 7 ongevallen met werkverlet voor.

S8 PROCESVEILIGHEID

In 2016 boekte het groepsproject Procesveiligheid verdere vooruitgang door de standaarden en richtlijnen met betrekking tot 'integriteit van ontwerp', 'technische integriteit' en 'operationele integriteit' te finaliseren. De procesveiligheidsdocumentatie voor de Groep is nu in zijn totaliteit gepubliceerd. Een intern ontwikkelde software waarin alle procesveiligheidsnormen zijn vervat, werd op alle sites ter beschikking gesteld. Het gebruik van deze software vergemakkelijkt het proces van risico-identificatie en de invoering van risicobeperkende maatregelen. Om de software te demonstreren organiseerde het projectteam workshops met alle industriële sites in alle regio's, waaraan honderden collega's deelnamen. Aangezien de implementatie van de procesveiligheidsnormen en -richtlijnen in de plaatselijke veiligheidsbeheerssystemen een essentieel onderdeel vormt, werden procesveiligheidsindicatoren voor de hele Groep gedefinieerd voor toekomstige rapportering.

VERKLARINGEN OVER DE WAARDEKETEN

Inhoud

VERKLARINGEN OVER DE WAARDEKETEN

V1	Reikwijdte van de verklaringen over de waardeketen	201
V2	Kritieke grondstoffen	201
V3	Conflictmineralen	202
V4	Indirecte inkoop	203
V5	Producten en diensten	204
V6	Donaties	206

VERKLARINGEN OVER DE WAARDEKETEN

Verklaringen over de waardeketen

V1 REIKWIJDTE VAN DE VERKLARINGEN OVER DE WAARDEKETEN

Het thema waardeketen en maatschappij is gericht op de potentiële impact op de maatschappij die we als bedrijf hebben via onze activiteiten, producten en diensten. Bij de rapportage worden alle entiteiten van de groep in acht genomen. Hoewel we ons in de eerste plaats focussen op onze activiteiten die rechtstreeks verband houden met schone mobiliteit en recyclage, worden andere initiatieven gericht op leveranciers, klanten of de maatschappij in het algemeen opgevolgd en naar behoren gerapporteerd, hetzij via communicatie zoals dit jaarverslag, hetzij via andere specifieke communicatiekanalen.

V2 KRITIEKE GRONDSTOFFEN

Voldoende volumes aan grondstoffen veiligstellen is een cruciale factor voor de ononderbroken leefbaarheid van ons aanbod van producten en diensten en om onze Horizon 2020-groeidoelstellingen te kunnen behalen. De risico's en opportuniteiten verschillen sterk van business unit tot business unit en daarom hebben we een gedecentraliseerde aanpak aangenomen wat betreft risico- en opportuniteitsbeheer. We streven naar een concurrentieel voordeel zowel wat betreft onze toegang tot kritieke grondstoffen als ons vermogen om deze grondstoffen aan te kopen op een ethische en duurzame manier.

IDENTIFICATIE VAN DE KRITIEKE GRONDSTOFFEN

In 2016 hebben negen van de 11 business units een inventarisatie uitgevoerd van de kritieke grondstoffen om de Horizon 2020-doelstellingen te behalen

Elke business unit werd gevraagd om een procedure van 3 stappen te volgen, nl.:

- Definitie van de criteria die van toepassing zijn voor de grondstoffen eigen aan de activiteit van de business unit;
- Identificatie van de grondstoffen waarbij de kans zeer groot is dat er beperkingen zullen optreden in de bevoorrading, met inachtneming van de geselecteerde criteria;
- Berekening van de impact op de Horizon 2020-doelstellingen van het geïdentificeerde bevoorradingsrisico.

Eenentwintig bevoorradingscriteria, die diverse aspecten van duurzaamheid dekken, werden aan de business units voorgelegd als input voor de inventarisatie. De criteria kunnen in de volgende thema's worden ondergebracht:

- EHS of regelgevende aspecten van de grondstof
- Concentratie op de markt of beperkingen in het land of de regio
- Ethische aspecten en potentiële conflicten met de gedragscode in verband met de grondstof
- Onbeschikbaarheid door einde levensduur van de het mineraal dat als bron dient
- Fysieke beperkingen aan de oorsprong

RISICOBEPERKENDE ACTIES

Vijf van de negen business units die de inventarisatie van de kritieke grondstoffen hebben uitgevoerd, hebben al risicobeperkende acties ondernomen.

De risicobeperkende acties kunnen variëren afhankelijk van de materialen en de positie van de business unit op de markt.

Voor 5 business units leidde het identificatieproces van de kritieke grondstoffen al in 2016 tot actieplannen en specifieke risicobeperkende maatregelen.

Eén voorbeeld springt eruit in 2016 wat betreft het creëren van een groter concurrentievoordeel via ethische en duurzame aankooppraktijken. Umicore gebruikt kobalt in materialen voor herlaadbare batterijen, gereedschap, katalysatoren en vele andere toepassingen. Meer dan tien jaar geleden ontwikkelde en implementeerde Umicore een specifieke aanpak voor de duurzame inkoop van kobalt. Deze aanpak - een primeur in de kobaltindustrie - werd geformaliseerd in het "Sustainable Procurement Framework for Cobalt" (een duurzaam inkoopkader voor kobalt) en het dekt Umicore's kobaltaankopen wereldwijd. In 2016 ging Umicore een stap verder en zorgde ze ervoor dat PwC als onafhankelijke derde de zekerheid biedt dat haar kobaltaankopen plaatsvinden conform de in het inkoopkader uiteengezette voorwaarden. Dit was ook een primeur in de industrie en genoot heel wat belangstelling van de klanten van onze business units Cobalt & Specialty Materials en Rechargeable Battery Materials. Grote wereldwijde producenten van elektronica en wagens willen hun merken maar al te graag beschermen tegen de associatie met onethisch ontgonnen grondstoffen. Umicore's aanpak biedt hier dan ook een welgekomen risicobeperking voor. Meer informatie hierover vindt u in [onze online casestudie](#).

VERKLARINGEN OVER DE WAARDEKETEN

V3 CONFLICTMINERALLEN

De focus op conflictmineralen is verder versterkt in 2016 toen de EU instemde met een kader waarvan de strekking gelijk is aan die van de Dodd Frank Act van de VS in 2012. Dit vereist een grotere openheid van bedrijven bij het aangeven of het tin, tantaal, wolfram of goud in hun producten afkomstig is van de Democratische Republiek Congo of een aangrenzend land.

Umicore's beleid wat betreft de "Verantwoorde wereldwijde toelevering van mineralen uit door conflicten getroffen gebieden en risicogebieden" kunt u [hier](#) raadplegen.

Ook in 2016 verzekerde Umicore dat haar productie van goud gecertificeerd werd als conflictvrij.

De Precious Metals Refining-activiteiten in Hoboken en Guarulhos werden nogmaals gecertificeerd als "conflictvrije smelters" door de London Bullion Market Association (LBMA).

De Jewellery & Industrial Metals-activiteiten in Pforzheim, Wenen en Bangkok zijn gecertificeerd in het kader van het Chain of Custody-programma van de Responsible Jewellery Council (RJC). De Jewellery & Industrial Metals-sites van Amsterdam en Pforzheim zijn ook door de LBMA geaccrediteerd als Good Delivery-raffinaderijen.

Hoewel platina niet in de lijst met conflictmineralen staat, heeft de business unit Jewellery & Industrial Metals met positief resultaat een audit ondergaan voor verantwoorde platinabevoorrading door de RJC.

Dankzij de RJC Chain of Custody- en de LBMA Good Delivery-accreditaties komen de betreffende sites in aanmerking om te worden opgenomen in de lijst van conflictvrije smelters van het CFSI (Conflict Free Sourcing Initiative).

Het CFSI wordt door vele klanten gebruikt om het proces te stroomlijnen om conflictvrije producten te garanderen in complexe toeleveringsketens. Een typisch voorbeeld is de auto-industrie waar er een structuur werd gecreëerd om te garanderen dat alle individuele elementen van een wagen kunnen worden gecertificeerd als vrij van conflictmineralen van een niet-gecertificeerde afkomst. Deze procedure bant deze materialen niet (tin, tantaal, wolfram en goud), maar is een proces om transparantie te creëren in de toeleveringsketen om ervoor te zorgen dat ze conflictvrije mineralen kunnen aanvoeren. Andere industrieën zoals de elektronicasector hebben dezelfde of gelijkaardige processen ingevoerd.

Meer en meer klanten van Umicore eisen een dergelijke garantie en we bieden deze klanten de nodige documentatie om de conflictvrije status van onze producten te verzekeren. Er werd een groep opgericht om de inspanningen te stroomlijnen en te optimaliseren die vereist zijn voor deze groeiende vraag van klanten om de beste praktijken te delen en het benodigde werkvolume te verkleinen.

VERKLARINGEN OVER DE WAARDEKETEN

V4 INDIRECTE INKOOP

Terwijl de metaalhoudende grondstoffen rechtstreeks worden aangekocht door de business units (directe inkoop, zie nota's V2 en V3 voor specifieke acties m.b.t. een duurzame bevoorrading), zorgen de inkoop- en transportteams van Umicore over de hele wereld voor de energie en andere goederen en diensten, wat indirecte inkoop wordt genoemd.

REIKWIJDTE

De voorgestelde indicatoren zijn gebaseerd op gegevens van 2016 voor onze inkoop- en transportafdeling met betrekking tot indirecte inkoop voor België en Duitsland. Dit vertegenwoordigt 10% van de totale uitgaven.

EVALUATIE VAN DE LEVERANCIERS

De duurzaamheidsprestaties van bepaalde leveranciers worden geëvalueerd door EcoVadis, een welgekend samenwerkingsplatform dat scores toekent voor de duurzaamheid van leveranciers.

In september 2016 ging de afdeling een uitgebreid partnerschap aan met EcoVadis om nog meer EcoVadis-evaluaties van leveranciers mogelijk te maken. Dit model is gebaseerd op een vrijwillig delen van scores door de leveranciers zelf aan verschillende klanten. Bijgevolg werden 77 evaluatiescores beschikbaar gemaakt aan het team in 2016 ten opzichte van 40 in 2015. Het totale aantal sinds 2011 ontvangen scores bedraagt 349.

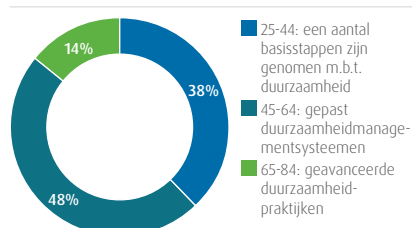
Aangezien de leveranciersmarkt verder aan het rijpen is, stijgt het aantal beschikbare scores en wordt de doorlooptijd van de evaluaties kleiner aangezien leveranciers kunnen voortbouwen op vorige inspanningen geleverd voor de CSR-rapportage (Corporate Social Responsibility).

GEMIDDELDE SCORE VAN LEVERANCIERS PER THEMA

In vergelijking met 2015 is het aandeel van leveranciers met een score van 42 of hoger, zogenaamde leveranciers "betrokken in CSR", gestegen. Ze maken nu 62% uit van de beschikbare evaluaties ten opzichte van 42% in 2015. Geen van de in 2016 ontvangen scores geven een "hoog risico" aan, terwijl het aantal leveranciers met "gemiddelde opportuniteit" toeneemt. Dit wijst erop dat meer en meer leveranciers zich aan het organiseren zijn om visie en transparantie te creëren wat betreft het CSR.

De herbeoordeling van de Umicore Groep is gepland voor 2017.

LEVERANCIERS' SCORE IN DE ECOVADIS EVALUATIE

	GEMIDDELDE SCORE
Leefmilieu	51,6
Arbeidspraktijken	48,4
Zakelijke integriteit	43,3
Bevoorradingketen	37,8
Totaal	49,6

U vindt meer informatie over de relatie van Umicore met haar leveranciers in het onderdeel Relaties met belanghebbenden op pagina 55 en in het deel "Prestaties" op de pagina's 29-31.

VERKLARINGEN OVER DE WAARDEKETEN

V5 PRODUCTEN EN DIENSTEN

MATERIAALEFFICIËNTIE

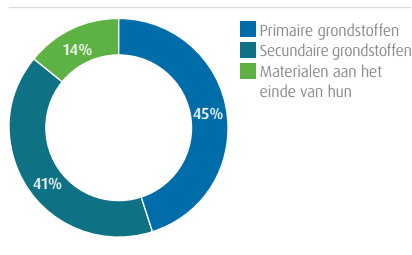
Primaire grondstoffen zijn grondstoffen die een directe relatie hebben met hun eerste levenscyclus, met uitsluiting van stromen van bijproducten.

Secundaire grondstoffen zijn bijproducten van primaire materiaalstromen.

Materialen op het einde van hun levensduur zijn materialen die het einde van hun eerste levenscyclus hebben bereikt en na recyclage aan een tweede, derde ... leven zullen beginnen.

Als de oorsprong van de materialen niet gekend is, worden ze standaard als primaire materialen beschouwd. De ingezamelde gegevens worden uitgedrukt in totaal aantal ton inkomend materiaal.

MATERIAALEFFICIËNTIE

55% van de materialen waren materialen op het einde van hun levensduur of van secundaire oorsprong in 2016, terwijl 45% van primaire oorsprong was.

In het begin van deze nieuwe rapportagecyclus hebben alle business units de definities en de reikwijdte van de gerapporteerde grondstoffen grondig herzien in nauwe samenwerking met EHS Corporate. Deze aanpassing van de reikwijdte en interpretatie van de definities, in combinatie met het effect van het portfolio van grondstoffen van de verkochte business unit Zinc Chemicals, resulteerde in een verschuiving tussen secundaire grondstoffen en materialen aan het einde van hun levensduur. Vanaf 2016 werden de substraten gebruikt in de business unit Automotive Catalysts voor de productie van autokatalysatoren niet meer als grondstof beschouwd. Deze beslissing had een beperkte impact op het aandeel van primaire grondstoffen.

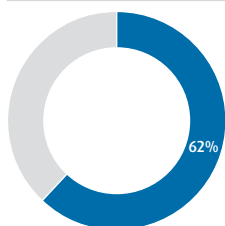
PRODUCTEN EN DIENSTEN DIE BIJDRAGEN TOT SPECIFIEKE DUURZAAMHEIDSASPECTEN

Onze focus op het gebied van duurzame producten en diensten ligt in de eerste plaats op activiteiten die oplossingen bieden voor de megatrends schone mobiliteit en grondstoffenschaarste. Lees voor meer informatie hierover het gedeelte Waardeketen en maatschappij op pagina's 30-31.

We hebben een nieuwe indicator ontwikkeld om onze focus op schone mobiliteit en recyclage te benadrukken. In 2016 bedroegen de inkomsten van de activiteiten die producten of diensten leveren die rechtstreeks verband houden met één van deze twee megatrends 62,0%. Aangezien we naar onze Horizon 2020-doelstellingen toe werken en ons zelfs nog meer focussen op onze activiteit, verwachten we dat dit percentage nog zal stijgen. Opgemerkt moet worden dat veel van de materialen en diensten die de resterende 38,0% uitmaken van de inkomsten specifieke maatschappelijke behoeften invullen zoals verbeterde connectiviteit (materialen voor hoogwaardig glas, displays) of een verminderd energieverbruik (materialen gebruikt in energie-efficiënte verlichting zoals leds).

INKOMSTEN GEKOPPELD AAN SCHONE MOBILITEIT EN RECYCLAGE

De business units blijven specifieke oplossingen ontwikkelen voor de duurzaamheidsaspecten van onze producten en hun toepassingen in nauwe samenwerking met klanten. Zulke initiatieven worden meestal niet gecommuniceerd buiten de context van de specifieke leverancier-klant-relatie om de intellectuele eigendom met betrekking tot zulke oplossingen te beschermen. Typische aldus behandelde onderwerpen zijn de beperking van de risico's die gepaard gaan met het gebruik van producten, de beperking van de gevaarsteigenschappen van producten of een hogere materiaalefficiëntie in de levering of het gebruik van onze producten.

MANAGEMENT VAN PRODUCTWETGEVING

Wereldwijd zouden wijzigingen van bestaande productgerelateerde wetten, maar ook de invoering van nieuwe wetten een impact kunnen hebben op onze business. Hoewel de Europese REACH-verordening nog steeds de belangrijkste is voor Umicore, wint de Koreaanse REACH aan belang. Umicore volgt nauwgezet alle interpretatiewijzigingen op, evenals begeleidende documenten die een impact kunnen hebben op haar REACH-implementatiestrategie. Umicore is actief betrokken bij werkgroepen van sectorale groeperingen om ervoor te zorgen dat er een consistente benadering wordt gehanteerd en dat de metaalspecifieke aspecten duidelijk zijn voor de wetgevers en de bedrijven.

In het kader van het regelmatig actualiseren van REACH-dossiers werden in 2016 18 dossiers geüpdatet met nieuwe informatie over de samenstelling, het gebruik of het Chemische Veiligheidsverslag. Er werden ook 12 nieuwe registraties ingediend. Ongeveer 170 dossiers moeten nog steeds worden ingediend tegen juni 2018 voor de derde fase van de EU REACH-verordening. Voor de meeste van deze registraties worden dossiers uitgewerkt als onderdeel van het werk geleverd in de consortia van de industrie.

Hoewel de regelgeving in de toekomst nog kan veranderen, komen slechts enkele van Umicore's voor op de "Kandidaatlijst" voor mogelijke REACH-autorisatie. De opname van een stof in de REACH 'Kandidaatlijst' is een eerste stap om deze stof aan een robuuste en gedetailleerde wetenschappelijke risicobeoordeling te onderwerpen die zal bepalen of de stof verder mag worden gebruikt of moet worden vervangen als er economisch en technisch haalbare alternatieven voor deze stof bestaan (Autorisatie). De meeste stoffen van Umicore die op de "Kandidaatlijst" staan, zijn "tussenproducten" en zijn als dusdanig niet onderworpen aan het autorisatieproces.

Umicore heeft haar Safety Data Sheets-database verder uitgebreid. De database bevat nu 4180 producten en beschikt over Safety Data Sheets in 41 talen voor 110 landen.

VERKLARINGEN OVER DE WAARDEKETEN

V6 DONATIES

REIKWIJDTE

In totaal zijn 102 geconsolideerde sites opgenomen voor deze nota.

Dit zijn er 13 minder dan in 2015, voornamelijk wegens de verkoop van de business unit Zinc Chemicals. Daarnaast werden twee commerciële kantoren naar een grotere nabijgelegen Umicore-site verhuisd.

De sites rapporteren gegevens inzake donaties over het volledige jaar.

De voorgestelde indicatoren zijn gebaseerd op gegevens van volledig geconsolideerde bedrijven.

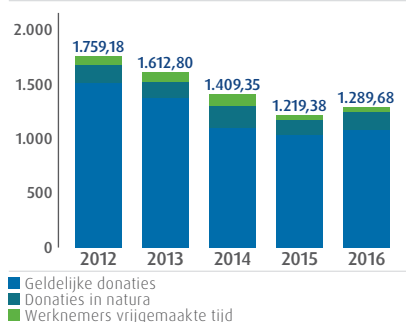
De cijfers uit het verleden (2015 en daarvoor) werden niet aangepast.

GEGEVENS VOOR DE GROEP

	EENHEID	2012	2013	2014	2015	2016
Geldelijke donaties	EUR duizend	1.514,60	1.373,82	1.103,47	1.034,91	1.078,03
Donaties in natura	EUR duizend	159,98	152,27	200,88	135,11	167,47
Werknemers vrijgemaakte tijd	EUR duizend	84,60	86,71	104,99	49,36	44,17
Totaal donaties	EUR duizend	1.759,18	1.612,80	1.409,35	1.219,38	1.289,68

DONATIES

EUR duizend

Van elke business unit wordt verwacht dat het in zijn jaarlijkse budget voldoende donaties en sponsoring opneemt om het programma voor engagement ten opzichte van de lokale gemeenschap van de site te ondersteunen. Als richtlijn zou dit budget een bedrag moeten zijn dat overeenstemt met een derde van een procent van de gemiddelde jaarlijkse recurrente geconsolideerde EBIT van de business units (exclusief geassocieerde bedrijven) van de voorbije drie jaar.

Sinds 2009 zijn de donaties onderverdeeld in financiële donaties, donaties in natura en tijd van de medewerkers. De donaties op Groepsniveau worden gecoördineerd door een Comité dat rapporteert aan de CEO.

VERKLARINGEN OVER DE WAARDEKETEN

2016 REGIONAL DATA

	EENHEID	EUROPA	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AZIË/OCEANIË	AFRIKA	UMICORE GROUP
Totaal donaties	EUR duizend	1.025,09	139,19	47,38	47,26	30,76	1.289,68

2016 BUSINESS GROUP DATA

	UNIT	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	STOPGEZETTE ACTIVITEITEN	CORPORATE	UMICORE GROUP
Totaal donaties	EUR duizend	178,27	280,77	287,93	82,34	460,36	1.289,68

In 2016 droeg Umicore in totaal EUR 1.289.000 bij aan donaties. Voor de business units is het totale bedrag van EUR 829.000 in lijn met de richtlijn van ongeveer een derde van een procent van hun gemiddelde jaarlijkse recurrente geconsolideerde EBIT over de voorbije drie jaar. Er werden nog bijkomende donaties op groepsniveau geschonken voor een bedrag van EUR 460.000.

De donaties van de business units gaan hoofdzakelijk naar goede doelen in de buurt van de sites en dit ter ondersteuning van de lokale gemeenschap. Sommige hoofdkantoren van business units ondersteunen echter ook goede doelen in andere continenten. Op Groepsniveau hebben de donaties een wereldwijd bereik. In 2016 gingen de Groepsdonaties voornamelijk naar steun voor twee grote educatieve projecten van UNICEF in Madagaskar en in India, naar vijf projecten die werden gecoördineerd door Ondernemers voor Ondernemers (in de Filippijnen, Cambodja, Democratische Republiek Congo, Ecuador, Haïti en Togo) en naar steun voor duurzame mobiliteitsprojecten van studenten.

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS OVER DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING VOOR HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2016

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening en tevens de vereiste bijkomende verklaring. De geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2016, de geconsolideerde resultatenrekening, het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, de geconsolideerde staat van mutaties in het eigen vermogen en de geconsolideerde kasstromentabel voor het boekjaar afgesloten op die datum, evenals een toelichting die een overzicht van de voornaamste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatievervalsing bevat.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening – Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van Umicore ("de Vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de Groep") voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2016, opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Het geconsolideerde balanstotaal bedraagt EUR (000) 4.145.751 en de geconsolideerde resultatenrekening toont een winst van het boekjaar, aandeel van de Groep, van EUR (000) 130.724.

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals deze in België werden aangenomen uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne beheersing van de Groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen door de Vennootschap van de geconsolideerde jaarrekening, die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van door de raad van bestuur gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel.

Wij hebben van de raad van bestuur en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel zonder voorbehoud te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening, weergegeven op bladzijden 94 tot 171 van het Jaarverslag 2016, een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de Groep op 31 december 2016 evenals van haar geconsolideerde resultaten en geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan sluiten wij de volgende bijkomende verklaring in die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, weergegeven op bladzijden 1 tot 93 en 172 tot 210 van het Jaarverslag 2016, behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt overeen met de geconsolideerde jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Sint-Stevens-Woluwe, 20 maart 2017

De commissaris
PwC Bedrijfsrevisoren BCVBA
vertegenwoordigd door

Marc Daelman*
Bedrijfsrevisor

*Marc Daelman BVBA
Lid van de Raad van Bestuur, vertegenwoordigd door zijn vaste vertegenwoordiger, Marc Daelman

*PwC Bedrijfsrevisoren cvba, burgerlijke vennootschap met handelsvorm - PwC Reviseurs d'Entreprises srl, société civile à forme commerciale - Financial Assurance Services
Maatschappelijke zetel/Siège social: Woluwe Garden, Woluwedal 18, B-1932 Sint-Stevens-Woluwe
T: +32 (0)2 710 4211, F: +32 (0)2 710 4299, www.pwc.com
BTW/TVA BE 0429.501.944 / RPR Brussel - RPM Bruxelles / ING BE43 3101 3811 9501 - BIC BBRUBEBB / BELFIUS BE92 0689 0408 8123 - BIC GKCC BEBB*

LIMITED ASSURANCE RAPPORT VAN DE ONAFHANKELIJKE AUDITOR MET BETREKKING TOT DE SOCIALE VERKLARINGEN, DE MILIEUVERKLARINGEN EN DE VERKLARINGEN OVER DE WAARDEKETEN IN HET JAARVERSLAG 2016 VAN UMICORE EN HAAR DOCHTERONDERNEMINGEN

Dit rapport is opgesteld in overeenstemming met de voorwaarden opgenomen in onze opdrachtbrief gedateerd op 30 juni 2014, waarbij we werden aangesteld om een onafhankelijk controle rapport uit te brengen over de Sociale verklaringen, de Milieuverklaringen en de verklaringen over de Waardeketen over het jaar afgesloten op 31 december 2016 in het bijgevoegd Jaarverslag 2016 van Umicore en haar dochterondernemingen (het "Verslag").

Verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van Umicore ("de Vennootschap") is verantwoordelijk voor het voorbereiden van de informatie en de gegevens in de Sociale verklaringen, de Milieuverklaringen en de verklaringen over de Waardeketen die opgenomen zijn in het Jaarverslag van Umicore en haar dochterondernemingen, alsook voor de verklaring dat het Verslag is opgesteld in overeenstemming met de vereisten van het "Global Reporting Initiative" ("GRI") Standards - Core, uiteengezet op bladzijden 176 tot 207 (de "Informatie Over Het Object Van Onderzoek"), in overeenstemming met de criteria die in de Sociale verklaringen, de Milieuverklaringen en de verklaringen over de Waardeketen beschreven staan (de "Criteria").

Deze verantwoordelijkheid bevat de selectie en toepassing van de meest gepaste methodes om de "Informatie Over Het Object Van Onderzoek" op te stellen, alsook de betrouwbaarheid van de onderliggende informatie en het gebruik van assumpties en schattingen voor de opmaak van individuele toelichtingen inzake duurzaamheid, die redelijk zijn in de gegeven omstandigheden. Bovendien bevat de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur het ontwerpen, het implementeren en het onderhouden van systemen en processen die relevant zijn bij het opstellen van de "Informatie Over Het Object Van Onderzoek".

Verantwoordelijkheid van de onafhankelijke auditor

Onze verantwoordelijkheid bestaat erin een onafhankelijke conclusie tot uitdrukking te brengen met betrekking tot de "Informatie Over Het Object Van Onderzoek" die opgenomen zijn in het Verslag, gebaseerd op de door ons uitgevoerde werkzaamheden. We hebben ons werk verricht in overeenstemming met de International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3000 "Assurance Engagements other than Audits or Reviews of Historical Financial Information". Deze standaard schrijft voor dat we voldoen aan de ethische vereisten en dat we de opdracht plannen en uitvoeren om een beperkte mate van zekerheid te verkrijgen of er niets onder onze aandacht is gekomen dat ons doet aannemen dat de informatie over de "Informatie Over Het Object Van Onderzoek" in alle van materieel belang zijnde opzichten niet opgesteld zou zijn overeenkomstig de door de Vennootschap uitgebrachte Criteria.

Het doel van een opdracht met beperkte mate van zekerheid is het uitvoeren van werkzaamheden die wij nodig achten met het oog op het verkrijgen van voldoende en geschikte informatie die een basis vormt voor het tot uitdrukking brengen van een negatieve vorm van onze conclusie, over de "Informatie Over Het Object Van Onderzoek". De keuze van de uitgevoerde werkzaamheden is afhankelijk van onze beoordeling en van de inschatting van het risico op materiële afwijkingen in de verklaringen van de Raad van Bestuur. De omvang van onze werkzaamheden bestond onder meer uit de volgende procedures:

- Het beoordelen en toetsen van het opzetten en het functioneren van de systemen en processen die gebruikt werden voor het verzamelen, het analyseren, het aggregeren en valideren van de gegevens, inclusief de gebruikte berekenings- en inschattingmethodes voor de informatie en de gegevens in de Sociale verklaringen, de Milieuverklaringen en de verklaringen over de Waardeketen over het jaar afgesloten op 31 december 2016, op bladzijden 176 tot 207 van het Jaarverslag 2016;
- Het interviewen van de verantwoordelijke personeelsleden inclusief bedrijfsbezoeken;
- De inspectie van interne en externe documenten.

Wij hebben de "Informatie Over Het Object Van Onderzoek" geëvalueerd tegenover de Criteria. De juistheid en de volledigheid van de "Informatie Over Het Object Van Onderzoek" zijn onderhevig aan inherente beperkingen gezien hun aard en de gebruikte methodes voor het bepalen, berekenen of schatten van zulke informatie. Daarom moet ons limited assurance rapport gelezen worden in samenhang tot de Criteria.

Onze onafhankelijkheid en kwaliteitscontrole

We hebben de onafhankelijkheidsvoorschriften en andere ethische vereisten van de Code of Ethics for Professional Accountants uitgebracht door de International Ethics Standards Boards for Accountants (IESBA) nageleefd. Deze zijn gebaseerd op de fundamentele principes van integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid en waakzaamheid, confidentialiteit en professioneel gedrag. Ons bedrijfsrevisorenkantoor past de International Standard on Quality Control (ISQC) n°1 toe en onderhoudt een uitgebreid systeem van kwaliteitscontrole met inbegrip van gedocumenteerde beleidslijnen en procedures met betrekking tot ethische vereisten, professionele standaarden, en van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire vereisten.

Conclusie

Gebaseerd op ons werk, zoals beschreven in dit rapport, is niets ter onze attentie gekomen dat ons doet vermoeden dat de informatie en de gegevens weergegeven in de Sociale verklaringen, de Milieuverklaringen en de verklaringen over de Waardeketen over het jaar afgesloten op 31 december 2016 op bladzijden 176 tot 207 van het Jaarverslag 2016 van Umicore en haar dochterondernemingen, alsook de verklaring van Umicore dat het rapport voldoet aan de GRI Standards - Core vereisten, niet zijn opgesteld in alle van materieel belang zijnde opzichten overeenkomstig de Criteria.

Beperking van het gebruik en de verdeling van ons verslag

Ons controle rapport is opgesteld in overeenstemming met de voorwaarden die opgenomen zijn in onze opdrachtbrief. Ons rapport is uitsluitend bedoeld voor gebruik door de Vennootschap, met betrekking tot de Sociale verklaringen, de Milieuverklaringen en de verklaringen over de Waardeketen over het jaar afgesloten op 31 december 2016 en kan niet gebruikt worden voor andere doeleinden. Wij zijn niet verantwoordelijk of aansprakelijk voor dit rapport en onze conclusies ten aanzien van enige derde partij, behalve de Vennootschap.

Sint-Stevens Woluwe, 20 maart 2017

PwC Bedrijfsrevisoren bvba
vertegenwoordigd door

Marc Daelman
Bedrijfsrevisor

*Marc Daelman BVBA
Lid van de Raad van Bestuur, vertegenwoordigd door zijn vaste vertegenwoordiger, Marc Daelman

*PwC Bedrijfsrevisoren bvba, burgerlijke vennootschap met handelsvorm - PwC Reviseurs d'Entreprises scrl, société civile à forme commerciale - Risk Assurance Services
Maatschappelijke zetel/Siège social: Wohuwe Garden, Wohuwedal 18, B-1932 Sint-Stevens-Woluwe
T: +32 (0)2 710 4211, F: +32 (0)2 710 4299, www.pwc.com
BTW/TVA BE 0429.501.944 / RPR Brussel - RPM Bruxelles / ING BE43 3101 3811 9501 - BIC BBRUBEBB / BELFIUS BE92 0689 0408 8123 - BIC GKCC BEBB*

OVER DIT VERSLAG

Over dit verslag

Het Jaarverslag 2016 van Umicore bevat een uitgebreid en geïntegreerd overzicht van de economische, financiële, sociale en milieuprestaties in 2016.

Het verslag bestaat uit twee delen: een jaarlijkse beoordeling en verklaringen, ook als twee aparte boekjes beschikbaar. Het deel van de jaarlijkse beoordeling (pagina 1 tot 53) bevat een overzicht van Umicore en zoekt in op de belangrijkste prestaties van 2016, met betrekking tot de Horizon 2020-strategie van Umicore. Het deel met de verklaringen (tweede boekje, pagina 54 tot 210) bevat een grondige beschrijving van de materialiteitsbeoordeling en de benadering wat betreft het beheer op economisch, ecologisch en sociaal vlak evenals alle economische, financiële, sociale, milieu- en governanceverklaringen en de toelichtingen. Alle elementen van het Jaarverslag 2016 kunnen worden geraadpleegd in het online reporting centre van Umicore op <http://annualreport.umicore.com/>.

EEN GEÏNTEGREERDE BENADERING

Eén van de belangrijkste doelstellingen van het Jaarverslag van Umicore bestaat erin een overzicht te geven van de geïntegreerde strategische benadering van Umicore die onze economische, sociale en milieudoelstellingen combineert. Dit verslag verfijnt de benadering op basis van elementen uit het "International Integrated Reporting Framework" dat door de International Integrated Reporting Council werd ontwikkeld. Dit houdt een meer uitgebreide bekendmaking en bespreking in van de materiële factoren die Umicore's activiteiten beïnvloeden en de risico's en opportuniteiten die gepaard gaan met de Horizon 2020-strategie.

REIKWIJDTE VAN DE RAPPORTERING

Het Jaarverslag 2016 van Umicore heeft globaal betrekking op de activiteiten in het boek-/kalenderjaar 2016 en is het eerste dat rapporteert over de vooruitgang van de Horizon 2020-doelstellingen. Het deel van het verslag met de verklaringen bevat alle doelstellingen en een korte beschrijving van de methodologie die voor alle sleutelprestatie-indicatoren werd toegepast. Waar data voorhanden is, worden vergelijkende prestatie-indicatoren in het document gerapporteerd over een periode van vijf jaar die teruggaat tot 2012.

De economische reikwijdte van het verslag omvat alle volledig geconsolideerde activiteiten en de financiële bijdragen van alle geassocieerde ondernemingen en joint ventures. De Zinc Chemicals-activiteiten werden in november verkocht en de economische bijdrage van deze activiteit werd voor tien maanden opgenomen in het verslag. De scope van de sociale en milieu-elementen van het verslag is beperkt tot alle volledig geconsolideerde entiteiten, behalve de Zinc Chemicals-activiteiten. Elke afwijking van die reikwijdte wordt in het overeenkomstige hoofdstuk of in de toelichting in het verslag uitgelegd.

GEGEVENS

De gegevens voor de economische en financiële elementen van het verslag worden ingezameld via het financiële beheers- en consolidatieproces. De milieu- en sociale gegevens worden ingezameld via milieu- en sociale datamanagementsystemen en samen met de economische en financiële gegevens geïntegreerd in een centrale rapporteringstool.

CONTROLE

Dit verslag werd onafhankelijk gecontroleerd door PwC Bedrijfsrevisoren/Reviseurs d'Entreprises (PwC). De audit van de financiële informatie door PwC is gebaseerd op de volledige IFRS geconsolideerde financiële rekeningen waarover PwC een goedkeurend oordeel heeft uitgesproken. Deze volledige IFRS geconsolideerde financiële rekeningen en het verslag van de bedrijfsrevisor werden in het verslag opgenomen op pagina 94 tot 174 en 208. De sociale en milieu-informatie in dit document is samengesteld op basis van de zelfde erkennings- en meetprincipes gebruikt voor de sociale en milieuresultaten die u vindt op pagina 176 tot 207 van het volledige Jaarverslag. Het onafhankelijke auditverslag van PwC over de sociale en milieuresultaten vindt u op pagina 209 van het Jaarverslag.

Dit verslag werd opgesteld volgens de GRI Standards: Coreoption. Een volledige GRI-index vindt u op internet. Het GRI (Global Reporting Initiative) is een netwerkgebaseerde organisatie die 's werelds meest gebruikte duurzaamheidsrapporteringkader in het leven riep. De GRI Standards, gelanceerd in oktober 2016, zijn de eerste wereldwijde normen voor duurzaamheidsrapportering.

PRESENTATIE EN FEEDBACK

Umicore wil haar rapportering verbeteren via een permanent proces van betrokkenheid van en dialoog met haar belanghebbenden. De belangrijkste sociale elementen van het verslag worden aan de internationale vakbonden voorgelegd tijdens het gezamenlijke monitoringcomité in maart en het volledige document wordt aan de aandeelhouders gepresenteerd op de Jaarlijkse Algemene Vergadering eind april. Umicore verbindt zich er ook toe om in de opeenvolgende rapporteringcycli rekening te houden met alle te verbeteren punten die de bedrijfsrevisor (PwC) aanbeveelt. Algemene feedback van de lezers wordt aangemoedigd door de gedrukte en de online versies van het verslag (zie de pagina hiernaast voor meer details). De belangrijkste punten van feedback ontvangen door verschillende belanghebbenden in de periode 2011-2015 werden in acht genomen bij de opstelling van dit verslag.

FINANCIËLE KALENDER¹

25 APRIL 2017

Gewone algemene vergadering van aandeelhouders (financieel jaar 2016)
Update eerste kwartaal 2017

27 APRIL 2017

Datum dat aandeel zonder dividend verhandeld wordt

2] MEI 2017

Datum betaling dividend

31 JULI 2017

Halfjaarresultaten 2017

24 OKTOBER 2017

Update derde kwartaal 2017

9 FEBRUARI 2018

Jaarresultaten 2017

BIJKOMENDE INFORMATIE

BEURSNOTERING

Euronext Brussels

ALGEMENE INFORMATIE

Bénédicte Robertz

Telefoon: +32 2 227 71 02

E-mail: benedicte.robertz@umicore.com

FINANCIËLE INFORMATIE

Evelien Goovaerts

Telefoon: +32 2 227 78 38

E-mail: evelien.goovaerts@umicore.com

SOCIALE INFORMATIE

Mark Dolfyn

Telefoon: +32 2 227 73 22

E-mail: mark.dolfyn@umicore.com

LEEFMILIEU INFORMATIE

Bert Swennen

Telefoon: +32 2 227 74 45

E-mail: bert.swennen@umicore.com

TALEN

Dit jaarverslag is eveneens beschikbaar in het Frans en het Engels.

INTERNET

Dit jaarverslag kan gedownload worden op de website
<http://annualreport.umicore.com>

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL

Umicore

Broekstraat 31

B-1000 Brussel

België

Telefoon: +32 2 227 71 11

Fax: +32 2 227 79 00

Internet: umicore.com

Ondernemingsnummer: 0401574852

BTW-nummer: BE 0401 574 852

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Umicore Group Communications

Tim Weekes

Telefoon: +32 2 227 73 98

E-mail: tim.weekes@umicore.com

CONCEPT & REALISATIE

Radley Yeldar – ry.com

FOTOGRAFIE

Jean-Michel Byl, Umicore

FEEDBACK

Laat ons weten wat u van dit verslag vindt.

Stuur een e-mail naar stakeholder@umicore.com

¹ Deze data kunnen wijzigen. Wijzigingen van de financiële kalender zijn beschikbaar op de Umicore-website.

Voor inlichtingen en aanvullende informatie,
gelieve contact op te nemen met

Umicore

Société anonyme - Naamloze vennootschap
Broekstraat 31
B-1000 Brussel
België

Telefoon: +32 2 227 71 11
www.umicore.com/en/contact